

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

33'üncü Birleşim
13 Aralık 2024 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

- 1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162)
- 2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI

- 1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI

- 1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

- 1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI

- 1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

- 1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

- 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ

- 1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ

- 1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK DİL KURUMU

- 1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK TARİH KURUMU

- 1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI

- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI

- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI

- 1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU

- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, dördüncü turdaki bütçelere ve Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'a ilişkin açıklaması

2.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'a ve Yeni Malatyaspor'a ilişkin açıklaması

3.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, Elâzığ ilinin Maden ilçesinde özel bir firmanın işlettiği bakır madenine ilişkin açıklaması

4.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfaspor'a ve Şanlıurfa'nın turizm potansiyeline ilişkin açıklaması

5.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Kırıkkale'de, Makine ve Kimya Endüstrisi kurumundan talep edilen arsaya ilişkin açıklaması

6.- Kocaeli Milletvekili Muhip Kanko'nun, Gençlik ve Spor Bakanına sormak istediği sorulara ilişkin açıklaması

7.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

8.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

9.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Millî Savunma Bakanından bilgilendirme yapmasını istedikleri konulara ve konuşmalar sırasında laf atılmasına ilişkin açıklaması

10.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

11.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

12.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

13.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, ısrarla laf atılmasına ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

14.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Erdal Eren'in ölüm yıl dönümüne, bugün yapılan gözaltılara ve gerekçelerine ilişkin açıklaması

15.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Ergen Dağı'na ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Celal Adan'a ilişkin açıklaması

16.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, ülkenin turizm gelirlerine; Bakanlardan, Ordu için talep ettiklerine ve savunma sanayisine ilişkin açıklaması

17.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, AK PARTİ Grubu adına konuşan hatiplerin 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

18.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

19.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

20.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

21.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'a, Rize Müftüsüne, Rize'nin kültür ve turizm master planına ilişkin açıklaması

22.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Kültür ve Turizm Bakanına Trabzon'la ilgili sorduğu sorulara ilişkin açıklaması

23.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

24.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

25.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

26.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

27.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

28.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

29.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

30.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

31.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, çocukların ve gençlerin sorunlarına ilişkin açıklaması

32.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bakanların bütçe sunumları ile sorulan sorulara verdikleri cevaplara ve cemevlerine ilişkin açıklaması

33.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Millî Savunma Bakanlığının gündemine ve sanal kumar bağımlılığına ilişkin açıklaması

34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, dördüncü turdaki bütçelere ve Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi görüşülürken vuku bulan eylemlere ilişkin açıklaması

35.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Bakanların "Ne yaparlarsa yapsınlar hizmet etmeye devam edeceğiz." söylemlerine, Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinde tartışmak zorunda oldukları konulara ve Millî Savunma Bakanına sormak istediği sorulara ilişkin açıklaması

36.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi görüşülürken yerinden sarf ettiği sözlere ilişkin açıklaması

37.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya, Bakanlara sorulan sorulara, bütçenin hazırlanmasında emeği geçenlere ve Meclisin mehabetine uygun tavırlar sergilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, kürsüdeki konuşmacıyı susturmayacağı gibi Bakanın sözünü de kesmeyeceğine ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a ilişkin konuşması

VI.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, Bursa'nın Yıldırım ilçesindeki bir ortaokul müdürüne üstün başarı ödülü verilmesine ilişkin sorusu ve Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in cevabı (7/19449)

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, vicdani ret beyanında bulunan bir kişiye ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/19450)

3.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, vicdani ret beyanında bulunan bir kişiye ilişkin sorusu ve Millî Savunma Bakanı Yaşar Güler'in cevabı (7/19641)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Şanlıurfa ilindeki ekmek fiyatlarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/19671)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlayacağız.

Sayın milletvekilleri, gündemimize göre, 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi üzerindeki görüşmelere devam edeceğiz.

Program uyarınca bugün dördüncü turdaki görüşmeleri yapacağız.

Dördüncü turda yer alan kurumların isimlerini okutuyorum:

Millî Savunma Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü, Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, Kapadokya Alan Başkanlığı, Uludağ Alan Başkanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) Kanun Teklifleri

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162)¹

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163)²

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI

1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI

1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ

1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

¹ 162 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 9/12/2024 tarihli 29'uncu Birleşim Tutanağı'na eklidir.

² 163 S. Sayılı Basmayazı ve Cetveller 9/12/2024 tarihli 29'uncu Birleşim Tutanağı'na eklidir.

H) TÜRK DİL KURUMU

- 1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK TARİH KURUMU

- 1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI

- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI

- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI

- 1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU

- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, alınan karar gereğince, tur üzerindeki görüşmelerde siyasi parti gruplarına ve istemi hâlinde İç Tüzük'ün 62'nci maddesi gereğince görüşlerini bildirmek üzere yürütmeye yetmişer dakika söz verilecek. Bu süreler birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir ve şahısları adına yapılacak konuşmaların süresi beşer dakika olacaktır. Ayrıca, konuşmalar tamamlanınca soru-cevap işlemi on beş dakika soru, on beş dakika cevap olarak yapılacak ve sorular gerekçesiz olarak yerinden sorulacak.

Bilgilerinize sunulur.

Dördüncü turda siyasi parti grupları, yürütme ve şahısları adına söz alanların adlarını sırasıyla okutuyorum:

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Zuhal Karakoç Dora, Kahramanmaraş; Konur Alp Koçak, Konya; Saffet Sancaklı, Kocaeli; Filiz Kılıç, Nevşehir; İlyas Topsakal, Samsun; Fevzi Zırhlıoğlu, Bursa; İsmail Özdemir, Kayseri.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Meral Danış Beştaş, Erzurum; Mehmet Kamaç, Diyarbakır; Beritan Güneş Altın, Mardin; Ceylan Akça Cupolo, Diyarbakır; Mahmut Dindar, Van; Celal Fırat, İstanbul; George Aslan, Mardin; Çiçek Otlı, İstanbul; Yılmaz Hun, Iğdır; Burcuğül Çubuk, İzmir; Sevilay Çelenk Özen, Diyarbakır.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Özgür Ceylan, Çanakkale; Metin İlhan, Kırşehir; Eylem Ertuğ Ertuğrul, Zonguldak; Aysu Bankoğlu, Bartın; Mustafa Sarıgül, Erzincan; Sururi Çorabatır, Antalya; Kadim Durmaz, Tokat; Talih Özcan, Düzce; Fahri Özkan, Kırklareli; Ali Öztunç, Kahramanmaraş; Nurhayat Altaca Kayışoğlu, Bursa; Ömer Fethi Gürer, Niğde; Hasan Öztürk, Bursa; Ahmet Tuncay Özkan, İzmir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Osman Gökçek, Ankara; Yaşar Kırkpınar, İzmir; Ahmet Kılıç, Bursa; Mustafa Canbey, Balıkesir; Ayşe Böhürler, Kayseri; Osman Mesten, Bursa; Mehmet Ali Cevheri, Şanlıurfa; Mustafa Köse, Antalya; Mustafa Hulki Cevizoğlu, İstanbul; Osman Sağlam, Karaman; Yücel Arzen Hacıoğulları, İstanbul; Rukiye Toy, Sivas; Emre Çalışkan, Nevşehir; Ayhan Salman, Bursa.

Saadet Partisi Grubu adına İsa Mesih Şahin, İstanbul; Mehmet Karaman, Samsun; Mustafa Nedim Yamalı, Ankara; Mustafa Kaya, İstanbul; Sema Silkin Ün, Denizli; Mesut Doğan, Ankara; Necmettin Çalışkan, Hatay.

İYİ Parti Grubu adına Ayyüce Türkeş Taş, Adana; Hüsmen Kırkpınar, İzmir; Mehmet Mustafa Gürban, Gaziantep; Selcan Taşçı, Tekirdağ; Metin Ergun, Muğla.

Şahısları adına lehinde Ahmet Erbaş, Kütahya.

Yürütme adına Yaşar Güler, Millî Savunma Bakanı; Osman Aşkın Bak, Gençlik ve Spor Bakanı; Mehmet Nuri Ersoy, Kültür ve Turizm Bakanı.

Şahısları adına aleyhinde Seda Kâya Ösen, İzmir.

BAŞKAN - Şimdi ilk söz, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Zuhal Karakoç Dora'da.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA ZUHAL KARAKOÇ DORA (Kahramanmaraş) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 yılı bütçe görüşmeleri münasebetiyle Millî Savunma Bakanlığımızın bütçesi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle aziz Türk milletimizi ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sizlerin huzurunda, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, ebedî Başkomutanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarının aziz hatıralarına saygılarımı sunuyorum, nesillerimize gururla aktaracağımız üç bin yıllık tarihî itibarımızın ve haklı iftiharımızın kaynağı olan şehit Türk askerlerimize, görevleri esnasında kahramanlık destanı yazmış gazilerimize ve 6 Şubat'ta milletçe asrın felaketini yaşadığımız, merkez üssü Kahramanmaraş olan depremlerde hayatını kaybeden vatandaşlarımızı sevgi, saygı, özlem ve rahmetle anıyorum.

Dünyanın her karış coğrafyasında gerek tarihî hafızamızla bildiğimiz gerek şahit olduğumuz üzere, farklı milletlerin ve medeniyetlerin asırlardır süregelen mücadelesinde egemenliğini ve bağımsızlığını önceleyip bu uğurda binlerce yıllık tarihî geçmişle, ordusu ve milletinin her ferdiyle topyekûn mücadele etmiş, bu mücadeleyi cefakârlık ve fedakârlıkla sürdürmüş kuvvet Türk milletidir. Gözünü daldan budaktan esirgemeyen, taşın altına değil elini koymak, tüm bedeniyle o taşın altına girmekten çekinmeyen bir Türkiye Cumhuriyeti'ni; devletimizin üzerinde hesapların yapıldığı, hain oyunların kurgulandığı, müdahalelere açık bir ülke olmaktan kurtaran iradenin kemikleşmiş ifadesi olan Türk ve Türkiye Yüzyılı'nı yedi düvelin idrak ettiği günleri yaşamaktayız. Bu haklı övüncün başlıca kaynağı, tarihe adını eşsiz kahramanlık örnekleri ve harp sanatının şaheserleriyle yazdıran, iki bin iki yüz otuz üç yıldır Türk milletinin varoluş mücadelesinin devamlılığını sağlayan Türk Silahlı Kuvvetleridir. Türk Silahlı Kuvvetleri millî güvenliğin sağlanması, yurt içinden ve yurt dışından gelen ve gelmesi muhtemel olan tehdit ve tehlikelere karşı vatanımızın müdafaası ve caydırıcılık sağlayacak biçimde askerî gücümüzün muhafazasıyla vazifelendirilmiştir. Bu vazife, Türk milletinin karakterinde yer alan yiğitlik ve disiplin meziyetlerini ordumuzun varlığında milattan önce 209'da somutlaştıran Mete Han'dan Avrupalı devletlerin atalarına diz çöktüren Hun İmparatoru Attila'ya, Anadolu'yu ilelebet Türk yurdu kılan Sultan Alparslan'dan çağ açıp çağ kapatan, iki kıta, yedi tepenin sultanı Fatih Sultan Mehmet Han'a, Doğu'da ve Batı'da askerlerinin ayak bastığı her toprağı yurt kılan Kanuni Sultan Süleyman'dan Türk milletinin istiklal ve bağımsızlık mücadelesine yolbaşçılık yapan Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e kadar süregelmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarihin her döneminde devletlerin temel gereksinimi olan güvenlik, bağımsızlığın ve egemenliğin tesis edilerek teminat altına alınması amacıyla Silahlı Kuvvetlerin ihtiyaç duyduğu sistem ve teçhizatlarla donatılması suretiyle sağlanmaktadır. Güvenliğin sağlanması uluslararası sahada da önem taşımakta, çıkabilecek çatışma ve tehditleri azaltarak devletlerin kalkınma politikalarını kesintisiz bir şekilde uygulamalarını garanti altına alma fonksiyonu üstlenmektedir. Yurt içinde ve yurt dışında güvenliğimizi teminat altına alan ordumuz, bugün Türkiye Cumhuriyeti'nin bölgesel bir güç olmaktan çıkıp küresel bir güç olması yolunda emin adımlarla yürümesini, devletimizin bekasını, milletimizin hak ve menfaatlerini mavi vatan ve semalarımızın ötesinde dahi koruma ve yaşatma misyonunu üstlenmektedir. Mevcut ve muhtemel her türlü tehlikeye ve tehdide karşı saygın, etkin ve etkili bir kudreti haiz ordumuz, devletimizin içeride ve dışarıda konumlanan hıyanet odaklarına karşı dik ve dirayetli duruşuna omuz vermektedir.

Velinimetimiz, göz aydınlığımız, gönül ferahlığımız Türk askeri "Yurtta barış." diyerek kara, hava ve derya hudutlarımızda; "Dünyada barış." diyerek Suriye'de, Irak'ta, Libya'da, Afganistan'da, Katar'da, Karabağ'da varlık göstermektedir. Dikkatle, gözlemlerle, kararlılıkla sürdürülen savunma sanayisi projeleri Türk askerine güç vermekte, devletimizin ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Tabanca ve tüfeklerden tanklara, uçaklardan gemilere, füze ve roketlere savunma sanayisi alanında yapılan yatırımlar destan yazmaktadır. İHA ve SİHA alanında dünyada ilk 3 ülkeden 1'i olan; sadece kendi hava sahasını değil, 34 farklı ülkenin hava sahasını "Türk" mührü vurulan İHA ve SİHA'larla koruyan Türkiye Cumhuriyeti, şanlı mazarından aldığı kudretle, nesillerimizi emanet edeceğimiz atıya emin adımlarla yürümektedir. Liderimiz Sayın Devlet Bahçeli'nin isim babası olduğu millî muharip uçağımız KAAN'ın göklerdeki varlığı hepimizi gururlandırmakta, sabırla ve emekle inşa ettiğimiz istikbalimizi göklere bir kez daha yazmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin bu atılımını baltalamak isteyen terör örgütleri ve bu örgütlerin devletleşmiş dış paydaşları hiç şüphemiz yoktur ki mutlak hezimete uğrayacaktır. Türk Silahlı Kuvvetleri, Türk milletinden aldığı destekle, FETÖ, PKK-PYD/YPG, DEAŞ, DHKP-C gibi tüm terör örgütleriyle mücadele etmeye devam etmektedir. Terör ve istikbal arasında üçüncü bir seçenek olmadığı gibi terörde huzur arayanlara verecek tek cevabımız Türk ordusunun kudretini hatırlatmak olacaktır. Ordumuz, millî hedeflerimizi ve millî birliğimizi parçalamak isteyen, sınır güvenliğini tehdit eden her ihaneti nihayete erdirerek her türlü müfteriyi kanlı eylemlerinin bilincinde olduğumuz kirli emellerinin sonuçlarıyla yüzleştirmeye de hazırdır. Bu sorumluluk üç bin yıl öteden Orhun Abideleri'ne kazılı olan mirasımızla yüreklerimize seslenmektedir: "Çoklar diye korkmadık, azız diye çekinmedik. Düşmanlarımız etrafımızda ocak gibiydi, biz de ateş idik."

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünya üzerinde Türk milletinden başka bir millet yoktur ki ordusuyla bilinsin, "ordu-millet" olarak anılsın. Dünya üzerinde Türk ordusundan başka bir ordu yoktur ki diğer dünya milletlerinin ordularının kuruluşlarında kılavuzluk etsin. Dünya üzerinde başka bir ordu yoktur ki sadece cepheye değil, afetlerde, felaketlerde, tüm acil durumlarda milletine ve mazlum milletlere "Vefalı Türk geldi yine." dedirtsin. Milletimiz ne zaman ihtiyaç duysa, sınır ötesinden ne zaman bir mazlumun çılgılığı duyulsa koşan Türk askerinin ve Millî Savunma Bakanlığı personel ve bürokratlarının çalışma şartlarının iyileştirilmesi hepimizin boynunun borcudur. Bedeli can ve kanla ödenen, milletimize kamu hizmeti olarak sunulan güvenlik ihtiyacının karşılanmasında askerî hastanelerin yeniden açılması ülkemizin bir güvenlik ülkesi olması nedeniyle son derece hayati bir önem taşımaktadır.

Bunun yanında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na "savunma hizmetleri sınıfı"nın ihdas edilmesi, Millî Savunma Bakanlığı ve bağlı kuvvet komutanlıklarının kadrolarında görevli devlet memurlarına yönelik "savunma hizmetleri uzmanlığı kurum içi özel sınavı" açılarak anılan kadroya mevcut personelden atama yapılması, 657 sayılı Kanun'un 232 ve 233'üncü maddelerinin kaldırılması, Millî Savunma Bakanlığı ve bağlı kuvvet komutanlıklarının kadrolarında görevli devlet memurlarına hizmet tazminatı verilmesi, 1325 sayılı Kanun'un ek 10'uncu maddesinin yürürlükten kaldırılması, Millî Savunma Bakanlığı ve bağlı kuvvet komutanlıklarının kadrolarında 657 sayılı Kanun'a tabi olarak görev yapan personele yıpranma payı ve giyecek yardımı verilmesi,

sosyal tesislerden faydalandırılması, emekli astsubaylarımızın maaşlarının yeniden düzenlenmesi, görevdeki astsubaylarımıza ve binbaşılara ilave tazminat verilmesi, gazilik haklarının genişletilmesi, şehit yakınlarının ve gazilerimizin haklarının iyileştirilmesi, uzman çavuşlarımızın, sözleşmeli erlerimiz özlük haklarının yeniden gözden geçirilerek iyileştirilmesi en öncelikli taleplerimizdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi olarak Peygamber ocağı olan Türk Silahlı Kuvvetlerimizin yürüttüğü mücadelenin destekçisi olduğumuzu, millî birlik ve beraberliğimizin, yurt içinde ve yurt dışında sürdürdüğü görevlerle vatandaşlarımızın huzur ve güvenliğinin teminatını sağlamak için serden geçip yâr bildiği vatanından geçmeyen askerimizin yanında bulunduğumuzu, Türk ordusu için terörle mücadele ve sınır güvenliğimizin sağlanması için atılacak her adımın millî beka meselesi teşkil ettiğini ifade ederek Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin devletimize, ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını diliyor, teşekkür ediyorum. (MHP, AK PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi söz sırası Konur Alp Koçak'ta.

Buyurun. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA KONUR ALP KOÇAK (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi hakkındaki görüş ve kanaatlerimizi paylaşmak üzere Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisi ve Türk milletini saygıyla selamlıyorum.

Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesinin 624 milyar lira olarak öngörölmüş olmasını yerinde bulunduğumuzu ve yapılacak oylamada kabul oyu kullanacağımızı şimdiden belirtmek istiyorum.

Sayın milletvekilleri, Türkiye'nin, dünya gündeminde ilk sıralarda yer alan Ukrayna ve Suriye gibi çatışma bölgelerinin ortasında kaldığı, terör tehdidinin henüz bütünüyle sona ermediği, dolayısıyla da millî savunma ve güvenliğimizin temini için Türk Silahlı Kuvvetlerinin her an teyakkuz hâlinde olmasının bir mecburiyet olduğu açıktır.

PKK ve DAESH gibi terör örgütlerinin ve İsrail'in saldırganlığı sebebiyle insanlığa karşı suçların her türlüşünün işlenmekte olduğu Orta Doğu, Türkiye'nin sırtını dönebileceği bir bölge değildir. Tarih, coğrafya ve insani bağlar Türkiye'yi bölgede etkin ve proaktif olmaya zorlamakta, bizlere başka bir seçenek bırakmamaktadır.

Son haftalarda Suriye'de, öngörölemeyen bir hızda önemli bir değişim yaşanmıştır. Esad'ın zalim rejimine başkaldıran muhalifler, başlattıkları operasyonun 12'nci gününde başkent Şam'ı kontrol eder hâle gelmiş, yüz binlerce insanın katlinden, milyonlarcasının zorunlu göçünden ve insanlığa karşı sayısız suçtan sorumlu olan Beşar Esad ardında büyük bir yıkım ve tarifsiz acılar bırakarak ülkesinden kaçmak zorunda kalmıştır. Altmış yıllık Baas rejimi yıkılmış, Suriye için tarihî bir dönüm noktasına gelinmiştir. Esad rejimine karşı kitlesel protestoların başladığı 2011'den bu yana, ilk kez, Suriye'nin Suriyeliler tarafından oluşturulacak meşru bir yönetimle idare edilmesi imkân ve ihtimali ortaya çıkmıştır. Suriye halkının hasretle beklediği barış, huzur ve istikrar nihayet ufukta görünmüştür. Artık, tüm toplum kesimlerinin temsil edildiği, terör sorununun tamamen giderildiği, insan hak ve özgürlüklerinin teminat altına alındığı, siyasi birliği ve toprak bütünlüğü tartışma konusu olmayan bir Suriye'nin inşa edilmesinin vakti gelmiştir. Esad rejiminin ve terör örgütlerinin zulmünden kaçıp ülkemize sığınan Suriyeliler için vatanlarına dönüşlerini mümkün kılacak uygun şartlar da böylelikle oluşmaya başlamıştır. Nitekim, Halep, Hama, Humus, Şam, Münbiç gibi şehirler birbiri ardına özgürlüğüne kavuştukça, geçici koruma altında bulunan Suriye vatandaşlarının ana vatanlarına dönmeye başladıkları görölmüştür. Türkiye, bugüne kadar büyük fedakârlıklar sergileyerek misafir ettiği Suriyelilerin onurlu, güvenli ve gönüllü bir şekilde ülkelerine dönüşü için elinden gelen desteği bundan sonra da vermeye devam edecektir. Bölgenin huzur ve istikrara kavuşturulması için sınır ötesi operasyonlar düzenleyerek geniş bir alanı terör örgütlerinden temizleyen TSK'nin, bundan sonraki süreçte de Suriyelilerin güvenliğini temin etme noktasında önemli bir rol oynayacağından şüphe etmiyoruz.

Suriye halkının huzurlu, güvenli ve müreffeh geleceği için açılan bu fırsat penceresinin, ABD destekli PKK-PYD terör örgütünün ya da ülkenin güneyinde elli yıldır işgal altında tuttuğu bölgeyi genişletme hevesinde olan İsrail'in gayrimeşru eylemlerine kurban edilmemesi gerektiğini düşünüyorum.

Sayın milletvekilleri, üçüncü dünya savaşı söylentilerinin her geçen gün yoğunlaştığı, çatışma alanlarının genişlediği, siyasi ihtilafların keskinleştiği bir dönemde, uluslararası barış ve güvenliği temin etmekle görevli BM Güvenlik Konseyi gibi kurumlar etkisiz kalmaktadır. Bu şartlar altında, küresel seviyede savunma ve güvenlik için ayrılan bütçelerin artıyor olması aslında hiç de şaşırtıcı değildir. Savunma harcamalarına ilişkin yayınlanan çeşitli raporlar, savunmaya ayrılan bütçelerin ciddi oranda yükselmekte olduğuna işaret etmektedir. Örneğin, NATO ülkelerinin toplam savunma harcaması 2015'ten beri istisnasız her yıl artış göstermiştir. NATO üyelerinin ilk kez 2019 yılında 1 trilyon dolar seviyesinin üstüne çıkan savunma harcamalarının bu sene 1,5 trilyon dolara yaklaşacağı tahmin edilmektedir. Bu artış trendinin 2014'te Rusya'nın Kırım'ı ilhak etmesiyle tetiklendiği ve 2022'de başlayan Ukrayna savaşıyla hızlandığı bir gerçektir. Doğu Avrupa ve Baltık ülkelerinin savunma harcamalarında son yıllarda radikal artışların yaşanmış olması da elbette ki tesadüf değildir. Kırım'ın ilhakından sonra gerçekleştirilen ilk NATO zirvesinde kabul edilen, üye ülkelerin savunma harcamalarının gayrisafi yurt içi hasıllarının yüzde 2'sinin üzerine çıkarılmasına dair karar, kuşkusuz bu artış trendinde pay sahibi olmuştur. 2014'te sadece 3 NATO ülkesi, ABD, İngiltere ve Yunanistan, yüzde 2 sınırının üstünde harcama yaparken 2024 sonu itibarıyla bu hedefi geçen ülke sayısının 20'yi bulması öngörülmektedir.

Hâl böyleyken, Türkiye'nin de millî savunma ve güvenlik sektörüne önemli miktarda kaynak ayırması kaçınılmaz hâle gelmektedir. 2025 yılı bütçesinde savunma harcamaları için ayrılan 914 milyar lira ve iç güvenlik için tahsis edilen 695 milyar liralık ödenekle birlikte savunma ve güvenlik sektörü için toplam 1 trilyon 609 milyar lira ödenek tahsis edilmesi bize göre isabetli bir karar olmuştur. Türkiye'nin savunma sanayisinde önemli ilerleme kaydetmiş olmasının, bu rakamın kısmen de olsa aşağı çekilmesinde pay sahibi olduğunun altı çizilmelidir. Zira, Türk Silahlı Kuvvetlerinin dünyanın en güçlü, etkin ve caydırıcı ordularından biri hâline gelmesinde rol oynayan savunma şirketlerimizin ordumuza temin ettiği ürün çeşidinin ve miktarının her geçen gün artıyor olması, ithalat ihtiyacını ve yurt dışına bağımlılığı önemli derecede azaltmaktadır.

Bu kapsamda, İHA-SİHA envanterimizi geliştiren Baykar ile SİHA'larımızın vurucu gücünü teşkil eden akıllı mühimmatları üreten ROKETSAN'ı hassaten tebrik etmek istiyorum. Ayrıca, yerli ve millî imkânlarla geliştirilen ürünleri daha fazla kullanır hâle gelen ordumuz, bir yandan tedarik güvenliğini pekiştirmekte, diğer yandan da ekonomik anlamda tasarruf sağlamaktadır.

Dolayısıyla, yerli ve millî imkânlarla sürdürülen KAAN, KIZILELMA ve Çelik Kubbe gibi projelerin bir an önce tamamlanıp ordumuzun envanterine girmesini heyecanla bekliyoruz.

Sayın milletvekilleri, ordumuzun üstün başarılarında büyük pay sahibi olan kahraman TSK mensuplarının ve emeklilerinin, ayrıca şehit aileleri ile gazilerimizin mali ve sosyal haklarının iyileştirilebileceği kanaatindeyiz. Bu çerçevede, binbaşı ve astsubaylarımızın tazminat taleplerinin, sözleşmeli erbaş ve erler ile uzman erbaşların kadroya geçirilmesi beklentilerinin karşılanmasına yönelik bazı adımlar atılabileceği düşüncesindeyiz. Bununla birlikte, Millî Savunma Bakanlığı'nda çalışan sivil personelin talep ve beklentilerini ihmal etmemek gerektiğine de inanıyoruz. 657 sayılı Kanun'da değişiklik yapılması suretiyle savunma hizmetleri sınıfının ihdas edilmesi, sivil personele silah taşıma yetkisinin verilmesi ve hizmet tazminatı ödemesine yeniden başlanması, lojman ve sosyal tesislerden yararlanma imkânının genişletilmesi gibi hususlarda bazı düzenlemeler yapılabileceğini değerlendiriyoruz.

Bunların yanı sıra terörle mücadele esnasında yaralanmış ancak maluliyet oranı yüzde 40'ın altında kaldığı gerekçesiyle gazilik unvanı alamamış kahraman Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının bu yöndeki makul taleplerinin ivedilikle karşılanması gerektiğine inandığımızı bir kez daha kayda geçirmek istiyorum.

Bu düşüncelerle, 2025 yılı bütçesinin ülkemiz için hayırlara vesile olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (MHP, AK PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Kocaeli Milletvekili Saffet Sancaklı'da.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA SAFFET SANCAKLI (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım ve bizleri televizyonları başında izleyen büyük Türk milleti; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakanlarımız ve değerli bürokratlarımız, sizler de hoş geldiniz. Bütçemiz de hayırlı uğurlu olsun.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bilimsel çalışmalar gösteriyor ki spor, insanın bünyesini sağlam, sıhhatli tuttuğu gibi, insanın sosyal becerilerini geliştirmesinde de büyük katkı sunuyor. Bu gelişim, bilhassa eğitim çağındaki gençlerde yoğun olarak gözlemleniyor. Sporla ilgilenen çocuklarımız hem fiziksel becerilerini hızlıca geliştirebiliyor ve bu sayede çok daha güzel bir görünüme, daha sağlıklı bir bünyeye kavuşabiliyor hem de sosyal becerilerini geliştirerek toplum içerisinde daha uyumlu ve sonuç olarak daha mutlu birer birey olarak yetişebiliyorlar. Bilhassa takım sporlarına yönelen gençlerimiz, nabzın en yüksek olduğu anda dahi takım arkadaşlarına veyahut da rakiplerine saygı göstermeyi, onların da haklarının olduğunu ve bunlara hürmet etmesi gerektiğini en güzel şekilde öğreniyorlar. Bundan başka, çocuklarımız önce takım arkadaşlarına, sonra bu takımların yer aldığı sınıflarına, okullarına ve nihayet milletlerine olan aidiyet hislerini pekiştirerek ülkeleri için ter dökme azmini kazanabiliyorlar. Başarı için iş birliği yapmanın, bencil olmamanın, birbirini dinlemenin en güzel öğretim şekli spordur ve bu nedenle, ilköğretimde spor oyunları eğitimcilerimiz tarafından çok ciddiye alınmalıdır.

Spora önem vermek demek, gençliğimizi Türk milletinin istikbali için en büyük tehdit olan kötü alışkanlıklardan korumak için en etkili tedbiri almak demektir. Zira, gençlerimiz sportif faaliyetlere yöneldikleri ölçüde çok daha fazla arkadaş kazanıyor, kurdukları arkadaşlık bağları daha sağlam temeller üzerine oturuyor ve gençlerimizin kötü alışkanlıklara meyletme ihtimali de aynı ölçüde azalıyor. Yani özetle, spora önem vermek, gençlerimizi spora yönlendirmek demek, nesilleri kurtarmak demektir. Tabii, nesilleri kurtarmak demektir, son cümleden devam edersek, biz burada Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak güncel kanunlar çıkarıyoruz ama yapmamız gereken önemli bir şey de Türkiye'nin geleceğinin yüzyıllarını da garanti altına almaktır.

Şimdi, sağlıklı bir nesil nasıl yetiştireceğiz? Biz sağlıklı mıyız? Şu anda Türk toplumu ne durumda? Maalesef, önümde bir araştırma var. 2024'te yapılan araştırmada, Türkiye'nin en büyük problemi olan ancak işimize gelmediği için konuşmadığımız ve halinin altına süpürdüğümüz bir konu, obezite problemi. 2024'te yapılan araştırmada, 15 yaş ve üzeri nüfusun yüzde 32,1'i obez, yüzde 34,6'sı fazla kilolu yani Türkiye'nin 66,7'si obez ve aşırı kilolu. Bizden örnek verirsek, 600 milletvekilimizin 400'ü obez ve aşırı kilolu. Bunun, tabii, 2 tane nedeni var: Bir tanesi beslenme, diğeri de hareketsiz bir yaşam yani spor kültürümüzün olmaması.

Tabii, beslenme konusu uzmanların işi, o konuya girmeyeceğim ancak hareketsiz yaşam ve spor kültürü konusunda yıllar önce hazırladığımız bir proje var Milliyetçi Hareket Partisi olarak, ısrarla da bunu anlatmaya devam edeceğim çıkarana kadar ve bununla ilgili size birkaç şey anlatmak istiyorum.

Tabii, hareketsiz bir yaşam olduğu zaman, aşırı kilolu ve obez olduğumuz zaman doğal olarak fiziksel problemlerimiz, psikolojik problemlerimiz ve sosyal problemlerimiz oluyor; zaten bu üç problemi olan insanların mutlu olma ihtimali de ortadan kalkıyor.

Peki, Milliyetçi Hareket Partisi olarak hazırladığımız bu vizyon projesi nedir? Bu vizyon projesi şu: Tabii, bizim spor kültürümüz yok. Aramızda spor yapanlar var, işte, yürüyüş yapıyoruz, başka sporlar yapıyoruz ama 5 kere, 10 kere yapıyoruz; bir gün canımız sıkılıyor, diyoruz ki: "Ya, yeter ya, yapmayalım. Bugün yorgunum, bugün işim var." Bir sürü mazeretimiz var; bu, bizde spor kültürü olmamasından kaynaklanıyor.

Peki, biz bu spor kültürünü Türkiye geneline nasıl yayacağız, önümüzdeki nesilleri nasıl kurtaracağız? Bununla ilgili birkaç bir şey paylaşmak istiyorum sizinle. İlkokula başlayan 6 yaşında bir çocuğun fizik yapısına göre, ailesindeki sportif geçmişe göre, kendi merakına göre bir spor branşı veriliyor kendisine. Tabii, aynı çocuğa sadece spor yetmez, sanatsal bir etkinlik de yüklüyoruz yani herhangi bir müzik aleti, enstrümanı çalabilir, tiyatro oynayabilir, folklor oynayabilir; kendisinin keyfine göre bir de sanatsal bir branş veriyoruz kendisine. Tabii, ilkokul, ilköğretimde haftada dört ile altı saat arasında spor hafta içi, dört ile altı saat arasında sanat yani aşağı yukarı her gün hafta içinde bir saat spor, bir saat sanat. Peki, hafta içinde bunları yaptıktan sonra hafta sonu boş mu bırakacağız bu çocuklarımızı, gençlerimizi? Hayır. Hafta sonu da okullar arasında sportif ve sanatsal yarışmalar yapılacak yani haftanın yedi günü de biz çocuklarımıza hem spor hem sanat yaptıracağız. İlköğretim bittiğinde, eskiden lise dediğimiz okulumuz bittiğinde yani on iki sene, 18 yaşında bir çocuk on iki sene spor ve sanat yapmış olacak. Beş sene de üniversiteye gittiğini düşünürsek, 23 yaşına gelen bir gencimiz on yedi sene spor ve sanat yapmış olacak.

Peki, on yedi sene spor ve sanat yapmış bir gencimizi düşünün, bu gencin ne psikolojik ne fiziksel ne de sosyal olarak bir problemi olabilir. Bunlar bize nasıl avantajlar getirecek? Tabii, bu yirmi yıllık bir proje arkadaşlar. Yani 6 yaşında başlasın çocuk, 23

yaşına gelsin, on yedi senede bir gencin ne hâle geldiğini sizlerle paylaşmak istiyorum: Birincisi, hem fiziksel hem de ruhsal gelişimi en üst seviyede olacak bu gençlerimizin. İkincisi, maalesef, kötü alışkanlıklarımız var bizim, ülkemizde de üst düzeyde özellikle uyuşturucu, alkol ve diğerleri, bunlardan da uzaklaşmış olacak. Zaten istese de yapamayacak, vakti kalmayacak çünkü spor ve sanat yapıyor, hem içinden gelmeyecek o disiplinden dolayı hem de vakti olmayacak. Üçüncüsü ve çok önemli, milyonlarca gencin spor yaptığı ülkede yetenekli olanlar millî takımlara gidecek. Yani bugün bildiğim kadarıyla sadece ilköğretimde 20 milyona yakın öğrenci var. Bu, 20 milyon öğrencinin spor ve sanat yaptığı bir ülkede millî takımlara herhangi bir sporcu aramamıza gerek kalmayacak; yetenekli olanlar zaten gidecek, sanat yapan arkadaşlarımızın, çocuklarımızın içerisinde yetenekli olanlar da belki Türkiye'de, belki de dünyada uluslararası arenada Türkiye'yi temsil edecekler. Ayrıca, yeni nesil bu kadar spor ve sanat içerisinde olduğu için sağlıklı bir nesil yetişecek ve hasta olmayacağız arkadaşlar.

Benim bildiğim kadarıyla, şu anda Türkiye bütçesinin en büyük 2'nci bütçesi Sağlık Bakanlığının bütçesi, ona harcanıyor. Neden Sağlık Bakanlığına harcanıyor? Yüzlerce hastane var, her şehirde muhteşem hastanelerimiz var; hangi hastaneye giderseniz gidin herhangi bir saatte, gece yarısı bile gitseniz kuyruk var. Demek ki biz hasta bir toplumuz, bunun da en büyük nedeni hareketsiz olmamız, spor kültürümüzün olmaması.

Peki, bu kadar spor ve sanat yapmış, yirmi yıl geçmiş, yirmi sene spor ve sanat yapmış olan çocuklarımız ondan sonraki hayatında da buna devam edecekler mi? Kesinlikle devam edecekler. Peki, bu kadar spor yapan bir toplum bu kadar hastalanacak mı? Hayır, hastalanmayacak. O zaman Sağlık Bakanlığının bütçesi bu kadar olmayacak, belki de yarı yarıya düşecek; o aradaki farkı tekrardan Millî Eğitim Bakanlığına ve Spor Bakanlığına aktardığımızda Türkiye bambaşka bir yere gelmiş olacak.

Peki, bu kadar organizasyonu, ilkokulda bu kadar öğrenciye, ilköğretimde bu kadar öğrenciye bu sporu kimi yaptıracak, bu kadar adamı nereden bulacağız diye bir soru gelebilir aklımıza. Bununla ilgili de şu anda BESYO mezunları, beden eğitimi ve spor yüksekokulu mezunları; şu anda mezun olmuş ve görev bekleyen 70-80 bin kişi var, bunlar da bu söylediğimiz proje için yeterli arkadaşlar. Bunlar hem uzman, yetişmiş arkadaşlar hem de bunlara da bir istihdam sağlanmış olacak ve Türk gençliğini yeniden inşa edeceğiz.

İkinci bir konu, Spor Yasası. 2022'de bir Spor Yasası çıkardık biz burada. Bu Spor Yasası'nda önemli şeyler yaptık fakat şu anda beni arayan çok kişi diyor ki: "Bu Spor Yasası devreye girmede mi? Ne durumdasınız? Spor Yasası çıkardınız ama bu kulüpler hâlâ istediği gibi para harcıyor, canları ne istiyorsa yapıyor." Ben de buradan söylüyorum: Canınız ne istiyorsa yapamazsınız. Türkiye Büyük Millet Meclisi bir kanun çıkardıysa onun devamını getirir, ondan sonra da gereken yapılır zaten.

Bu yasada 3-4 tane önemli konu vardı. Bir tanesi kulüp başkanları ve yöneticiler istediği gibi para harcıyordu; kişisel sorumluluk getirdik. Yani bir önceki sene kulübün geliri kaç paraysa bir sene sonra üstüne yüzde 10 koyarak o kadar harcayabilirsiniz, daha fazlasını harcarsanız da kişisel sorumluluğa göre cebinizden ödersiniz. Şimdi, ben bakıyorum, maşallah, kulüpler öyle bir para harcıyor ki milyon eurolar havada uçuşuyor. Valla, size kötü haberim var, Spor Bakanlığımız tarafından birkaç ay önce kulüplere denetim başladı hem UEFA, FIFA kriterleri hem de bu mali konularda; bu paraları ödeyeceksiniz arkadaşlar. Onun için, size tavsiyem, şimdi yine transfer ayı geliyor, şirin gözükmek için, sempatik gözükmek için kulüpleri daha fazla uçuruma itmeyin.

Önümde bir veri var: 2023 Ağustosta "4 büyük kulüp" dediğimiz Galatasaray, Fenerbahçe, Beşiktaş, Trabzon'un 30 milyar TL borcu varmış yani bir buçuk sene önce, bu senenin ağustosunda yani dört beş ay önceki borcu da 45 milyar TL arkadaşlar. Yani 30 milyar bir senede olmuş 45 milyar. Eskiden mazeretleri şuydu: "Döviz çok arttı, o para farkı oradan geliyor." Maalesef, artmadı bu sene, maalesef demeyeyim, iyi ki artmadı. Yani geçen sene ile bu sene arasında döviz herhâlde yüzde 10-15 arttıysa siz yüzde 50 borçlarınızı artırmışsınız. Bu paraları ödeyeceksiniz arkadaşlar, söylüyorum size buradan.

İkincisi: Hep dedik ki bu sporu sporun dışındakiler yönetiyor. Bu yasada şöyle bir madde var... Bu sene de -60'ın üzerinde federasyonumuz var- seçimler yapıldı. Her federasyonda o branşta millî olmuş 2 sporcu koyduk yani şu anda hangi federasyon yönetim kuruluna giderseniz -bildiğim kadarıyla 11 kişilik yönetim kurulu- en az 2 millî sporcu var, bu da Türk sporunun geleceği için önemli bir adım.

Üçüncüsü: Gayrimeşru insanların spora karıştığından, buradan rant sağladığından ve buradan kendilerine konum sağladığından şikâyet ediyorduk. Bununla ilgili de bir madde koyduk; suç işlemiş ve en az bir sene ceza almış kişiler ömür boyu, hiçbir spor branşında yöneticilik yapamayacaklar.

Dördüncü bir şey var; bunu anlatmak istiyorum, biraz sizinle paylaşmak istiyorum. Kulüplerin şirketleşmesi ve sahipli olması konusunda da bir yol açtık o yasada. Şu anda şöyle bir yanlış algı var, diyorlar ki: "Kulüpler halkın kulüpleridir, bunlar satılamaz." Arkadaşlar, bu kulüpler bir yere satılmıyor. Bu kulüpler şirketleşiyor, şirketin sahipleri oluyor ve normal devam ediyor. Şu anda da Süper Lig'de 9 tane kulübümüz var şirketleşmiş ve sahipli. Hiçbir yere götürüremiyorsunuz zaten, ismini değiştiremiyorsunuz, başka bir şehre götürüremiyorsunuz. Örnek olarak -atıyorum, aklıma gelen- Göztepe, Başakşehir, Karagömrük, Kasımpaşa; bunlar sahipli kulüpler ve şu anda Süper Lig'de borç tablosuna baktım, borcu olmayan kulüpler şirket kulüpleri, diğerlerinin hepsinin uçurum borçları var. Bu şirketleşmeyi şöyle yanlış anlıyorlar: 3 büyükten örnek vereyim; Beşiktaş, Galatasaray, Fenerbahçe "Bunlar halkın takımı, bunlar satılamaz." Arkadaşlar, bir yere satılmıyor, kulüp orada duruyor, şirketleşiyor ve bu şirketin sahipleri oluyor, ona göre daha uygun bir şekilde, daha profesyonel yönetiliyorlar; bunun örnekleri İngiltere'de, İtalya'da, Fransa'da, her yerde var. Şimdi -atıyorum yani belki biraz abes olacak ama bugün Abramoviç popüler diye söyleyeyim- Abramoviç tarzında bir adamın gelip bu kulüplerde başkan olmasını kim istemez veya Türkiye'de o düzeyde zengin olan insanların? O zaman parayı ona göre harcayacak, ona göre transfer yaparken kılı kırk yaracak. Görmüyor musunuz bu transfer rezilliklerini arkadaşlar? 10 milyon eurolar, 20 milyon eurolar, 30 milyon eurolar; bunu nasıl ödeyeceksiniz? Sonra geliyorlar, devlete dayanıyorlar, devlete dayandıklarında da halkın cebinden çıkıyor verdiğimiz bazı tavizler. O yüzden bu şirketleşme konusunda kulüplere biraz daha ders çalışmalarını ve kamuoyuna doğru anlatmalarını rica ediyorum.

Tabii -vaktim de daralıyor- son olarak da bu Türk futbolunda bir kaos var. Her maçtan sonra kıyamet kopuyor, yenen de konuşuyor, yenilen de konuşuyor ama ne konuşuyor? Şimdi, futbolda ana aktörler var: Futbolcular, teknik direktörler, başkan ve yönetim kurulu üyeleri, hakemler, taraftarlar ve basın. Peki, maçtan sonra dinliyoruz; futbolcular hiç hata yapmamış, teknik direktörler yanlış taktik vermemiş, başkan ve yöneticiler yanlış transfer yapmamış, yanlış yönetmemişler, basın hiç değişik, yanlış yorum

yapmamış. Burada en masum olanlar taraftarlar, forma alıyor, kombine alıyor, evinden barkından ayırıp oraya para veriyor, en masumu taraftarlar ama en suçlusu da bu hakemler. Yani bu hakemler tabii ki hata yapıyor, ben de beğenmiyorum, maçları seyrediyoruz, bir sürü hata yapıyorlar falan ama her maçtan sonra hakeme bu kadar saldıranın bir tane nedeni var: "Suç bizde değil, hep bunlarda suç." Bizim Türk toplumunda da vardır öyle bir şey "Bu arkadaş suçlu, biz değiliz, bu suçlu." Bu işlerden vazgeçin arkadaşlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SAFFET SANCAKLI (Devamla) - Bitiriyorum Başkanım.

Bu Türk futbolunu öyle bir kaosu hâle getirdiniz ki vallahi billahi benim canım maç seyretmek istemiyor. Yani o yüzden, ricam şu: Biraz daha sağduyu, biraz daha anlayış, bu hakem işlerinden de vazgeçin.

Bir de son bir cümle, Türkiye'de, 90 milyonluk ülkede insan yok, maç yönetecek hakem yok, yabancı hakem istiyorlar. Bu yabancı hakem isteme işi Türkiye'ye büyük hakarettir, Türkiye'ye hakarettir, Türk sporuna hakarettir, Türk futboluna hakarettir. Adam gibi yetiştirin o hakemleri, onlar da çıksın adam gibi maç yönetsinler. "Yabancı adam getirelim..." Yani gelen yabancı adam bizden daha mı bilgili, daha mı dürüst, daha mı namuslu? Burada işleyişte sıkıntı var.

Ben beni dinlediğiniz için teşekkür ediyorum, bütçemiz de hayırlı uğurlu olsun Sayın Bakanlarım.

Ek süre verdiğiniz için de teşekkür ederim Sayın Başkanım, sağ olun. (MHP, AK PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Değerli Başkanım, bugün üç önemli bakanlık var; Millî Savunma Bakanlığı var, Kültür Bakanlığı var, Gençlik ve Spor Bakanlığı var. AK PARTİ'li arkadaşlar, ittifak ortakları konuştu, 6 kişiler. Sayın Başkan, lütfen, bu AK PARTİ'liler gelsin, önemli bir konu, Suriye'de savaş var, onu dinlesinler bir.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, sana mı kaldı Veli Ağbaba, Allah aşkına!

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Söz sırası Nevşehir Milletvekili Sayın Filiz Kılıç'ta.

Buyurun efendim. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Sayın Başkan, değerli Bakanlar, bürokratlar, milletvekillerimiz ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesi hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum.

Türkiye'mizin kalbinin televizyonu Türkiye Büyük Millet Meclisi TV'mizin kuruluşunun 30'uncu yılını kutluyor, bizimle birlikte, gece gündüz demeden 7/24 mesai esasına göre çalışan azimli Türkiye Büyük Millet Meclisi TV çalışanlarımıza da buradan gönülden selamlarımı gönderiyorum, iyi ki varsınız diyorum.

Bugün beşinci tur görüşmelerini icra ettiğimiz 2025 yılı bütçesi Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişimizin ardından hazırlanan 7'nci, Türk ve Türkiye Yüzyılı'nın ise 2'nci bütçesidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'ni tümüyle olumlu değerlendiriyor ve destekliyoruz. 2025 yılı bütçesi ödenek tutarlarının tahsisinin yatırımı, üretimi, istihdamı ve bundan sonrasında yapılacak olan hizmetleri artıracak, 6 Şubat depreminin yaralarını saracak, eğitimde fırsat eşitliğini, kaliteli sağlık hizmetini sağlayacak, kadın ve gençlerimizin önünü açacak, turizmde Türkiye'yi lider yapacak, çalışan ve emeklilerimizin yaşam kalitesini yükseltecek, muhtaçlarımızı sosyal koruma şemsiyesi altına alacak bir anlayışla yapıldığından şüphemiz yoktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kültür ve sanat beşerî kalkınmanın en önemli unsuru. Türk ilim, kültür ve sanatının bütün zenginliğiyle ortaya çıkarılması, yaşatılması, benimsetilmesi ve nesilden nesile aktarılması kültür politikalarının temelini oluşturmaktadır. Türk kültürünü ve sanatını yaşatmamız, sahip çıkmamız büyük önem taşımaktadır. Dilini, kültürünü ve tarihini koruyamayan milletler yok olmuşlardır, bu hepimizin malumu. Tarihî gerçeklerin ortaya çıkarılması ve Türk tarihine ilişkin çarpıtma ve iftiraların önüne geçilebilmesi amacıyla millî kültürümüzün temel değerleri olma niteliğini koruyan her sahadaki yazılı eserlerin yok olması önlenmeli, bu eserler bugünkü konuşma dilimizde toplumumuza mutlaka kazandırılmalıdır. Yazma eserlerin dijital sistemde saklanması ve halkımıza açık konuma getirilmesi çalışmaları memnuniyet vericidir. Benim de alanım olduğu için bu konuda bilhassa çok çalışma yaptım. Kültür Bakanlığımızın bu konudaki çalışmalarını biz çok takdir ediyoruz, bundan sonrasında da bu tür çalışmaların artarak devam etmesini talep ediyoruz.

Bakanlığımızın Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü bünyesinde Türk opera markası oluşturulmuş, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devlet Opera ve Balesine çok önemli destekler sağlanmıştır. Türk bale ve opera festivalleri tertiplenmiş, 2023-2024 sanat sezonunda yerleşik sahnelerde temsiller gerçekleştirilerek 250 binden fazla seyirciye ulaşılma başarısı elde edilmiştir. 1'inci Anadolu Opera ve Bale Festivali Şırnak, Erzincan, Kırklareli, Ardahan ve Hatay illerimizde, Türkiye'nin dört bir tarafında düzenlenmektedir. Bunun yanı sıra, İstanbul, Bodrum, Efes, Gaziantep, Eskişehir ve Aspendos Opera ve Bale Festivalleri binlerce seyirciyi ağırlamaktadır. Devlet tiyatrolarının seyirci sayısı da 2 milyonu geçmiş, temsil sayısı 7 binlere dayanmıştır. Tiyatro festivalleri hayata geçirilmiş, yeni tiyatro müdürlükleri kurulmuş, açık hava yaz oyunları sahnelenmiş ve yerli eserlerimiz desteklenmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Milliyetçi Hareket Partisi ve Cumhur İttifakı olarak Türk milletinin birliğini ve beraberliğini korumaya, toplumsal huzuru ve dayanışmayı geliştirmeye gayret ediyoruz. Herkesin inancına saygı duyarak, birlikte yaşama kültürü etrafında kenetlenip toplumsal sıkıntı ve sorunları bir bir çözüyoruz. Bundan sonrasında da bu tür gayretlerimiz artarak devam edecek.

Gazi Meclisimizin çatısı altında büyük bir gururla ifade etmek isterim ki 2 Eylül 2023 günü Nevşehir'imizin Hacıbektaş ilçesinde, Horasan'dan Anadolu'ya İslam inancını, kadim medeniyetimizi ve Türk irfanını taşıyan erenlerin manevi huzurunda, Horasan Erenleri Dernekler Federasyonu adına Genel Başkanımız Sayın Devlet Bahçeli'nin Alevi canlarımıza hediye ettiği arsa üzerine inşa edilmeye başlanan Türkiye'nin en büyük Alevi kültürü ve cemevi külliyesinin temel atma törenini Alevi canlarımızın

katılımıyla gerçekleştirmiştik. Şu anda cemevimiz kat kat yükseldi, tamamlanmasına da çok az bir süre kaldı. İnşallah büyük bir törenle, çok yakın bir tarihte cemevinin açılışını sizlerle birlikte gerçekleştireceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 61 ülkede 63 ofisi bulunan Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı yani TİKA yeni bir yaklaşımla Türk tipi kalkınma iş birliği modelini hayata geçirmiş, gönül coğrafyamız Balkanlarda, Orta Doğu'da, Kafkaslarda ve Türkistan'da tarihî, kültürel ortak mirasımıza sahip çıkmak için yüzlerce eseri yeniden ihya etmiş, gelecek nesillere kazandırılmasında öncü rolü oynamıştır. Özellikle, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın Türk kimliğinin korunması, Türkçenin dünya dilleri arasındaki konumunun güçlendirilmesi için Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız ile Yunus Emre Enstitüsüne önemli sorumluluklar düştüğünü biliyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aslında en önemli sorunlarımız arasında nesilleri tükenen, artık yetişmeyen sihirli ellerimiz, yaşayan ustalarımız bulunmakta; kalaycı, yorgancı, keçeci, kunduracı, ahşap, çini ve böyle devam edildiği takdirde Avanos çömlek ustaları. Yaşayan son ustalarımızı da kaybedersek bizden sonraki kuşaklar bu önemli kültür varlığımızı sadece fotoğraflarda görecek. Bu zanaatları seçmeli ders olarak müfredata eklememiz önemlidir, ustalarımıza dersler verdirip çıraklığı mutlaka teşvik etmemiz gerekmektedir. Gençlerin geleneksel sanatlara ilgi duyup öğrenmeleri, bir ustanın yanında sanatının çilesini çekmeye talip olması çok önemlidir. El sanatlarıyla, göz nuruyla ortaya konan eserler kıymetlimizdir, gelecek nesillere aktarabileceğimiz nadide değerlerimizdir, kültürümüzdür.

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ifade ettiği gibi, milletimizin dehasının gelişmesi ve bu sayede layık olduğu uygarlık düzeyine ulaşması hiç kuşkusuz ki millî kültürümüzü yüceltmekle mümkündür. Sanat, toplumların yüzyıllar boyu çağdaşlığını ve kültürel birikimini gösteren en önemli unsurlardan biri olmuştur.

Yaşayan İnsan Hazine Ödülleri ülkemizde 2008 yılında başlatılan ve takdirle karşılanan bir uygulamadır. "Marifet iltifata tabidir." sözünün gereğini yaparak emeğe saygıyı gözetip başarıyı ödüllendirmek unutulmaya yüz tutmuş değerlerimizi aşkla ayakta tutacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; turizm, bacasız sanayi; turizm, insanları ve toplumları birbirine yakınlaştıran, birlik ve beraberliği sağlayan çok önemli bir oluşum; turizm, seçim bölgem Nevşehir'in ve cennet ülkemizin en önemli geçim kaynaklarından biri.

Ülkemiz turizm alanında önemli bir altyapıya, yatırıma, idari kapasiteye, bilgi ve deneyime sahiptir; bununla birlikte, uluslararası rekabette daha öne çıkmak, turist sayısını ve turizm gelirini artırmak, turizm potansiyelimizden daha fazla istifade etmek turizm politikasının hedefi olmalıdır. Ülkemiz sahip olduğu bu kıymeti planlı, verimli ve etkili bir şekilde değerlendirdiği takdirde dünya turizminden aldığı payı daha da artıracaktır.

Son birkaç yıldır dünya turizm sektörü pandemi, Rusya-Ukrayna savaşı ve kültürel, ekonomik durgunluk gibi ekonomik ve jeopolitik zorluklarla karşı karşıya kalmıştır; Türkiye turizmi de bundan etkilense de 2021 yılında yakaladığı toparlama eğilimini sürdürmüş ve küresel turizme göre daha iyi bir performans sergilemiştir.

2023 yılında ülkemize gelen toplam ziyaretçi sayısı yıllık yüzde 11,1 artış göstererek 57 milyon 77 bin kişi olarak gerçekleşmiştir; turizm gelirlerimiz ise yıllık yüzde 12,1 oranında artışla 55 milyar 874 milyon dolara yükselmiştir. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü verileriyle, en çok ziyaretçi ağırlayan ülkeler sıralamasında Türkiye dünya 5'incisi olmuştur.

Turizm sektörünün 2024 yıl dokuz aylık performansı da memnuniyet vericidir. 2024 yılının Ocak-Eylül döneminde Türkiye'yi ziyaret eden toplam ziyaretçi sayısı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 8,7 artışla 49 milyon 181 bine ulaşmıştır. Turizm gelirlerimiz ise aynı dönem itibarıyla yüzde 6,6 oranında artışla 46 milyar 880 milyon dolara yükselmiştir.

Ülkemiz turist noktasında nicelik yerine nitelik diyen destinasyonlardandır. Turizm başarısının artık salt turist sayısından ziyade niteliksel hedef ve kriterlerle ölçülmesini önermekteyiz. Turizm politikalarımızı bu doğrultuda dönüştürmeliyiz.

Türkiye turizmde önemli bir ilki gerçekleştirerek Küresel Sürdürülebilir Turizm Konseyiyle anlaşma yapan ilk ülke olmuştur. 2022 yılında hazırlanan Türkiye Sürdürülebilir Turizm Programı da anılan Konsey tarafından tanınmıştır. Program kapsamında yaklaşık 19 bin konaklama tesisi belge ve sertifika almıştır. Hedef, 2030 yılına kadar Türkiye'deki tüm konaklama tesislerinin Türkiye Sürdürülebilir Turizm Sertifikası'na sahip olmasıdır. Konaklama sektöründeki bu önemli atılımla Türkiye dünya genelinde sürdürülebilir turizm alanında örnek gösterilen bir ülke konumuna gelmiştir.

Ülkemiz kültür ve tabiat varlıkları açısından oldukça zengin bir mirasa sahiptir. Ülke genelinde tescilli kültür varlığı sayısı 122 binin üzerindedir. Dünya Mirası Listesi'nde bulunan kültür varlığı sayısı 21'e, geçici listeye giren kültür varlığı sayısı ise 79'a ulaşmıştır. Ayrıca, Türkiye Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne kaydettirdiği 30 unsurla dünyada 2'nci ülke konumundadır. Kültür merkezi, müze, kütüphane, tiyatro salonu gibi kültürel altyapı unsurlarının sayısı da hızla artmaktadır.

Kültür ve Turizm Bakanlığı ile bağlı ve ilgili kuruluşlar tarafından Türk tarihine ve millî kültürümüze yönelik çok önemli çalışmalar ve etkinlikler de yapılmaktadır. Ülkemizin uluslararası marka değerine katkıda bulunmak amacıyla düzenlenen Türkiye Kültür Yolu Festivalleri 2024 yılı itibarıyla 16 ile ulaşmıştır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak Türk Devletleri Teşkilatı bünyesinde Türk festivalleri birliği kurulmasını ve Türk dünyasının kadim şehirlerinde Türk kültür yolu festivallerinin tertiplenmesini önermekteyiz.

Sayın Bakanım, Kapadokya Alan Başkanlığının işleyişiyle alakalı olarak gerek belediyelerimiz gerekse doğrudan vatandaşlarımız bazı sıkıntılar yaşamakta, bunun neticesinde vatandaşlarımız mağdur olmaktadır. Bunlara ana başlıklarıyla kısaca değinerek sözlerimi bitirmek istiyorum. Genel olarak işleyişin yavaşlığı, bir yılı aşkın süredir görüşülen ancak olumlu ya da olumsuz bir sonuca bağlanmayan konuların varlığı, kentsel sit sınırları içerisinde en basit altyapı, abone bağlantılarında kazı izni için Alan Başkanlığı komisyon kararının gerekliliği başlıca şikâyet konularındandır. Yine, Alan Başkanlığınca verilecek her türlü izin için harç ödenmesi talepleri vatandaşımıza direkt değil de belediyelere resmî yazıyla bildirildiğinden süre kaybı yaşanmakta, belediyeyle hiç ilgisi olmayan ödemeler sebebiyle vatandaş ve belediye yüz yüze gelmektedir. Alınan harçların yüksekliği ve olumsuz sonuçlanan konular için de ödeme iadesinin yapılamaması vatandaşlarımızın mağduriyet konularıdır. Tamamen aynı konularda farklı uzmanların farklı görüşler vermesi, uzman kişilerin komisyon öncesinde müellifleri projelerdeki eksiklik ve hatalar konusunda bilgilendirmeden komisyonda reddedilmesi, uzmanların mimari projelerin tasarımlarına müdahale ederek kendi düşünce ve görüşlerine göre proje tasarımının değişmesi yönünde müelliflere baskı yapmalı çokça gelen şikâyetlerdendir. Sayın Bakanımızdan ve ilgililerden bu

konulara eğilmesini ve alan başkanlıklarının statüsünün yeniden gözden geçirilerek vatandaşlarımızı da süreçte memnun edebilecek uygun bir zeminde buluşmayı arzuluyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KILIÇ (Devamla) - Bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Devamla) - Bu duygu ve düşüncelerle sözlerime son verirken Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2025 Yılı Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Kesin Hesap Kanunu Teklifi görüşmelerinin ve kabul edilecek bütçenin hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum.

Sayın milletvekilleri, Sayın Bakanımız, sayın bürokratlar, ekranları başında bizleri izleyen çok değerli halkımız; hepinizi büyüğü bir diyara, peribacalarına, Kapadokya'ya, Nevşehir'imize davet ediyor, rüya gibi güzel anlar yaşayacağınızın garantisini verirken Gazi Meclisi ve yüce heyetinizi en derin, en kalbî duygularıyla, saygılarımla selamlıyorum.

Teşekkür ederim. (MHP, AK PARTİ ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Samsun Milletvekili Sayın İlyas Topsakal'da.

Buyurun Sayın Topsakal. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İLYAS TOPSAKAL (Samsun) - Sayın Başkan, aziz Meclisimizin değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurul görüşmeleri Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Atatürk Araştırma Merkezi, Atatürk Kültür Merkezi, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu üzerinden Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Meclisimizin muhterem vekilleri, Atatürk Araştırma Merkezi, Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu ve Atatürk Kültür Merkezini bünyesinde barındıran Yüksek Kurumumuz dünyanın en eski medeniyet ve kültürüne sahip milletimizin dünyanın kalpgâhı coğrafyasındaki serencamını bilimsel metotlarla araştırıp ulaştığı sonuçları elindeki bütün imkânlarla dünyayla paylaşmak için kurulmuştur. İçinde barındırdığı Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu, milleti oluşturan iki temel unsurun yani dil ve tarihimizin araştırılmasına hasseten ait kalınmıştır. Kuruluşu da çok özeldir; mal varlığı bizzat Mustafa Kemal Atatürk tarafından bağışlanmıştır. Elbette, dili olmayan bir milletin hafızası, hafızası olmayan milletlerin geleceği olamaz. Yine, tarih şuuru olmayan bir toplumun da millet olması düşünülemez. Bütün mütefekkirlerin dil ve tarih üzerindeki telakkileri aynıdır ve millet olmak, devlet olmanın en temel özelliği olarak gösterilmiştir. Bu vesileyle, devletimizin en önemli kurumlarını burada görmekten ve bütçelerini desteklemekten gurur duyduğumuzu, Milliyetçi Hareket Partisinin de en mühim aracı olduğunu söylemek istiyorum.

Milletimiz ve devletimiz zaafa düştüğünde onu yeniden diriltiren, büyüten ve geleceğe aktaran dilimiz ve şuurumuzdan başka hasletlerimiz değildir. Yüksek Kurumumuzun 2024 yılında yaptığı en önemli faaliyet Bütünleşik Bilgi Sistemi Projesi'dir ve bu projeye tüm alt sistemlerin ihtiyaçları ve yaptıkları faaliyetler eş güdüm hâline getirilmiş, tamamlayıcılık özelliği kazanmıştır. Bu çerçevede, 6 bini aşkın kitabın dijitalleştirilmesi, kurumların akademik dergilerine araştırmacıların ücretsiz ulaşması, Atatürk Ansiklopedisi'nin farklı dillere tercümesi projeleri nihayete erdirilmiştir. Yüksek Kurumumuzun bu yıl başardığı en önemli faaliyet Cumhuriyetimizin banisi Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumunun bir gün Türk millî akademisine dönüşecekleri hedefini gerçekleştirmek olmuş, Yüksek Kurum açılışını bizzat Cumhurbaşkanımızın yaptığı yeni binasına bu yıl taşınmış ve Bilgi Sistemi'yle de altyapısını tamamlamıştır. Türk kültürünü araştırma ve geliştirme amacı olan bu kurumlarımızın bağımsız işleyişine dokunmadan bağlı olduğu Yüksek Kurumumuzun yönlendirmesiyle birbirini tamamlayan bilimsel faaliyetleri de bizim için çok önemlidir.

Yüce Türk milletinin kıymetli vekilleri, Türk devletinin kültür temellerini oluşturan, bizzat cumhuriyetin banisi Gazi Paşa tarafından bağışla kurulan güzide kurumlarımız milletimizin gelecek tasavvuru ve muasır medeniyet iddiasında en müstesna yere sahiptir; korunup desteklenmelidir. Bu çerçevede, Türk Tarih Kurumu ve Türk Dil Kurumu özellikle alanında akademisyen olacak talebeleri yetiştirme konusunda her geçen gün desteklerini artırmakta, Türk Devletleri Teşkilatıyla da bilimsel çalışma alanını geliştirmektedir. Bu çerçevede, Türk Dil Kurumu bu yıl 695 lisans, 84 yüksek lisans, 156 doktora olmak üzere toplam 935 öğrenciye eğitim ve araştırma bursu vermiştir ve 2025 yılında ise 820 öğrenciye burs vermeyi planlamıştır. Kütüphanesi kendisine özgüdür ve alanında nadir eserlere sahiptir. Bu özelliğiyle araştırmacılar tarafından takip edilmektedir. Kütüphane ve üniversitelere ücretsiz materyal dağıtımı devam etmektedir. Devam eden çalışmaları, Milliyetçi Hareket Partisi olarak mühim gördüğümüz, Türkiye Türkçesi Ağızları Projesi ve Türkçe'nin Etimoloji Sözlüğü Projesi 2025 yılı itibarıyla inşallah tamamlanacaktır ve bu taahhüdün takipçisi olacağımızı ifade etmeliyim. Zaten Türk Dil Kurumumuzun ve Türk Tarih Kurumumuzun ülkemize ve milletimize vereceği en önemli hediye geçmiş varlıkları projelerle görünür hâle getirmek ve YÖK'le eş güdüm hâlinde Türk arkeolojisini ortaya çıkarmaktır. Türkiye'de her milletin arkeolojisi değer görürken ve korunurken hâlen üniversitelerimizde Türk-İslam arkeolojisi faaliyete geçememiştir. Bu görev hem YÖK'ün hem de Yüksek Kurumumuzun işidir ve bu takip etmelidir. Bizim parti olarak bu konudaki hassasiyetimiz, milletimizin maddi varlıklarına duyduğu derin sevgidir. Manevi varlıklar sizi geleceğe taşır ve onlar çok kuvvetlidir. Yaptığınız bunca faaliyet manevi dünyamızın tahkimi üzerinedir ancak maddi varlığımız da devletimizin ve milletimizin hukuki haklarıdır, onu kaybederseniz yaşayacak mekândan münezzeh kalırsınız. Akademik kurum ve kuruluşlarımızın bu vicdani derinliği ve bilgiyi taşımaları çok önemlidir tıpkı Batı'da akademinin yaptığı gibi.

Yine, Atatürk Kültür Merkezimiz Yüksek Kurumumuzun icracı bir diğer kuruluşudur. Bu kuruluşumuz farklı disiplinlere mensup bilim insanlarını bir araya getirmek suretiyle uluslararası birçok projeyi desteklemiştir. Bu çerçevede, Türk Masal Külliyyatı 6 bin masalı içinde barındırmaktadır, genel okuyucuya da erişimi tamamlanmıştır. Bu proje, cep telefonlarına da indirilebilmekte; İngilizce, Fransızca, Almanca, Rusça, Arapça ve Farsça tercümeleriyle dünyaya hitap etmektedir. 2024 yılı içinde Japonca ve İspanyolcada da erişime açılmıştır ve görme engelli kardeşlerimiz de bu masalları Braille alfabesiyle takip edebilmektedir.

İkinci önemli proje ise Türk devlet ve düşünce hayatına yön veren şahsiyetlerin kısa yaşam öyküleri ve çevirileri projesidir ve bu proje birçok dilde yayınlanmıştır. İlerleyen yıllarda Türk kültürünün önemli şahsiyetleriyle proje gelişerek devam edecektir.

Yine, bu Kurumumuz "Masal Masal Türkiye" mobil uygulamasıyla Türk masallarını İstanbul Türkçesiyle 8 yabancı dilde erişime açmıştır, bir yandan da masal anlatımı kurslarıyla ilgili kurumlarımıza hizmet vermektedir.

Türk Kültürünün Canlı Tanıkları Belgesel Serisi de her yıl zenginleştirilmekte, yeni münevverlerimizin hayatları bu projeye eklenmektedir. Ayrıca, birçok uluslararası ve ulusal etkinlik yapılmış, bu yıl içinde 19 yeni basım yapılmıştır.

Aziz Meclisimizin kıymetli vekilleri, bizler dünyadaki Türkoloji çalışmalarının özellikle 1800'lü yılların ikinci yarısında Macaristan, Almanya ve Rusya'da başladığını biliyoruz. Türkiye Cumhuriyeti'nin temellerinde Osmanlı Devleti'nden gelen büyük bir müktesebatla Türk kültürü ve tarihine ait önemli çalışmalar vardır, bu sahada dünyaya örnek olmuş birçok âlime de sahibiz. Bu tarihî seyir içinde yaşanan tecrübeler, kazanılan bedii ve literatür zenginliğimiz, yaşamımızın her alanını kuşatan bilgilerimiz gelecekte başarılı olmamızda en kıymetli hazinelerimizdir.

Yine, bu geniş coğrafyada birbirini tamamlayan kavimlerin dilleri ve kültürleri de bizlere zenginlik kazandıran, bizden olan şuur ve vicdanımızdır. Anadolu ve Rumeli'de kurulan yeni cumhuriyetimiz işte, dünyanın yarısına denk kurduğumuz devletlerden gelen tecrübe ve mirasa sahiptir; bu yönüyle benzersiz ve emsalsiz bir mücevherdir, benim tabirimle, herkesin sığınağı olan büyük devlettir. Lisani Türkisi bütün kavimlerin bedii ve estetik zevkini içinde barındırır ve bu lisan geçmişi binlere dayanan devlet dilidir. Bu denli devletlerin irki, kavmi veya Batı sosyolojilerinin coğrafi tanımlarına haceti yoktur ve zaten bu tanımlamalar da yetersiz kalır. İşte, sadece kupleler hâlinde burada ifade edebildiğim bu hazine geçmişimiz ancak bilimsel kurum ve kuruluşlarla ortaya konabilir ve dünya medeniyetine katkı sağlayabilir.

Kısaca ifade etmeye çalıştığım bu çalışmaların devamlı olabilmesi ve dünya kültür ve tarihine katkı verebilmesi için kurulan bu müesseselerimizin hassaten korunması ve desteklenmesi gerekmektedir.

Bu idrak ve özenle, Milliyetçi Hareket Partisi olarak 2025 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını diliyor, yüce heyetimize saygılarımı sunuyorum, misafirlerimize de tekrar buradan hoş geldiniz diyorum.

Teşekkür ediyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sağ olun İlyas Hocam.

Söz sırası Bursa Milletvekili Fevzi Zırlıoğlu'nda.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA FEVZİ ZIRLIOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, büyük Türk milletin muhterem temsilcileri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin Genel Kurul görüşmelerinde Kültür ve Turizm Bakanlığı Uludağ Alan Başkanlığı üzerine Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum.

Marmara'nın incisi, tarihî dokusu ve önemi, doğal güzellikleri, tarımı, sanayi üretimi ve ticari değerleriyle ön plana çıkan kültürü, sanatı, gastronomisi, insan değerleri, misafirperverliği ve turizme sağladığı katkılarıyla adından söz ettiren Bursa'mızla ilgili geçtiğimiz yıl 7432 sayılı Kanun ve 117 sıra sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Uludağ Alan Başkanlığı kurulmuştur. Başkanlık, Uludağ Alan Komisyonunun mutabakat üzere aldığı kararlar doğrultusunda çalışmalarına başlamıştır. Bir yıllık süre içerisinde alan planlarının hazırlanması, çıkış etüt raporu ve önleme projesi, jeoteknik ve jeolojik teknik raporları gibi araştırmalarla Uludağ alanının geleceği için etkin bir şekilde çalışmaya devam etmektedir.

Ayrıca, Uludağ alanının doğal karakterinin bilimsel olarak irdelenmesi ve araştırma raporu kalemine de başlanarak yaz, sonbahar ve kış mevsimine ait arazi planlarının yapılması hedeflenmektedir.

Güvenli giriş ve çıkışlar, park sorunları ve turizm işletmelerinin doğal dokuya uygun bir şekilde yapılanmasının Alan Başkanlığı sayesinde daha sağlıklı bir şekilde ele alınacağını kanun teklifi sırasında vurgulamıştık. Başkanlıkla bölgede yetki karmaşası son bulduğundan karar alma süreçleri hızlanmış, bölgenin korunması ve geliştirilmesi için kayak pistlerine yaya girişini engellemek amacıyla güvenlik ağı projesi, revize mimari uygulama projesi, izinsiz sportif faaliyet, kaçak yapı ve işletme konuları gündeme taşınmış ve alınan kararlar doğrultusunda faaliyete geçilmiştir.

Değerli milletvekilleri, son yıllarda yaşanan iklim değişikliklerinden dolayı doğal kar yağışının gecikmesi kış sezonunun geç açılmasına sebep olmuş, düzensiz yağışlarla kayak turizmi dönem dönem sekteye uğramıştır. Uludağ Kayak Merkezi'mizde ulusal ve uluslararası organizasyonların devamlılığı ve kış turizm süresinin uzatılması açısından Uluslararası Kayak Federasyonu tarafından yarışlarda kullanılması zorunlu tutulan yapay karın üretilmesi gerekmektedir. Alan Başkanlığı, bu bağlamda yaşanan kayıpların önüne geçilmesi, maliyet ve ihtiyaç hesaplamasının yapılabilmesi amacıyla proje faaliyetlerine devam etmektedir. Uludağ'daki kayak tesislerinin standartlara uygun hâle getirilmesi de Alan Başkanlığının hedefleri arasındadır ve bu sayede turistlere daha güvenli ve kaliteli bir hizmet sunulabilecektir.

Diğer yandan, Uludağ, sadece kış turizmiyle sınırlı kalmamalı ve turizm sezonunun on iki aya yayılması için çalışmaların yapılmasını öneriyoruz. Bu noktada sağlık turizmi ve kongre turizmi de geliştirilebilir. İlgili kurumlarla ortak projeler yürütülerek Uludağ'ın uluslararası alanda daha fazla tanıtımı sağlanabilir ve Alan Başkanlığının koordinasyonunda hem gününbirlik hem de konaklamalı turistlerin misafirligi etkin ve düzenli şekilde planlanıp turistlerin Uludağ'daki deneyimleri memnun edici hâle gelebilir.

Bu düşüncelerle sözlerime son verirken bütçe görüşmelerinin milletimize, ülkemize hayırlı olmasını diliyor, Gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Kayseri Milletvekili Sayın İsmail Özdemir'de.

Buyurun Sayın Özdemir. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2025 yılı bütçesi üzerinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, medya, toplumun haber alma özgürlüğü konusunda anayasal güvence altındadır ve tüzel kişilikler arasında da medya kuruluşlarımız saygın ve güzide bir yere sahiptir.

Tarihsel perspektifle değerlendirildiğinde medya kuruluşlarının zaman ve teknolojinin gelişmesiyle kendisine yeni mecralar oluşturduğu görülmektedir; yazılı basınla başlayıp önce işitsel, ardından görsel alanla devam eden mecralara son olarak internet ve

sosyal medya, bir başka ifadeyle dijital yayıncılık eklenmiştir. Durumu bu hâliyle ele aldığımızda kanunlar ve Anayasa çerçevesinde medyanın denetimi hususunda dinamik ve kendisini sürekli geliştiren bir anlayışa sahip olunması zorunluluğu karşımızda durmaktadır. Bununla beraber, hedef ülke üzerindeki politikalarını uygulayabilmek için kamuoyunu etkilemek üzere faaliyet yürüten diğer ülkelerin ve kuruluşların varlığı medya denetimini zorlaştıran diğer faktörler arasındadır. Özellikle medyanın kimi unsurlarının bazı yabancı vakıf ve diğer yapılanmalar tarafından karanlık maksatlarla fonlandıkları da malumdur.

Bugün özellikle televizyon ve dijital medya yayıncılığı sahası toplumun huzuru, millî dayanışma ve ahlak anlayışımız açısından vuku bulan yüksek sorunların âdeta ana kaynağından biri hâline gelmiştir. Ne yazık ki yayıncı kuruluşların daha fazla izlenme ya da bir başka deyişle reyting elde etme kaygısıyla hareket ederken neredeyse hiçbir ölçü ve ilkeyi benimsemiyor olmaları bireysel ve toplumsal bozulmayı beslemektedir. Şiddetin her türlü özendirmekte, vahşet örneklendirilmekte, ahlaksızlık âdeta teşvik edilmekte, insanlık dışı her eylem giderek daha fazla meşru gösterilmeye çalışılmaktadır. Hele hele "tartışma programları" adı altında sergilenen kimi kepazelikler ise tahammül sınırlarını çoktan aşmıştır. Bu tarz programlarda siyasal karşıtlık sizden olmayana her türlü iftirayı atma, yalan ve yanlış beyanlarla dolu ithamlarla her türlü sözü söyleme hakkını tanımaktadır. Akla ziyan, vicdana aykırı, hak ve hürriyetlerin tamamına zıt olarak sürdürülen bu yayınlarla gerçekte ne iktidar karşıtlığı ne siyasi bir aidiyet beyanı yapılmakta, özde bilinçli bir şekilde yozlaşmanın kendisi beslenmektedir.

Değerli milletvekilleri, bize göre bu anlayışla cereyan eden yayınların tamamı sistemli ve kasıtlı bir çabanın ürünüdür. Bireyi bozma, toplumu yozlaştırma, siyasete, yargıya, resmi kurumlara ve bizatihi devletimizin kendisine karşı güveni tamamen ortadan kaldırmaya yönelik sergilenen yayın politikalarının tamamı hasım çevrelerin ürünüdür. Biz bu türden girişimleri ise çok iyi tanıyoruz. Demokrasi dışı eylem ve ara rejim hedefinde olanlar arzu ettikleri iklimi oluşturabilmek için medyayı her daim araç olarak kullanmışlardır. Türkiye, bir yandan büyük bir toplumsal kucaklaşma ve kaynaşmaya yönelik son derece değerli adımlar atarken diğer yandan bölgesel ve küresel meselelerde liderliğini konuşturmaktadır. Tam da böylesi bir zaman diliminde yayıncılık adı altında aziz milletimize gerçekler değil, çalışılmış ve maksatlı yayınlarla dolu görüntüler servis edilmektedir. İstiyorlar ki devlet ile millet arasındaki kopmaz bağ sarsılsın. Umuyorlar ki "özgürlük" adı altında her türlü ahlaki değerlerimiz yıkılsın; kadının saygınlığı, ailenin önemi ve kıymeti ortadan kalsın; ümitsizlik her yanı sarsın, yaşamın ağır geldiği hissiyatı her yeri kaplasın; böylelikle millî kültürümüz tahribata uğrasın ve bilhassa yeni nesil bunlardan etkilenerek kontrol edilebilir bir şüursuzluğa sürüklensin; Türkiye'nin geleceği heba edilsin. Bunu kabul etmek mümkün değildir, hatta bu durum bizim açımızdan yüksek dereceli bir millî güvenlik tehdididir.

Milliyetçi Hareket Partisi işte bu konulardaki hassasiyetini her fırsatta ifade etmekte, basın meslek ilkelerine sadakatle beraber, yayıncılığın ahlaki, vicdani ve hukuki sorumluluğunu kendi kurumsal yaklaşımıyla ifade etmektedir. Bu duruşumuzun kimi medya organlarını rahatsız ettiğini biliyoruz, varsın olsunlar. Zira, biz, hakkın, hakikatin ve hukukun gereği olarak inandığımızı söyleyip uygulamaya devam edeceğiz. Tertemiz mazimize ve duruşumuza leke sürmeye çalışan kimi medya organlarının başta patronları olmak üzere bazı idarecilerine varıncaya kadar ne derecede rezil ve kirli bir yapıda olduklarını, kimlerle iş birliği içerisinde bulunduklarını çok iyi biliyoruz. Bu sebeple, RTÜK'ün daha etkili, kararlı ve yasalar çerçevesinde tarafsız bir hizmet vermesi de beklentilerimizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

İSMAİL ÖZDEMİR (Devamla) - Bu vesileyle, RTÜK bütçesine Milliyetçi Hareket Partisi olarak olumlu yönde oy vereceğimizi belirtiyor, Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Fendoğlu, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, dördüncü turdaki bütçelere ve Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'a ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Millî Savunma Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı ve Turizm Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesi devletimize, milletimize hayırlı olsun.

6 Şubat asrın felaketinde sabah 07.00'de Esenboğa'dan beni ve Sayın Veli Ağbaba'yı da alarak deprem bölgemize intikal ettikten sonra yaklaşık altı ay depremzede gibi Malatya'mızın her bölgesinde siyasetüstü yaklaşımı ve çalışmasıyla gece gündüz demeden parklarda ayakkabısını çıkarmadan yatan, çalışan, depremzedelerin çorbasını almadan çorba içmeyen, din, dil, mezhep ayırt etmeden herkesin yardımına koşan ve dinleyen, her Malatyalının gönlünde yer eden Sayın Turizm Bakanımız Mehmet Nuri Ersoy'a şahsım ve Malatyalılar adına yürekten teşekkür ediyorum.

Allah devletimize zeval vermesin. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Ağbaba...

2.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy'a ve Yeni Malatyaspor'a ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ben de aynı şekilde teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan bizim fahri hemşehrimiz oldu ve depremin ilk anından itibaren de kendi imkânlarıyla konteyner kentler kurdu, kendi otellerinin mutfaklarını Malatya'ya getirdi. Ben de huzurlarınızda Sayın Bakana çok teşekkür ediyorum. Allah bize Osman Aşkın Bak'a da teşekkür etmeyi inşallah nasip eder.

6 Şubat depremi nedeniyle bir buçuk sezon ligde yer alamayan Yeni Malatyaspor'muz yönetimin beceriksizliği, şehri yönetenlerin duyarsızlığı ve Futbol Federasyonunun ısrarıyla kurtlar sofrasına atıldı. Depremden dolayı maalesef stadımız kullanılmayacak hâlde, iç saha maçlarımızı bile deplasmanda oynadık. Takımın 20 milyon dolar borcu var, takım kurulamadı, şehir hâlâ normale dönmedi. Yeni Malatyaspor'a destek sözü veren Sayın Osman Aşkın Bak'a da bu sözünü hatırlatmak istiyorum. Maalesef Malatyaspor kötü durumda, Malatya kötü durumda. Malatya'nın normalleşmesini istiyorsak Malatyaspor'u normalleştirmek lazım. Şehir yıkıldığı gibi moraller de yıkılmış, dolayısıyla destek bekliyoruz.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Destek olduk, destek olduk Yeni Malatyaspor'a. Stadyum yapıldı, 80 milyonluk yatırım yapıldı ve Yeni Malatyaspor'a destek verildi.

VELİ AĞBABA (Malatya) - İş işten geçtikten sonra yapıldı; söz vermiştin.

BAŞKAN - Sayın Işıkver...

3.- Elâzığ Milletvekili Semih Işıkver'in, Elâzığ ilinin Maden ilçesinde özel bir firmanın işlettiği bakır madenine ilişkin açıklaması

SEMİH İŞIKVER (Elâzığ) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Elâzığ ilimizin Maden ilçesi tarihi milattan önce 2000'li yıllara dayanan, tarihte bakır cevherinin ilk kez işlendiği coğrafyamızın en müstesna beldelerinden biridir. İlçemizde son senelerde bakır madenini işleten özel bir firmanın sebep olduğu doğal olmayan heyelan afetinden dolayı ilçe sakinlerinin yaşadığı ev ve iş yerleri tahliye edilmeye başlanmış, hak sahipliği ve inşaat öncesi hazırlık süreçleri devam etmektedir. Bunun yanında, ilçemizde özellikle Camiikebir Mahallesi'nde ecdat yadigârı eserler bulunmaktadır. Bu itibarla, Camiikebir Mahalle Camisi ve yerleşkesinin, Sultan Abdülaziz ve Sultan Abdülhamit döneminde yapılmış olan Saat Kulesi'nin ve Hükümet Konağı gibi eserlerin korunarak gelecek nesillere aktarılması hususunda gereğinin yapılmasını talep ediyor, Gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Birleşime bir saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 12.25

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 13.26

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Elvan İŞİK GEZMİŞ (Giresun), Rümeyza KADAK (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI (Devam)

1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

İlk söz, Sayın Meral Danış Beştaş'ta.

Buyurun Sayın Beştaş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri izleyen sevgili halklarımız; cezaevinde tutulan bütün arkadaşlar adına, önceki dönem Eş Genel Başkanlarımızdan sevgili Figen Yüksekdağ ve Demirtaş şahsında bütün arkadaşları sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, hakikaten tarihî bir süreçten geçiyoruz ve tarihin yeniden yazıldığı, coğrafyanın değiştiği bir süreçte, Parlamentoda, Millî Savunma Bakanlığına ayrılan bütçeyi konuşmak sanırım hiç bu kadar manidar olmamıştı. Tabii ki Millî Savunma Bakanlığı, kendini sorgulanamaz kılan bir Bakanlığın bütçesi aynı zamanda. Bakanlığınız için hazırlanan Sayıştay raporlarında harcamalarınız âdeta "denetlenemez" olarak değerlendirilmiş ama tabii ki burası her bütçeyi denetlediği gibi Millî Savunma Bakanlığının bütçesini de denetleme hak ve yetkisine sahiptir.

Evet, Türkiye, açıkçası, son dönemlerde özellikle diplomasiye verilen önemi çok büyük harflerle, altını kalın kalın çizerek anlatıyor, bütün dünyaya anlatıyor. Ne yapıyor? Mesela Etiyopya ve Somali arasında imzalanan Ankara Bildirisi'ni çok büyük bir övünçle, gururla dünyaya anlatıyor, anlatmaya devam ediyor; yine Filipinler ile Moro arasındaki anlaşmalarda yer aldı; Ukrayna-Rusya savaşını bitirmek için ara buluculuk tekliflerinde sürekli bulunuyor; Libya'da barışçıl çözüm için çalıştığını söylüyor, iddia ediyor. Filistin ve İsrail arasında ateşkes çalışmaları için burada da zaman zaman değişik bilgilendirmeler yapılıyor. Fakat bütün çatışmalarda, dünyadaki bütün çatışmalarda ateşkes için çalışan, diplomatik girişimler için çaba harcayan ve bunun önemini anlatan Türkiye maalesef Kürtlerle olan çatışmalarda "Ateşe devam." diyor, ateşkese karşı çıkıyor ve bir barış ihtimalini, barış ve çözüm ihtimalini şu ana kadar reddediyor. Son gelişmeleri bilahare değerlendireceğim tabii ki. Yani NATO "Bütçeyi artırın." diye bütün üye

olan ülkelere tavsiyelerde bulunuyor ama biz bu tavsiyeler yerine yaşam, demokrasi, adalet, hak ve özgürlükler için bir mücadelenin çok daha değerli ve insanlığa hizmet edeceğini gayet iyi biliyoruz.

Şimdi, bugünlerde ne yaşıyoruz? Hakikaten Suriye'de tarihsel bir dönemeçte yaşıyoruz ama Suriye'ye ilişkin "3 füze attırırız, buradan 5 füze sallırız." meselesinin ötesinde derin bir strateji izlendiğini gayet yakından biliyoruz. Afrin'in işgal edildiğini ve sonra da ilhak edildiğini bu Parlamentoda yüzlerce, binlerce defa tartıştık ve orada zeytin ağaçları, fabrikalar yerlerinden sökülüp taşındı, koskoca bir kent âdeta yok edildi. Tel Rıfat, Münbiç, Kobani, Rojava bir bütün olarak ve Kürtlere yönelik yaklaşım hiç değişmedi. Hatta şunu da hatırlatayım: 2014 yılında Kobani kuşatması vardı, IŞİD canilerinin Kobani halkını topyekûn imha etme, katliamdan geçirme tehlikesine karşı çıktıkları için, katliamı engellemek için çağrı yapan önceki dönem Eş Genel Başkanlarımız, MYK üyelerimiz Kobani kumpas davasıyla yüzlerce yıllık cezalara çarptırıldılar. Peki, ne oldu? Şu anda ne yapıyoruz? Aynı meseleleri tekrar konuşuyoruz.

Şimdi, açıkçası, şunu da ifade edeyim: Yani herkes terörist, meşru zemin buradan hareket edilerek tarifleniyor fakat şunu unutmayın Sayın Bakan: Kendi yaşam hakkını savunanlar terörist değildir, milyonlarca halk terörist değildir, olamaz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Rojava'daki halkları "terörist" diye niteleyemezsiniz. Üstelik, sizin Bakanlığınız yaklaşık 25 bin mensubunu "teröristlik" suçlamasıyla ihraç etmiş bir kurum. Sizin şu anda başında bulunduğunuz kurumun bazı mensupları sekiz sene önce bu Meclisi savaş uçaklarıyla bombaladı. Bu nedenle, sağa sola "terörist" damgası yapıştırmak birkaç kere düşünmenizi hakikaten öneriyoruz.

Roboski katliamını hiç unutmadık, unutmayacağız. 28 Aralık 2011'de, yine, burada çok konuşulan bir konu ve maalesef, dosyadaki verilere göre, resmî bilgilere göre o dönemin Genelkurmay Başkanı Necdet Özel hava saldırısına karar vermiştir ve bunun altında imzası vardır. Millî Savunma Bakanlığının bunları da düşünmesi gerekiyor. Söylediğim bilgi, askerî savcılığın hazırlamış olduğu dava dosyasında var. Yani maalesef kendi halkını, sivilleri bombalayan bir kurum olarak tarihe geçtiniz; bunu da unutmadık, unutmayalım diyorum.

Evet, Türkiye'de 2025 yılında savunma ve güvenlik sektörüne rekor bir bütçe tahsis edilmiş, savunma harcamaları için 913 milyar, iç güvenlik için 694 milyar lira ödenek ayırmış. Savunma Sanayii Destekleme Fonu'nu da ekleyince 1 trilyon 608 milyar liralık bir bütçeden söz ediyoruz ve Türkiye, NATO üyeleri arasında en çok askerî harcama yapan ülkelerin başında yer alıyor. Millî Savunma bütçesi yüzde 41 oranında arttı, sağlığın ve eğitimin önünde bir bütçeden söz ediyoruz.

Evet, bu çatışma, şiddete ve savaşa ayrılan bütçe aslında halkın sofrasından ayrılan bütçedir, halkın sofrasını eksiltiyor; bunu bir an için unutmamak lazım. 2025 yılında savunma ve güvenlik kurumlarına tahsis edilen bu bütçe 7 milyonu aşkın asgari ücretlinin 13 aylık maaşının toplamına denk gelmektedir. Yine, 20 bin köyde tarımsal sulama sistemleri modernize edilerek yıllık 10 milyar TL'lik ek tarımsal üretim elde edilebilirdi bu bütçeyle. 500 bin öğretmene yüzde 50 maaş artışı yapılabilirdi ve Kürt meselesinin çözümü noktasında, işte, bütün bunları da tartışmamız ve değerlendirmemiz gerekiyor. Bu bütçeyle, bu savunma bütçesiyle toplumun diğer kesimleri için bir refah devrimi başlatabilirdik.

Güncel meseleye gelirsek, sınırın öte yanında Suriye var, coğrafya değişiyor, haritalar yeniden çiziliyor ama siz Rojava'yı bombalamaya devam ediyorsunuz. Oradaki halkı, milyonlarca yurttaş "terörist" olarak nitelemek dışında bir söylem henüz yok. Bunu birçok arkadaşımız söyledi, bir daha söyleyeyim: Sizin oraya attığınız her bomba bizim kalbimize düşüyor. Bizim kardeşlerimiz onlar, bizim gerçek anlamda kardeşlerimiz, hısımlarımız; bu hasımlık siyaseti yerine hısımlık siyasetini öneriyoruz. Tabii ki "Biz değiliz, SMO yapıyor bunu, Suriye Millî Ordusu." diyorsunuz. Bunu uçan kuşa sorsanız SMO'nun kim olduğunu gayet iyi bilir. Silahından ayakkabısına, iç çamaşırına kadar Türkiye tarafından tedarik edilen bir Suriye Millî Ordusu var; bunun da tabii ki bir vesileyle adını koyalım.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; şimdi, Türkiye'nin en uzun sınır ülkesi Suriye. Peki, bu sınırın dikenli tellerle, mayınlarla çevrili olmasını mı; bir gül bahçesine dönüşmesini mi; bir barış iklimini mi; hangisini tercih ediyoruz? Biz DEM PARTİ olarak tabii ki barışı ve çözümü savunan yerde duruyoruz. Bu sınırları biz çizmedik, halklar çizmedi; bu sınırları cetvelle çizenler yüz yıldır bu cetvellerle çizilen sınırlarla kalpleri, yürekleri, duyguları, düşünceleri bölemediler; bu kardeşliği bölemediler. Bugün Kobani'ye atılan her bombanın etkilerini Suruç iliklerine kadar hissediyor. Bu Kobani'dir diye bakmıyor ya da Kamışlı'ya atılan roket yine Nusaybin'de aynı derinlikte ve aynı sarsıcı bir şekilde hissediliyor. Bu yönüyle, ben, açıkçası, cetvelle çizilen bu sınırlar yerine önemli olanın herkesin eşit, adil, özgür ve bir arada yaşamını savunan bir yerde durmamız gerektiğini tekrar tekrar ifade etmek istiyorum.

Evet "Üçüncü dünya savaşını yaşıyoruz." "Ayak sesleri içindeyiz." tartışmaları almış başını gidiyor. Hakikaten bir üçüncü dünya savaşı içinde sayılıyor ama bu sefer adını biz koyalım, adını "barış" koyalım mesela bu sürecin. Bu çizilen zoraki sınırlar zamana dayanamadı, cetvelle çizilen bu sınırlar zamana dayanamadı çünkü insanları "Petrol buldum, burada maden var." diye birbirinden zoraki de ayıramazsınız. Tutmadı bu senaryo ve sınırın öte yanında ve bu yanında kalpler birlikte atıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) - Evet, son olarak zaman kapılarını araladı ve "İçeri girin." diyor. Yıllarca barbar IŞİD'e karşı mücadele eden ve dünyaya adil ve eşit bir yaşamın mümkün olduğunu bizlere gösteren bir Rojava devrimi gerçekliği var. Buradan bütün dünyaya örnek olan bu modelin her yere şamil olmasını diliyorum ve bu devrimi hakikaten içtenlikle selamlıyorum. Barışa aralanan kapının güneşli olma ihtimalinden söz ediyorum. Kuşkusuz bu ihtimalin gerçek olması son derece mümkün, silahsız bir çözüm mümkün. Bizler yıllarca adalet ve barış mücadelesi verdik ve üzerimize düşeni yapmaya hazırız. Zaman momentumunun tam da üstünde duruyoruz ve şunu söylüyorum: Gerçeklere yüzümüzü dönelim, bırakın, iki yakada da sevinç çığlıklarıyla bastırsın insanlar topların, tüfeklerin, füzelerin sesini.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Evet, ikinci söz Diyarbakır Milletvekili Mehmet Kamaç'ın.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET KAMAÇ (Diyarbakır) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunuyor, Genel Kurulu ve ekranları başında bizleri izleyen vatandaşlarımızı saygıyla

selamlıyorum. Buradan bir selam da herkes özgür olsun diye fiziki özgürlükleriyle bedel ödeyen bütün özgürlük yolcularına: Sizleri de kocaman selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Orta Doğu bir sorun ve kriz yumağı coğrafyasına dönüşmüş durumda. Bu sorun ve kriz yumağını üç ana başlıkta değerlendirecek; yönetim merkezli krizler, din ve mezhep temelli krizler ve etnik temelli krizler başı çekiyor. Orta Doğu'da yaşanan sorunlar çok boyutlu ve kimi sorunların kökeni bin yıllara dayanıyor. Kendi sorunlarını çözme erdemini ortaya koyamayan, gösteremeyen Orta Doğu toplumları, coğrafyayı küresel güçlerin müdahale alanı hâline getirmiştir. Orta Doğu'nun geleneksel toplum ve siyasi yapısında her zaman sert ve totaliter düzen hâkim olmuştur. Otoriter iktidar sahipleri yani kral, emir, başkan, tek parti gibi Orta Çağ dönemlerine ait bir anlayışla toplumları yönetmeye çalışmışlardır ve bu iktidar sahipleri, zaman zaman ortaya çıkan demokrasi, hukuk, adalet ve hakkaniyet taleplerini bastırmak için ağır şiddet uygulamaktan, muhalifleri infaz etmekten, kimyasal silah kullanmaktan kaçınmamışlardır. Devlet, tüzel bir kişilik iken bu bölgede yöneticinin şahsında kişiselleştirilmiş bir Orta Çağ hükümdarı gibi her şeyin sahibi ve Allah'ın yeryüzündeki gölgesi gibidir. Bu, sadece diktatöryal yönetimler için geçerli değil; sayısı çok az olsa da nispeten demokrasiyle tanışmış ülkelerde de durum bundan farklı değil; bunun en büyük örneği Türkiye. Türkiye tarihi aynı zamanda bir darbeler tarihidir. Bu ülke, hâlen yüzde 51 oy alanların yüzde 49'u yok saydığı, en temel insan hakları ve demokratik taleplerinin kabul edilmediği, dahası, millet iradesiyle seçilenlerin Anayasa'ya aykırı bir şekilde görevden alındığı bir vasatı yaşıyor.

Değerli Bakanlar, daha dün bu Mecliste sizin yerinizde oturan bir bakan muhalefet sıralarına dönerek ve "Bunlara açıklama yapmayı zül sayarım." diyerek bu Meclise ve milletin iradesine darbe yapmıştır. Normal, demokratik bir sistemde o bakan o koltuktan kalkmadan o görevden alınmalıydı ama bu coğrafyada hakka hukuka, adalete ve toplumsal rızaya dayalı yönetimler yok, güce dayalı yönetimler var.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Orta Doğu'da yönetimlerin böyle olması en fazla Batılı güçlerin işine geliyor. Onlar için, iç egemenliğini temel hak ve değerler üzerinden sağlayamamış diktatörler ve benzeri yönetimlerle çalışmak daha kolay; bir kere ikna edildiği veya iç problemleri ile tehdit, baskı gibi yollardan biriyle teslim alındığı zaman o ülkeyi Batı'nın yedeğine almak daha kolay oluyor. Hâl böyle olunca, Orta Doğu'nun savaşlar, ölümler, iç karışıklıklar, darbeler, dış müdahalelerle dolu makûs talihi değişmiyor ve görünen o ki değişmeyecek.

Orta Doğu'da iki temel kriz merkezi vardır: Bir; hem din hem etnik temelli kriz merkezi olan İsrail-Filistin meselesi. İsrail-Filistin sorununun merkezi Kudüs'tür. Kudüs üzerinde savaşlar, dinler tarihi kadar eskidir oysa bir adı da "Darüsselam" yani "selamet yurdu" olan bu kent, dinler arası diyalogun, barışın merkezi olabilir. Süleyman Mabedi üzerinden Museviler için, Doğu Kilisesi üzerinden İseviler için, Mescid-i Aksa üzerinden Müslümanlar için kutsal olan bu kenti; gelin, temel amacı barış olan bu üç semavi dinin ortak sahipliğinde bir barış yurdu yapalım ve Orta Doğu'ya barışın yayıldığı bir statüye kavuşturalım.

Bakın, size bir resim göstereceğim: Burada 3 İbrahim var; şu İbrahim, Hristiyan; şu İbrahim, Müslüman ve şu İbrahim, Yahudi. Ama tarih boyunca, Sayın Bakanlar, bu şehir kavganın merkezi hâline gelmiş ve oradan yayılan kavga bütün Orta Doğu'yu kasıp kavuruyor ve nihayetinde, dün Suriye üzerinden Türkiye'nin sınırlarına da dayandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET KAMAÇ (Devamla) - İkinci mesele, Kürt sorunudur. Kürtlerin başına gelenleri hiçbir hukukla açıklayamayız. Kürtlerin her hâli teröristtir; -i hâli, -e hâli, -de hâli, -den hâli teröristtir; Irak'ta, İran'da, Suriye'de, Türkiye'de teröristtir; sonra Japonya'da terörist oldu, neredeyse Japonya da Kürtler üzerinden terörist olacaktı. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, isterseniz Kürtler sussun, onlara ne önerdiğinizi biz sizden dinleyelim ve hem Kürtler ne önerdiğinizi bilsin hem bütün dünya Kürtlere ne önerdiğinizi buradan bir kere daha öğrenmiş olsun.

Türkiye, Kürt sorununu çözmeden ve Orta Doğu'da cereyan eden olaylara adaletiyle yaklaşmadan millî savunmaya ne kadar bütçe ayırırsanız azdır. Son kırk yılda harcanan 3 trilyon dolar eğer bu ülkenin hizmetine sokulmuş olsaydı atanamayan hiçbir üniversite mezunu kalmazdı; öğretmenler, sağlık görevlileri, şunlar bunlar.

Sayın Bakan, son bir cümle: Devletler iradeyle kurulur, adaletle yaşar ve büyür, zulümle yıkılırlar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Üçüncü söz, Mardin Milletvekili Berihan Güneş Altın'ın.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Aşk olsun Sayın Başkan, sizinle tartışmalarımız bile var.

BAŞKAN - Affedersin.

Beritan Güneş Altın, Mardin Milletvekili.

DEM PARTİ GRUBU ADINA BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, genç arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum ve zindanlarda Prometheus'vari bir şekilde mücadele eden bütün yoldaşlarımızı da buradan bir kez daha selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Ve kırk dört yıl önce bugün, 17 yaşında, yaşı büyütülerek idam edilen Erdal Eren'i de saygı ve rahmetle anıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Ve Gençlik Bakanlığını, gençlerin yaşadığı sorunları konuştuğumuz bugünde bu karşılaşmanın bir tesadüf olmadığını, buradan alınması gereken mesajların olduğunu da bir kez daha hatırlatmak istiyorum.

Meclisin en genç vekillerinden biri olmam sebebiyle sanıyorum, karşılaştığım bütün vekiller beni gördüklerinde gençliğe sıkça atıfta bulunurlar, övgüler dizerler ve aslında gençken yapamadıklarını paylaşırlar. Fakat bu bütçeye baktığımızda ne yazık ki gençliğe yapılan atfın, bol övgünün olmadığını; aksine, bu bütçede gençliğe yer verilmediğini görüyoruz. Yine, bu bütçeye baktığımızda gençlerin bu bütçeyi hazırlamadığını görüyoruz. Temas hâlinde olduğumuz kurumlar, genç arkadaşlarımız Komisyon aşamasında gelip bu bütçeye dair fikirlerini söylemek istediler; ne yazık ki bunu da yapamadık dolayısıyla bu Mecliste gencin olmadığı bir bütçe hazırlandı. Ne yazık ki günün sonunda bu çaba bize şunu hatırlattı: Adalet Ağaoğlu'nun "Düğün Gecesi" adlı bir kitabı vardır, orada der ki: "Hangi adreste oturduğunu bilmediğiniz halkı seversiniz." Bu bütçe tıpkı böyle hazırlandı. Tıpkı okula aç giden çocukların, cinsiyetçi emek rejimine karşı ayakta kalmaya çalışan kadınların adresini bilmediğiniz gibi işsizlikle,

barınamamayla, gerontokrasiyle, ayrımcılıkla, cinsiyetçilikle, umutsuzlukla ve siyasi soykırımla karşı karşıya bırakılan gençlerin de adresini bilmiyorsunuz ve adresini bilmediğiniz gençlerin adına ne yazık ki bütçe hazırlıyorsunuz. Şimdi, hâl böyle olursa tabii ki merkezî bütçe 44,6 artarken aslında gençlik bütçesinin geçen yıla oranla 1,45'e gerilemesi tesadüf olmaz yani şunu demek istiyorum: Eğer bu kafayla hazırlanırsa bu bütçe, 20 milyon genç bütçesi yüzde 1,45'te kalır.

Yine, Gençlik ve Spor Bakanlığına ayrılan bütçenin de ne yazık ki gençlere ayrıldığını görüyoruz. Spora ayrılan bütçe gençliğe ayrılan bütçenin tam olarak 3 katı ve bunu Sayın Bakana sormak istiyorum: Sayın Bakan, neden merkezî bütçe içerisinde gençlere ayrılan pay ve sizin Bakanlığınız içerisinde gençlere ayrılan pay geçen seneye oranla bu kadar düşük? Çünkü biz şuradan şunu görüyoruz ki bu bütçe aslında gençlik bütçesi değil, bu bütçe aslında sporun bütçesi. Dolayısıyla, bizler, gençliğin, sporun yanında eşantıyon gibi durmasını ve kadük bütçelerle temsil edilmesini kesinlikle kabul etmiyoruz. Biz, Gençlik ve Spor Bakanlığının ayrışması gerektiğini, iki ayrı bakanlık kurulması gerektiğini, gençliğin özerk bir şekilde temsil edilmesi ve bütçesinin ayrılması gerektiğini düşünüyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir de arkaik mesaj olarak söylemeliyim ki spor, Türkiye'de çoğu zaman futbolu, futbol da çoğu zaman erkek cinsiyetini hatırlatır; bu sebeptendir ki bu bütçe genç kadınların bütçesi değildir, bundandır ki genç kadınların yüzde 82'si cinsiyet temelli ayrımcılığa uğradığını ifade ediyor ve genç kadınlar arasındaki işsizlik yüzde 21,4'e çıkmış durumda yani her 5 kadından 1'i ne yazık ki işsiz ve kadronuza baktığımızda da ne yazık ki kadın temsiliyetinin olmadığını çok açık bir şekilde görüyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Var, var; Bakan Yardımcısı var.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - 1 kişi var, 1 kişi var.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Bakan Yardımcısı var, en genç Bakan Yardımcısı var.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - 1 kişi var, 1 kişi; her alanda 1 kişi var sadece.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Üst düzey bürokratlar var, genel müdürler var.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Her alanda olduğu gibi cinsiyetçilikle mücadele etmek zorunda olan genç kadınlar; mevcut emek rejimi, cinsiyetçi eğitim politikaları, iktidarın genç kadınları eve kapatma yönlü uygulamalarından dolayı toplumsal yaşamın dışına itilmiş durumda.

Azalmış bu cinsiyetçi bütçe içerisinde en düşük payın da 0,02'yle uyuşturucuyla mücadeleye ayrılmış olduğunu görüyoruz. Sayın Bakan, sormazlar mı "0,02'yle hangi uyuşturucuyla mücadele edeceksiniz?" diye. Bu, uyuşturucuyla mücadele falan değil; bu, gençleri politikadan uzak tutmak için uygulanan, göz yumulan bir siyasi ve politik tercihtir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Siyasi ve politik tercih demişken de şunu söyleyeyim: KYK'de görev alan kişilere bakıyoruz, personel dağılımına bakıyoruz; 905 Diyanet personeli varken sadece 76 sosyal çalışmacı ve 463 psikoloğun olduğunu görüyoruz. Düşünün -siz de biraz düşünün- 639 tane yurt var...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - 850 yurt, 850.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Sakin ol, sakin.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - ...ama bazı yurtlarda ne sosyal çalışmacı ne de psikolog var. Bir yanda ekonomik kriz var, bir yanda barınma sorunu var, bir yandan gelecek kaygısı var, bir yandan umutsuzluk var ama bu cenderenin içerisinde gençlerin ruh sağlığı problemi yaşadıklarında gidecekleri bir psikolog, sosyal çalışmacı ne yazık ki yok; işte bu da tam olarak bir siyasi tercihtir.

Tıpkı 17 bin lirayla geçinmek zorunda bıraktığınız, asgari ücreti 17 bin liraya sabitlediğinizde geçinmek zorunda kalan emekçiler gibi gençlere de 3 bin lirayı geçinmeleri için bir lütfmuş gibi sunuyorsunuz ve şunu diyorsunuz: "Bursu 45 TL'den 3 bin liraya çıkardık." Fakat 2004'te bu 45 TL'yle bir çeyrek altından fazlası alınırken şu anda gençler kuyumcunun önünden bile geçemezler. Bırakın kuyumcunun önünden geçmelerini; bu bursla barınamazlar, yemek yiyemezler, giyinemezler, sosyalleşemezler, kültürel faaliyetlere katılamazlar, bir kahve bile içemezler Sayın Bakan. Aynı zamanda, 45 TL'ye denk düşmesini matematiksel olarak hesaplıyorsanız KYK burslarının en az 7 bin TL olması gerektiğini de bilirsiniz.

Son olarak, diyorsunuz ki: "5 bin gence staj imkânı sağladık." Bu staj imkânı sağladığınız gençlere bir sorun Sayın Bakan, bu gençlerin kaç vize alabilmiş. Bırakın sizin sağladığınız staj imkânlarını; gençler yurt dışında eğitim programlarını bulduklarında, yurt dışına gitmek istediklerinde ne yazık ki parasını verip vize alamayıp tekrar mağdur ediliyorlar; bu konu hakkında da lütfen birazcık dönüp bakmanızı tavsiye ederim.

Şimdi, toplumun tamamı gibi gençler de derin bir yoksulluğun içinde; genç işsizliği TÜİK verileriyle bile çok yüksek bir durumda. Yani günün sonunda şuna geliyoruz: İktidar; yoksullaştırma, kimliksizleştirme, geleceksizleştirme ve asimilasyon politikalarıyla yeni bir gençlik formu yaratmak istiyor ve bu bütçeyi de ve elindeki bütün kaynakları da buna göre dizayn ediyor. Tıpkı Aile ve Gençlik Fonu'nu dizayn ettiğiniz gibi; genç kadınları, gençleri evliliğe teşvik ederek, sonrasını düşünmeden sadece evlendirip, bırakıp, gençleri bir şekilde evlere hapsedmek istiyorsunuz ne yazık ki. Oysa gençlerin başka hayalleri var Sayın Bakan, eğer bütçe ayıracaksanız onlara sorun lütfen neye ihtiyaçları olduğunu.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Aile kurmanın neresi kötü?

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Ve bunun haricinde, şimdi, sizin de aslında okuduğunuz üniversitede Sayın Bakan, son günlerde ciddi şeyler oluyor; bilmiyorum haberiniz var mı. İTÜ'deki gençler, aylardır genç kadınlar organize yapılar tarafından hedef gösteriliyor, cinsel saldırılarla tehdit ediliyor, fiziksel saldırıya uğruyor ve gençlerin can güvenlikleri ve eğitim yaşamları tehdit ediliyor ama Rektörlük, Bakanlık ve ilgili kurumlar ne yazık ki buna dair hiçbir şey yapmıyor ve gençlerin bu şekilde mücadelesinin engellenebileceği söyleniyor. Fakat biz buradan açıkça söyleyelim: Gençlerin her alandaki heybetli duruşlarını, heybetli mücadelelerini bu şekilde durduramayacaksınız; gençler, kendi yaşamlarının aktif özneleri olmaya, toplumsal yaşamın dönüştürücü gücü olmaya devam edecekler. Biz onlarla birlikte muhayyel bir gelecek için değil, hem bugünü hem yarını kazanmak için çalışmaya devam edeceğiz. Eşitsizliklerle örülü, ayrımcı, cinsiyetçi eğitim sistemine karşı, genç işsizliğine ve genç yoksulluğuna karşı mücadele etmeye devam edeceğiz.

Şunu da söylemek istiyorum sayın gençlere: Sizin çok açık bir şekilde bu bütçeden alacağınız var genç arkadaşlarım. Sizin bu bütçeden alacağınız barınma hakkınız var, sosyal yaşam hakkınız var, eğitim hakkınız var, istihdam hakkınız var, kültürel haklarınız var, dil hakkınız var. Dolayısıyla bu bütçe size eksik tanımlanmış, sizden çalınmış ve sizden çalınan, devletin kendi düzenine göre serpiştirilmiş bu bütçede. Dolayısıyla bizler, gençler için özerk bir bakanlık kuruluncaya dek, gençler kendi bütçelerine sahibi oluncaya dek mücadele etmeye devam edeceğiz.

Birkaç önerimiz daha olacak, önerilerimiz şunlar: Derhâl gençlik bütçesinin ayrılmasını talep ediyoruz. Barınma krizi için acil bir eylem planının hazırlanmasını talep ediyoruz. Genç istihdamı için somut ve cesur adımların atılması gerektiğini belirtiyoruz. Gençlere dönük siyasi baskıların bitirilmesi gerektiğini, kredi borçlarının silinmesi gerektiğini, bursların insani yaşam standartlarına çıkarılması gerektiğini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - ...ve en önemlisi, gençlerin kendi yaşamları hakkında karar alabilme, söz sahibi olma hakkının önünün açılmasını istiyoruz.

Bizler bu işe genç başladık ve bizler bu işi genç başaracağız, hep birlikte başaracağız ve bu bütçe hepimizin bütçesi oluncaya dek de mücadelemizi sürdüreceğiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası, Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça Cupolo'nun.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - Sevgili arkadaşım Beritan'ın sesindeki bu genç öfkeyi umuyorum ki hissettiniz, bu genç öfkenin verdiği çok akılcı tavsiyeleri de bir kenara yazdınız Sayın Bakan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Hoş geldiniz tekrar.

Bu Genel Kurulu fabrikalarda, evlerde, okullarda, cezaevlerinde takip eden bütün halklarımızı saygıyla selamlıyorum ve yine, cezaevlerinde bu Genel Kurulu takip eden genç Bilge'yi de saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Konuşmama, temsil ettiğim kent olan Diyarbakır'daki bir gencin hayatından birkaç kesit aktararak başlamak isterim. Diyarbakır'da, Bağlar Dört Yol'da oturan herhangi bir genç sabah evden çıkıp çalıştığı, asgari ücretin yarısına çalıştığı lokantaya gittiğinde, etrafına bakındığında hâlâ iki yıl önce olan depremden beri yıkılmamış olan binaların yıkımını izleyecek; biraz ileride, köşede yine yıkılmış binanın altında bir kişinin uyuşturucu satmasını izleyecek; diğer tarafa döndüğünde Güvenlik Şube Amiri Onur'un DEM PARTİ'li yürüyüşçülere ayar çekmeye çalışmasını izleyecek; sonra telefona bakacak ve o haftanın en heyecan verici olan haberine bakacak, Amed Sportif'in bu hafta nerede oynadığını merak edecek, kiminle oynadığını merak edecek, bakacak ki ayın 15'inde Çorum'da oynuyor, Çorumspor'la oynuyor ama kendi sahasında oynayamıyor çünkü kendi sahası soğan tarlasına dönmüş durumda. Soğan tarlası hâline döndüğü için Amed Sportif'in kaç maçtır deplasmanda oynuyor ve deplasmanda oynamanın ne anlama geldiğini Diyarbakırlı genç çok iyi biliyor çünkü o da yazları deplasmana gidiyor; ya mevsimlik işçi olarak ya da inşaat işçisi olarak deplasmanda para kazanmaya, ekmeğini çıkarmaya gidiyor. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Deplasman demek "linç" demek, deplasman demek "cezasızlık" demek, deplasman demek "polis seni değil senin linççilerini koruyacağı koşullar" demek. O yüzden de takımı için iç çekip tekrar işine döner Diyarbakırlı genç. Oysaki Antik Yunan'da yaşasaydı bu genç şöyle olurdu: Antik Yunan'da spor ne için oynanırdı? Farklı kentlerden takımlar, insanlar bir araya gelsin, birbirini tanısin, birbiriyle barışsın, bir arada bulunsun diye organize edilirdi olimpiyatlar. Eğer Antik Yunan'da yaşasaydık Amed Sportif ile Kasımpaşa birbirini o kadar güzel tanıyacaktı ki maçın başından maçın sonuna gittiklerinde barışık tam kardeşler olarak bitiriyor olurlardı ama biz Antik Yunan'da değil Türkiye Cumhuriyeti'nde yaşıyoruz. O yüzden, maçın başında sıfır öfkeyle başlayan süreç, maçın sonunda yumrukların ve "Yeşil" fotoğraflarının, "Yeşil" videolarının döndüğü durumlara gidiyor.

Şimdi, Diyarbakırlı gencin durumu böyleyken Kasımpaşalı, Kasımpaşa semtinde yaşayan Rizeli gencin durumu da çok farklı değil. Onun da sokağının köşesinde uyuşturucu satılıyor. Onun da hemen ilerisinde güvenlik amiri, eylem yapan gençlere, barınmadığını söyleyen gençlere gaz sıkıyor. Onun da aynı şekilde mahallesinde kentsel dönüşüm sebebiyle yıkım devam ediyor, o da asbestli hava soluyor. O da aynı yoksulluk, aynı "mahşerin dört atlısı" dediğimiz uyuşturucu, savaş, işsizlik ve yoksulluk girdabında aynı şekilde eziliyor.

Mahşerin dört atlısı Rizeliyi de Diyarbakırlıyı da aynı şekilde eziyorken bu mahşerin dört atlısından kurtulmanın yolu barış meleği olmaktır, birbiriyle barışmaktır, birbirini sevmekten geçmektedir. Şimdi, bu iki genç kalkıp bu girdaptan çıkmak için Millî Piyango bileti alamazlar çünkü Millî Piyango bileti şaibelidir, bahis oynayamazlar çünkü bahisler şaibelidir. Bu gençler kalkıp okula gidemezler çünkü bulundukları kentlerdeki cezaevlerinin kapasiteleri yurtlardan daha yüksektir.

NAZIM ELMAS (Giresun) - Niye alın teriyle kazanacağı işler söylemiyorsun gençlere? Niye piyangoya yöneltiyorsun?

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Dinle, dinle!

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Sizin alnınızda hiç ter göremiyorum, burada oturduğunuza göre. Gencin alnında ter arıyorsunuz ama asgari ücretin altında çalıştırılan insanların durumunu görseydiniz burada "alın teri" dediğiniz söylemin çok da yerinde olmadığını bilirdiniz.

GSS prim borcuyla prangalanıyor bu gençler. Çalışmadıkları için, asgari ücretin altında kayıt dışı bir şekilde çalıştırıldıkları için, merdiven altı atölyelerde çalıştırıldıkları için GSS borcunun altında da eziliyor bu gençler.

Ve ne yazık ki yine -az önce Beritan o genç öfkesiyle çok güzel şekilde ifade etti- buna "bütçe" dememizi istiyorlar ama bu bütçe, dediği gibi, uyuşturucuya çare değil, savaşa çare değil, işsizliğe çare değil; uyuşturucunun bu kadar yaygınlaşmasına, 90 milyar dolarlık bir piyasa durumuna dönmesine yönelik hiçbir çözüm sunmuyor. Hâliyle kendisi yeşile sarıldı diye, bu "hava" diye yedirilmeye çalışılan şeye, bu hıyara "hava" dememizi bekliyorsunuz ama yemiyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bütçe bizim bütçemiz değil, bu bütçe gençlik bütçesi değil; o yüzden "hayır" diyoruz.

Sayın Başkan, bir dakika daha isteyeceğim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Devamla) - Bu bir dakikada da bir iki ricamı söyleyeceğim.

Bu Parlamentoda bütçe maratonu devam ederken dışarıda Meclis Taksi için çalışan emekçiler belli bir saatten sonra bu Parlamento'ya giremiyor ve yemek yiyemiyorlar, gece yarısına kadar aç kalıyorlar. Sizden Başkan olarak bu duruma müdahale etmenizi rica edeceğim.

Yine, bu Parlamentoda araya çıktığımızda, kuliste çay içtiğimizde bize çay getirmeye çalışan emekçiler 4/A ve 4/D'liler aynı koşullara sahip olmak istiyorlar, aynı haklara sahip olmak istiyorlar. Çoğu da gençtir, bu gençlerin talebini de burada dile getirmek istiyorum.

Bütün halklarımızı selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası, Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın.

Buyurun Sayın Dindar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ben de ekranları başında bizleri izleyen bütün halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Bu ülkede gençlik, geleceği çalınan, işsiz bırakılan ve ülkesini terk edecek duruma getirilen bir toplum kesimidir. AKP iktidarı gençliğe ucuz iş gücü kaynağı olarak bakmakta ve güvenli bir gelecek sunmamaktadır. Sayın Bakan, iktidarın baskı ve şiddet politikaları sonucunda kaç gencin bu ülkeyi terk ettiğini biliyor musunuz? İstatistiklere bakmanız yeterli. 2016 yılında ülkeden göç eden genç sayısı 112 bin iken geçen yıl bu sayı 428 bin kişiye yükselmiştir, bu yılsa yarım milyondan fazla gencin ülkeyi terk ettiği tahmin ediliyor. Peki, her tarafı cennet olan bu memleketi gençler neden, niye terk ediyor? Gençlerin ülkeden kaçışının nedenlerini düşünmek ve gerekli tedbirleri almak zorundasınız Sayın Bakan.

Değerli milletvekilleri, halkımızın gerçekliğiyle ilgili olmayan yaşam tarzlarını ön plana çıkaran TV programları, dizi, eğlence ve spor endüstrisi halkın yaşam koşullarının dışında bir gerçekliği sunmaktadır. İnternet bağımlılığı almış başını gidiyor ve birçok aile bu sorun karşısında çaresiz kalıyor. Sosyal medya üzerinden gençliğin yeni, güncel sorunlarına dair bir kamu politikası mevcut değildir. Gençlerimiz "eğlence" ve "oyun" adı altında kumar bağımlılığına kapılıyor ve dolandırılıyor ve hem kendisini hem de ailesini mağdur ediyor. İnternet bağımlılığı derinleşiyor.

Gençlerin eğitime olan inancı ve güveni azalıyor; okulları terk etme oranları yükseliyor, üniversiteyi bırakan öğrencilerin sayısı hızla artıyor. Üniversite okumak; ekonomik kriz, yurt ve yemekhanelerin yetersizliği ve kiralara çok yüksek olması nedeniyle çoğu genç için artık imkânsız hâle gelmiştir. 2018-2024 yılları arasında 2 milyon 500 bin öğrenci okulu bırakmak zorunda kalmıştır. Bütün bu zor koşullarda bir şekilde okuyup mezun olan gençlerimiz de işsizler ordusuna katılıyor. Üniversite mezunu işsiz sayısı artık milyonlarla ifade ediliyor.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de ortalama uyuşturucu kullanma yaşı 20'ye kadar düşmüştür, hatta ve hatta madde bağımlılığı 10'lu yaşlara kadar düşmüştür. Van'da ve bölge illerinde okul çevrelerinde bu konu için yeterli tedbir alınmadığı ailelerce defaatle ifade edilmektedir, kurye ve satıcılara yönelik gerekli takip ve cezalandırmaların yapılmadığı da ifade edilmektedir. Aynı şekilde, uyuşturucu maddelerin yıllar itibarıyla çeşitlendiği ve erişiminin kolaylaştığı gözlemlenmektedir. Emniyet teşkilatı büyüdükçe uyuşturucu madde erişiminin yaygınlaşması bir çelişkidir. İlginç olan, birçok üniformalının uyuşturucu sevkiyatında, ticaretinde yakalanmasıdır. Özetle, hırsız içeride ise kilit işe yaramaz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bu konuda bir cezasızlık politikası olduğu ve üniformalıların dönem dönem birbirini kolladığı bilinmelidir.

Van'da "masajevi" adı altında birçok mekânın son zamanlarda çoğaldığı, bu mekânlarda gençlere yönelik yoz bir kültürün ve madde bağımlılığının yaygınlaştığı konusu başka bir şikâyet başlığıdır. Gençlerimize güvenli bir gelecek sağlanabilmesi için eğitim, istihdam, sağlık ve spor desteklerinin geliştirilmesi gereklidir.

Değerli milletvekilleri, bölge illerinde birçok spor dalında takım bulmak mümkün değildir. Defalarca söz verilmesine rağmen Van'ın stat sorunu yirmi iki yıllık AKP iktidarı döneminde hâlâ çözülmedi, çözülmeyi bekliyor.

Sayın Bakan, özellikle, bunun altını çizmek istiyorum; var olan sahalarda birçok sorun var. Örneğin, Van gibi kar yağışının bol olduğu bir yerde sahalara için kar temizleme aracı yok ve bu araç çevre illerden getiriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MAHMUT DİNDAR (Devamla) - İŞGEM, İpekyolu, 75'inci Yıl ve Van Sanayi Semt Sahalarında şehir içi tribünü ve skorbord bulunmamaktadır. Van'da maçların önemli bir bölümü sağlık görevlisi olmadan yürütülmektedir. Van'da DSİ, TELEKOM, Karayolları takımları gibi birçok kulüp ekonomik destek sunulmadığı için kapandı. Futbol dışında diğer spor dalları ve mekânları neredeyse yok gibidir. Van gibi nüfusu milyonun üzerinde olan bir kentte bu haksızlığın yapılmasını kabul etmiyoruz.

Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Bir ay önce 17 tane havuz açtık ya, bir ay önce 17 tane havuz açtık, 17 havuz! (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

MAHMUT DİNDAR (Van) - Sayın Bakan, yirmi iki yıllık Hükûmetiniz döneminde Van'a söz verdiniz her geldiğinizde, Van halkı sizden stat bekliyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - 17 tane havuz açtık, siz yoktunuz orada.

MAHMUT DİNDAR (Van) - Sıra gelince cevap verirsiniz.

CEYLAN AKÇA CUPOLO (Diyarbakır) - İnsan biraz makamın ağırlığını taşıyor yahu!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - 17 tane havuz açtık. Daha bir ay önce oradaydım ben, 17 tane havuz açtık. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - İstanbul Milletvekili Sayın Celal Fırat.

Buyurun Sayın Fırat. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Hayır, şehrini bilmiyor, 17 tane havuz açtık.

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Siz dinleyeceksiniz, sonra cevap verirsiniz.

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Göze girdin, aferin! Göze girdin, göze!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - 17 tane havuz açtık! 3 tane spor tesisi, çok amaçlı spor salonu...

DEM PARTİ GRUBU ADINA CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizi izleyen halklarımız; cezaevlerinde siyasi tutsaklara selam olsun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Havuzları gezdireceğim size, havuzları!

BAŞKAN - Bir dakika Sayın Milletvekili, bir dakika...

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Başkanım, Bakana sessiz olmasını söyler misiniz?

BAŞKAN - Sayın Bakan, uzun bir konuşmanız olacak, orada cevap verirsiniz daha doğru olur. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Bravo Başkan!

CELAL FIRAT (Devamla) - Sayın milletvekilleri, coğrafyamız, ülkemiz, Orta Doğu; dinler, diller, halklar, kültürler bahçesidir. Tek meyveli, tek çiçekli bahçe olmaz. Çok çiçekli bir bahçede bir çiçeğin başka bir çiçeğe üstünlüğü yoktur. Her çiçeğin ayrı bir rengi, ayrı bir kokusu vardır; onun içindir ki güzeldir. Toplumlarda böyle güzeldir, böyle de olmalıdır. Tekçilik, dayatmadır. Güçlü olan, çoğu kez tekçidir ama güçlü olan, çoğu kez haklı olan değildir, yıkılır bir gün mutlaka; tarih de bu örneklerle doludur.

Bunun son örneği, Suriye'deki Baas rejimidir. Bölgede sınıf çelişkilerini geçen katliamlar yaşatıldı, yaşatılmaktadır hâlâ. Emekçiler, gençler, özellikle kadınlar, ezilen halklar uçurumdan önceki son çıkıştalar. Bu acımasızlığın karşısında hepimize düşen görev, bu coğrafyada bulunan halkların kendi kaderlerini tayin etme haklarının elinden alınmasına engel olmaktır çünkü bu bölgede, şimdi çok renkli bahçe oluşturma şansı doğmuştur. Bu bahçeye meyveleri, çiçekleri, o toprağın kokusunu, tavrını tanıyan halkların kendisi dikmelidir; tarlaya tohumu kendileri almalıdır. Tüm renklerin rızası olmadan oluşacak her bahçe kurudur, umutsuzdur.

Çok renklilik; farklılık, zenginliktir aslında; ülkemizde de böyledir. Bin yıllık çok renkli bahçede can olmuşuz, düşün derlemişiz, hısımlı olmuşuz, kirve olmuşuz; karşı yayladan karşı yaylaya türküler, kelimeler söylemişiz birbirimize; gönül böyle olmasını da diler. Irkçılığın, dinciliğin, mezhepçiliğin her türlü toplumlara için zehirdir; panzehri ise barıştır, rızalık kültürüdür. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

"Rızasız bahçenin gülü derlenmez, meyvesi dalından koparılmaz." der ata dedelerimiz. Coğrafyamızda çeteler, akbabalar çoğalmıştır, Suriye bahçesine rızasız dalan dalana. Bu durum bizim ülkemiz için de tehlikelidir. Bu tehlikeyi en başta iktidar görmelidir, dış politikasını buna göre çizmelidir. İktidar, Kürt sorununu, Alevi sorununu çözmeden, başka ülkelerdeki sorunları çözme yanılgısı içindedir ne yazık ki. Bu maceradan ve mecradan kurtulmalıdır.

Sayın milletvekilleri, bugün sizlere bir Alevi yurttaşı olarak, Alevi dedesi olarak seslenmek istiyorum: Bu coğrafyanın en önemli renklerinden, sorunlarından biri de Aleviliktir. Devlet, gönül bahçemize rızasız girmiştir. İnanç özgürlüğü manevi hürriyettir, insanın içinde yer alır ve en itibarlı özel yaşamdır. İnancın yasaklanması, asimile edilmesi insanlık suçudur. Devlet yüzyıllardır Alevi inancını, inançtaki barışı, hoşgörüyü, karşılıklı adaleti görmezlikten gelmiştir. Geçmişten bugüne, Alevi haklarının somut olarak kabul edilmemesinin nedeni de çok çeşitliliği hak ve adaletle uzlaştırmamasının nedeni de inanç bahçemize rızasız girme anlayışının sonucudur.

Yüzyıllardır Orta Doğu ve Türkiye'de egemen sistemler katı merkeziyetçi ve inkarcı yol izlemişlerdir. Sistemati olarak asimilasyon, inkâr, nefret, şiddet politikalarını Alevilere uygulamıştır. Alevi inancına mensup toplulukların insan hak ve özgürlükleri, eşit yurttaşlık talepleri yok sayılmıştır; hâlen de sayılıyor.

Kısacası, bu coğrafyada gerçek anlamda bir Alevi sorunu yaşanıyor; ne yazık ki Alevi sorununun çözümü için ortaya sahici çözüm değil asimilasyoncu projeler üretildi, üretiliyor hâlâ. Onun içindir ki Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığınızın Alevilerin gönlünde yeri yoktur, tam tersi Alevileri incitiriyor. Selçuklu'dan Osmanlı'ya, sonrasında cumhuriyete geldiğimiz bu süreçte, inancımız, bir grubun alışkanlıkları olarak görülüyor; öyle görülmeye devam ediliyor hâlen. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı koordinasyonu ile bir proje üretildi; adına "Millî Birlik ve Beraberlik Projesi" denilerek Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı kuruldu. Bu kurum aracılığıyla, inançsal hizmetlerimiz başta olmak üzere, inancımızın tüm uygulamaları kamu denetimiyle yürütülmek istenmektedir. Oysa hepimizin bildiği gibi, Diyanetin fetvasıyla Aleviliğe hizmet olmamıştır tarihte, bundan sonra da olmayacaktır; kimseye de yararı yoktur, nafile bir çabadır. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar) Bu tür hamlelere tarihte de rızalığımız yoktur, şimdi de rızalığımız yoktur. Alevilikte her lokma kutsaldır. Alevileri asimile etmek, eşe dosta para aktarmak için kullanılan bu kurumun bütçesi haram bütçesidir. Bu ucube kurum derhâl kapatılmalıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bütün kötülöklere, baskılara rağmen Aleviler inançlarının yolunu yaşamıştır; eğitimi baş tacı etmiştir, kadın-erkek eşitliğini "can" diyerek özleştirmiştir. Alevilik; doğadır, barıştır, ikrardır, itikattır, rızalıktır; yetmiş iki millete bir nazarla bakan bir öğreti olarak antiırkçidir. "Benim Kâbe'm insandır." diyen bu öğreti, antikökten dincidir; aslan ile ceylanı kucağında dost kılacak kadar barışçıldır; hayvan katliamına, Dersim dağ keçisi avlanmasına karşıdır; aynı zamanda doğaya hürmetlidir, çevrecidir. Alevilik; gerçeği arama yoludur, gerçeğin ulu bir mertebesidir; gülbangini "Gerçeğin demine, Hu!" diye bitirir. Alevilik gönül inancıdır, selamını "aşk ile" diye verir.

Sayın milletvekilleri, Alevilik, kendi içinde renkli bir bahçedir; "Yol bir, süre binbir." deyimini inanç eylemiştir. Aleviler, farklı inanç mensuplarıyla aynı coğrafyada birlikte yaşama iradesini göstermiş; sosyal bütünleşmeyi, din üzerine değil emek ve özgürlük üzerine gerçekleştiren bir toplumdur.

Alevi sürelerinin tarihin bir dönemecinde, birçok yerde, birçok ülkede katliamlara, kıyımlara maruz kaldığını sizler de benim kadar iyi biliyorsunuz. İşte, bunlardan biri de bugünlerde kurbanlarını andığımız Maraş katliamıdır. Maraş bizim acımızdır, Maraş bizim ağıdımızdır; kimilerinin de utancı olmalıdır.

Tarihin bu dönemecinde Suriye'deki Arap Alevileri cihatçı teröristlerin, IŞİD çetelerinin katliama uğradı defalarca, bugünlerde de aynı tehlikeyle karşı karşıyalar. Suriye'deki Arap Alevilerine yönelik baskı ve zulme karşı çıkmak en başta milyonlarca Alevi'nin yurttaş olduğu Türkiye'ye düşer. Aynı şekilde Ezidiler, Süryaniler, Ermeniler, Çerkezler, Dürziler, Hristiyanlar da huzursuzdurlar. Yeni süreçte Türkiye'nin çabası, birilerine mavi boncuk dağıtmak değil huzuru sağlamaya yönelik olmalıdır.

Sayın milletvekilleri, ortak ve eşit yaşam hakkı etrafında toplanmamız gereklidir. Biz Aleviler onurlu, eşit bir toplum oluşturmak, böyle bir toplumda ortak sorumluluk üstlenmek istiyoruz. Bu insani duruşumuza karşı devletin asimilasyoncu, şüpheci yaklaşımını hissediyoruz, reddediyoruz. Devletin Alevilere yönelik saldırılara göz yumduğunu, toplumlar arasındaki gerginliği bilinçli olarak tırmandırdığını seziyoruz, yaşıyoruz, reddediyoruz. Bu durum Alevi toplumunu ciddi şekilde tedirgin ediyor çünkü Alevilik inanç, ilke, ahlak kurallarının kavrayışı, ehlileştirme politikalarınızla değil akıl, vicdan, gönül üzerine kuruludur. Bizler, devletin, kurumlar aracılığıyla inançları denetlemesine, inananların kültürüne, ibadet biçimine don biçmesine karşıyız; reddediyoruz. Bizler egemen din anlayışına entegre etme, eritme projelerine karşıyız; reddediyoruz.

Sayın milletvekilleri, hak arama hürriyetidir. Eşit vatandaşlık hakkı, Anayasa'nın özüne ve ruhuna, demokratik toplum düzenine ve laik cumhuriyetin ilkelerine aykırı olamaz diyoruz. Alevilerin eşit yurttaşlık haklarının tanınmasını istiyoruz. Hukukun üstünlüğü, hukuk devletidir diyoruz. Kamusal güç yasaya tabiyse herkesin aynı hak ve hürriyetlere sahip olma hakkı vardır diyoruz. Bu yoldaki mücadelemize devam edeceğiz, asla vazgeçmeyeceğiz.

Sayın milletvekilleri, Alevilerin ibadethanesi cemevidir; Alevi'nin ibadeti adalettir, kadimdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Fırat.

CELAL FIRAT (Devamla) - Hak meydanı kurulum; darda, zordakine hak arama yolu verilir. Alevilik siyasetüstü, ırklar üstüdür. Zira Alevilik, ırkların değil Kırkların inancıdır. Kırklar mitolojisinde kadın-erkek yoktur, can vardır; bir üzüm tanesini kırka bölüp eşit paylaşmak vardır. Bu kadim inancı, bu derin felsefeyi bilmeden Alevilere yönelik her türlü hamle beyhude çabadır.

Bugünler de aynı zamanda Alevilerin kutsal günleri Gağan'ın başlangıç günleridir; barış, kardeşlik, ikrar günleridir. Coğrafyamıza huzur getirmesini diliyorum, barış getirmesini diliyorum.

Gerçeğin demine Hu, aşk ile! (DEM Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası, Mardin Milletvekili George Aslan'ın.

Buyurun. (DEM Parti sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yurt içinde ve yurt dışında bizleri izleyen halklarımızı ve cezaevlerindeki siyasi tutsakları saygıyla selamlıyorum. (DEM Parti sıralarından alkışlar)

Biraz önceki konuşmasında MHP Grup Başkan Vekili Sayın Filiz Kılıç şöyle bir söz kullandı: "Kültürünü koruyamayanlar tarihte yok olmuştur." Çok doğru bir söz. Biz Süryaniler de total ördek gibi bu kültürümüzü korumaya çalışıyoruz.

Sayın milletvekilleri, konuşmamda azınlık vakıflarının yaşadıkları sorunlara değineceğim. Bu sorunun geçmişi Osmanlı Dönemi'ne kadar uzanmaktadır. Azınlık vakıflarına ait mülklere el konma ve vakıflarının mal edinme sorunları günümüzde de devam etmektedir. Osmanlı Dönemi'nde nüfusun önemli bir bölümünü oluşturan Hristiyan halklar, 1915'te başlayan 1923 nüfus mübadelesi, 1942 Varlık Vergisi, 6-7 Eylül pogromu ve günümüze kadar süregelen baskıcı uygulamalar sonucunda büyük bir nüfus kaybına uğratılmıştır. Buna paralel olarak mülksüzleştirme politikaları da çok yönlü bir şekilde yürütülmüştür. Azınlık vakıflarına ait taşınmazlara el koyma süresi 1935 yılında Vakıflar Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle ve daha sonra 1936 yılında, devletin bütün azınlık vakıflarından ellerindeki mevcut malları beyan etmelerini istemesiyle başlamıştır. Azınlık vakıflarının tapulu taşınmazlarının hukuk dışı yollarla ellerinden alınmasına yönelik 1936 Beyannamesi ve mazbut vakıf gibi uygulamalar bürokrasi tarafından geliştirilmiş ve yürütülmüşse de yargı eliyle buna bir yasal meşruiyet kazandırılmak istenmiştir. 1974'te Yargıtay tarafından verilen bir kararla, azınlık vakıflarının yeni mal edinmeleri engellenmiştir. Akabinde, bu karara istinaden açılan davalar sonucunda Ermeni, Rum, Süryani ve Musevilere ait yüzlerce taşınmaza el konulmuştur. Bunların arasında Tuzla Ermeni Yetimhanesi, Mardin'de günümüzde müze olarak kullanılan Süryani Katoliklere ait patrikhane binası gibi dinî ve tarihî yapılar var. Bu Süryani Katolik Patrikhanesi 1989'a kadar patrikliğin merkeziydi, 1989'dan sonra müze yapıldı ve niçin müze yapıldığını bugüne kadar ben şahsen anlamış değilim; Süryani Katolik Vakfına neden devredilmiyor, onu da bilmiyoruz.

Azınlık vakıflarının seçimlerini düzenleyen yönetmelik 19 Ocak 2013 tarihinde iptal edilmişti ve azınlık toplumları 2022'ye kadar yaklaşık on yıl boyunca vakıf yönetim kurulu seçimlerini yapamamaktaydı. Bu da azınlık toplumlarının kurumlarının idaresini zorlaştırmış, azınlık vakıfları yönetim kurullarını yenileyememiş ve bu da örgütlenme özgürlüğü açısından önemli hak kaybına yol açmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP hükümetleri döneminde azınlıklara yönelik birtakım mülkiyet hakkı ihlallerinin giderilmesi yönünde bazı ilerlemeler kaydedildi ancak bunlar yetersizdir. Çözüm bekleyen "el konulmuş taşınmazlar" sorunu devam ediyor. El konulmuş yüzlerce taşınmazın iadesi için azınlık vakıflarınca müracaat edilmesine rağmen bunlardan çok azı iade edildi, müracaatların büyük bir kısmı ise reddedilmiştir. Azınlık vakıfları, azınlık toplumlarının dinî, kültürel ve sosyal ihtiyaçlarını karşılamak için kurulan kilise, sinagog, okul ve hastanelerin faaliyetlerini devam ettirebilmeleri için büyük önem taşır. Kapsayıcı bir çözüm için Vakıflar Kanunu'nun yürürlüğe girdiği 1935 tarihinden itibaren Ermeni, Rum, Süryani ve Musevilere ait mazbutaya alınmış vakıflar ve üçüncü şahıslara satılmış taşınmazlar da dâhil olmak üzere el konulmuş tüm mülk ve taşınmazlar iade edilmelidir.

Diğer önemli konulardan biri, Heybeliada Ruhban Okulu meselesidir. Ruhban Okulu faaliyet gösterdiği 1844-1971 yılları arasında Ortodokslar için önemli ilahiyat okullarından biriydi ancak elli yılı aşkın süredir faaliyetleri durdurulmuş, kapatılmış durumdadır. Okulun açılmasıyla ilgili son zamanlarda bazı olumlu haberler basına yansımaktadır, umarız ki en kısa zamanda açılır.

Son olarak, Sayın Turizm Bakanına Komisyon görüşmelerinde, Hakkâri'de bulunan, Doğu Asur Kilisesi'nin patrik merkezliğine ev sahipliği yapmış kiliseye ilişkin sorduğumuz soruya verdiğiniz yazılı cevapta, kilisenin onarımı için kapsamlı bir restorasyona ihtiyaç duyulduğunu, Bakanlığınız tarafından restorasyonunun yapılabilmesi için öncelikle kamu mülkiyetine geçirilmesi gerektiğini söylüyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GEORGE ASLAN (Devamla) - Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

GEORGE ASLAN (Devamla) - Peki, bunu kim yapacak? Bizim sizden talebimiz tam da budur; kilisenin restore edilmesi ve tapusunun hak sahiplerine iade edilmesidir diyor ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası İstanbul Milletvekili Sayın Çiçek Otlu'nun.

Buyurun Sayın Otlu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri, televizyonu başında bizi izleyen değerli izleyiciler; Kültür ve Turizm Bakanlığının "web" sitesinde "Misyonumuz Vizyonumuz" başlığı altında Bakanlığın misyonu ile ilgili şu ifadeleri bulunuyor: "Kültürel zenginlik ve çeşitliliği koruyup geliştirerek gelecek kuşaklara aktarmak, vatandaşların kültüre ve sanata yoğun, etkili ve kolay erişimini sağlamak, kültürel ve sanatsal yatırımların ve faaliyetlerin yaygınlaşmasına katkı vermek..." Bunlar pek güzel sözler; peki, günlük hayatta bu misyonun bir karşılığı var mı? Yok. Ortalama bir vatandaşın Kültür Bakanlığının misyonu ile bir etkileşimi var mı? Yok. Bu misyonun gündelik hayatta halk için bir karşılığı olmadığını biliyoruz. Kültür ne yalnızca güzel sanatlar ve edebiyat ne de tek başına gelenek görenek, değerler, inançlar sistemi -ben Marksizme inanan bir siyasetçi olarak- kültür, maddi yaşamın üretimidir ve asla sınıf ilişkilerinden bağımsız ele alınamaz. Her sınıf kendi kültürünü yaratarak toplum üzerinde kendi ideolojik hegemonyasını kurar ve günlük yaşamda bunu yeniden üretir yani siyasal iktidar günlük hayatı doğrudan etkiler; Kültür Bakanlığının bütün icraatı budur.

Şimdi, mevcut siyasi iktidarın egemenliği altında bırakılacak vatandaşların kültüre ve sanata yoğun, etkili ve kolay erişimini, halkın nasıl bir çürümeye, yozlaşmaya itildiğini, bunca zengin kültürel dokuya sahip coğrafyamızın nasıl bir kültürel çoraklığa, bir kültürsüzlük çölüne dönüştürüldüğüne bakalım. Çok kimlikli, çok dilli, çok kültürlü, çok inançlı bir toplumun reddi ve tekçiliğin dayatılması nedeniyle egemen olandan farklı kültürler ne yazık ki gelişme şansı bulamadığı gibi baskı altında da tutuluyor. Binlerce, görsel ve işitsel kanaldan, dijital mecralardan, Kültür Bakanlığına bağlı yüzlerce kurumdan tekçi bir iktidar hegemonya ediliyor; örneğin, bunun içinde Aleviler, Ezidiler, Hristiyanlar yok.

Halk son birkaç yıl içinde muazzam bir yoksulluğa mahkûm oldu. Allah aşkına, söyler misiniz; kiranın asgari ücretten fazla olduğu bir ülkede vatandaş kültür ve sanata nasıl bu kadar kolay erişim sağlayacak? Kent sinemalarının AVM'lerdeki tekeli sinema şirketlerinin karşısında yok edildiği bir ülkede, hem bugünkü ekonomik koşullarda Kültür Bakanlığının sinema biletlerinden haberi var mıdır? Şehir tiyatrolarının ideolojik baskı altına alındığı, buralarda kadrolaşmanın olduğu yerde tiyatro sanatının özgürce gelişme imkânı var mı? Yok. Mesela, bir kısmı iktidar tarafından fonlanan televizyon dizileri âdeta kadına yönelik şiddetin propaganda merkezleri durumunda. Bu dizilerde sigaradan çıkan dumanlar, içki şişeleri blurlanırken, RTÜK bunları yaparken, namlusu kadınlara dönen silahları açık açık gösteriyor, kadınlara uygulanan şiddet olağanmış gibi davranıyor. Her gün, kadınların katledilmesi ve kadına yönelik şiddetin propagandası yapılıyor bu dizilerde ya da başka alandan bakalım: Eskiden mahalle kültürümüz vardı, evlerin, kapıların ardı sonuna kadar açıktı, çocuklar sokakta oynayabiliyordu, halk dayanışma içindeydi. Peki, şimdi, bu halkçı kültüre ne oldu? Birincisi, gölgesini satamadığı ağacı kesen kapitalizmin kurbanı oldu buralar. "Kentsel dönüşüm" adı altında yoksullar bu alanlardan sürüldüler, zenginlere verildi bu alanlar. AVM'ler yapıldı, plazalar yapıldı; insan ve doğa merkezli kentler yerine kâr merkezli kentler inşa edildi. Şimdi, toplum bu rantçı siyasetin acısını çekiyor.

İkincisi, AKP eliyle çeteler ve mafyalar cennetine döndü bu ülke. Bu mahallelerde uyuşturucu, silah, kadın bedeni ticareti yapan irili ufaklı çetelerden geçilmiyor. Bakmayın siz İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın her gün "Bu çeteleri çöktük." dediğine, biz bu mahallelerde yaşıyor ve çalışma yürütüyoruz. Sadece İstanbul'un emekçi semtlerine gidin, buralarda mafyatik, faşist çetelerin kol gezdiğini göreceksiniz.

İktidar destekli film ve dizi sektörüne dayanarak, tarih çarpıtcılığıyla, kadın düşmanlığıyla, çeteleşmeyle ve yozlaşmayla malul bir kültür, sanat anlayışınız var. İdeolojik, siyasal görüşlerinizle uyuşmuyor diye festival ve konserleri yasaklama anlayışınız var. Demokrat, sol ve sosyalist diye kimi kültür, sanat vakıflarını bütçeden uzak tutma anlayışınız var; sonra da vizyon ve misyondan bahsediyor, bütçe tartışmalarında kendinize pay çıkarıyorsunuz. Sizin misyonunuz kültür ve sanat değil ancak dizilerdeki mafyatik liderleri ya da sosyal medyadaki Dilan-Engin Polat gibi çiftleri üretir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÇİÇEK OTLU (Devamla) - Sizin bütün amacınız halkın aydınlanmaması, kültür sanat faaliyetlerinden uzak tutulması, çürümüş, yozlaşmış bir toplumsal düzenin sürgit devam etmesidir. Aldığınız bütçeyi de misyonunuzda anlattığınız gibi halk yararına değil iktidarınızın çıkarına kullanıyorsunuz. İşin özü, iktidar ilişkilerindedir. Sizin yirmi iki yıllık iktidarınızda nasıl bir kültür çürümesi yaşandığını gördük. Bu topraklarda halkçı, demokratik bir iktidar kurulduğunda, işte, o zaman bir kültür devrimi yaşanacak, halkın güzel sanatlara, edebiyata, kültürel etkinliklere erişimi de gerçekten sağlanacak. İşte, o zaman sizin sahte vizyonunuz yıkılacak, misyonunuz ise son bulacaktır.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası, İğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ HUN (İğdır) - Sayın Başkan, sayın vekiller ve ekranları başında bizi izleyen değerli halklar; sizleri ve cezaevlerinde rehin tutulan yoldaşlarımızı saygıyla sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Cumhuriyetin kuruluşuyla beraber "tek dil, tek millet, tek kültür" anlayışı hâkim kılındı; ülkede var olan diğer kültürler, kimlikler, inançlar reddedilerek varlıkları yok sayıldı. Homojen bir toplum oluşturmak amacıyla Kürtlerin, Çerkezlerin, Lazların ve diğer birçok halkın kültürleri, varlıkları ve dilleri Anayasa'yla yok sayıldı. Hâlen bu yok sayılma hukuksal olarak devam ettirilmektedir. Türkiye, ana dili haklarına dair Birleşmiş Milletler bildirisini kabul etmiş olmasına rağmen BM Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi'ndeki ana diliyle ilgili çekincelerini kaldırmamakta ısrar etmektedir. Ayrıca, hem bilimsel bir gereklilik hem de toplumsal bir hak ve talep olmasına rağmen Anayasa'nın 42'nci maddesinde yer alan "Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına ana dilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez." ifadesinde bir değişiklik yapılmamaktadır. Bundan dolayı Türkiye'de de konuşulan 39 dilden eğitim dili sadece Türkçe olarak görülmektedir. Türkiye'de yüzyıllardır süren tekçi politikalar, farklı halkların ve inançların kültürel soykırıma ve asimilasyona uğramasına neden olmuştur. Bu tekçi, retçi anlayışıyla amaçlanan şudur: Kişinin kendi öz varlığına, değerlerine, ait olduğu topluma, kendi diline, kültürüne ve sanatına yabancılaştırma hedeflenmektedir. Kültürel soykırım ve asimilasyon politikalarıyla toplumun hafızası zamanla yok edilerek istenildiği gibi dizayn edilmesi amaçlanmaktadır. Bu

amaçla, cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra özel komisyonlar kurularak Türkçe olmayan il, ilçe, köy, dağ gibi coğrafi yerlerin isimleri bir bir değiştirilmiştir. Yaklaşık 28 bin yerin ismi değiştirilerek farklı halkların ve inançların kimliği, hafızası ve kültürü unutturulmaya çalışıldı. Günümüzde de bu politikalar aynen devam etmektedir.

İktidar ve atadığı kayyumlar 2016'dan bu yana Kürt dili ve kurumlarını, Kürtçe yayın organlarını bir bir kapatmıştır. Kayyumlar eliyle Kürtçe tabelalar, kreşler, Kürtçe park, bahçe ve cadde isimleri değiştirildi. Milyonlarca Kürt'ün yaşadığı Türkiye'de kurumlarda farklı dillere yer verilirken Kürtçe bunların içinde yer almadı. Sağlık Bakanlığının e-reçete sisteminde ve Diyanet Başkanlığının hutbelerinde farklı dillere yer verilirken Kürtçe gene yer almadı. Belediyelerimiz tarafından yaya yoluna yazılan Kürtçe "Önce Yaya" "..."³ uyarı yazıları valilikler, Karayolları ve kaymakamlıklar tarafından bir bir silindi. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı "..."⁴ uyarı yazılarının silinmesine dair soru önergesine verdiği cevapta Kürtçenin standartlara uygun olmadığını savundu. Bu, iktidarın Kürt halkına karşı yaklaşımını göstermektedir. Bu anlayış, Kürtçenin ve Türkçe dışında farklı dillerin konuşulmasına tahammül etmeyen bir anlayıştır. Tam da bu yüzden, Türkiye'de konuşulan 39 dilden 18 tanesi yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Bugün Türkiye'de hâlen devam ettirilen tekçi, yasakçı, retçi politikalar Kürtçe dili üzerinde her gün yenilerini ekleyerek devam etmektedir. Sürekli olarak, dili Kürtçe olduğu için konserler, tiyatrolar, festivaller, gazeteler ve dergiler yasaklanmaktadır. Sadece birkaç tane örnek verecek olursam, Kürtçe tiyatro oyunu "Qral û Travis" Ağrı Patnos, Antep, İstanbul Şişli'de sahneleneceği saatten birkaç saat önce kaymakamlıklar tarafından silindi. Mezopotamya Kültür Merkezi 30'uncu Yıl Etkinliği kapsamında konser düzenlemek istemiş ancak İstanbul Valiliğinin izin verdiği etkinliği Kadıköy Kaymakamlığı millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesi ihtimali, başkalarının hak ve özgürlüklerini tehlikeye sokacağı gerekçeleriyle yasaklamıştır. Kadıköy Kaymakamlığının kararının hukuka aykırı olduğu tespit edildiği hâlde Mezopotamya Kültür Merkezi'nin Küçükçekmece'de yapmak istediği konser tekrardan aynı gerekçeyle yasaklandı. Kürt sanatçı Xece'nin Muş, Ağrı, Erzurum, Aydın, Iğdır konserlerinin ardından Kars'ta yapacağı konser de Valilik kararıyla aynı gerekçelerle yasaklandı. JINNEWS sosyal medya hesabına erişim engeli getirildi. Diyarbakır'da Kürtçe hizmet veren kafeye baskın düzenlendi, sahibi gözaltına alınarak ev hapsi verildi. Birçok yerde Kürtçe müzik eşliğinde halay çeken Kürtler gözaltına alındı, tutuklandı; halay çekmek yasaklandı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YILMAZ HUN (Devamla) - Bu örnekler uzadıkça uzuyor ancak Bakan Bey, Komisyon da soru sorduğumuzda Kürtçe dilinde herhangi bir yasağın olmadığını iddia etmektedir. Bakanlığın, Kürtçe üzerine herhangi bir yasak olmadığı iddiası tamamen gerçek dışıdır; ne bizi ne de tarihi asla aldatamazsınız. Bu Meclisin Kürtçe, Türkçe ve Türkiye'de konuşulan bütün diğer dilleri kültürel zenginlik olarak görmesi ve bu dillerin korunması ve konuşulması için çalışmaların yapılması gerektiğini belirtmek isterim.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İzmir Milletvekili Burcugül Çubuk.

Buyurunuz Sayın Çubuk. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Değerli arkadaşlar, merhaba.

Öncelikle, bazen tek haber alma kanalı TBMM TV olan hapishanelerdeki tutsakları, devrimci tutsakları, sosyalistleri, yurtseverleri saygıyla selamlamak istiyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Teşekkürler.

Ben Kapadokya ve Uludağ Alan Başkanlıkları üzerinde konuşacağım ve açıkçası, günlerdir burada arkadaşlarımızın anlattıkları tablolardan güzel örnekler olduğunu düşünüyorum. Bu Alan Başkanlıklarının kuruluşları, faaliyetleri, tamamı her alana nasıl rantla bakıldığının, her şeyin nasıl rant için tahrip edildiğinin, soylulaştırma projelerinin, nasıl servet biriktirmenin aracı olarak tarifi edildiğinin güzel örnekleri. Örneğin, Uludağ Alan Başkanlığı 26 Ocak 2023 tarihinde kurulmuş ve ne olmuş? Alan Başkanlığı kurulduktan altı ay sonra 2 bin hektar alan millî parktan çıkarılıp Alan Başkanlığına devredilmiş ya da Kapadokya Alan Başkanlığına baktığımızda, 2019'da kurulmuş... Bakın, Kapadokya Alan Başkanlığının faaliyeti temelde Kapadokya'yı korumak olmalı. Bu, korunan peribacaları, yıkılıyorlar.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bakana göster.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) - Bakan Bey, gittiniz mi, Kapadokya'yı gezdiniz mi? Çünkü asgari ücretle geçinen halkımız Kapadokya'ya gidemiyor yani İç Anadolu'da bir yere otobüse binip gidemiyor. Bakın, Kapadokya'da çok ünlü, tüm dünyadan gelirler; bu uçan balonların resmini görüyor insanlar, gidip şunu izleyemiyor asgari ücretle geçinenler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Fakat bu Alan Başkanlıklarına, Bursa'da Uludağ Alan Başkanlığına, Nevşehir'de Kapadokya Alan Başkanlığına bütçeler ayrılıyor. Bu Alan Başkanlıkları bu alanların korunmasına dair hiçbir şey yapmamış, buralar ranta açılmış. Eğer halkın tepkisi olmasa peribacalarının üzerine oteller dikecekler. Geçtiğimiz günlerde gördük, izinsiz reklam filmi çekimi yine halkın tepkisiyle engellendi; o peribacalarını ne hâle getirdiler, onun resmini artık getirmedi, kendiniz bulun, eğer haberiniz olmadıysa kendiniz bulun artık onu, mahvedilmiş peribacaları. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bunlar sadece size ait değil, bunlar dünya mirası, bunlar doğanın ürettiği, hava şartlarının ürettiği, canlıların yaşadığı alanlar ve yok ediyorsunuz. Misalen, Uludağ Millî Parkı sınırları içerisinde yaşayan ayılar, bu sevgili ayılar mahvedilen iklim nedeniyle artık kış uykusuna da yatamıyorlar ve bu ayılar Millî Park içinde dolaşıyor diye "Ayı tehlikesi." diye haberler yapılıyor. Daha bu gece hayvan katliamının yönetmeliği çıkmışken biz bunu önemsiyoruz. Bu, o millî parkta sözde "güvenlik" adı altında ayılara ne yapılacağını merak etmemize neden oluyor. Kısaca şunu söyleyebiliriz: Uludağ'da ayılardan, Dersim'de dağ keçilerinden elinizi çekin, artık onların yakasından düşün. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu Alan Başkanlıkları da zarar ziyandan başka bir şey değil. Çok basit bir soru: Bunca milyonu, milyarı siz ne yaptınız? Bu Alan Başkanlıkları ne işe yaradı? Nereye gitti bu paralar? Bu millî parklar, korunması gereken alanlar neden yıkılıyor? Ya, şu resme bakıp gülebilir misiniz? Utanmayan var mı? Ben utanıyorum çünkü, peribacaları gelecekte sadece kitaplarda görülen yerler olacak. Bakın, deprem yıkmıyor burayı, doğa yıkmıyor, insanın müdahalesi, devletin müdahalesi yıkıyor, AKP iktidarının rantçılığı yıkıyor. Bu bir utancın vesikasıdır ama diyeceksiniz ki: "İftira!", diyeceksiniz ki: "Yaptıklarımızı görmüyorsunuz." diyeceksiniz ki: "Biz

³ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

⁴ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

ne kadar ağaç diktik." onu diyeceksiniz, bunu diyeceksiniz, gerçeklerin üzerini sıvayamayacaksınız çünkü güneş balçıkla sıvanmaz, gerçekler illaki ortaya çıkar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Ya, bakın, bu alkışlar için planlama yapmıyoruz, öfkenin, isyanın tepkisini böyle gösteriyor bizim arkadaşlarımız. Hani bakanlarınız cevap veremeyince alkışlayıp destek atıyorsunuz ya, öyle bir şey değil. Yoldaşlığın; öfkede, isyanda, gelecekte ve umutta yoldaşlığın alkışları bunlar, sizinkinden çok farklı. Anlamasınız diye anlatayım dedim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Kendi adıma da şunu söylemek isterim...

NİLHAN AYAN (İstanbul) - Biz birbirimize yoldaşız, sizinle yoldaş değiliz sadece.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Gerçeği...

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) - Siz Grup Başkan Vekili olarak söz hakkı alıp konuşursunuz, olur mu. Buraya gelmiyor, buraya gelmiyor... Bakanlarınız gibi bizim insicamımız bozulmuyor çünkü biz anlattığımıza da hâkimiz, söylediklerinize de cevap verecek kudrete sahibiz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü biz halkın içinden yaşayarak geldik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BURCUGÜL ÇUBUK (Devamla) - Anlatıyorsunuz ya "Yoksulları biz biliyoruz." diye. O yoksullar da biziz, o balonlara binemeyen de biziz, Nevşehir'e, Ürgüp'e, Uludağ'a kar tatiline gidemeyenler de biziz. Yaşadığı şehirlerde deniz göremeyen halkın içinden de gelen biziz. O nedenlerle, bu Alan Başkanlıklarına da karşıyız, bu halk düşmanı bütçenize de karşıyız. Valla varlığınızla bile karşıyız çünkü halk düşmanısınız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Diyarbakır Milletvekili Sevilay Çelenk'in.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA SEVİLAY ÇELENK (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, sevgili yurttaşlar; ben de bu arkadaşlarımla bu sahici, gerçek coşkusuyla kalınan yerden devam etmek isterdim ama üzerine konuşacağım kurum hiç böyle bir heyecan vermiyor maalesef. "Bunu daha önce yapmıştım." duygusu veriyor ne söylemek istersem. Radyo Televizyon Üst Kurulu hakkında konuşacağım. Çok konuştum bu çatı altında bu kurum hakkında fakat maalesef bu kurum kendi itibarını her gün biraz daha sıfırlayarak devam ediyor.

Aslında bu cümleyle başlamak istemezdim ve bu kelime benim dağarcığıma ait değil ama bugün, burada Millî Savunma Bakanlığının bütçesi de görüşüldüğü için sıklıkla satır aralarında, satır arkalarında sizlerin ima ettiği bir ihanet meselesi var. Ben de o kelimeyi şimdilik kullanacağım, dediğim gibi hoşlandığım bir tabir değil.

RTÜK bu ülkede yurttaşlara ihanet eden kurumların başında gelir ve en büyük ihanet yurttaşa ihanettir. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar) Bir partiyle özdeşleşmiş bir teşkilat olarak devlete ihanet filan ancak hamasetle içini dolduramayacağınız bir şeydir ama yurttaşa ihanet edilebilir. Yurttaşa nasıl ihanet edilir? Yurttaşların kazanımları, medya özgürlüğü, basın özgürlüğü, ifade özgürlüğü, haber alma hakkı, bunlar bir günde bahsedilmiş haklar değildir, bunların uğrunda ölmüştür, bunların uğrunda idama gidilmiştir ve böyle modern anlamıyla baktığınızda bile dört yüz elli yıllık tarihi vardır. İngiliz yazar, tarihçi, şair John Milton, basın özgürlüğünün savunusundaki ilk temel metinlerden biri olan Areopagitica'yı yazdığı zaman tarih 1643'tür, dört yüz elli yıllık bir tarih. Ne hakkındadır bu metin, bu savunu, basın özgürlüğü savunusu metni? Kitaplara yayınlanmadan önce kontrol ve ruhsat getirmeye çalışan bir yasal düzenlemeye karşıdır. Bunun sansür olduğu, önceden okumanın sansür olduğu dört yüz elli yıl önce fark edilmiştir. Biz bugün bunlarla uğraşıyoruz ve bu alanda sadece dünya kazanımları değil, bu ülkenin de büyük bir mücadele tarihi vardır; bu alanda basın şehitleri vardır, kayıpları vardır ve bu özgürlükler, bu kazanımlar RTÜK eliyle, Basın İlan Kurumu eliyle, İletişim Başkanlığı eliyle her gün elimizden alınırken yurttaşlara, yurttaşlık hukukuna, yurttaşlık haklarına ihanet edilmektedir. Dolayısıyla böyle tek tek "RTÜK bunu yaptı, şunu yaptı." demek yerine böyle bir noktadan başlamak isterim. Adaletsizliğin tarihini yazmıştır RTÜK; bir bakın, verdiği cezalara bakın. Bunu söylediğinizde de hiç gocunmuyorlar çünkü aslında işlerini iktidar nezdinde iyi yaptıklarını ifade etmiş oluyoruz. Bunlardan rahatsız olmak için temsil edilen kurumların haysiyetiyle ilişkili bir sıkıntının olması gerekir, böyle bir şey olmadığı yerde bu olmuyor.

RTÜK'ün Sayıştay raporuna göre 2023 yılındaki tahminî bütçesi 564 milyon, gerçekleşen gelirleri 812 milyon ve harcamaları 709 milyon yani bütçe fazlası veriyor. Bütçe fazlası veren bu kurum aynı zamanda Ulusal Ajanstan, Dışişlerine bağlı Ulusal Ajansın dağıttığı fonlardan, Avrupa fonlarından yararlanıyor. Hani az önce "fonlar", "dış mihraklar" vesaire diyordunuz ya, bütçe fazlası veren -ki bu bütçe fazlası, verdiği cezalardan geliyor çünkü gelirleri tahminin ötesinde artmıştır- kurum olarak RTÜK, 2023'te 400 bin euro AB fonu kullanmıştır, bunu da aklımızda tutalım. Öyle küçücük medya kuruluşlarına, başka hiçbir alan ve şanslı olmadığı için küçük fonlar alarak çalışanlara "foncu" diyorsunuz ya, İletişim Başkanlığı fon alıyor -ilk 10'dadır- RTÜK fon alıyor.

Cezalara baktığınız zaman en çok hangi konularda cezalar -süre ne kadar çabuk bitiyor, bunu da anlayamıyorum- verilmiş? Yolsuzluk iddiaları ve seçimle ilgili eleştiriler en fazla ceza alan yayınlar arasında, deprem sonrası afet yönetimi çalışmalarını eleştiren içeriklere milyonlarca lira ceza kesildi; bunlar yurttaşlıkla ilgili meseleler. Cemaatlerin hedef aldığı Kızıl Goncalar ve Kızılıcak Şerbeti -daha sonra Arka Sokaklar da eklendi- dizilerine yüksek oranlarda cezalar kesildi. Muhafız kanallardaki haber ve tartışma programlarına yüksek cezalar kesildi. 2023'te sadece "kürdistan" ve "Kürt meselesi" denildiği için 908 bin lira ceza kesildi. Sadece İlke TV'ye 85 bin lira ceza kesildi "kürdistan" denildiği için. Açık Radyo'nun karasal yayın lisansı iptal edildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEVİLAY ÇELENK (Devamla) - Bir programa katılan bir konuşun sözleri büyük bir fırsatçılık olarak kullanıldı ve yayın lisansı iptal edildi. Bu verilen ceza zamanında yerine getirilmedi diye bir basit unutkanlık meselesi böyle şey yapıldı.

Bakıyorsunuz, verilen toplam cezaların yüzde 49'u muhalif basın kuruluşlarına verilmiş. İki yılda 124 milyon lira para cezası verilmiş, 1.357 kez program durdurma cezası verilmiş. Tarihin en yüksek tek seferlik para cezası Fox TV'de; 2023 yılında -bu yıl da yine Fox TV'de- 2023 yılı seçim döneminde Çiğdem Toker'in -seçim dönemi, seçimler konuşuluyor- seçim ve demokrasi üzerine bir cümlesi nedeniyle 13 milyon lira ceza kesilmiş Çiğdem Toker gibi gerçekten mesleğin yüz akı gazetecilerinden birine.

Bahsedilecek çok şey var ama altı çizilecek şey bu adaletsizliktir.

Saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)
BAŞKAN - Sayın Tanal, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

4.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfaspor'a ve Şanlıurfa'nın turizm potansiyeline ilişkin açıklaması

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Sayın Gençlik ve Spor Bakanına Şanlıurfaspor için çağrıda bulunuyoruz. Anayasa'mızın 59'uncu maddesi, devletin, sporun gelişimi için gerekli tedbiri almasını emreder. Şanlıurfaspor'un yaşadığı ekonomik sıkıntıların giderilmesi için Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesinden Şanlıurfaspor'a pay ayrılması anayasal, toplumsal ve hukuki bir zorunluluktur. Bu sebeple Şanlıurfa'yı yalnız ve çaresiz bırakmayın. Hak ve nesafet ölçüleri içerisinde Şanlıurfaspor'a pozitif ayrımcılık yapılarak bütçeden para aktarılmasını talep ediyorum veya başka bölgelerdeki spor kulüplerine sağladığınız imkânların Şanlıurfaspor için de seferber edilmesini talep ediyorum.

Sayın Kültür ve Turizm Bakanından da istirhamımız şu: Şanlıurfa ilimizin turizm potansiyelini dünyaya duyurmak için ve tanıtmak için Kültür ve Turizm Bakanlığının harekete geçmesini bekliyoruz efendim.

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

5.- Kırıkkale Milletvekili Halil Öztürk'ün, Kırıkkale'de, Makine ve Kimya Endüstrisi kurumundan talep edilen arsaya ilişkin açıklaması

HALİL ÖZTÜRK (Kırıkkale) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Sayın Millî Savunma Bakanım, malumunuz, özellikle son yıllarda savunma sanayisinde büyük atılımlar yapmakta Türkiye Cumhuriyeti devleti. Bu manada, Kırıkkale'de de Silah Sanayi İhtisas Organize Sanayi Bölgesi kuruldu. Buradaki arazilerin tamamı bitti ve şu an savunma sanayisi yatırımcısı yer bulamıyor. Bu anlamda, Valiliğimiz tarafından Makine ve Kimya Kurumundan 150 dönümlük bir ek arsa tahsisi talep edildi ancak şu ana kadar olumlu veya olumsuz bir cevap verilmedi; sanırım olumsuz düşünüyor. Bu konuda desteğinizi bekliyoruz ki bundan sonraki süreçte artan savunma sanayisine sizlerin de bir katkısı olsun istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

6.- Kocaeli Milletvekili Muhip Kanko'nun, Gençlik ve Spor Bakanına sormak istediği sorulara ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Başkanım, teşekkür ediyorum.

Gençlik ve Spor Bakanına 2 tane soru sormak istiyorum. Bunlardan biri, Kocaeli Üniversitesi Kandıra Meslek Yüksekokuluna hemen yürüme mesafesinde olan yurtlar hâlâ tadilat nedeniyle açılmadı. Dolayısıyla, okulların açılmasından üç ay geçmiş olmasına rağmen öğrenciler merkezdeki bir okula gönderildiği için 3 araçla gitmek zorunda kalıyorlar ve öğrencilerin hem kayıtlarını silmesine hem de ekonomik bir zarara neden oluyor. İkinci ise benim evimin hemen 300 metre yakınındaki bir yurttaki Arızlı Yurdunda öğrencilerin yemeklerinde kurt, salyangoz ve böcek çıkmakta. Öğrencilerin bugün gönderdiği fotoğraflar var. Dolayısıyla Bakan Bey'in bilgisine sunmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Şahin, buyurun.

7.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Daha önce kürsüdeki hatiplerden birisinin Türk Silahlı Kuvvetleri ve Millî Savunma Bakanlığımıza sarf ettiği sözlerle ilgili bir düzeltme ve kayıtlara geçmesi için söz istedim. Kendi halkını ve sivilleri bombalayan bir kurum hâline geldiğini iddia ettiler. Bu sözlerin asla ve kâta kabul edilemeyeceğini, Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının...

BURCUGÜL ÇUBUK (İzmir) - Roboski, Roboski...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - ...onurlu ve şerefli olarak görevlerini yerine getirdiklerini özellikle vurgulamak istiyorum ki Sayın Yaşar Güler Bakanımızla 6 Şubat depremlerinde de Hatay'da büyük bir özveriyle birlikte çalıştık. Hem kendisi hem ordumuzun mensubu olan tüm askerlerimizin hepsini seferber ettiğinin bire bir şahidiyim. Bizim ordumuz hiçbir zaman hiçbir sivil, hiçbir masuma silah doğrultmamıştır ve bombalamamıştır. Bu gerçeğin kayıtlara geçmesi için söz almıştım.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, buyurun.

8.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Başka bir konudan söz istemiştım ama Sayın Usta'ya hemen hatırlatmak isterim. Sanırım başka bir ülkenin jetleri mi Roboski'de 34 Kürt gencini katletti. "Roboski'de kim bomba yağdırdı, kimin jetleri kalkmıştı? Onlar sivil değil miydi, onlar bu ülkenin halkı değil miydi, onlar yurttaş değil miydi?" diye sormak istiyorum kendisine. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

Onu da geçtim, daha yeni, şu anda Tel Rıfat'ta SİHA'ların attığı bombalarla 12 sivil yaşamını yitirdi, 6'sı çocuktı. Kobani'de 2 kişi yaşamını yitirdi, sivildiler. Haseke'de yolda giden araca bomba atıldı, 1 kişi yaşamını yitirdi; sivildiler.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Diyarbakır'da Sur'larda ölenlerin hepsi sivil.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bunları kim yapıyor? Benim herhâlde SİHA'm yok yani. Benim SİHA'lara emir verme yetkim de yok. Hem bombalıyorsunuz hem katlediyorsunuz hem de...

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Karadeniz'in dağlarındaki o çocukların da hepsi sivil.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - ..."Hayır, biz hiç öyle bir şey yapmayız maazallah." diyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ (Batman) - İhalelerden başınızı kaldırıp konuşabiliyor musunuz? Kürsüde iki kelime konuşabiliyor musunuz? Sadece laf atmak için mi buraya geliyorsunuz, anlamış değiliz sizi.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, şunu yapmak lazım: Özür dilendi mi? Roboskililerden özür dilendi mi? Bakın, yıl dönümü geliyor, hiç unutmuyorum, yeni yıldan önceydi; hiçbirimiz unutmuyoruz, hepimizin hafızalarında 34 parçalanmış Kürt çocuğunun katır sırtındaki naaşları. Bu ülkenin Millî Savunma Bakanı, o zamanki kuvvet komutanları özür diledi mi? Bu ülkenin Hükûmeti, AKP özür diledi mi? Hayır. Onun yerine bombalama emri verenleri terfi ettirdiniz. Onun için, "Bizim askerimiz bombalamaz, bizim ordumuz böyle yapmaz." falan demeyin, kimseye de kefil olmayın; yaptılar, yapıyorlar. Buna karşı her zaman mücadele edeceğiz.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

9.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Millî Savunma Bakanından bilgilendirme yapmasını istedikleri konulara ve konuşmalar sırasında laf atılmasına ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; öncelikle, Sayın Bakanlar hoş geldi.

Önümüzde iki tane döviz, resim var, teğmenlerimiz var. Öncelikle, Sayın Millî Savunma Bakanımıza şunu belirtelim: Kendisi Bakan ama uzun yıllar askerlik yaptı, giymiş olduğu bir üniforma var; tartışmalar o seviyede olacak, onu söyleyeyim çünkü Bakanlığından daha önemli, saygı duyduğumuz şey giymiş olduğu üniforma, uzun yıllar asker olarak bu ülkeye hizmet vermesi. Ama şu dileğimiz: Bugün, hem askerlik yaptı hem de aynı zamanda kendisi Bakan yani asker olarak da siyaset kurumunu temsil ederek de bu sorunu burada, Mecliste cevap vererek çözmesini istiyoruz. O teğmenler bizim, bu ülkenin "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." dedikleri için bir disiplin soruşturması geçiriyorlar. Öncelikle, buna cevap vermesini söylüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADEM METE (Muğla) - Teğmenlerimiz senin sorumluluğunda değil.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yalnız şunu söyleyeyim: Sayın Başkanım, bakın, şu ana kadar kimse laf atmadı, belli bir seviyede, belli bir saygıda geçti. Ben arkadaşlarıma söylüyorum. Lütfen, konuşmalara karşı bir parça saygılı olun. Böyle davranırsanız, gecenin ilerleyen saatlerinde bu Meclis çalışmaz hâle geliyor.

BÜŞRA PAKER (İstanbul) - Nedir yani "Çalıştırmayacağız." mı diyorsunuz?

KADEM METE (Muğla) - Onu çok iyi yapıyorsun, dün akşam gördük.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Lütfen, bunu yapmayın, bak, oradan laf atıyorsun. Yapmayın bunu.

BAŞKAN - Laf atmanın...

Şimdi bir milletvekiline...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, bakın, hâlâ müdahale ediyor Muğla Milletvekili ve sürekli aynı kişi bunu yapıyor. Ya, gerekirse bir yaptırımda bulunun çünkü Muğla Milletvekili sürekli olarak aynı şeyi yapıyor.

BAŞKAN - Bir milletvekiline "Laf atma!" demek ayıp değil mi?

Laf atmayın arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar)

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İkinci önemli konu Suriye meselesi. Özellikle Sayın Bakanımızdan bu konuda tüm endişeleri, ülkenin, Meclisin endişelerini gidermesini bekliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çünkü dün MİT Başkanı Kalın'ın bir görüntüsünü gördük, HTŞ'nin başkanıyla birlikte bir görüntüsünü gördük. Bunun şöyle bir boyutu var: Biliyorsunuz ki IŞİD onun yan bir kolu. Kendisi askerlik yaptı ve Millî Savunma Bakanı. Onunla beraber namaz kıldığını gördü. Ama -bu ülkede- IŞİD tarafından o coğrafyada 2 asker diri diri yakıldı, IŞİD yaptı

bunu. O askerlerin cenaze namazını kılamadık. Ama o görüntüleri maalesef görüyoruz. İsrail'in Şam'a doğru yaklaştığını, bu konuda çok ciddi endişelerin olduğunu görüyoruz.

Şunu net bir şekilde söylüyorum: Şu anda Filistin unutuldu, Filistin'deki katliamlar konuşulmuyor ama o İsrail, yapan İsrail Suriye'nin toprak bütünlüğüne müdahale ediyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlelerim...

BAŞKAN - Toparlayalım Sayın Başarır.

Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Türkiye açısından çok ciddi endişelerimiz var. Sayın Bakan bu konuda Meclisi, ülkeyi ayrıntılı bir şekilde bilgilendirirse, söylediğimiz bağlamda değerlendirme yaparsa mutlu oluruz.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, bu laf atma meselesiyle ilgili bir şey söyleyeyim, müsaade ederseniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Böyle bir usul yok.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz, tabii, sizi üzmemek istemiyoruz ama laf atmadan duramıyoruz. Burada Osman Aşkın Bak var, geçmiş yılların da intikamını almamız lazım. Müsaade ederseniz, bu konuda, laf konusunda biraz...

BAŞKAN - Meramınızı anlattınız, teşekkür ederim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Tamam.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Şahin.

10.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bakanlıklarımızın bütçelerinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Şimdi, Suriye'de Türk Silahlı Kuvvetlerinin sivillere yönelik katliamlar yaptığı gibi çok ağır ithamlarda bulunuldu; öncelikle, bu ağır ithamı şiddetle reddettiğimizi ifade etmek isterim. Türkiye bugüne kadar Suriye'nin güvenliği için, barışı için, bölgenin güvenliği, barışı ve sınırlarımızın güvenliği için orada bulunmuştur ve bundan sonra da Türkiye'nin bu ağırlığı orada devam edecektir, bunu özellikle ifade edeyim. Mesele, bölgedeki hiçbir Kürt vatandaşımız değildir; hepsi bizim kardeşimizdir; hepsi, bizim tarihsel bağlarımız olan, gönül bağlarımız olan kardeşlerimizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kardeşse niye bombalanıyor? Kürtler bir güvenlik meselesi değildir.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Mesele, bizim millî güvenliğimizi doğrudan ilgilendiren, oradaki, kuzey Suriye'deki birtakım terör örgütleriyle mücadele etmektir. Orada terör örgütlerinin millî güvenliğimizi tehdit edecek hiçbir emeline asla müsaade edilmeyecektir; mesele budur.

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Yeter, daha fazla...

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Kobani'deki 2 yaşındaki bebek senin güvenliğini nasıl tehdit ediyor?

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Türkiye, Suriye'de bugüne kadar tarihî bir rol üstlenmiştir.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Böyle çelişkili bir siyaset olmaz!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Konunun insani boyutu, bölgenin güvenliği anlamında tarihî bir rol üstlenmiştir ve Suriye'nin toprak bütünlüğünün korunması, Suriye'de bütün etnik kökenlerin içinde olacağı demokratik bir yönetimin kurulması için üzerine düşen sorumluluğu göstermeye devam edecektir.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Bir tek Kürtler olmayacak, Kürtleri istemiyorsunuz ya! Ya, bu tekçilikten vazgeçin, tekçilikten!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Başkanım. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

11.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yüce heyeti saygıyla selamlıyorum.

Parlamentoya geldiğimiz günden beri AK PARTİ'nin Suriye'de uyguladığı politikaları değişik vesilelerle hep eleştire geldik, bundan sonra da yanlış bulduğumuz şeyleri eleştireceğiz ancak bugün Suriye'de geline defacto bir durum vardır ve bu durum itibarıyla Türkiye'nin kendi sınır bütünlüğünü koruması, kendi güvenliğini temin etmesi vazgeçilmez bir gerekliliktir. En son HTŞ'nin Şam'a ulaşmasının ardından Suriye'de yaşananlar hakikaten son derece ciddidir, son derece önemlidir. Bakın, İsrail'in ve

Amerika'nın son birkaç gündür bölgede yapmış olduğu hava saldırısı 500'ü geçti ve tabiatıyla bölgemizde bir kargaşa vardır, bir güvensizlik ortamı vardır ve Türkiye'nin en tabii hakkıdır kendi ulusal güvenliğini temin etmek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - O bakımdan, geçtiğimiz günlerde de aynı şekilde birtakım değerlendirmeler yapıldı, bugün de buna benzer değerlendirmeler yapılıyor. Geçtiğimiz günlerde Türk ordusunun işgalci olduğu söylendi ve biz buna şiddetle itiraz ettik. Türk ordusu tarihi boyunca işgalci olmamıştır, olmayacaktır bundan sonra ama Türkiye'nin ulusal bütünlüğünü sağlamak için ne gerekiyorsa onu yapacaktır. Siyasi olarak Sayın Bakanları eleştirebiliriz ve eleştirmeye devam edeceğiz ama söz konusu Türkiye olduğu zaman, Türkiye'nin ulusal birliği ve bütünlüğü olduğu zaman, Türkiye'nin istikbali olduğu zaman asla ve asla bu yanlış değerlendirmelere, Türk ordusuna yönelik bu ithamlara asla müsaade etmeyeceğiz. (İYİ Parti ve AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Bakın, şunu ısrarla söylüyorum: Aynı tepkiyi, aynı hassasiyeti oradaki İsrail'in bombardımanlarına göstermiyorsunuz, aynı öfkeyi Amerikan ordusu, Amerikan askerleri Suriye'nin kuzeyinde, orada bulunurken yapmıyorsunuz, Amerikan ordusu oradaki PKK'yı beslerken, desteklerken aynı tepkiyi göstermiyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - İşinize gelince ordu darbesi, işinize gelince ordu...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sınırımızın hemen ötesinde yaşayan, bu ülkeyle tarihî bağları olan o coğrafyadaki insanların hepsi bizim kardeşimizdir.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - O nasıl kardeşlik!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kimseyi ayırmıyoruz; Kürtler, Türkmenler, Araplar, Asuriler, Süryaniler, kim olursa olsun. O coğrafyada biz hüküm sürdük, o coğrafyayla kardeşlik bağımız var. Türk ordusuna bu ithamı asla ve asla yapmanıza müsaade etmeyeceğiz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

Eleştirimiz bakidir, eleştiri devam edecek ama ön yargılı bir şekilde içinde var olan bu duyguları bu Parlamentoda bu şekilde ortaya saçmanıza asla müsaade etmeyeceğiz. (İYİ Parti ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Yazıklar olsun Sayın Çömez, böyle ikiye bölünmüş siyaset olmaz!

BAŞKAN - Buyurun Sayın Koçyiğit.

12.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi, söz konusu Kürtler olunca Türklük sözleşmesinin nasıl devreye girdiğini hep beraber çok iyi bir şekilde görmüş olduk. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Mesele Kürtlük değil, mesele terör örgütü, hiç çarpıtmayın! Hiç çarpıtmayın!

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bir izin verin, bir izin verin; ben sizi dinledim.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Kürtlerin hepsi bizim kardeşimizdir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Şimdi, mesele tam da Kürt meselesi. Şimdi, bakın, şu anda...

(DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bir susar mısınız arkadaşlar!

Şu anda HTŞ çeteleri Alevi katliamı yapıyor, yağma yapıyor, yargısız infaz yapıyor. Bu Parlamentoda bizim dışımızda tek bir kişi diyor mu ya "Bu çeteler bunu niye yapıyor?" Hiçbir sorun yok. Yıllardır İdlib'de, El Bab'da, Cerablus'ta komşular etrafını kuşatmış, orduyla koyun koyuna yatıyor, kimsenin sınır güvenliği derdi yok ama Kürtler Kobani'de Serekaniye'de ve Gresip'i'de, orada burada, Haseke'de, Kamışlı'da toprağını savunuyor, vay efendim "Türkiye'nin güvenliğine sorun."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Evet, buyurun.

Son cümleliz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

Onlara iki dakika verdiniz, lütfen müsaade edin, ben de derdimi anlatayım.

Şimdi, Kürtlerin kendi öz yurdunda diliyle, kimliğiyle yaşadığı ülkede var olması neden Türkiye'nin güvenliğini tehdit ediyor, biz anlamış değiliz. Neden? Siz HTŞ'den rahatsız olmuyorsunuz, SMO'yu besleyip büyütüyorsunuz, El Nusra'yı Ahrar-uş Şam'ı, İŞİD'i destekliyorsunuz; yetmedi, gidip onlarla poz veriyorsunuz, Emevi Camisi'nde namaz kılıyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ALİ TEMÜR (Giresun) - Namaz kılmak yasak mı?

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bunlar Türkiye'ye hiç dert değil ama Kürtlerin topraklarını, yaşamlarını, haklarını, dillerini savunmaları Türkiye'nin güvenliğine tehdit. Vallahi, kusura bakmayın; sizin güvenliğiniz benim dilimin, halkımın yok olmasından geçiyorsa biz orada buna geçit vermeyiz, o kadar! (DEM PARTİ sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Şahin, buyurun.

13.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, ısrarla laf atılmasına ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Kardeşlik hamaseti değil gerçek, gerçek!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tabii "Laf atmayın." dediniz ama ısrarla laf atanlar var.

BAŞKAN - Bakınız, laf atanların içinde sizin milletvekilleriniz var, DEM'li milletvekilleri var.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ben söyledim arkadaşlarımıza ama en çok o taraftan geliyor.

Konuşmaya çalışacağım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Dolayısıyla, bir milletvekiline "Laf atma." demek ayıptır; laf atmayın.

Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - İster sınırlarımızın içerisinde ister sınırlarımızın dışında olsun, ülkemizin güvenliğini korumak için hedefimizde olan tek bir şey var, terör örgütleridir; PKK'sıdır, DAESH'idir, IŞİD'idir; hepsi bizim hedefimizdedir.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - HTŞ? HTŞ'yle nasıl bir ilişkiniz var? SMO çeteleriyle?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Şunu söylemek istiyorum: Yıllardır orada PKK terör örgütü tarafından Kürtler katledilirken sesi çıkmayanlar, bugün barışı ve huzuru temin etmek için...

SÜMEYYE BOZ ÇAKI (Muş) - 10 Ekimi ve Suruç'u da hatırlayın.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - ...bizim askerimiz de olsa başka bir örgütle mücadele etmeyi göze almayacak kadar cesur davranamayanlarla hiçbir zaman ortak dilimiz olmayacak, terör örgütlerini yandaş olarak görenlerle hiçbir zaman ortak bir dilimiz olmayacak ama biz, Kürtlerin ve Türklerin kardeşliğine ve ortak diline her zaman için inanıyoruz, güveniyoruz. (DEM PARTİ sıralarından laf atmalar, gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Tamamlayayım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.07

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 15.16

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun), Rümeyza KADAK (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI (Devam)

1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

- 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- F) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)
- 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)
- 1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- Ğ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)
- 1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- H) TÜRK DİL KURUMU (Devam)
- 1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- I) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)
- 1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- İ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- J) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- K) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- L) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- M) ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)
- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına ilk söz, Çanakkale Milletvekili Özgür Ceylan'ın.

Buyurun Sayın Ceylan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Başkan, çok kıymetli hazırun; 2025 yılı Millî Savunma Bakanlığı bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Millî Savunma Bakanlığı en önemli bakanlıklarımızdan biri olup bulunduğumuz jeopolitik konum, başta Suriye olmak üzere komşularımızdaki karışıklıklar, güçlü bir ordu ve iyi yönetilen bir bakanlığı şart koşmaktadır ama maalesef, Bakanlığımız iyi yönetilememektedir. 15 Temmuz hain darbe girişimi sonrası korkuyla yapılan değişikliklerle ordumuzun genetiğiyle oynanmış, yüzlerce yıllık Türk ordu tarihinin çok önemli kazanımları yok edilmiştir. Pek çok önemli sorunu bulunmaktayken Bakanlığımız işi gücü bırakmış, yemin töreni sonrası kılıç çatan "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." diyen genç teğmenlerimizle uğraşmaktadır, gerekçe olarak da disipline aykırı hareket ve ordunun itibarını zedelemek suçlaması yönlendirilmektedir.

Sayın Bakan, eğer ordunun itibarını zedeleyecek olay arıyorsanız ben size sıralayayım: Sivilleştirerek siyasallaştırdığınız Yüksek Askeri Şûra kararlarıyla Atatürkçü subayları tasfiye etmeniz, alınacak kararların korkusuyla kahraman subaylarımızı tarikat, cemaat, siyasi irade kapısında ricacı duruma düşürmeniz ordunun itibarını zedeler.

Üniformasının üzerine sarık ve cübbe giyen amirale ceza yerine ödül gibi bir emeklilik reva görürseniz ordumuzun itibarı zedelenir. (CHP sıralarından alkışlar)

Kapattığınız askerî liseler sonrasında kuvvet komutanlıkları ve Genelkurmayla geri besleme bağıni kopardığınız askerimizin olası eğitim eksikliğinden yaşayacağı sorunlar itibarımızı zedeler ya da yine kapattığınız askerî mahkemeler sonrasında askerî hayatı sivil yargılara yargılattığınız için mahkemede derdini anlatamayan askerimizin düştüğü durum ordumuzu zedeler.

Terörle kahramanca mücadele ederken yaralanan askerimize ilk müdahaleyi yapamamak, kapattığınız askerî hastanelerin deneyim ve bilgisinden faydalanamamak, belki de olası şehit sayımızın artmasına yol açmak ordumuzun itibarını zedeler. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakanım, Yunanistan adalarımızı sahiplenirken, silahlandırırken, burnumuzun dibinde törenler yapıp karasularımıza girecek cesareti gösterirken tepkisiz kaldığınızda ya da düşük seviyede tepki gösterdiğinizde ordumuzun itibarı zedelenir. Önünü arkasını düşünmeden, servet harcayarak aldığımız S-400'ü ne yaptığınızı sordüğümüzde, sanki düşman randevuyla saldıracakmış gibi "On iki saat içinde aktive ederiz." dediğinizde ordumuzun itibarı zedelenir. (CHP sıralarından alkışlar) S-400 yüzünden F-35 programından çıkarıldığımızda, verdiğimiz parayı geri alamadığımızda, F-16 modernizasyon kitini almamızı kahramanlık hikâyesi gibi anlattığınızda itibarımız zedelenir. (CHP sıralarından "Bravo!" sesleri, alkışlar) Motorunu üretemediğimiz için envantere girişi sürekli ertelenen millî savaş uçağımız KAA'N'ı siyasete alet ettiğinizde, üç kuruşa peşkeş çektiğiniz ancak hâlâ tek bir tank bile üretememiş olan Tank Palet Fabrikasında yapılanları savunmaya çalıştığınızda ordumuzun itibarı zedelenir. (CHP sıralarından alkışlar) Rusya 33 askerimizi şehit ettiğinde kapısına gidip beklediğimizde ordumuzun itibarı zedelenir. (CHP sıralarından alkışlar) Yıllarca ordumuza kahramanca hizmet etmiş emekli ordu mensuplarımızı, astsubaylarımızı, binbaşılarımızı geçim sıkıntısıyla boğuşur, ek iş yapmaya çalışır hâlâ koyduğunuzda ordumuzun itibarı zedelenir. Yalnız emekliler değil şu anda görevdeki tüm personelimiz için gerekli özlük iyileştirmesini yapmadığınız; lojman, sosyal tesis sorunlarını çözemediğiniz; vatani savunurken ay sonunu nasıl getireceğini bilemeyen bir görüntü yarattığınız için ordumuzun itibarı zedelenir. (CHP sıralarından alkışlar) Bir türlü atamasını yapamadığınız sözleşmeli erleri ve uzman er ve erbaşları siyasi iradede medet umarak kapı kapı dolaşmak zorunda bıraktığınız için ordumuzun itibarı zedelenir. Sayıları 26 bini bulan Harb-İş'e kayıtlı savunma sanayisi işçilerimize hak ettikleri ücretleri vermediğinizde, onların özel sektöre gitmelerine yol açacak kamu fabrikalarının zayıflamasına yol açtığınızda ordumuzun itibarı zedelenir. Şehitlerimizin yakınlarına, gazilerimize sahip çıkamadığımızda ordumuzun itibarı zedelenir. Vatan toprağı Süleyman Şah Türbesi'ni koruyamayıp sürekli gezdirdiğinizde ordumuzun itibarı zedelenir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖZGÜR CEYLAN (Devamla) - Yakasına Atatürk resmi takmayan askerî öğrenciler ile onları uyaranları aynı kefeye koyup okuldan attığınızda ordumuzun itibarı zedelenir. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakanım, birkaç genç teğmenin vatan ve Atatürk sevgisiyle yaptıkları davranıştan ordumuzun itibarı zedelenmez. Asıl, siz bu gençleri ve onların amirlerini ordudan atarsanız ordunun itibarı zedelenir. (CHP sıralarından alkışlar)

Ordumuzu bekleyen en önemli sorun tarikat, cemaat kisvesi altında Atatürk devrim ve ilkelerine düşman kadrolaşmadır. Mazide gerici darbe girişimi öylece dururken bunun tekrar yaşanması ihtimalinin vebali sizin ve Hükûmetinizin boynundadır, bunu bilin.

Saygılarımla. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Kırşehir Milletvekili Sayın Metin İlhan.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA METİN İLHAN (Kırşehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı bütçesi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, seçim bölgem adına önemli bir hususu belirtmek isterim. Kırşehir Valiliğinin Seyfe Gölü Tabiat Koruma Alanı'nın madencilik faaliyetlerine kapatılması talep yazısına cevaben Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı da koruma alanında herhangi bir maden ruhsatı olmadığını belirtti. Kimse "Gölün orta yerine ruhsat verildi." demedi ama Seyfe Gölü'nün havzasında yani yanı başında yer alan Boztepe ilçesini, Çimeli, Karacaören, Körpınar köylerini ve Kırşehir'in oksijen deposu olan Akçakent'in meşe ormanlarının bulunduğu alanları yerinde görmeleri için Kırşehirliler adına Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığını Kırşehir'e davet ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Buyursunlar, gelsinler, kendilerini misafir edelim ve bu maden şirketlerinin hunharca yapmış olduğu talana hep beraber tanık olalım. Bu işin vebali büyüktür; herkes elini vicdanına koysun, kimse Kırşehir'in kaderiyle oynamasın. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölgemizde uzunca bir süredir yaşanan kaotik ortamdan ders çıkarabilmek ziyadesiyle değerlidir. Zira istikrarsız yönetimlerin olduğu güney komşulara sahip olduğumuz gerçeği güncel olarak mevcudiyetini korumaktadır. Bölgemizde yüzyıl öncesinde emperyalist güçler tarafından cetvelle çizilen sınırlarda olağanüstü durumlar yaşanırken Silahlı Kuvvetlerimizin her anlamda kurumsal yapısının sorunsuz olarak işlemesi bir tercih değil, zorunluluktur. Ancak biz hâlâ gurur kaynaklarımız olan teğmenlerimizle uğraşmaktayız. Teğmenlerimiz Silahlı Kuvvetlerimize zarar verecek hiçbir şey yapmamışlardır. Bakanlığın "Kasıtlı ve organize disiplinsizlik yapmaktadırlar." yönündeki açıklaması da yanlıştır. Aziz milletimize şunu ifade etmek isteriz ki biz teğmenlerimizle gurur duyuyoruz ve kimsenin de onlara zarar vermesine asla müsaade etmeyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, bu bütçede zenginler için 701 milyarlık bir vergi istisnası ve 1 trilyon 950 milyarlık faiz gideri varken ve Hükûmet bunlara kaynak bulmakta tereddüt etmezken, söz millî savunmamızın temel kaynağı olan askerlerimiz ve diğer çalışanlara gelince Hükûmet ekonomik gerekçeleri öne sürüp bir türlü adım atamamaktadır. Hâl böyle olunca askerî personelin ve sivil memurların sorunları da sürmektedir. Kamuda yasal iş hakları siyasetçilerin referansına bırakılan uzman çavuş ve sözleşmeli erlerin sorunları çözülebilmiş değildir. Emekli binbaşılardan ve emekli astsubayların tazminatları bir türlü verilemedi. Daha önce de dile getirdiğim 2000, 2001 ve 2002 yılları arasında nasbedilen, astsubay ve astsubaylıktan subaylığa geçiş yapan yaklaşık 1.500 kişinin sivil okul borçlanma sorunu sebebiyle hem emeklilikte hem de fiilî hizmet zammında yaşadıkları haksızlık ve eşitsizlik hâlihazırda devam etmektedir. Bu durum Anayasa'mıza da aykırıdır. Dolayısıyla, kimsenin görmediği bu askerlerimizin mağduriyetleri ivedilikle giderilmelidir. Emekli maaşları yetersiz olan askerlerin ve sivil personellerin sorunları için de bir gelişme

olmamıştır. Bizler sürekli olarak, mağdur olan askerlerimizle bir araya gelmekte ve onların sorunlarını uzun uzadıya konuşmaktayız. Ayrıca vatan savunmasında yaralanıp gazi sayılmayanlar var ve bu gazilerimiz haklarını aramak için Terörle Mücadele Sırasında Yaralanıp Gazi Sayılmayanlar Derneğini de kurmuşlardır. Bu bizim utancımızdır. İktidar vekillerinden ricamdır, lütfen bu derneği ziyaret etsinler ve yaşanan bu travmalara bizzat tanık olsunlar. (CHP sıralarından alkışlar) Umarım daha sonra da kahraman vatan evlatlarımızla olan borcumuzu öder ve bu sorunu hep birlikte çözeriz. Her şeye rağmen Hükümet duyarsız kalabilir ama biz yine de Cumhuriyet Halk Partisi olarak emekliler, muvazzaf personeller, şehit aileleri ve gazilerimizin sorunları için kararlılıkla mücadele etmeye devam edeceğiz.

Saygıdeğer milletvekilleri, millî savunma alanında nitelikli insan gücü yetiştirmenin hayati derecede önemli olduğu yadsınmaz bir gerçektir. 15 Temmuz sonrası, suç sanki askerî eğitim sistemindeymiş gibi, plansız ve hızlıca yapılan olağanüstü değişiklikler, kapatılan askerî okullar Türk Silahlı Kuvvetlerindeki eğitim, disiplin ve liyakat ilkelerini sarsmış, asırlık kurumsal kültüre zarar vermiştir. Askerî okulların kuvvet komutanlarıyla hiyerarşik bağlarının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

METİN İLHAN (Devamla) - ...direkt olarak yeniden kurulması ve eğitimin çağın gerekleri ile askerî disiplin temelinde yeniden yapılandırılması gerekmektedir çünkü sivil bir rektör tarafından yönetilen askerî eğitim sisteminde Türk ordusuna özgü disiplin ve kurumsal gelenekler ikinci planda kalmış ve günümüz dünyasında hızla gelişmekte olan askerî stratejiler, hareket konseptleri ve teknolojik gelişmeler doğrultusunda eğitim müfredatlarının güncellenmesinde önemli sorunlar ortaya çıkmıştır.

Bunları ifade ederken TSK'nin olmazsa olmazı askerî sağlık sistemini de konuşmamız gerekir. Bakınız, önceden GATA en gelişmiş eğitim ve tedavi merkeziydi; bünyesinde eğitim okulları ve üniversite hastanesi düzeyinde 2 eğitim ve araştırma hastanesi vardı, Deniz ve Hava Kuvvetlerinin özelliklerine göre uzmanlaşmış deniz ve hava hastaneleri de vardı.

Bu noktada iktidar şunu bilmelidir ki askerî sağlık sisteminin yeniden tesisi bir zorunluluktur diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ordumuz güvenli geleceğimizin teminatıdır, bunun bilincinde olmalıyız, o yüzden burada sadece mali bir kaynağı konuşmamalıyız. Hemen yanı başımızdaki savaşlar ordumuzun her daim güçlü, sağlam, diri ve moralli olması gerektiğini bir kez daha gözler önüne sermiştir ve ordunun ruhunu yüksek tutacak olanlar subaylardır. Fakat son dönemdeki olaylara bakınca anlıyoruz ki sizin derdiniz güçlü ordu değil, sizin Mustafa Kemal'in askerleriyle bir hesabınız var. (CHP sıralarından alkışlar) "Siyasi söylem." diyorsunuz, antıları, marşları yasaklıyorsunuz, Atatürk fotoğrafını takmayanlar ile buna tepki gösterenleri aynı kefeyle koyuyorsunuz. Arkadaşlar, biliyoruz, aranızda Mustafa Kemal'in askeri olmayanlar var ancak hatırlatmakta fayda var, 15 Temmuzdan sonra sıkışınca can simidi olarak Atatürkçü subaylara sarıldınız. (CHP sıralarından alkışlar) Ondan sonraki süreçte de yüzlerce yıllık geleneği olan, birikimi olan kurumları bir kalemde sildiniz; harp okullarını, harp akademilerini, askerî liseleri, astsubay hazırlama okullarını ve askerî hastaneleri kapattınız. Ne yaptınız bunları sonra? Askerlikle ilgisi, alakası olmayan bir sivil yöneticinin altında kısmen açmaya çalıştınız. Neden böyle yaptınız? Bu ülkede FETÖ sadece Türk Silahlı Kuvvetlerine mi sızmıştı? Hayır. Ben size söyleyeyim: Sizin derdiniz, çekirdekten Atatürkçü olarak yetişen subaylar olmasın, tamamen kendi güdümünüzde yetişen insanlar olsun, bunu istiyorsunuz. Ordu içerisinde "FETÖ'yü temizleyeceğiz." diye, oluşan boşlukları olduğu gibi başka cemaatlerle doldurmaya çalışıyorsunuz. Kışlada takkeyle gezenler, üniformayla zikre gidenler ve televizyona çıkıp da "Mustafa Kemal'in askerleriyiz." diyen teğmenleri asın." diyen meczup katil de sizden alıyor bu cesareti, başka hiç kimseden değil. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bravo!

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) - Cumhurbaşkanımız çıkıyor "Atatürk on yıl daha yaşasaydı Türkiye çok daha ileri bir ülke olurdu." diyor. Evet, doğru ama sizin Atatürk'ten ödünüz kopuyor. Kopsun çünkü bu ülkenin Atatürk'ün izindeki ana damarını tıkayamadınız, tıkayamayacaksınız; müsaade etmeyeceğiz, bunu unutmayın. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, teğmenler üzerinden bir itibar tartışması başlattınız. Peki, kumpas davalarıyla Atatürkçü subaylar tasfiye edilirken, ülkenin koskoca Genelkurmay Başkanı hapse atılırken yok muydu itibar? Ne oldu, nereye gitti itibarınız? Montrö'yü savunan ileri yaştaki generalleri, amiralleri içeri tıkmaya çalıştınız. Sonra da baktınız, adamlar doğru söylüyor, dediniz ki: "Ukrayna-Rusya çatışmasında biz Montrö'yü kullandık, boğazları kullandırmadık." Ya, utanmadınız mı, nereye gitti itibar? Bu adamları içeri atıyorsunuz!

Bir general kışlada tarikatçıları böyle ağırlayıp boy boy fotoğraf çektirirken ne oldu Silahlı Kuvvetlerin itibarı? (CHP sıralarından alkışlar) Burada senelerdir savaştığımız PKK terör örgütüne "Terör örgütü değildir." diyen adam ile bu koskoca generaller, amiraller, ordu komutanları fotoğraf çektirirken ne oldu Silahlı Kuvvetlerin itibarı? Soruyorum size, ne oldu? (CHP sıralarından alkışlar) Devletin kendine verdiği makam arabasıyla, üniformayla zikre giden amiral ortaya çıktı, boy boy fotoğrafları çıktı; ne oldu Silahlı Kuvvetlerin itibarı, ne oldu? Burada bas bas bağıriyoruz, Yunan askerleri Ege adalarından bize el sallıyor; ne oldu ülkenin itibarı, nereye gitti? Soruyorum size.

Yüksek Askerî Şûranın yapısını tamamen kendinizle güdümlü olsun diye tamamen sivil siyasetçilerle doldurdunuz. Ya, size soruyorum: Millî Eğitim Bakanının ne işi var Yüksek Askerî Şûrada? Millî Eğitim Bakanı ne anlar askerlikten, ne anlar stratejiden, ne anlar Silahlı Kuvvetlerin yapılanmasından? Yapmayın. Bu şûrada senelerce Silahlı Kuvvetlere hizmet etmiş askerlerimizi tek kalemde resen emekliye sevk ediyorsunuz ve tepki gelecek diye bir liste bile yayınlamıyorsunuz. Adam açıyor bilgisayarını, ekrandaki bir mesajda diyor ki: "Sizi emekliye sevk ettik." Yapmayın, etmeyin, içeriye doldurduğunuz bu cemaatler sizin tekrar ayağınıza dolaşacaktır, 15 Temmuzda gördük. Cemaatçi adamlar çıkar çatışmasına girince nasıl birbirine sırtını dayayacak,

düşmana karşı savaşıyor? Yapmayın, bu ordumuzu daha fazla dinamitlemeyin, yapmayın. Bakın, bu ordu Peygamber ocağıdır, bu ordu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ordusudur ve öyle kalacaktır, ne yaparsanız yapın öyle kalacaktır! (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın milletvekilleri, çok önemli olan bir nokta; bu kadar büyük bir orduyu zaten kendisi sorunlu olan sivil sağlık sisteminin içerisine entegre etmeye çalışıyorsunuz. Ya, arkadaşlar, şehir hastaneleri yapmakla, beton binalar yapmakla savaşta sağlık hizmeti veremezsiniz. Şu anda bile bu kadar ciddi sıkıntılar varken neden bunda ısrar ediyorsunuz? Niye ordumuzu kendisine güven verecek bir sağlık sisteminden mahrum bırakıyorsunuz? Gerçekten anlamak kesinlikle mümkün değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Devamla) - Ordumuzu kendisine yakışan, güven veren ve etkin bir sağlık sistemini hak ediyor; bunu lütfen daha fazla engellemeyin, bu yanıfta ısrar etmeyin.

Askerî yargı sistemini lağvettiniz. Silahlı Kuvvetleri hiç bilmeyen, hiçbir şekilde işleyişi bilmeyen sivil hâkimler kararlar veriyor; burada orduyu gene dinamitliyorsunuz, yapmayın.

Bir diğer önemli sorun kahraman gazilerimiz. Diyorsunuz ki gazilere: "Ben senin ortezini, protezini karşılarım ama geleceksin, sadece bir hastaneden rapor alacaksın." Arkadaşlar, bu hastanedeki sağlık personeli cansiparane bir şekilde çalışıyor ama yetmiyor, gazimiz ortezini, protezini almak için neredeyse bir ay Ankara'da sürünüyor. Bunu yapmayın, bunu standartize edelim, bunun yönetmeliğini çıkarın ve gazilerimiz bulunduğu yerdeki hastanelerde ihtiyaçlarını çözünler; bu, bu kadar basit bir şey. Bunlara dikkat edelim. Ordu hepimizin ordusu. Türk Silahlı Kuvvetleri ne kadar güçlüyse o kadar rahatız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Bartın Milletvekili Sayın Aysu Bankoğlu'nun..

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, iktidarınızın her konuşmasında "yarınımızın güvencesi" diye atıp tuttuğu milyonlarca genç bugün ya evinde oturuyor ya da yurtlarında hapis. Dünyanın en pahalı ve yavaş internetini kullanarak, sosyal medyada yarattığınız zenginlerin lüks yaşamlarını izleyerek ne yazık ki sadece parklarda sosyalleştikleri bir hayata mahkûmlar. Bugün bir beka sorunuyla, bir gençlik kriziyle karşı karşıyayız sayın milletvekilleri. Gençler artık gelecekte umudunu kesmiş durumda. Torpili yoksa, AKP'ye ya da bir tarikata dâhil değilse bir gence ne iş imkânı ne de onurlu bir birey olarak yaşama imkânı tanıyorsunuz.

Açlık sınırının bugün 20 bin lira olduğu, yoksulluk sınırının 73 bin liraya dayandığı ülkemizde, bugün siz çıkmışsınız "Öğrenci burslarını 3 bin lira yaptık." diye övünüyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar) Ne diyor Erdoğan? "3 bin lira nasıl, iyi para mı?" diyor. Böyle bir ekonomik ortamda 3 bin lira ya, 3 bin lira yani günlük 100 liradan bahsediyorum. "İyi para, değil mi?" diye soracak kadar gerçeklikten kopmuşsunuz. Saray halkın dertlerinden bihaber. Enflasyondaki artışa bakarsanız zaten, bu para nasıl eriyecek gelin siz hesaplayın. Erdoğan buna "İyi para." derken gerçekten neyi kastediyor? Biriniz çıksın burada bunu açıklasın. Barınmaya mı yetsin bu para, kiralara mı, yurt ücretlerine mi, yemeklere mi, eğitim masraflarına mı? Hepsinin fiyatı ortada. Günlük 100 lirayla öğrenciye neyin geleceğini sunacaksınız Sayın Bakan siz? (CHP sıralarından alkışlar) Hangi ara günlük 100 liraya "İyi para." diyecek kadar aklınızı ve vicdanınızı kaybettiniz siz ya? Çay-simit hesabı yaparak iktidara gelen bir partinin mensupları olarak utanma duygunuzu kaybedecek ne yaşadınız siz?

Her 5 öğrenciden 1'inin zaten gelecekteki maaşına ipotek koyan iktidarınız tarikat ve cemaatlara milyarlar aktarmaya devam ediyor. Önümüzdeki iki yıl boyunca 6,3 milyar lira ayırmışsınız kâr amacı gütmeyecek vakıflara. Sayın Bakan, bu parayla mesela 2,1 milyon adet burs verebilirsiniz gençlere. Kendi çocukları, torunları yurt dışında en pahalı okullarda bizim vergilerimizle okusun, burada yandaşları, akrabaları lüks içinde hayatlarını sosyal medyada paylaşsın, kendisi, bakanı, bürokrati sarayda günde 10 milyonu iç etsin ama bu ülkenin gençlerine gelince günde 100 lira iyi para, öyle mi değerli arkadaşlar? (CHP sıralarından alkışlar) Normal bir ülkede var ya, normal bir ülkede, bunu söyleyip de sokağa çıkamazsınız. Yüzünüzün kızarması lazım ama bu iktidarın gençlere verdiği değer işte, bu 100 lira. Tüm bütçeden gençlere ayırdığınız para da bütçenizin yüzde 1'i.

Değerli arkadaşlar...

JÜLİDE SARIOĞLU (Ankara) - Siz ancak popülizm yapmayı bilirsiniz!

AYSU BANKOĞLU (Devamla) - Oradan laf atacağınıza... Merak ediyorum, siz günde 100 lirayı kendi çocuklarınıza, torunlarınıza verin.

JÜLİDE SARIOĞLU (Ankara) - Söyleyeceğiniz başka bir cümleiniz yok!

AYSU BANKOĞLU (Devamla) - Kendi çocuklarınıza sorun, bir öğrenci olarak günde 100 lirayla acaba geçinebilirler mi? (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Şimdi, bu ülkede gençler yoksul sayın vekiller. Son beş yılda, bakın, sadece büyükşehirlerde üniversitelerden ayrılan öğrenci sayısı 1 milyonu aşmış durumda, 1 milyonu ama Bakanlığınızın yüzde 31'e dayanan genç yoksulluğuna ilişkinse hiçbir politikası yok Sayın Bakan.

Bu ülkede gençler uyuşturuluyor, uyuşturucu kullanım yaşı ilkokula inmiş durumda. Sayın Bakanın dâhiyane önerisi ne? "Çocuklarınızı spora yönlendirin." Ayırdığı bütçeye bakıyoruz, Bakanlık bütçesinin binde 2'si, sarayın günlük masrafına bile yetmiyor değerli arkadaşlar. Bu ülkede gençler beyin gücü olacakken sayenizde beyin göçü oluyor. (CHP sıralarından alkışlar) İşte, bu gençlik krizinin sorumlusu sizsiniz. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak bu gençlik krizinin de sizin bütçenizin de bu utancın bir parçası olmayacağız sayın vekiller. (CHP sıralarından alkışlar)

O yüzden ben buradan gençlere seslenmek istiyorum: Yirmi iki senelik iktidar ve onun kibirli bakış açısı nedeniyle mutsuzsunuz. Sizi değersizleştiren, seçim yaklaşırken oyunuz için size hayaller satıp sonra size sırtını dönen bu zihniyete öfkeleniz biliyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AYSU BANKOĞLU (Devamla) - Ama siz bu ülkenin geleceğiniz sevgili arkadaşlar. Hükümetin işi de sizi yönetmek ya da yönlendirmek değil, kendinizi gerçekleştireceğiniz ortamlar yaratabilmektir. Bu çürük sistemde torpilci, mafyacı olmaya, emeksiz kazanmaya ve bağımlılığa itiliyorsunuz çünkü saraya göre işsizlik yok, iş beğenmeyen genç var.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Çürük senin bakış açın, olanı görmeyen bakış açısı senin; yapılanların farkında olmayan cehaletin.

SALİHA SERA KADIGİL (İstanbul) - Dinle, dinle!

AYSU BANKOĞLU (Devamla) - Saraya göre 3 bin lira iyi para, akıllı telefonu olan zengin, işsizliği, yoksulluğu liyakatsizliği ve bu rezil torpil düzenini gençler abartıyor; saraya göre fikrini söyleyen, hakkını arayan gençler terörist, çapulcu, vatan haini. Genç arkadaşlarım, bu anlayışın maskesini düşürmek hepimizin görevi. "Türkiye Yüzyılı gençlerin yüzyılı olacak." diyenlerin bütçesinden sadece yüzde 1'i gençlere ayıran bu düzeni hep birlikte değiştirebiliriz ve değiştireceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYSU BANKOĞLU (Devamla) - Hepinize saygı ve selamlarımı sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

ŞAHİN TİN (Denizli) - Yirmi iki yıldır değiştiremediniz, bundan sonra değiştiremezsiniz!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Bu 100 lirayı da size bırakıyorum Sayın Bakan, buyurun; verin bakalım, çocuklarınız günde bu 100 lirayla geçinebilecek mi?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Alırlar, alırlar, alırlar; parayı al!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Parayı al; alırlar hemen!

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Sayın Bakan gitsin çocuklarına versin, bakalım günde 100 lirayla geçinebiliyorlar mı?

ŞAHİN TİN (Denizli) - Ayıp yaptığınız ya, ayıp! Sadaka mı veriyorsunuz böyle birbirinize ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bak, ne güzel söyledin!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sadaka olur mu; çocuklara veriyorsunuz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - "Sadaka mı veriyorsun?" dedin; demek sadaka veriyorsun! Çok güzel söyledin.

ŞAHİN TİN (Denizli) - Ona diyorum, ona. "Bakana sadaka mı veriyorsun?" diyorum orada. Ayıp yaptığınız!

BAŞKAN - Söz sırası Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Çok değerli Başkanım Sayın Celal Adan, çok sevgili Grup Başkan Vekillerimiz, çok değerli milletvekili arkadaşlarım; Gençlik ve Spor Bakanlığı üzerinde yapacağım konuşmanın siyasi bir konuşma olmaktan öte tamamen vicdani bir konuşma olacağını bilmenizi isterim.

Sayın Bakanım, sizden özellikle rica ediyorum, yurtları gezdiğiniz zaman görürsünüz -askerî sistemde bir ranza sistemi var- bu evlatları istifledik, bu evlatlar bu şekilde istifleme yöntemiyle nasıl başarılı olacak, derslerini nasıl yapacak? Yurtlarda gençleri istifleme yönteminden lütfen Sayın Bakan, vazgeçelim. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Veli Ağbaba, sizinle yaptığımız görüşmelerde özellikle gençlerin uyuşturucu batağına bulaştığını anlattınız. Malatya'da ve can Erzincan'da bu olaylardan uzun uzun bahsettik ama baktım ki bütçede uyuşturucuyla mücadeleyle ilgili olarak ayrılan rakam yüzde 2. Sayın Bakandan özellikle devletim adına, Türkiye Cumhuriyeti'ndeki gençler adına ricam; uyuşturucu önemli bir tehlikedir, gençlerimizi uyuşturucu batağıyla karşı karşıya getirmek istiyorlar; Sayın Bakanımızın burada tedbir almasını önemle rica ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Bakan, olimpiyatlarda sıfır altın madalya alarak üzülererek söylüyorum ki tarihe geçtiniz, sıfır altın madalya ve sonra da çıktınız Sayın Bakan, herkesi suçladınız; bu, bizi alabildiğine üzdü.

A Millî Takım'ımızın Almanya Berlin'de bir maçı vardı Sayın Bakan, maşallah, havanız Almanya'da, otelde 8.512 idi, hiçbir milletvekili görmediniz ve Sayın Bakan, bizi alabildiğine üzdünüz. Demokrasilerde bakanlar bir yere gittiği zaman muhalefet partisi ve iktidar partisi milletvekillerine bakarlar ve onlarla da ilgilenirler; Sayın Bakan, bu, size ve Bakanlık makamına inanın ki yakışmadı. Sayın Bakan, Berlin'de kendi havanızı düşündüğünüz kadar keşke Millî Takım'ın havasını ve Türkiye'nin de havasını düşünseydiniz. (CHP sıralarından alkışlar)

Paris Olimpiyatları açılışlarında -üzülerek söylüyorum ki, gerçekten çok üzüldüm- Almanya, Fransa, İngiltere, İtalya, İsviçre, Danimarka'nın sporcuları tek bir tekneyle geçiyor, benim Türkiye'min sporcuları, "lider ülkem" diyoruz ama bakıyorsunuz ki 2 tane ülkeyle geçiyor. Sayın Bakan, Türkiye başka bir tekneye sığmaz, Türkiye'nin tek tekneyle geçmesi lazım. (CHP sıralarından alkışlar)

Merak ediyorum, çok merak ediyorum, açılıшта millî oyuncularımıza o pijamalı üniformayı acaba kim giydirdi, hangi adam o fikri verdi? Gerçekten millîlerimize bu inanın ki yakışmadı ve beni son derece üzdü.

Sayın Bakanım, Sayın Cumhurbaşkanı "Türk futbolu dip yaptı!" dedi, Sayın Cumhurbaşkanımızın ifadesi. Sayın Cumhurbaşkanının bu tespitine katılıyor musunuz; şayet, Sayın Cumhurbaşkanımızın bu tespitine katılıyorsanız, sizi 2 kez Spor Bakanı yapan Sayın Cumhurbaşkanına ve bu Parlamente'ye karşı mahcubiyetiniz var mıdır? (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli milletvekilleri, futbolumuzun dipten kurtulmasını istiyorsak sporcu fabrikaları kurmamız şart; Şanlıurfa'da da Erzincan'da da bunu kurmamız lazım. Bizim yeni Ardalara, yeni Keremlere yüzde 100 ihtiyacımız var çünkü futbolda ne yazık ki geriye gidiyoruz.

"Futbol" deyince eskiden Bursa akla gelirdi, Eskişehir akla gelirdi, Kocaeli akla gelirdi, Trabzon akla gelirdi, Adana Demirspor akla gelirdi; doğrudur. Trabzon'da oynayan oyuncular Trabzonluydu, Trabzonlu olmayan Trabzon'da oynamazdı ve Trabzonlu oyuncu mağlup olduğu zaman bir dahaki haftaya kadar sokağa çıkmazdı ki o mahcubiyeti hissettiği için ama şimdi, forma ruhu kalmadı. Geçen sene milyon dolarları yabancı oyunculara verdik ve sokağa attık; nerede çarık çürük oyuncular varsa onları aldık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUSTAFA SARIGÜL (Devamla) - Soruyorum; Sayın Ali Mahir Başarır, siz Galatasaraylısınız, Galatasaray takımını şu anda sayamazsınız ama 77'deki Metin Oktayların, Turgay Şerenlerin takımını sayarsınız çünkü biz takımlarımıza yabancılaştık. Onun için, önerim şudur: Sahada 3 yabancı olmalı Sayın Saffet Sancaklı, 8 de aslan gibi Türk oyuncumuz oynamalı. (CHP sıralarından alkışlar)

Millî Takım'ımıza bakıyorum, Millî Takım'ımızı çalıştıracak hocanın adının da bizden olması lazım, ruhunun da bizden olması lazım. Hamza Hamzaoğlu, Ünal Karaman, Sergen Yalçın, Hikmet Karaman gibi hocalarımız varken biz gittik adı da bizden, tadı da bizden olmayan bir İtalyan hocayı getirdik ve ortada başarı yok. Millî Takım'ımızın en büyük başarısı Fatih Terim, Mustafa Denizli ve Şenol Güneş döneminde olmuştur.

Daha önce söyledim, hızlı futbol için mutlaka ofsaytın kaldırılması şarttır. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Başkanım, bu konu önemli. Bu ofsayt önemli Başkanım, bu ofsayt önemli.

MUSTAFA SARIGÜL (Devamla) - Şöyle; heyecanlandınız, şöyle...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Belki Başkanım lütfeder...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir dakika daha belki ofsayt için verir Sayın Başkan.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, bir otuz saniye...

MUSTAFA SARIGÜL (Devamla) - Sayın Başkan, bir dakika rica ediyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

MUSTAFA SARIGÜL (Devamla) - Bakın, bir şey söyleyeyim Sayın Veli Ağbaba, bunu Fransız Arsene Wenger söylerken "Ofsayt kalksın." diye, problem yok; Erzincanlı Mustafa Sarıgül söylerken de bakıyorum bıyık altından gülüyorsunuz ama şunu unutmayın ki yıllarca alfabede "Ali yat, uyu uyu; büyü." diye bizi uyuttular, artık Erzincanlıların uyuma dönemi bitti. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Kim uyuttu yıllarca? Yıllarca kim uyuttu? Yıllarca kim uyuttu?

MUSTAFA SARIGÜL (Devamla) - Evet, dünya çapında başarılarla imza atan Ergin Ataman'ı kutluyorum, Voleybol Millî Takım'ımızı kutluyorum.

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - "Yıllarca uyuttu." dediniz; kim uyuttu onu da söyleyin!

MUSTAFA SARIGÜL (Devamla) - Sayın Bakanımızdan da ricamız şu: Sayın Bakanım, bir millî maçımızı lütfen can Erzincan'da oynatın, bütçeden can Erzincan'a da lütfen bazı paylar düşsün.

Özellikle Turizm Bakanımıza Erzincan'a verdiği destekten dolayı çok teşekkür ediyorum, Batuhan Mumcu'ya Erzincan'a verdiği destekten dolayı çok teşekkür ediyorum ve aynı ilgiyi Spor Bakanımızdan bekliyorum.

Sayın milletvekilleri, Sayın Başkanım; seveniniz, sevdiğiniz bol olsun, bir yanı Erzincanlı olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Antalya Milletvekili Sururi Çorabatır'ın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Çorabatır'ın ışığı hepimizi aydınlatıyor.

CHP GRUBU ADINA SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Ben değil turizmciler aydınlatıyor ülkenin ekonomisini.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Turizm sektörü inançla, heyecanla el ele vererek büyük bir başarıya imza atmıştır. Ekonomimizin kahramanları konaklama sektörüne, turizm yatırımcılarına, profesyonel yöneticilerine, tur operatörlerimize, acentelerimize, yiyecek-içecek sektörümüze, havacılık ve taşımacılık sektörüne, restoranlarımıza, özellikle de sektörümüzün emektar, vefakâr çalışanlarına en içten teşekkürlerimi huzurunuzda sunarım.

Turizm, ülkemiz için sadece ekonomik bir faaliyet değil aynı zamanda uluslararası saygınlık, imaj ve kültürel değerlerin paylaşılması açısından da büyük bir fırsattır. Coğrafi güzellikler, deniz, kumsal, gastronomi, kültürel ve arkeolojik mirasımız çok zengin ancak saygınlığımızın ulusal ve uluslararası hukuka bağlılığımıza, demokrasimize, adalet ve hukuka, asayişimize de bağlı olduğunu unutmamalıyız.

60 milyar dolarlık turizm geliri 2025 yılı bütçesinde 7 bakanlığın toplam bütçesine karşılık gelmektedir; bu yüzdendir ki turizm sektörünü siyasetüstü görmeliyiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Turizm sektörünün önemli bir eksikliğini vurgulamak isterim. Sayın Bakan, sektörün kendi meslek normlarını, yatırım ve işletmecilik kurallarını kendisinin belirlediği meslek birliği yasasına ihtiyacı vardır. Yasasının olmaması demek sektöre haksızlık edileceği anlamına da gelmemelidir çünkü stratejik önemdeki sektörün dünyada hiçbir ülkede olmayan vergi yüküne baktığımızda, sektöre yüklenen en ağır vergi yükü cirodan alınan yüzde 2 konaklama vergisidir ve buradan Hazine ve Maliye Bakanlığı 2025 bütçesinde 20 milyar TL'lik bir gelir bekliyor. Bu vergi türünün amacı, dünyada olduğu gibi turizm altyapısını güçlendirmek, çevre ve koruma projelerine kaynak sağlamak, turistlerin kullandığı kamu hizmetlerine katkıda bulunmak, hatta tanıtıma aktarmak olmalı ama ne yazık ki bu gelir doğrudan genel bütçeye aktarılıyor. Bu kaynağın turizm kentlerindeki belediyelerle iş birliği yapılarak altyapılarda kullanılması gerekmektedir. (CHP sıralarından alkışlar)

Turizmciye yapılan başka bir haksızlık, kanunen verilen, hak olan ihracatçı olma statüsünün kullanılmaması ve bunun sağladığı yüzde 5'lik kurumlar vergisi avantajından yararlandırılmamasıdır. Bu konuyu ilgili üç bakanlığa ilettik, Sayın Turizm Bakanının da takibini rica ediyoruz.

Sektörün verdiği diğer vergi yüklerine baktığımızda; kapasite artışı nedeniyle yatak başına ödenen vergiler, paylar, tahsisli arazilerde işletmenin devri hâlinde alınan bedeller, rakip ülkelerde olmayan çeşitli sertifikalar ve bedelleri, illere göre tutarsız ve çok yüksek belirlenen ecrimisil, cirodan alınan TGA payı, eğlence vergisi, çevre temizlik vergisi, katı atık bedeli, ilan reklam vergisi, emlak vergisi, gelir vergisi, özel tüketim vergisi, kurumlar vergisi, asgari kurumlar vergisi, telif hakları, damga vergisi; bilmiyorum, siz sayabildiniz mi? Saymakla bitmiyor, kuruşu kuruşuna ödemekle bitmiyor; Maliye Bakanlığının eli sektörün cebinde, âdeta sanki gizli ortağı (CHP sıralarından alkışlar) Sayın Maliye Bakanı Plan ve Bütçe Komisyonunda vergilerin ülkemizde az olduğunu söyledi, umarım yeni vergiler düşülmüyordur.

2024 yılında sektörün kârlılığında önemli düşüşler oldu; yüksek hacimli bir ticaret hacmi var ama maliyetlerin euro üzerinden yüzde 70 artmasıyla kâr marjlarında önemli bir daralma var çünkü artışları fiyatlara yansıtmak, tüketiciye kabul ettirmek kolay değil.

Ülkemizde yaşam koşulları ağırlaşıyor, vatandaşlarımız tatil yapma haklarını kullanamıyor. Turistik destinasyonlarda çalışanlar enflasyon karşısında eziliyorlar ve çalışanlar on iki ay çalışmamaktan dolayı sektörden kaçıyorlar. Çözüm için kış aylarında SGK desteği, çalışanların konaklaması için de lojman arazisi tahsisi konusu önem arz etmektedir. İşletmelerin yenileme ve kapalı olduğu aylar için devlet destekli düşük faizli krediye ihtiyacı var.

Sağlık turizminde çok başlılık, kontrolsüz uygulama sorununuz var ve Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının tanıtım filmlerinde bazı bölgelerin hâlen olmaması tanıtımda eşitsizlik eleştirisine yol açmaktadır.

Turizm meslek liselerini cazip hâle getirebilmek için meslek liseleri ile üniversite bağlantısını kolaylaştırmak gerekir. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SURURİ ÇORABATIR (Devamla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

SURURİ ÇORABATIR (Devamla) - Turizm gelirlerin hesaplanmasında çelişkiler var; özellikle turizm gelirleri içindeki net hata noksan payının etkisini öğrenmek isteriz.

2028'de 100 milyar dolarlık gelir hedefi kulağa hoş geliyor ama hedeflerin gerçekleşmesi için bazı çelişkilerin çözülmesi gerekiyor. Özelleştirme İdaresince Muğla, Aydın, Antalya gibi bölgelerde imara açılan yeşil alanlar, kontrolsüz kentsel dönüşüm projeleri, kıyıların plansız imara açılması önemli riskler içeriyor ve Özelleştirme İdaresi zorlandığı yerlerde yetkisini MUÇEV gibi kurumlara devrediyor.

Antalya'nın D8 ülkeleri arasında turizm kenti olarak seçilmesi Antalya markasına önemli bir katkıdır. Turizm kentlerine ne kadar destek olunursa o kadar başarı gelir. Turizm kentlerine nefes aldirmek lazım; merkezî yönetim, yerel yönetim gibi ayrımları tümüyle kenara bırakarak baskı, engelleme yapmadan birlikte çalışmak lazım; bu, hepimizin bu güzel ülkeye borcudur. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Tokat Milletvekili Sayın Kadim Durmaz'ın.

Buyurun Sayın Durmaz. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA KADİM DURMAZ (Tokat) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekillerimiz, Sayın Bakanlarımız, televizyonları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Peygamber Efendimiz Medine'ye gittiğinde yaklaşık yüz yirmi yıl süren Buas savaşları sürmekteydi ama gittiğinde taraflarla görüşüp bir uzlaşi iklimi ve ortamını sağladı bundan bin altı yüz yıl önce. Neydi? İnsanların hepsini önemseyip onlarla ne kadar bir arada, barışçıl yaşar, yaşadığı kenti geleceğe taşıyabilirlerse diye bu noktada gayret gösterdi. İlk önce, 4 maddelik bir uzlaşi metni imzalatırdı taraflara; bunu yanında bulunan Hazreti Ali'nin Zülfikar'ının kınında da muhafaza etti, ileriye doğru da taşıdı. Bu durum şehirde iyilikleri getirdi. Daha sonra bu uzlaşi maddeleri artarak yaklaşık 53'e kadar çıktı ama 5 temel konuyu hiç kimse tartışmadan uzlaşıyla kabul etti: Can emniyeti, mal emniyeti, inanç özgürlüğü, namus güvencesi, insan vücudu ve sağlığının korunmasına saygı duyma. İnsanları anlama; istediği gibi yönlendirme değil, olduğu gibi kabul etme, işte, o yıllarda kabul edildi. Tabii, bu uzlaşi çok güzel bir şey.

Günümüze geliyoruz; aradan onca yıl geçiyor, cumhuriyet kuruluyor, ortada Türkiye Cumhuriyeti Anayasası var, mesafe alınıyor ve bizi bağlayan, tüm bakanlıkları da bağlayan Anayasa'nın 10'uncu, 24'üncü ve 90'ıncı maddeleri yok sayılarak Sayın Bakanım, Bakanlığınızla aslında çok da ilgisi olmayan ve Alevileri inciten Alevi-Bektaşî Cemevi Başkanlığı kuruluyor. Bu kurum kurulurken hiç kimseyi incitmeyen, bu ülkede acıyı bal eyleyen, kanını içine akıtan, gözyaşını hissettirmeyen yaklaşık 25 milyonluk bu topluluk, ne acı ki bu davranışınızla üzülmüştür.

Değerli arkadaşlar, şimdi, ansiklopedi hazırlanıyor, hazırlayan kurumda Alevi örgütlerinin yol önderlerinin hiçbirinin teması yok, hiçbir de temsil edilmiyor. Kaldı ki bu cumhuriyet kurulurken 22 Aralık 1919'da Gazi Mustafa Kemal Atatürk Alevilerin serçesmesi Hacıbektaş'a uğruyor, Cemalettin Çelebi'den destek istiyor; o cumhuriyetle birlikte yaşama kültürüne işte o gün Aleviler harç koymaya devam ediyor ve kara kazan hakkı olan Anadolu'nun her yanından gelen birikmiş altın ve akçeler Kurtuluş Savaşı'nda kullanılmak üzere Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e teslim ediliyor. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın Bakanım, yirmi üç yıllık AK PARTİ iktidarı 7 tane çalıştay yaptı. Bu 7 çalıştayın tamamı da... Sıfırı yan yana yazıyorsunuz ya, 7 tanesi bir anlam ifade etmiyor ama bunun başına 1 koyarsanız 10 milyon oluyor o 7 sıfır; öyleyse yapmamız gereken bu, sizin Bakanlığınız döneminde olsun. Bu ülkede birçok konuda gayret gösteriyorsunuz, ülkemize gelen turisti bir hafta evinden iyi ağırlayıp misafir etmek, birçok insana da referans olabilmesi adına elinizden gelen gayreti gösteriyorsunuz ama gelin, o anlamlı vuruşları, dokunuşları Aleviliğe bakışta da yapalım. O kurum önce size bağlanmıştı, sonra Bakan Yardımcınız, sonra nereye gideceğini de bilmiyorum ama biz, bugün, o kurumu feshedip laik devlette olması gereken, o toplumu temsil eden insanlarla görüşerek gerçekten ona yaraşır ve yakışır... Önce taleplerin ortak anlayışı var, deniliyor ki: "Diyanet kurulurken ve devamında nereler ibadethane sayılarak sıralanmış; cami, kilise, sinagog, havra. Bunun devamına cemevinin eklenmesini..." Eğer öyle bir çalışma yapılacaksa da size yardımcı olmaya demokratik kitle örgütleri, sivil toplum örgütleri, kanaat önderleri, zakirler, bu yola mihman olan herkes canıgönülden destek vermeye hazır Sayın Bakanım. (CHP sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KADİM DURMAZ (Devamla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

KADİM DURMAZ (Devamla) - Tabii, Anadolu'da Osmanlı'dan bu yana geçmişteki bu kültürü bugüne getiren çok kıymetli ozanlarımız var. Bunların söylediği her dörtlük birer nadide gerdanlık gibi bizden sonraki kuşaklara da aktaracağımız dörtlükler.

Bakın "Fırsat sizde, bile bile,

Dura dura döndük sele,

Yirminci asırda hele
Kula kulluk yakışır mı?" diyor. (CHP sıralarından alkışlar)

"Bir acayip derde düştüm, herkes gider kârına,
Bugün buldum bugün yerim, Hak kerimdir yarına,
Zerrece tamahım yoktur şu dünyanın varına,
Rızkımı veren Hüda'dır, kula minnet eylemem." diyor. (CHP sıralarından alkışlar)
(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)
KADİM DURMAZ (Devamla) - Yine "Şu fani dünyadan umudunu üz,
İnanmazsan var kitaba yüz be yüz,
Evin mezaristan, malın bir top bez,
Daha duymadınsan duy deli gönül.

Günde bir yol duman çöker serime,
Elim ermez gidem kisb-ü kârıma,
Kendi bildiğine doğrudur deme,
Var iki kâmile sor deli gönül." diyor.
Yine "Pir Sultan'ım gündür ava
Çektiğim emekler hava
Nasihatım olsun sana
Sen hatıralar yıkma gönül" diyor.

Yine "İmanım hükümdar benliğim esir
Ehli beyti sevdim dediler kusur
Kimi korkak dedi kimi de cesur
Kurt ile kuzuyu yaydım yayalı" diyor.
BAŞKAN - Kadim baba bütün şiirleri toplamış bugün.
KADİM DURMAZ (Devamla) - Yine "İnsanı insandan ayırmaz göze
Kusur günahından ar eden yüze
Adalet üstüne edilen söze
Yetmiş ikiye bir görene minnet" diyor.
BAŞKAN - Evet, peki, teşekkür ederiz, çok güzelmış.
KADİM DURMAZ (Devamla) - Sayın Başkanım, son, toparlıyorum.
"Kemerbesk bağlamış başında tacı
Kulağında küpe güruhu Naci
Gönül bir kabadir yap da ol hacı
Davut Sulari de nişan eylesin " diyor.

Ve en son Sümmâni'nin bir dörtlüğü var:
"Sümmâni'yem ey dil yare niderim
Başım alır diyar diyar giderim
Yarın mahşer günü dava ederim
Siz mahşer yerine gelmez misiniz." diyor. (CHP, DEM ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Kadim baba, baştan şiirle başlasaydın, iyi olurdu yani.
Evet, söz sırası Düzce Milletvekili Sayın Talih Özcan'ın. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA TALİH ÖZCAN (Düzce) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin resmî kalkınma iş birliği kurumu olan Türkiye İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının bütçe ve kesin hesabı üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, bölgesel ve küresel anlamda yaşanan sorunların artmasıyla birlikte dünyada yardıma muhtaç insan sayısı 500 milyonu geçmiştir. Bu nedenle, uluslararası iş birliği ve dayanışmanın önemi artmıştır. TİKA'nın 170'ten fazla ülkede yürüttüğü projeleri takdirle karşılıyoruz. Dışişleri Komisyonu olarak gittiğimiz ülkelerde kültürel, tarihsel, sosyal ve ekonomik faaliyetlerin oradaki insanların yaşamına olan katkısını görüyoruz. Özellikle Türk devletlerinin bize gösterdiği ilgi son derece yüksektir. Yabancı ülkelerde yürütülen projelerin ülkemizin dış politikasıyla uyumlu olması çok önemlidir. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Ancak Türkiye'de pek çok sorun varken kaynaklarımızın dikkatli kullanılması daha adil olacaktır. Bu anlamda, toplanan vergilerin ve kamu kaynaklarının halkımızın refahı, mutluluğu için kullanılması konusunda öncelik bekliyoruz.

Değerli arkadaşlar, 2003 yılından bu yana 2 trilyon 913 milyar dolar vergi toplandı, özelleştirmeden 65 milyar dolar gelir elde ettiniz. Siz geldiğinizde dış borcumuz 130 milyar dolardı, bugün 512 milyar dolara yükseldi. Köprüleri, yolları yap-işlet-devret yöntemiyle yaptınız, çocuklarımızın geleceğini ipotek altına aldınız. (CHP sıralarından alkışlar) Yirmi üç yılın sonunda insanlarımızı gülmeye hasret bıraktınız, neşesini elinden aldınız, mutluluğunu yok ettiniz, huzurunu kaçırdınız, onları açlığa mahkûm ettiniz. Çalışanlara 17 bin lira asgari ücret verdiniz, emekliye 12 bin 500 lira maaş verdiniz. Nüfusun yüzde 20'sini sosyal yardımlara muhtaç ettiniz. Açlık sınırı 21 bin lira, yoksulluk sınırı 67 bin lira oldu. Nasıl geçinecek bu insanlar; ev kirasını, faturasını nasıl ödeyecek; pazardan, marketten nasıl alışveriş yapacak; çocuğunu okula nasıl yollayacak? (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, siz iktidara geldiğinizde 100 lirayla 80 dolar alıyorduk, bugün 3 dolar alıyoruz; emekli maaşıyla 8 çeyrek altın alıyorduk, bugün 2 çeyrek altın alıyoruz; 100 lirayla 129 litre mazot alıyorduk, bugün 2,5 litre mazot alıyoruz. Bizi kıskanan Almanya'da bir işçi dört gün çalışarak çamaşır makinesi alıyor, bizim işçimiz çamaşır makinesi almak için iki ay çalışıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Sizin iktidarınızda yoksulluk, yolsuzluk, yasaklar bitmedi; memur, işçi, emekli, esnaf fakirleşti; tarım çöktü, topraklarımız ekilmiyor, buğdayı, arpayı, patatesi, pirinci dışarıdan alıyoruz. 2002 yılında 6 milyon icra dosyası vardı, bugün 23 milyon icra dosyası var, halkımız borç batağına saplandı

Değerli milletvekilleri, önümüzdeki yıl toplanacak 100 liralık verginin 56 lirası KDV ve ÖTV'den alınacak. Bu bütçede enflasyon, yoksulluk ve işsizlik var, bu bütçede az maaş, bol vergi var; bu bütçede emekli yok, işçi yok, bu bütçede çiftçi yok, esnaf yok, memur yok; bu rakamlar bunu gösteriyor. Biz halkın çıkarlarına uygun bütçe istiyoruz. Biz emekliye, işçiye, esnafa, memura, çiftçiye bütçe istiyoruz. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Biz asgari ücret ve emeklilerin maaşının en az 30 bin lira olmasını istiyoruz. Biz gelir dağılımında adalet istiyoruz, eşitlik istiyoruz, hak istiyoruz, hukuk istiyoruz.

Teşekkür ediyor, Genel Kurul saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Kırklareli Milletvekili Fahri Özkan'ın.

Buyurun Sayın Özkan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA FAHRİ ÖZKAN (Kırklareli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ile Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesi hakkında CHP Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Bugün 6,5 milyonu Batı Avrupa'da olmak üzere yaklaşık 7,5 milyon Türk vatandaşı yurt dışında yaşıyor. Özellikle Balkan coğrafyasında yaşayan soydaşlarımızın önemli sıkıntıları bulunmaktadır. Bu soydaşlarımızın haklarını korumak, Türkiye'yle kültürel bağlarının kopmaması için etkili bir siyaset yürütülmesi gerekmektedir.

Kuruluş amacına göre, yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızla ilgili çalışmalar yapmak ve sorunları çözmek, üretmek ve soydaş ve akraba topluluklarıyla sosyal, kültürel ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla bu topluluklara yönelik faaliyetleri yürütmekte olan kurumun 15 Temmuz öncesindeki faaliyetleri hakkında yeterli bir bilgiye sahip değiliz. (CHP sıralarından alkışlar) Bu görevi üstlenen kurum Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı ise hâlâ kapalı bir kutu gibi bekliyor. Özellikle 15 Temmuz öncesi yurt dışındaki FETÖ'yle ilişkili hangi kurum, kuruluş ve STK'lerle iş birliği yapıldığına ilişkin verilere ulaşılamıyor. İşe alınan kurum personelinin hangi aşamalardan geçtiği belli olmadan kuruma yerleştirildiği, 15 Temmuz sonrasında da kurumun FETÖ'yle ilişkisi tespit edilen personelinin işiğinin kesildiği bilinmektedir. Bahse konu dönem öncesinde kurum hakkında yapılan soruşturmalar ve sonuçları öğrenmek istiyoruz. (CHP sıralarından alkışlar)

Ülkemizde yurt ve barınma sorununun ne boyutta olduğunu hepimiz biliyoruz. YÖK verilerine göre son üç yılda yaklaşık 900 bin öğrenci ekonomik ve barınma sorunları nedeniyle üniversite eğitimlerini yarıda bıraktılar. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim çocuklarımız bu yıl üniversite bursu alarak KYK'den aylık 2 bin TL alıyorlar. Bu kurum ayrıca çok sayıda yabancı öğrenciye burs veriyor. Başkanlık ise yurt dışından gelen yabancı öğrencilere 3.500 lira aylık burs, bununla birlikte, barınma, sağlık, sosyal, kültürel etkinliklere ilişkin destekler ve ülkelerine gidip gelmeleri için uçak bileti imkânı sağlıyor. Üniversitelerde ağıltan bayılan öğrenciler gündemdeyken bizim çocuklarımız bu imkânlardan faydalanamıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Biz, elbette, gelen yabancı öğrencilere iyi imkânlar sağlanmasına karşı değiliz. Bizim çocuklarımızın da bu imkânlardan yararlanması gerektiğini dile getiriyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; "İtibardan tasarruf olmaz." "Avrupa bizi kıskanıyor." diyen iktidara seslenmek istiyorum: Bizler yurt dışından gelen öğrencileri krallar gibi karşılarken bizim çocuklarımız, bırakın vize almayı, vize başvurusunda dahi bulunamıyorlar. (CHP sıralarından alkışlar) İtalya da bizi kıskandığı için beş aydır üniversite öğrencilerini vize vermiyor. Bu nedenle yaklaşık bin öğrencinin eğitim hayatı bitti. Kazandıkları yurt dışı okullara kayıt yaptıramadıkları için atılan öğrencilerin durumu da itibarımızı açıklıyor. Bu sadece İtalya'da, diğer ülkelerden gelen vize alamamaya ilişkin rakamlar çok daha üzücü.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmamın ikinci kısmı ise Vakıflar Genel Müdürlüğüne ilişkin. Diyanet holdingden sonra Vakıflar Genel Müdürlüğü Türkiye'nin en büyük holdingi olma yolunda. Vakıflar, tarihî çarşılarını, vakıf binalarını, kıymetli arazilerini çeşitli yöntemlerle otuz yıl, kırk yıl süreyle belirli kişilere kiraya veriyor. Bunun en güzel örneğini Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün İstanbul Kent Ormanı yanı başındaki kıymetli araziye otel yaptırmak için harekete geçmesidir. Yine diğer bir örnek ise 169 esnaf ve 600 işçinin ekmek yediği tarihî İzmir Kemeraltı Çarşısı'nın AVM ve otel olarak otuz yıllığına bir firmaya kiraya verileceği iddiaları kamuoyunun gündemine düşmüştür.

Türkiye'nin en büyük emlak zenginlerinden olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, kuruluş amacına aykırı olarak sahibi bulunduğu konut ve iş yerlerine yüzde 900 ila yüzde 1.200 oranında zam yaparak en büyük emlak borsacısı olma yolunda ilerlemektedir. Bu zamların nedenini "kamu yararı" olarak açıklıyorlar. Kamu yararı, ülkenin önemli kuruluşlarını yabancı tekelere altın tepsilerde sunulması mıdır? TÜPRAŞ, PETKİM, TÜRK TELEKOM, Sümerbank, limanlar, madenler, hava meydanları kamu yararındır ama siz bu kamu kuruluşlarını üç kuruşa verdiniz, gariban esnafa, vatandaşa gelince kamu yararını hatırlattınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Vakıflar Genel Müdürlüğünde yolsuzluk iddiaları basında ve kamuoyunda sıklıkla yer almaktadır. Özellikle depremde yıkılan veya hasar gören vakıf eserleri ve camiler için yapılan ihaleler ve bu ihalelerle ilgili yolsuzluk iddiaları her nedense hasır altı edilmektedir. İddialara göre ihaleleri alacak firmalar Bakan Yardımcısı tarafından belirleniyor, genel müdür yardımcısı ve Sanat Eserleri Yapı İşleri Daire Başkanına bildiriliyor. Bu kişiler tarafından da yüklenici firmaya ihalenin kendilerine verileceği bilgisi iletiliyor. Sonra da ihale bedeli üzerinden yüzde 10 tutarında meblağı ismini bildirecekleri şirketin hesabına yatırımları isteniyor. Bu, düpedüz rüşvet, soygundur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

FAHRİ ÖZKAN (Devamla) - Kılıf olarak ise depremzedelere yardım yapılacağı söyleniyor. Neden yasal yollarla yardım toplamak varken bu şekilde nereye gideceği belli olmayan paraları topluyorsunuz? Bu konuyu Sayın Bakana sordum, herhangi bir soruşturma açacak mısınız dedim ama maalesef cevap alamadım. İşte, fakir fukara, garip guraba, tüyü bitmemiş yetim hakkı nereye gidiyor? Biz soruyoruz ama cevap yok. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) "İtibardan tasarruf olmaz." diyorlar. İş adamlarımız

vize alamıyor, öğrenciler vize alamıyor, konsoloslukların önünde bekliyorlar. İtibardan tasarruf olmaz. Kimse inanmıyor artık bu laflara.

Hepinize saygılar. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ali Öztunç'ta.

Buyurun Sayın Öztunç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

12 Eylül cuntası tarafından yaşı büyütülerek 17 yaşında idam edilen Erdal Eren'in ölüm yıl dönümü; sevgiyle, saygıyla anıyorum. (CHP sıralarından alkışlar) Tam bağımsız Türkiye için gencecik fidanlar idam sehпасına çıktı, hepsini saygıyla anıyorum.

Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Mustafa Kemal Atatürk'ün kurumlarıdır. Büyük Atatürk diyor ki: "Tarih yazmak, tarih yapmak kadar önemlidir; yazan yapana sadık kalmazsa değişmeyen hakikat insanlığı şaşırtacak bir mahiyet alır." Yani "Tarihi yazan gerçek tarihe sadık kalmalıdır." diyor.

Şimdi, bu aralar birileri tarih yazdığını iddia ediyor. Anadolu topraklarında tarih yazan bir kişi vardır son yüz yıl, yüz elli yıldır, o da Mustafa Kemal Atatürk'tür. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Hakkını yemeyelim "Yiğidi öldür, hakkını ver." derler, AK PARTİ'liler de tarih yazdılar ama nasıl bir tarih yazdılar? Ben size söyleyeyim: Milyonlarca mülteciyi Anadolu'ya getirdiler, onun tarihini yazdılar; enflasyonda tarih yazdınız; "nas" dediniz, faizde tarih yazdınız, dünyanın parasını faize ödüyoruz; eş dost, adam kayırmada tarih yazdınız; liyakatsiz atamalarda, israfta, şatafatta, savurganlıkta tarih yazdınız; yolsuzlukta, hırsızlıkta tarih yazdınız; yandaş müteahhit yaratıp o yandaş müteahhitlere milletin malını hortumlatmakta tarih yazdınız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Döviz kurunda tarih yazdınız; çiftçiye, işçiye, memuru, emekliye perişan etme konusunda tarih yazdınız; tarikat ve cemaatlere devletin kurumlarını teslim etmekte tarih yazdınız; FETÖ'yü büyütme tarihinde tarih yazdınız; kadın cinayetlerinde, gazetecileri hapse atma konusunda tarih yazdınız; yıllarca "başörtülü bacılarımız" dediniz, başörtülü bacılarımıza zulmetmekte tarih yazdınız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Çevre katliamında, gazeteci tutuklamalarında tarih yazdınız.

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - İftiranın da bu kadar!

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Depremzedeyi perişan etmekte, depremzedeye çadır satmakta tarih yazdınız; insanlar enkaz altında "Yok mu sesimi duyan." derken sizler ıslık çalmakta tarih yazdınız; depremzedeyi evsiz barksız bıraktınız, tarih yazdınız; yeniden yenidoğan çocukları öldürme konusunda tarih yazdınız, o çeteyi koruma konusunda tarih yazdınız sizler. (CHP sıralarından alkışlar) Birisi Türk Silahlı Kuvvetlerini dünyanın en onurlu, en büyük Silahlı Kuvvetleri hâline getirirken, siz o Türk Silahlı Kuvvetlerinin başına çuval geçirtmekte tarih yazdınız. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Mustafa Kemal'in kurduğu Türk Silahlı Kuvvetlerinde "Mustafa Kemal'in askerleriyiz!" demeyi suç yaptınız, bunda tarih yazdınız siz. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yıllarca "Siyonizmle mücadele ediyoruz." dediniz, güya İsrail'e karşıydınız ama İsrail'le ticarete en büyük işi yaptınız; tarih yazdınız. Şam'ın kapısına dayandı İsrail, İsrail'in topraklarını büyütmesinde tarih yazdınız. Bu arada, Netanyahu diyor ki: "Esad'ı biz devirdik." AK PARTİ de diyor "Biz Esad'ı devirdik." diye. Sahi, siz Netanyahu'yla aynı tarafta mısınız? Beraber misiniz siz? (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yoksa Yahudi cesaret ödülünün gereğini mi yapıyorsunuz?

ŞENGÜL KARSLI (İstanbul) - Siz hangi taraftasınız?

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Siz tarih yazdığınızı zannediyorsunuz ama tarih yazmadınız. Tarih sizi şöyle yazacak: Anadolu'daki 2'nci fetret dönemi diye yazacak sizi. (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Gelelim Kahramanmaraş'a. Dün Bakan burada konuştu, "yapay zekâ" dedi, şu dedi bu dedi, "İzmir" dedi, "İstanbul" dedi. Sayın Kurum, yapay zekâ mapay zekâ; zekâ görmek istiyorsan gel Elbistan'a, gel! Afşin Elbistan Termik Santrali zehir saçmaya devam ediyor, kül saçmaya devam ediyor. Gel de bir gör, kış geldi, kar yağdı, kar simsiyah. Niye, biliyor musunuz? Afşin Elbistan Termik Santrali yüzünden, çevre katliamı yaşanıyor orda.

Hazır laf gelmişken, Sayın Millî Savunma Bakanı da buradayken kendisine de birkaç söz edeceğim, kusura bakmasın. Sayın Bakan, "Mustafa Kemal'in askeriyiz!" demek ne zamandan beri suç oldu? Siz hiç "Mustafa Kemal'in askeriyim!" dediniz mi, uzun yıllar askerlik yaptınız? Dedinizse takiye mi yaptınız? Sayın Bakan, siz Türk Silahlı Kuvvetlerine Mustafa Kemal'in askeri olarak girdiniz ama kusura bakmayın, Recep Tayyip Erdoğan'ın askeri olarak çıktınız. (CHP sıralarından alkışlar)

ALİ TEMÜR (Giresun) - Ayıp, ayıp!

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Eğer itaatsizlik diyorsanız, disiplinsizlik diyorsanız Sayın Bakan, insan kaçakçılığı yapan generali niye bu suçlardan görevden almadınız, niye emekliye sevk ettiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ ÖZTUNÇ (Devamla) - Sayın Bakan, Sayın Hükûmet, Polis Akademisinde "Recep Tayyip Erdoğan" sloganları atılırken disiplinsizlik yok muydu Allah aşkına? Özel Harekât polislerinin töreninde "Recep Tayyip Erdoğan" diye slogan atılırken disiplinsizlik yok muydu? Bu gençler eğer "Mustafa Kemal'in askeriyiz." demeseydi "Tayyip Erdoğan'ın askeriyiz." deseydi aynı işle karşılaşacaklar mıydı Sayın Bakan? Karşılaşmayacaklardı. (CHP sıralarından alkışlar) Siz maalesef Türk Silahlı Kuvvetlerindeki arkadaşlarınızı, askerlerinizi bu hâle düşürüyorsunuz. Şunu yapmanız gerekiyordu: "Hayır, kardeşim, ben bu teğmenlere, bu gençlere sahip çıkacağım çünkü onlar da ben de Mustafa Kemal'in askeriyiz." demeniz gerekiyordu ama diyemediniz çünkü siz Recep Tayyip Erdoğan'ın askerisiniz.

Teşekkür ederim Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Bursa Milletvekili Sayın Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Devlet Tiyatroları ile Devlet Opera ve Balesi bütçesi üzerine söz aldım. Öncelikle belirtmek istiyorum ki Sayın Bakanı Plan ve Bütçe Komisyonunda dinledim, "Kültür ve sanat adına yapılan her iş benim için çok kıymetlidir, çok değerlidir ama yetmez, daha fazlasını yapmak gerekir..." Önce şu tespiti yapalım: Genel olarak, AKP iktidarı döneminde, cehaletin nobranlığı maalesef kültür sanatı bir linç gerekçesi olarak sunuldu. Benim de çok başıma geldi, şurada sanatı

kullanarak bir protesto gerçekleştirdim -ki cumhuriyet tarihinin en zekice protestolarından kabul edilmişti- linç edildim; kültürel bir mirasımız olan, British Museum'da bile sergilenen Hacıvat-Karagöz'ü tanıtarak bütçeyi anlattım, linç edildim. Dilek İmamoğlu türkü söyledi, linç edildi; belediyelerimiz heykel yapınca linç ediliyor, festivaller yapılırken linç ediliyor. Bu işten vazgeçin arkadaşlar çünkü biz her şeye rağmen özgürce sanatımızı yapacağız, türkülerimizi söyleyeceğiz. (CHP sıralarından alkışlar)

Nazım Hikmet, Bursa Cezaevinde yatarken Adalet Bakanlığının bir müfettiş cezaevini denetime gelir, iki gün denetim yapar, sonra der ki: "Nazım Hikmet de burada yatıyormuş, bir çağırın da görelim bakalım." Müdür çağırır, müfettiş oturur müdür koltuğuna, yayılır, Nazım Hikmet'i şöyle bir süzer, der ki: "Sen misin Nazım Hikmet?" Kısa bir konuşma yapar, hiç "Oturun." demez, yer göstermez, daha sonra "Gidebilirsiniz." der. Nazım Hikmet tam kapıya gelmişken döner "Ömer Hayyam'ı duyduğunuz mu?" der, müfettiş de "Tabii, kim duymaz ki Hayyam'ı." der. "Peki, o dönemin İran Şahı kimdir?" der, müfettiş durur, düşünür. Nazım Hikmet "İşte, gördünüz mü, Ömer Hayyam'ı, bir sanatçıyı hatırlıyorsunuz ama o dönemin şahını hatırlamıyorsunuz. Beni yıllar sonra dünya hatırlayacak ama bu dönemin Adalet Bakanını ve sizi kimse hatırlamayacak." der; işte, böyle de tarihe geçer. (CHP sıralarından alkışlar)

Kültür sanat o kadar güçlüdür ki eğer iyi desteklerseniz hem zamanı hem mekânı aşarsınız. Mesela elli bin yıllık bir mağaradaki resimle insanlık tarihini anlatırsınız; o dönemde ne yenir, ne içilir, nasıl geçinilir, onu öğrenirsiniz; yüzlerce yıl önce yazılan bir şiirle duygulara tercüman olursunuz; iyi diziler çekerseniz turizminize katkıda bulunur, ülkenizi tanıtırınız; gişe rekoru kıran filmler çekerseniz tarih bile yazabilirsiniz, algı yönetirsiniz. Bu yüzden Büyük Atatürk ve Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında sanat desteklenmiştir, harika çocuklar yasası çıkarılmıştır, "Türk Beşleri" olarak bilinen sanatçılar yetiştirilmiş, desteklenmiştir. Dış politikada da çok etkili kullanmıştır Büyük Atatürk. İran Şahı 1934'te Türkiye'ye geldiğinde ilk Türk operası bestelenmiş ve Özsoy operasının temsili gerçekleştirilmiştir.

Gelelim bugüne. Sayın Bakan, maalesef kültür-sanat biraz turizmin gölgesinde kalıyor, onu belirtmek istiyorum. Birtakım rakamlar verdiniz bütçede, örneğin dediniz ki: "2,2 milyon tiyatro seyircisine ulaştık." Şimdi, ülke nüfusuna baktığınızda 85 milyon ki o 2.2 milyon da seyirci sayısı yani kişi sayısı değil. Buna oransal olarak baktığımızda 1'i 2'ye çıkardınız ve yüzde 100 ama nüfusa baktığımızda yeterli değil. Haziran ayında bana verdiğiniz bir yanıtta 4 yeni sahne açtığınızı söylediniz. Bunlar önemli, değerli; destekliyoruz ama 81 ilimize de tiyatro sahnesi istiyoruz. 14 yerleşik, 10 turne müdürlüğü var. 81 ile bunu yaygınlaştırmamız, kültür sanat merkezleri açmanız gerektiğini düşünüyoruz.

Bir de şunu söyleyeyim: Tiyatrolar maalesef son dönemde özellikle mobbinge, baskıyla, adrese teslim ihalelerle anılmaya başlandı. Bu beni, bir sanatsever olarak çok üzüyor çünkü sanatın icra edildiği yerde sanatçıların huzur içerisinde çalışması yöneticilere bağlıdır. Bu sorumluluğu bilecek insanlar atanmalıdır diye düşünüyorum. Atatürk'ün "Onlar el öpmez, ancak eli öpülür." dediği sanatçıların üretebilecekleri, maaş nedeniyle ekonomik sıkıntıyı düşünmeyecekleri ortamı sağlamak sizlere düşüyor.

Bu arada, Vakıflar Genel Müdürlüğüyle ilgili son günlerde gerçekleşen şikâyetler ve talepler var, onları da iletmek istiyorum Sayın Bakan. Bugün özellikle Tarihî Çarşılar Federasyonu Başkanı aradı; Edirne'de, İstanbul'da, Bursa'da, Kahramanmaraş'ta Vakıflara ait olan yerlerdeki kira artışları yüzde 300-400 olarak gerçekleştirilmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) - Tamamlıyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) - Oysa, Hükümetin beklenen enflasyonu yüzde 20, kira artışı yüzde 300-400. Bu, hakikaten kabul edilebilir bir şey değil. (CHP sıralarından alkışlar)

Yine, Osmangazi Belediyemiz bizden önceki dönemde Şadırvanlı Han'ı, başka vakıf eserlerini onarıyor, şu anda orada her gün insanlara hitap eden kültür sanat etkinlikleri gerçekleştiriliyor ama nedense Osmangazi Belediyesi CHP'ye geçtikten sonra Vakıflar Bölge Müdürlüğü bu Şadırvanlı Han'ı bizim elimizden almak istiyor.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Olmaz Sayın Bakan, olmaz; çok önemli bir şey söylüyor Nurhayat Hanım.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) - Neden böyle bir ayrımcılık yapılıyor Sayın Bakan? Vakıflar Bölge Müdürlüğünde bir sorun var, bu ayrımcılığa artık son verilsin iktidar tarafından.

Yine, başka yerlerden, mahallelerimizden gelen talepler var, diyorlar ki: "Bu Vakıflara ait yerler tarikatlara, cemaatlara verilmesin, vatandaşın hizmetine sunulsun."

Son olarak, Tolstoy şöyle diyor: "Sanat düşünebilen, gerçeği görebilen, toplumu anlayan insanların işidir."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Devamla) - Bizim bugün düşünen, anlayan insanlara ve sanata ihtiyacımız var.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi Gürer'in.

Buyurun Sayın Gürer. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kapadokya, tarih, doğa, kültür ve güzellikler merkezi, burada yirmi yıldır süren bir yağma vardı, bunun belki önüne geçilir de bürokrasi azaltılır diye Kapadokya Alan Başkanlığı oluşturuldu ama hâlâ burası da kendini bulmadı. Beş yıl geçti, idari faaliyet raporu 67 sayfa, yarısı resim, yarısı grafik; onun için izleyeceğiz, göreceğiz.

Kapadokya'ya her yıl 4 milyon turist geliyor, tarihî ve doğal güzellikleri geziyor, kimi de alkol tüketiyor. Alkol sağlığa zararlı, tüketici yine de tüketiyor. Eğer yerli rakı, bira içerse yüzde 50 vergi ödüyor, viski içerisi yüzde 1 vergi ödüyor. İngiliz viskisi ülkemizde 2005 yılında 776.572 litre tüketilirken 2023 yılında AKP'nin sayesinde 28 milyon 653 bin 486 litreye çıkmış. (CHP sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Alkolik yaptılar, alkolik!

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - "Muhafazakârim." diyen AKP iktidarı sayesinde dünyada en çok viski pazarı büyüyen -Çin ve Hindistan'dan sonra gelen- ülke olduk. Yerli rakı geriliyor, yerli arpadan yapılan bira durduruluyor, İngiliz viskisi koşuturuluyor. Muhafazakâr iktidar, çiftçinin mazotundan yüzde 20 vergi alıyor ama İngiliz'in viskisinden yüzde 1 alıyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Bunu sormak lazım, Sayın Hazine ve Maliye Bakanımızın cebinde İngiliz pasaportu var da oraya kıyak mı geçiyor? Niye bizim çiftçinin mazotundan yüzde 20 vergi alıyorsunuz da İngiliz'in viskisinden yüzde 1 alıyorsunuz? Bunu bir açıklasın da öğrenelim.

Muhafazakâr Adalet ve Kalkınma Partisinin vergisine bakınız: 2025 yılında alkolden 170 milyar 750 milyon vergi bekliyorlar; tütünden 455 milyar 644 milyon vergi bekliyorlar; kumardan, şans oyunundan da 56 milyon vergi topluyorlar. Bu vergileri ne yapıyorsunuz? Bütün memurlara maaş olarak veriyorsunuz. Bu vergileri niye uyuşturucuyla mücadelede kullanmıyorsunuz da dini bütün insanlara alkolden, tütünden gelen vergiyle maaş ödüyorsunuz? (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Değerli milletvekilleri, Kapadokya bölgesi Kayseri, Aksaray, Nevşehir, Niğde'yi kapsar; bu bölgede üzüm yetişir, patates yetişir, fasulye yetişir, kabak çekirdeği yetişir, ay çekirdeği yetişir, buğday yetişir. Bu yıl çiftçimiz hepsinden zarar etti. Kapadokya'da en çok üretilense patates. Arkadaşlar, dün gittim, patatesin kilosu bir markette -fiş üstünde- 32 liraya satılıyor, bir markette 15 liraya satılıyor; çiftçimizin 6 liraya mal ettiği patates depoda 3 liradan alıcı bulamıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Yani, çiftçi ürettiğinden para kazanamıyor, tüketici kazıklanıyor; her gün "fahiş fiyat, fahiş fiyat" diyen iktidar bu süreci seyrediyor. Ortada vurgun vuranlar var ama üretenler yok ediliyor.

Değerli arkadaşlar, eğer bu ülkede tarım biterse ülke sömürgeleşir, onun için... Patates gibi her kesimin tükettiği bir ürünü dahi yönetemiyorsunuz. Ürün var, depoda çürüyor; ürün olmuyor, fiyat fırlıyor. Hem vatandaş düşünmüyorsunuz hem de üretene düşünmüyorsunuz. Bu anlayışla vurguncuları, ithalatçıları, bu ülkenin insanının gelirini soyup yurt dışına kaçırانları koruyorsunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bunun da çözümünün yolunu söyleyeyim: Toprak Mahsulleri Ofisi, Tarım Kredi Kooperatifi gitsin şu an depodaki ürünü alsın, depolasın, fiyatlar daha da arttığı dönemde piyasayı dengelemek için bu ürünü piyasaya verip vatandaşın soyulmasının önüne geçsin. Hem üreticinin kazanmadığı hem tüketicinin mağdur edildiği sistemi önleyecek mekanizma kamucu bir yaklaşımdır. (CHP sıralarından alkışlar) Kamucu bir yaklaşım yoksa sorunlar katlanır; tüccar zihniyeti üretimi de bitiriyor, ülkeyi de yok ediyor.

Değerli arkadaşlar, Adalet ve Kalkınma Partisi yirmi yılda ne yaptı bir bakalım. Yol yaptı, köprü yaptı; iyi, elinize sağlık, biz de alkışlıyoruz. Yapılana da karşı değiliz, kim taş üstüne taş koyarsa Allah razı olsun ama neyi yapmadınız biliyor musunuz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - Bu güzelim ülkede aile birliğini bozuyorsunuz. Bu güzelim ülkede zinayı suç olmaktan çıkardınız, boşanmalar arttı, kadına şiddet zirve yaptı, uyuşturucu kullanımı olağanlaştı. Domuz etini kasaplık hayvan eti yaptınız. Şans oyunları ve kumar olağanlaştı, yokluk, yoksulluk yaygınlaştı. İş cinayetlerinde Avrupa 1'incisiyiz. Tarım çökme noktasına geldi, ithalatçılar vurgun yaptı. Emekli ve asgari ücretliye açlık sınırının altında maaş veriyorsunuz. Atama bekleyenler atanmadı, kadro bekleyenlerin kadrosu verilmedi. Emekliye yaşamı dar ettiniz. İşçi, çiftçi, esnaf, engelli, her kesim sizin yüzünüzden zulüm görüyor. Staj, çırak mağduru sesini duymadınız, emeklilikte adaletle takılanın yanında olmadınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FETHİ GÜRER (Devamla) - 2025 yılı bütçesinde de sorunları çözecek hiçbir şey olmadığı için bu bütçeye hayır diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından "Bravo!" sesleri, alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vay be! Millete domuz eti bile yedirdi bunlar! Yatacak yerleri yok bunların!

BAŞKAN - Söz sırası Bursa Milletvekili Sayın Hasan Öztürk Bey'in.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün bütçe görüşmelerimizin 5'inci günündeyiz. Her gün burada, şanlı Meclisimizde bakanlarımızı ağırlıyoruz. Dün burada Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum'u ağırladık. Sayın Kurum yirmi iki yıldır hatırlamadığı İzmir'i hatırlamış. Onun İzmir'le ilgili yaptıklarını anlatmasını beklerken buraya siyaset yapmaya geldiğini gördük.

Değerli milletvekilleri, Sayın Kurum'un dünkü konuşmasından anladığım kadarıyla Cumhuriyet Halk Partisinin kazandığı, Cumhuriyet Halk Partisine oy verenlerin çoğunlukta olduğu, kaybettiğiniz hiçbir şehrimizin Çevre ve Şehircilik Bakanlığımızın yetki alanına girmediğini ve girmeyeceğini anladık.

Bize burada düşen şunu hatırlatmak: Devletin bütçesi milletin vergilerinden oluşur. Size bu milletin vergileriyle yönettiğiniz bakanlıkları CHP'li belediyeleri cezalandırma aracı olarak kullanmaya eğer devam ederseniz milletin mesajlarını okumayı beceremez, algı yönetimini sürdürür ve Türkiye Cumhuriyeti'nin bakanlıklarını AKP'li şehirlerin bakanlıklarına çevirirseniz yani bu devlet ile milleti karşı karşıya getirirseniz, unutmayın, muhakkâk millet kazanacaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

Yine, değerli milletvekilleri, Sanayi ve Teknoloji Bakanımız da sanki biz başka bir dünyada, başka bir ülkede yaşıyormuşuz gibi, yeni dünyanın teknolojilerini ve gelişmelerini AKP'nin icraatları gibi anlattı. Buradan herkese soruyorum: 2002 yılında kullandığınız telefon, evinizdeki televizyon, arabanız, bilgisayarınız bugünle kıyaslanabilir mi? Teknoloji her gün dünyada ve ülkemizde de gelişiyor ancak bizim bakmamız gereken; Türkiye dünyanın bu bağıl hızında nerede duruyor? Bunu 2002'yle değil, dünyayla kıyaslamamız lazım. İhracat rakamlarımızı anlatıyorsunuz, diyorsunuz ki: "2002'de 36 milyar dolar ihracatımız vardı." Evet, 26'ncı sıradaydık, bugün övünerek telaffuz ettiğiniz 255 milyar dolar bizi 29'uncu yapıyor yani gerilemişiz; dünya ilerlerken ihracat rakamlarımız dolar bazında büyümüş ama biz gerilemişiz. İşte bu, sizin başarınız. Dolayısıyla, algıyı bırakın, gerçekler üzerine burada siyaset yapalım.

Değerli milletvekilleri, 31 Marta kadar AKP'nin yönettiği Bursa'da da durum çok farklı değişti. Her baktığı güzel şey de dolar işareti gören, Bursa'mızın yeşiline baktığında da Amerikan dolarının yeşilini gören yöneticiler gördük. Biliyorsunuz, Uludağ Bursa'dır, Bursa'nın kalbidir, simgesidir, Bursa'mızın da Bursaspor'umuzun da yeşili ve beyazıdır. Evet, algıda 1'incisiniz. 2002'deki Bursa ile sizden sonraki Bursa'ya hep birlikte bir bakalım. Bakın, bu sarı gördüğünüz bölge Bursa, 2002'ye kadar Bursa'da yapılanlar; bu mavi gördüğünüz bölgelerse "Bursa Ovası" olarak tanımladığımız ve 2004'e kadar Bursa Ovasının yeşiline yaptığınız saldırıdır. Yine, Bursa'ya gelirken herkesi Ulu Cami karşılardı. Burada, Doğanbey TOKİ alanında, bu gördüğünüz tek katlı ve 2 katlı Osmanlı

evlerinin olduğu bölgeyi şu hâle çevirdiniz. Dolayısıyla sizin Bursa'ya bıraktığınız eser bu. Bursa'nın ovasını, tarihî dokusunu mahvettiniz; yeşilini, beyazını, açıkça her şeyi griye çevirdiniz; şimdi, sıra Uludağ'da. Uludağ; Türkiye'nin göz bebeği, Bursa'nın, komşu illerimizin yaşam ve su kaynağıdır. Siz "Uludağ Alan Başkanlığı" adı altında doğayı koruma bahanesiyle 140 hektarın sorunlu olduğunu ifade ederek 2.100 hektarlık alanı millî park statüsünden çıkardınız. Metrekarelik rant hesabıyla parselleme amacının farkındayız. Uludağ Alan Başkanlığıyla da görüştüm; orada, iyi niyetli yaklaşımlarını, Alan Başkanlığının kent konseyleriyle, Bursa'nın sivil dinamikleriyle, sivil odalarıyla birlikte çalışacağını, oradaki binanın 1 metrekare artmayacağını, sosyal donatıların hedeflendiğini, otopark sorunlarının aşılmasının hedeflendiğini söylediler. Değerli milletvekillerimiz, bu sözler kulağıımıza hoş geliyor ancak geçmişteki örnekler hepimizi kaygılandırıyor. Bakın, burası Ayder Yaylası, sizden önce ve şu anki hâli; burası Uzungöl ve şu anki hâli.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Ellerini attıkları şeyi kurutuyorlar zaten.

BAŞKAN - Buyurun.

HASAN ÖZTÜRK (Devamla) - Dolayısıyla kaygımız büyük çünkü Uludağ gibi bir doğa harikasını, yalnızca iyi niyetlerle, söylemlerle değil güçlü denetim mekanizmalarıyla, şeffaf bir süreçle yönetmelisiniz. Öte yandan, Uludağ Alan Başkanlığının kuruluş amacı kamu yararını gözetmek ancak bakıyoruz ilk icraat ne; ilk icraat, yıllardır Büyükşehir yönettiği otoparkların büyük bir kısmının yandaaş verilmesi. (CHP sıralarından alkışlar) Yani, belediye Cumhuriyet Halk Partiliyse devletin belediyesi değil, AKP'nin belediyesiye devletin belediyesi. Alan Başkanlığına, Uludağ'ı sahiplenmek isteyenlere değil asıl sahibi olan halka hizmet etmek zorunda olduğunu bir kez daha hatırlatıyorum.

Hepinizi sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İzmir Milletvekili Sayın Ahmet Tuncay Özkan.

Buyurun Sayın Özkan. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yaşar Paşam, bugün canınız çok sıkkın; hakikat can sıkıcı bir şeydir, hakikat kadar can sıkın bir şey yoktur. Ali kardeşimi bir konuda düzeltmek isterim; Ali kardeşim disiplin cezasını unuttu, orada sanki disiplin cezası yokmuş gibi söyledi, ben düzelttim. Siz kimin askeri olduğunuz konusunda bir açıklama yapın. (CHP sıralarından alkışlar)

Sorumuz şudur efendim: Kılıçları havada askerleri, gençleri suçlu ilan ederseniz masumiyet ceza alır. Masumiyeti çok cezalandırdınız. Yapın, sakın geri durmayın, size yakışır, yapın!

İkincisi, dünyada en kötü şey, kimin askeri olursanız olun, kurşun asker olmaktır; sakın kurşun asker olmayın. (CHP sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Bravo!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Bu memleketin, bu dar zamanda çok önemli kararlara ihtiyacı var, size ihtiyacı var; görevinizi layıkıyla yapmak zorundasınız.

ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Yapıyor zaten.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yapıyor zaten.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Suriye'de çok ilginç bir durum var. Arkadaşlar, Suriye'de İsrail, Esad'ın gitmesini engellemiştii bundan iki sene önce ve açıklamasını şöyle yapmıştı: "Bildik şeytan, bilmedik şeytandan iyidir." Bildik şeytan, bilmedik şeytandan iyidir. Şimdi, biz, hangi şeytanla birlikteyiz de bizim MİT Müsteşarımız orada Heyet Tahrir el-Şam'la birlikte dolaşüyor, fotoğraf çektiyor. (CHP sıralarından alkışlar) Bu nasıl bir yaklaşım, bu ne demek, bunu dünya nasıl okuyor, bunu siz nasıl okuyorsunuz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Siz PKK'yla gezerken iyiydi değil mi!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Biz iyi okuyoruz da siz niye okuyamıyorsunuz?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Siz iyi okuyorsanız sınıfta kalacaksınız. Efendim, ben size yanıt vermek istemiyorum.

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Sen okuyamıyorsan...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - 2 tane şey söyleyeceğim: Biri, laikliktir. Bu 3 Bakanın burada oturma sebebi laikliktir, cumhuriyetin harcı da mayası da laikliktir. Suriye'de etnisitenin göklere çıkarılması oradaki herkesin sonunu getirdi. Siz, burada, şimdi, HTŞ'yle, oradaki Kürt gruplarla karşılıklı konuşuyorsunuz ya; onlar orada toprak üzerinde anlaştılar, bayrak üzerinde anlaştılar. Boş tartışmalarla zaman kaybetmeyin, Türkiye'nin önünü tıkamayın, erken seçime gidin; açılın, çekilin, gidin; gelelim, düzeltelim! (CHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Mesajı size veriyor, parti içinde...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - NATO savaş düzenine geçmiş Paşam, NATO Genel Sekreteri "Savaş düzenine geçiyoruz." diyor. Siz stratejik olarak orada eğer doğru yerleri tutmazsanız başımıza çok büyük felaket gelir.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sizden öğrenecek değiliz, merak etmeyin.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Benden öğrenmeyecekmiş, sizden öğrensin Paşam, anlatın da öğrensin!

Çünkü bugün içinde bulunduğumuz durum; ortak aklın, memleketin bir aradaki enerjisinin en yüksek düzeyde olması gereken yerdir.

Buradaki Bakanlar içerisinde Osman Bey, yahu, o olimpiyat rezaletinden sonra nasıl oturabiliyorsun o koltukta ya!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Merak etme, mesajlarını aldı Ali Bey. Özgür Bey'e de verir mesajlarını, merak etme.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Böyle bir hezimetten sonra insan nasıl oturur o koltukta; yazık. Yani bu içler acısı bir şeydir, ben izlerken utandım. Olimpiyat oyunlarını izlerken sizin canınız sıkılmadı mı ya, sizin canınız sıkılmadı mı?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Kime mesajın?

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Osman'a mesaj veriyorum, istifa et diyorum. Olimpiyatları rezil ettin, Türk sporunu rezil ettin, istifa et diyorum. Daha kime, ne mesaj vereceğim? (CHP sıralarından alkışlar)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Sen istifa et! Şov yapma burada!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Şovmen sensin Osman; herkes, Meclis tanıyor seni burada!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Hadi canım, hadi!

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Saygılı ol Bakan, saygılı ol!

ORHAN ATEŞ (Bayburt) - Mesajı Genel Başkanına ver!

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Üçüncüsü, Kültür ve Turizm Bakanlığı... Arkadaşlar, laik bir ülkenin, laik bir devletin Kültür ve Turizm Bakanı ancak bu kadar kötü olabilir. Yardımcısı borsayla ilgileniyor, kültür ve turizmle ilgilenmiyor; borsanın manipülasyonu ile gezdiriyor, dolaştırıyor, para kazanıyor falan... İkincisi, kendine çalışmaktan memlekete çalışmıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir rezalet görülmüş şey değildir. "60 milyon turist geldi, gelirimiz şu kadar oldu..." Niye daha fazlası olmuyor biliyor musunuz arkadaşlar? Biraz önce arkadaşlarımla anlattığı nedenler yüzünden. Türkiye'de bir kadeh şaraba verilen, bir bardak suya verilen, bir yatağa verilen para ile Yunanistan'ı kıyaslıyorlar. Hiç kimsenin Yunanistan'a gitmesini istemem. Hiç kimsenin cebindeki bir kuruşu Yunan adalarına bırakmasını istemem. Onların bize ne zaman, nasıl geleceğini bilemem çünkü. Ama buradan açık yüreklilikle söylüyorum, eğer attığımız taş ürküttüğümüz kurbağaya değmez, stratejik bir yanlışta içinde kalırsak, aşağıdaki yeniden kurulan dünyada yerimizi alamazsak o zaman bu kahramanlık palavraları boşa çıkar, o gün Türkiye çok çok kötü olur.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu akıllarını Genel Başkanına ver, Özgür Özel'e.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (Devamla) - Onun için, Sayın Bakana NATO'nun stratejik planlarına uygun olarak savaş düzeni konusunda akıllı yeten insanlarla birlikte bir plana doğru gitmesini, Spor Bakanına istifa etmesini, Turizm Bakanına bir gün dahi o koltukta oturmamasını tavsiye ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit...

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Haritada ilçe ilçe anlatırım.

JÜLİDE SARİEROĞLU (Ankara) - O parmağınızı indirerek söyleyin.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Eline sahip çık, eline sahip çık!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Özgür Özel'e söyler, sen merak etme.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Sayın Hanımefendi, haritada ilçe ilçe anlatırım, Suriye konusunda sizinle oturur konuşurum.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sen PKK'yla iş birliği yap, devam et...

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Grup Başkan Vekiliniz duydu, Özgür Bey'e söyler senin nasıl konuştuğunu.

AHMET TUNCAY ÖZKAN (İzmir) - Haritada ilçe ilçe anlatırım size.

BAŞKAN - Sayın Koçyiğit, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

14.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Erdal Eren'in ölüm yıl dönümüne, bugün yapılan gözaltılara ve gerekçelerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün, 13 Aralık 1980'de yaşı büyütülerek idam edilen Erdal Eren'in ölüm yıl dönümü. Ben bir kez daha buradan saygıyla, minnetle kendisini andığımı ve onun şahsında, o dönem idam edilen bütün devrimcileri andığımı ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, sayın vekiller; bugün yine bir gözaltı operasyonuna Türkiye uyandı. AKP, bildiğimiz antidemokratik, hukuksuz uygulamalarına son hız devam ediyor. Bugün DEM PARTİ'nin Mersin İl Eş Başkanı Reşat Aşan, HDP'nin eski Mersin İl Eş Başkanları Fatmağül Demirtaş, Alaeddin Erdoğan, Selman Günbat, İnsan Hakları Derneği Mersin eski Şube Başkanı Ali Tanrıverdi ve Faik Kaplan, yine, eski dönem Van HDP Eş Başkanı Fikret Doğan, DBP Eş Başkanı Harun Okay gözaltına alındılar. Gözaltına alınma gerekçeleri ne?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - 31 Ekim tarihinde haksız hukuksuz gözaltına alınıp yerine kayyum atanan Esenyurt Belediye Başkanı Ahmet Özer'le çok sık telefon görüşmeleri yapmış olmaları ve irtibatlı olmaları nedeniyle gözaltına alındılar. Şimdi, biz bu gözaltı operasyonuna ne diyelim, bu hukuksuzluklara ne diyelim? Ahmet Özer'i bir insana, bir aileye taziye dileğinde bulunduğu için gözaltına alanlar; bugün de bir belediye başkanı, bir akademisyenle telefon görüşmesi yapması üzerinden bizim eş başkanlarımızı, bizim arkadaşlarımızı gözaltına aldılar. Bu haksız hukuksuz uygulamaları kabul etmiyoruz.

Yine, partimizin gönüllüsü ve halk sanatçısı Pınar Aydınlar, İstanbul'daki bir etkinlikte Seyit Rıza resmini açtığı için gözaltına alınmış. Bir kez daha buradan söyleyelim: Ne Seyit Rıza resmi açmak suçtur ne de Seyit Rıza'ya sahip çıkmak. Bir kez daha pirimizin önünde de saygıyla eğiliyorum.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

- 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

- 1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

- 1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

- 1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

- 1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk söz, Ankara Milletvekili Osman Gökçek'in.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA OSMAN GÖKÇEK (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 yılı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

RTÜK, 1994 yılında kurulmuş olup temel amacı halkın doğru, tarafsız ve kaliteli bilgi almasını sağlamak, medya içeriğini denetlemek ve buna uygun bir ortam oluşturmaktır. Anayasa'mızda belirtildiği üzere RTÜK, radyo ve televizyon yayıncılığını denetleyerek özgür ve demokratik bir medya ortamı sağlamakla yükümlüdür. Bu kapsamda, RTÜK, medya organlarının yayınına ilişkin düzenlemeler yapar, yayın ilkelerini belirler ve bu ilkelerin ihlal edilmesini engellemeye çalışır. Kurulun görevleri arasında yayının içeriğini denetlemek, reklamlarını kontrol etmek, medya çalışanlarının etik kurallarına uyup uymadığını gözlemlemek, yayıncılar arasında eşit rekabeti sağlamak ve halkın güvenliğini tehdit eden içeriklere karşı önlem almak yer alır.

Bunun yanında, RTÜK, aynı zamanda yeni medya araçlarının ve dijital platformların düzenlenmesinde de önemli bir rol oynamaktadır. RTÜK, medya organlarının faaliyetlerini denetlerken özgürlük ile sorumluluğunu dengelemeyi amaçlar. Medyanın doğru bilgi vermesi, toplumsal huzurun korunması, şiddet, nefret söylemi gibi zararlı içeriklerin engellenmesi RTÜK'ün öncelikleri arasındadır. Bu görevler, yalnızca medya düzeni için değil aynı zamanda toplum sağlığı, eğitim ve demokratik değerlere saygı açısından da büyük önem taşımaktadır. Bu açıdan RTÜK'ümüzün kırmızı çizgileri bellidir. Öncelikle, RTÜK'ün görevlerini yerine getirirken en temel amacının topluma doğru, güvenilir ve tarafsız bilgiye erişimi sağlamak olduğunu vurgulamak isterim.

Medya, toplumu bilgilendiren, eğiten ve yönlendiren bir güçtür ancak bu gücün kötüye kullanılması, halkın manipüle edilmesi, doğru bilgiye ulaşması ve her türlü yanlışlıktan korunması için etkin bir denetim gereklidir. RTÜK, işte tam bu noktada devreye girerek medya ortamını denetler ve halkın çıkarlarını korur.

RTÜK, Türk aile yapısının teminatı olan 6112 sayılı Yasa'nın koruyucu kalkanı altında medya alanında millî güvenlikten taviz vermeyip çocuk, kadın, yaşlı ve engellilere pozitif ayrımcılık yaparak toplumsal ve kültürel değerlerimizi koruma görevini sürdürmektedir.

Burada, özellikle aile konusunda altını çizerek ayrı bir başlık açmak istiyorum. Bu bağlamda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın aileye verdiği önemin altını çizmek çok anlamlı ve gereklidir. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan, uzun yıllardır, Türkiye Cumhuriyeti'nin lideri, mazlum milletlerin umudu ve Türkiye lideri olarak aile kurumunun sadece bireyler için değil toplumun temel yapısı ve ülkenin geleceği için de ne denli önemli olduğunu dile getirmiştir; ailenin sağlıklı toplumların temel yapı taşı olduğunu her fırsatta vurgulamış ve bunun için somut adımlar atmıştır.

Aile kurumu toplumumuzun çekirdeğidir. Gelecek sağlıklı nesiller güçlü aile kurumunu muhafaza eden toplumumuzdan yetişecektir. Son dönemde dizilerin, televizyon programlarının aileyle birlikte dinî değerlerimizi hedef aldığını görmekteyiz. Dizi, filmlerde gayrimeşru ilişkiler aile kurumunu aleni olarak hedef almaktadır, çarpık ilişkiler normalmiş gibi resmedilmektedir. Ayrıca, muhafazakâr vatandaşlarımıza ahlaksızca saldırılmaktadır, yayınlar yoluyla bir aşağılama kampanyası yürütülmektedir. İşte, RTÜK, bu oyunları boşa çıkarmak için görevinin başındadır. Diziler marifetiyle ortaya konulan bu menfur algı operasyonlarını RTÜK, aldığı kararlarla yerle bir etmektedir. RTÜK, aile kurumunu tahrip etmeye çalışan odaklarla kıyasıya mücadele etmektedir. Üst Kurul, belli toplum kesimlerimizi tahkir eden yayınları önleme konusunda çok ama çok duyarlıdır, kararlıdır ve başarılıdır.

Velhasıl, Radyo ve Televizyon Üst Kurulumuzun millî ve manevi değerlerimizi korumak için görevini bihakkın yerine getirdiğini görmekteyiz. Milletimizin kürsüsünden, RTÜK Başkanımız başta olmak üzere RTÜK üyeleri ve çalışanlarını tebrik etmek istiyorum. Bizler de Parlamentoda kendilerine son derece destek vermeye devam edeceğiz.

Sonuç olarak, 2025 yılı RTÜK bütçesi, medya düzenlemesinin daha etkin bir biçimde yapılabilmesi, dijital medya üzerindeki denetimlerin güçlendirilmesi ve toplumun güvenli bir bilgiye erişiminin sağlanması adına kritik öneme sahiptir. Bu bütçe, sadece RTÜK için değil aynı zamanda halkımızın medya özgürlüğü ve doğru bilgi alması açısından da önemli bir fırsattır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İzmir Milletvekili Sayın Yaşar Kırkpınar.

Buyurun Sayın Kırkpınar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bizler, çok kadim ve çok zor bir coğrafyada yaşıyoruz. Yaşamış olduğumuz bu coğrafyanın tarihî ve kültürel sorumluluklarını taşıyoruz. Bugüne kadar binlerce yıldan beri bu bedelleri ödedik, ödemeye de devam ediyoruz. Jeopolitik gelişmelerin hızlandığı, giderek derinleşen mevcut sorunlara yenilerinin eklendiği, buna bağlı olarak artan risk, tehdit ve bu tehditlere bağlı olarak güvenlik kaygılarının en üst seviyeye çıktığı bir dönemden de geçiyoruz. Önümüzde çok hassas bir dönem var; böylesine hassas bir süreçte biz de Türkiye olarak tüm gelişmeleri yakından takip etmeye, yine proaktif davranarak savunma ve güvenlikle ilgili her türlü tedbiri almaya ve bu yeni dönemin şartlarına kendimizi hazırlamaya büyük bir gayret gösteriyoruz. Bu gelişmeler doğrultusunda Millî Savunma Bakanlığımız da bölgesel ve küresel güvenlik için yeni yaklaşım ve stratejilerle cumhuriyet tarihinin en yoğun ve en etkili faaliyetlerini icra ediyor.

Karadeniz'de Rusya-Ukrayna arasındaki çatışmanın aslında Rusya ile Batı arasındaki topyekûn bir çatışma olduğunu, yine hemen güneyimizde devam eden gerilimleri, ta Yemen'e kadar olan bölgedeki çatışmaları ve en son olarak Filistin-İsrail

çatışmasıyla birlikte bu coğrafyanın yeniden bir ateş çemberine döndürülmek istendiğinin çabalarını çok iyi okumak gerekiyor. Bu coğrafyada Türkiye ayakta durmak için güçlü olmak zorundadır. Cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına girdiğimiz bu süreçte bütün tehlikeleri bertaraf edebilecek tek kaynağımızın, tek umudumuzun da 85 milyon Türk milleti olduğunu, kenetlenmemiz gerektiğini buradan bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Son yirmi iki yılda, bölgede çeşitli coğrafyalarda istikrarı sağlayan ve güven veren bir ülke konumuna geldik. Savunma ve güvenlikle ilgili hususların devletimizin ve milletimizin yani hepimizin bekası açısından vazgeçilemez olduğunu, günlük tartışmaların da dışında tutulması gerektiğini buradan bir kere daha ifade etmek istiyorum.

Cumhuriyetimiz, karşılaştığı tüm badireleri binlerce yıllık şanlı tarihinden aldığı ilham ve devlet tecrübesiyle birer birer aşmış, yaşadığı zorluklardan yine güçlenerek çıkmayı başarmıştır. Ülkemiz, bir asır önce, vatanımızı işgale girişen emperyalist güçler karşısında varlık yokluk mücadelesi verirken bugün Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde başta yerli ve millî savunma sanayisi olmak üzere her alanda elde ettiği başarılarla ve etkin, caydırıcı, saygın ordumuzla bölgesinde ve dünyada söz sahibi bir konuma gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, bölgemizden dünyaya baktığımızda, 1945 ile 1990 arası soğuk savaş dönemlerini hatırlıyoruz; iki kutuplu bir dünyadan bahsediyorum. Ardından, 90'lı yılların başında Berlin Duvarı'nın yıkılmasıyla yeni bir dönemin başladığını, iki kutuplu sistemin çöktüğünü, bunun yerine tek kutuplu bir sistemin devreye girdiğini de yine hep birlikte müşahade ediyoruz. Elbette bu sürecin sonsuza kadar süreceğini dünyada düşünenler vardı ama 2022'nin yaz aylarında, tıpkı Berlin Duvarı'nın yıkılması gibi, insanlık tarihi bakımından fevkalade önemli bir gelişme oldu: Amerika, apar topar, Afganistan'dan ayrılış görüntülerini bütün dünyaya servis etti. Orada, uçağın sağından solundan dökülen garibanlar aslında çökmüş bir dünya düzeninin de görüntüleri idi. Bu dönemin birçok özelliği var fakat en başta gelen, en önemli özelliği bundan sonraki süreçte yeni dünya düzeni artık çok kutuplu bir hâle gelecek.

Değerli arkadaşlar, bu dönemde en etkili olan, en büyük avantaja sahip olan ülkelerin başında Türkiye geliyor. Türkiye, sadece politik konumu itibarıyla değil sahip olduğu potansiyel ve önünde kendisini bekleyen imkân ve fırsatlarıyla yeni bir dünya düzeninde etkili olmaya en namzet ülkelerden biridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

YAŞAR KIRKPINAR (Devamla) - Türkiye, bu fırsatı tüm bu gücüyle ve bütün imkânlarıyla da inşallah, güçlü bir şekilde değerlendirmeyi başaracaktır. Bu konumumuzu muhafaza etmek ve daha ileri seviyelere taşımak için Türkiye Yüzyılı hedeflerimiz doğrultusunda çalışmalarımızı azim ve gayretle sürdüreceğiz. Bu kapsamda, Millî Savunma Bakanlığımız asil milletimizin güvenliğini sağlamakta, cumhuriyetimizin ebedî kılınması için son bir asrın en kapsamlı ve en yoğun faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

Ben bu vesileyle, başta terör örgütleri olmak üzere, tüm düşmanlarımıza göz açtırmayan Türk Silahlı Kuvvetlerimizin her personelini kutluyor, tebrik ediyorum. Vatanımızın müdafaası, milletimizin dirliği, ülkemizin bütünlüğü ve devletimizin bekası uğruna gözlerini kırpmadan canlarını feda eden tüm şehitlerimize ve ebediyete irtihal eden tüm gazilerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kılıç'ın.

Buyurun Sayın Kılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AHMET KILIÇ (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizin milletvekillerini, ekranları başında bizleri izleyen değerli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Kurulduğu günden bu yana gelecek odaklı politikalar üreten, değişimden ve dönüşümden yana olan AK PARTİ, gücünü ve dinamizmini gençlerden almaktadır. Gençlerimize daima güveniyor, gençliğimizi bugünün farklılık oluşturanı, yarınların teminatı olarak görüyoruz. Bunu, sadece Hükûmet politikalarımızla değil AK PARTİ'mizin gençleşmeye yaklaşımında, gençlere siyasette imkân tanıma anlayışımızla da gösteriyoruz ve göstermeye de devam edeceğiz. Geleceğimizin teminatı gençlerimizi eğitimden spora her alanda seferberlik ruhuyla en üst düzeyde yetiştirmek için gereken altyapıyı önemli ölçüde tamamladık. Gençlerimizle Türkiye Yüzyılı'nı gıpta edilecek bir istikbale dönüştürmekte kararlıyız.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ iktidarları döneminde sessiz devrimler gerçekleştirdik. Şüphesiz bu sessiz devrimlerin en büyüklerinden biri de gençlik alanında yapıldı. Bugün Türkiye'de gençler, her platformda söz sahibidir, hayallerini gerçekleştirmek için imkân sahibidir; çeperlerde değil tam da işbaşındadır, merkezindedir; nice başarılarda, zaferlerde hep en öndedir, en ön plandadır. Bu ülkenin gençleri gerçekleştirdikleri hayallerle Türkiye'yi çağın ilerisine taşımaya devam edecek.

Hükûmetlerimiz döneminde gençlerin her türlü talebine, her türlü temennisine, şikâyetlerine ve önerilerine kayıtsız kalmayarak gençlerin eğitim imkânlarına erişimlerini kolaylaştırdık. Ders kitaplarını ücretsiz hâle getirdik. Sınıf başına düşen öğrenci sayısını azalttık. Okullar, kampüsler inşa ettik. Gençlerimizin spora yönelmesi için tesisler, spor salonları, olimpiik havuzlar, gençlik merkezleri inşa ettik. Millet kütüphanesi gibi birçok merkezi ülkemizin 81 vilayetinde biz inşa ettik. Öğrencilerimizin 31 milyar liralık kredi borcunu sildik. 480 milyar liralık teknolojik cihaz desteği verdik, aylık 10 gigabyte internet desteğini sağlamaya devam ediyoruz. Aile ve Gençlik Fonu'nu kurarak faizsiz kredi imkânını sağladık. Yeni mezun gençlerimizi iki yıl boyunca genel sağlık sigortasından muaf tuttuk. Katsayı adaletsizliğini giderdik. Başörtüsü serbestliğini biz getirdik. KOSGEB aracılığıyla genç girişimcilere hibe ve kredi desteği sağladık. Üniversite harçlarını kaldırdık. 25 yaşını doldurmamış tüm gençlerimizden pasaport harcını biz kaldırdık. Bunların hiçbirisi yetinmeyerek siyasette gençlerimizin önünü açtık. Birilerinin ısrarla karşı çıkmasına, statükocu bir anlayışla "Ne gerek var?" demesine aldırmadan seçilme yaşını 30'dan 18'e düşürdük. Bu yapılan çalışmalar her bir gencimize farklı kapılar, farklı ufuklar açmıştır. Bunların izinde yolumuza devam edeceğiz.

Değerli Başkanım, saygıdeğer milletvekilleri; yıllardan beri gençlik konusunda muhalefetle aramızda ciddi bir bakış açısı farkı var; AK PARTİ olarak biz gençlere hayallerini gerçekleştirebilecekleri destekleri, teşvikleri, imkânları sunarken muhalefet ise gençlerimize karamsarlık aşıladı. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan gençlere tavsiye olarak "Oku, düşün, uygula, neticelendir." formülüyle hitap ederken muhalefet ise gençlere kavga, çatışma, şiddet ve olumsuzluk formülünü sundu. Aziz

milletimizin asil evlatlarının, hayallerinin peşinde koşarak başardığı ve bizim gurur duyduğumuz İHA'ya "maket" dediler, SİHA'ya ya "uçmaz" dediler, Togg'a "ithal" dediler. Tüm bu kara propagandalara, tüm bu umutsuz söylemlere, tüm bu umutsuzluk algılarına inat biz, AK PARTİ olarak yirmi iki yıldır olduğu gibi bugün de gençlerimizin güvenli geleceklerini inşa etmek için var gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, Türkiye bölgesel bir güç, küresel bir aktörse şüphesiz ki gençlerimizin buna katkısı çok büyüktür. Gençlerimiz Türkiye'nin tarihî misyonunun ne olduğunun, medeniyetinin kodlarının nelere tekabül ettiğinin farkındadır. Gençler Bosna'nın emanet olduğunun, Karabağ'ın Türk yurdu olduğunun, mavi vatanın namus gibi korunması gerektiğinin, siber vatanın ehemmiyetinin ve Ayasofya'nın bir izzet meselesi olduğunun bilincindedir. Biz, bu bilinçli gençlerimizi kısır tartışmalardan, sağcı solcu karanlığından çıkarıp Türkiye Yüzyılı aydınlığına kavuşturduk hamdolsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

AHMET KILIÇ (Devamla) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sözlerime son vermeden önce kendi şehrim Bursa'nın güzide kulübü Bursaspor'umuzdan bahsetmek istiyorum. Yaşadığı zor günlere inat genç bir yönetime, genç bir teknik ekibe ve genç bir sporcu kadrosuna güvenerek Bursa'mıza özlediği galibiyetleri şu an itibarıyla kazandırıyor Bursaspor'umuz; kendilerini tebrik ediyoruz. Takımını yalnız bırakmayan, statları hıncahınç dolduran Bursaspor taraftarımıza da huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Bakanlığın 2025 yılı bütçemizin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Balıkesir Milletvekili Mustafa Canbey'in.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, burada milletimizin derin köklerinden yükselen kültürümüzü, dünya sahnesinde parlayan turizm potansiyelimizi, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesini konuşmak üzere bir aradayız.

Bakanlığımız 2025 yılı için 53 milyar 202 milyon liralık bir bütçeyle hizmetlerini sürdürecektir. Bu bütçe bir yandan ekonomimize katkı sağlayacaktır, diğer yandan ise tarihimizin, kültürümüzün ve medeniyetimizin korunmasına yönelik önemli yatırımları kapsamaktadır. 2002 yılından bu yana Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde, Türkiye'nin turizmde gerçekleştirdiği atılımlar sayesinde bugün 2 milyon 250 bin yatak kapasitemiz, 55 milyon ziyaretçi ve 47 milyar dolarlık turizm geliriyle dünya sıralamasında öncü bir konumdayız. Ziyaretçi başına düşen ortalama harcama, yaklaşık bin dolara yükselmiş durumdadır. Bu, ülkemizin, artık sadece bir seyahat rotası değil bir kültür ve deneyim merkezi olarak kabul edildiğini de göstermektedir.

Değerli arkadaşlar, kültür, turizm ve tanıtım, bir ülkenin yumuşak gücünün en önemli unsurlarının başında gelir. Türkiye, uluslararası arenada yürüttüğü etkili tanıtım stratejileriyle bu alanda örnek bir ülke hâline gelmiştir. Turizm adına yapılan kampanya çalışmamız, ABD Başkanlık seçimleri sırasında büyük ilgi görmüştür. Yine, Paris Olimpiyatları'nda gösterilen tanıtım filmleri, ülkemizi milyonlarca kişiye tanıtmıştır. "Go Türkiye" platformları 268 milyon etkileşim ve 12 milyar dijital gösterimle ülkemizin kültürel zenginliklerini dünyaya taşımaktadır.

Bu çalışmalar, yalnızca turizm gelirlerimizi artırmakla kalmamış, aynı zamanda Türkiye'nin kültürel bir cazibe merkezi olarak konumunu pekiştirmiştir. Bir milletin kültürel mirası, onun dünya sahnesindeki varlığını güçlendiren en önemli unsurlardan bir tanesidir. Kültür ve Turizm Bakanlığımız bu bilinçle Geleceğe Miras Projesi'ni yürütmektedir. Bakanlığımız, arkeolojik zenginliklerimizi gün yüzüne çıkararak onları gelecek nesillere taşımaktadır. 2024 yılında müzelerimizde 11 binin üzerinde eserin restorasyonu yapılmıştır, kazı çalışmalarıyla 13 bin yeni eser müzelerimize kazandırılmıştır. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde eser sayımız artarken bu eserlerin korunması ve tanıtılması için yürütülen çalışmalar dünya çapında örnek teşkil etmektedir.

Kültür ve sanat faaliyetleri milletlerin hafızasını ve kimliğini güçlendiren en önemli araçlardır. 2024 yılında Devlet Tiyatrolarımız yaklaşık 2,5 milyon izleyiciye ulaşarak tarihî bir başarı elde etmiştir. Devlet Opera ve Balesi sahnelediği eserlerle Türk kültürünün modern yorumlarını dünya sahnesine taşımıştır. Türkiye Kültür Yolu Festivali milyonlarca kişiyi sanatın birleştirici gücüyle buluşturmuştur. Bu tür etkinlikler, yalnızca sanatsal organizasyonlar değil aynı zamanda toplumumuzu bir araya getiren, milletimizin değerlerini dünyaya tanıtan büyük projelerdir. Özellikle gençlerimize yönelik projeler kültür sanatın geleceğimizdeki rolünü belirlemiştir, bir medeniyet mirasçısı olarak yetişen nesillerimize ilham kaynağı olmuştur.

Cumhurbaşkanımızın liderliğinde hayata geçirilen Genç Kart uygulaması gençlerimizi müzelerden tiyatlara, kütüphanelerden sanat etkinliklerine kadar geniş bir yelpazede kültürle buluşturmuştur. Rami Kütüphanesi gibi projeler Türkiye'nin bilgiye, kitaba ve medeniyete verdiği önemi gözler önüne sermektedir. Bu tür yatırımlar gençlerimizi sadece kültürel değerlerle buluşturmakla kalmamakta, onları bu değerlerin gelecekteki taşıyıcısı hâline de getirmektedir.

Türkiye, sürdürülebilir turizmden müze projelerine, kültürel zenginliklere erişimi kolaylaştıran çalışmalardan kültürümüzü dünyaya tanıtan etkinliklere kadar geniş bir alanda model ülke konumuna ulaşmış durumdadır. Bütün bu başarılarının ardında güçlü bir liderlik ve milletçe sarf edilen bir emek yatmaktadır ki bu, takdir edilesi bir durumdur. Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın kültür ve turizme verdiği önem bu alandaki her başarının temel taşı olmuştur.

Değerli arkadaşlar, bir Balıkesir Milletvekili olarak şehrimizin de bu başarı hikâyesinde özel bir yeri olduğunu özellikle belirtmek istiyorum. Kaz Dağları'ndan Ayvalık'a, tarihî dokusundan gastronomi zenginliğine ve jeotermale kadar Balıkesir'imiz, yalnızca bir turizm merkezi değil aynı zamanda medeniyetimizin de bir aynasıdır. Ege ve Marmara'nın incisi, iki denize kıyısı olan Kuvayimillîye şehri Balıkesir ülkemizin en önemli turizm destinasyonlarından bir tanesidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MUSTAFA CANBEY (Devamla) - Bu vesileyle bütün bu güzellikleri yerinde görmek, Kaz Dağları'nın serin rüzgârlarını hissetmek, doğal oksijen solumak, Ayvalık'ın masmavi koylarında huzuru bulmak ve Balıkesir'in tarih kokan sokaklarında geçmişe yolculuk yapmak isteyen herkesi şehrimize davet etmek istiyorum.

2025 yılı bütçemizin de hayırlı olmasını temenni ediyor; başta Kültür ve Turizm Bakanımıza, Bakan Yardımcılarımıza ve tüm personellerine başarılar diliyorum.

Hepinizi saygıyla, muhabbetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Kayseri Milletvekili Sayın Ayşe Böhürler'in.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYŞE BÖHÜRLER (Kayseri) - Kıymetli Başkanım, Değerli Bakanlarımız ve sevgili milletvekillerimiz; Meclis çatısı altında bugün Türklerin Asya'da, Rumeli'de, Kuzey Afrika'da geçtikleri yollara astıkları kandilleri yakan; Asya'nın ve Balkanların kandillerini yakan, Türk-İslam mirasının kandillerini yakan medarıftiharımız TİKA üzerine konuşacağım.

Konuşmaya başlarken Kültür Bakanımıza ve Cumhurbaşkanımıza bir teşekkürü borç biliyorum. Çünkü Türk tarihini ayırtmadan antik çağlardan başlayarak, İslam öncesi tarih dönemlerinden başlayarak, yine İslam medeniyetinin Türklerle birlikte olduğu dönemden başlayarak cumhuriyetimizin eserleriyle bütün bu tarihi birbirinden ayırmadan, bir arada bir bütün olarak değerlendirip tüm eserleri onaran ve bu eserleri bugüne kazandıran Kültür Bakanımıza da özellikle teşekkür ediyorum.

Kültürler, yaşayan organizmalardır; dünya tarihi de onların kolektif biyografisi. TİKA, bu biyografide Türklerin ismini öne çıkaran bir kurum olarak Türkiye'nin en önemli yumuşak gücüdür. Gündem yaratan, cazibe oluşturan ve insanları yanına çeken politikalarıyla TİKA, Türkiye'nin girişimci ve insani dış politikasının sahadaki en önemli uygulayıcısıdır; yalnızca bir kalkınma ajansı değil, aynı zamanda Türkiye'nin dostluk ve dayanışma elini dünyanın dört bir yanına uzatan bir gönül köprüsüdür. Bizim İslam ve Türk coğrafyasında aldığımız duaların vesilesidir. Tarihî kopuşları birleştiren, devamlılıkların izini süren, Anadolu'dan dünyaya uzanan barış elidir. Küresel sorunların çözümünden sürdürülebilir kalkınmaya, dünyaya uzattığımız zeytin dalıdır. Ortak tarihimize sahip çıkan, pek çok ülkeyle iş birliği yapan, kültürel diplomasiyi barış için sürdüren TİKA, onardığı pek çok eserle de tarihe iz bırakmıştır.

İlk durağım Moğolistan ve Orhun Vadisi. Burada şunu göstermek istiyorum: Bu, Bilge Kağan Orhun Müzesi; TİKA tarafından onarılmış, tarihe kazandırılmıştır. 19'uncu yüzyılda Ruslar tarafından bulunan bu yapıtlar Bilge Kağan'ın nasihatlerini içerir ve bin üç yüz yıl öncesinde Göktürk alfabesiyle yazılmıştır. Yolu düşenleri buraya bekliyoruz. Buraya ulaşan yolu da yine TİKA onarmıştır. Bilge Kağan'ın sözlerini burada tekrarlamak istiyorum, Bilge Tonyukuk yazıtlarında şöyle diyor: "Bu sözümü iyice işit, adamakıllı dinle: Doğuda gün doğusuna, güneyde gün ortasına, batıda gün batısına, kuzeyde gece ortasına kadar onun içindeki millet hep bana tabidir." Bu coğrafya TİKA'nın da eserleri ihya ettiği coğrafyadır. Asya'nın kandillerinden biriydi Orhun Abideleri ve TİKA tarafından Dünya Kültür Mirası olarak kazandırıldı.

Türklerin tarihî yolculuğunun izi Rumeli'den Avrupa'ya, pek çok yere uzanır; TİKA bu izi takip eder. "Büyük Selçuklu Mirası" adı altında geniş bir katalog çalışmasıyla 13 ülkede Selçuklu eserlerini kayda geçirmiş, 5 ciltlik bir eser ortaya koymuştur, Kerkük'teki Osmanlı eserlerine dijital arşiv desteği vermiştir. Başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere cumhuriyetin kurucu kadrosunun ana ocağı Balkanların dört bir yanında TİKA'nın restorasyonunu yaptığı tarihî ve kültürel varlıkları ziyaret eden insanlarla karşılaşsınız. 2017'den beri bölgede en çok ziyaret edilen eserlerden biri Kosova'da şehit olan Osmanlı Sultanı I. Murat Hüdavendigar'a aittir. İstiklal Marşı Şairimiz Mehmet Akif'in "Kosova" şiirinde bahsettiği "Hani asker? Hani kalbinde yatan şah-ı şehid?/Ah o kurban-ı zafer nerede bugün? Nerede o ıyd?" dediği bu türbe tarumar hâlde dururken TİKA tarafından onarılmıştır. Bosna Hersek'teki Drina Köprüsü, Makedonya'daki Atatürk'ün mezun olduğu Manastır Askerî İdadisi, Kosova'daki Sinan Paşa Camisi, Halveti Tekkesi, Sırbistan'ta Ram Kalesi Balkanlarda TİKA izini sürdüğümüzde rastladığımız mekânlardır. Akıncıların, abdalların, fetih erlerinin, serhat beylerinin hatıraları TİKA tarafından yaşatılır; isimlerine sempozyumlar düzenlenir, kitaplar çıkarılır.

Yahya Kemal'in "Tuna" şiirinde "Bir yaz günü geçtik Tuna'dan kafilelerle" mısrasında andığı o akıncı günlerimizin mirası Budapeşte'de Gül Baba Tekkesi yine TİKA tarafından Macaristan Hükûmetinin desteğiyle ihya edilmiştir. Önceden Bektaşî-Alevî dergâhı olan bu tekke, bugün pek çok kişi tarafından ziyaret edilmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYŞE BÖHÜRLER (Devamla) - Son olarak bir dakika uzatır mısınız efendim?

BAŞKAN - Buyurun.

AYŞE BÖHÜRLER (Devamla) - 170'den fazla ülkede faaliyet gösteren TİKA temsilciliklerinden biri de Kudüs'te bulunur. Kudüs'te TİKA sadece eser ihya etmez, bugün Mescid-i Aksa Camisi TİKA tarafından onarılmıştır; orada engelliler, yaşlılar, ihtiyaç sahipleri için kurduğu bakımevleriyle de pek çok insani hizmet verir. Anadolu'dan dünyaya uzanan zeytin dalı olan TİKA, Sayın Cumhurbaşkanımızın sık sık vurguladığı insani dış politika vizyonunun bir örneğidir. Ben, TİKA ve bu çerçevedeki çalışmalarından dolayı hem Cumhurbaşkanımıza hem Kültür Bakanımıza teşekkürlerimi iletiyor ve bu eserleri korumanın ülke olarak bir borcumuz olduğunu söylüyorum. Dilek İmamoğlu'nun söylediği türküye Kültür Bakanımız ne yaptı, nasıl bir tepki verdi bilmiyorum ama bu eserlerin öneminin altını çizmek isterim.

Teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Bursa Milletvekili Osman Mesten.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA OSMAN MESTEN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi kapsamında Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı bütçesi üzerinde AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Malumunuz üzere, 2023 yılı, Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın ifadesiyle Türkiye Yüzyılı'nın başladığı senedir. Bununla birlikte, 3 Kasım 2023 tarihinde Türk Devletleri Teşkilatı Astana Zirvesi'nde TURKTIME, Türk Yüzyılı, Türk Devri hedefi ilan edilmiştir. Merhum Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne 21'inci yüzyıl Türk asrı olacaktır." hayali somut adımlar atılarak ete kemiğe büründürülmüştür.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; başta Türk Devletleri Teşkilatı, TÜRKPA, TÜRKSOY gibi uluslararası kurumların yanında, TİKA, Maarif Vakfı, Yunus Emre Vakfı gibi millî kurumlarla birlikte YTB de bu vizyon ve amaç uğrunda güçlü bir şekilde

çalışan önemli kurumlarımızdan biridir. ASELSAN, TUSAŞ, HAVELSAN, ROKETSAN gibi kurumlarımızın savunma sanayisinde yaptıklarını YTB de sosyal ve kültürel alanda yapmaktadır. Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı Türkiye'nin aktif dış politika perspektifiyle örtüşecek şekilde yurt dışında yaşayan vatandaşlarımız, soydaş ve akraba topluluklar ve uluslararası öğrencilerle ilgili çalışmalar yürütmekte olup kamu kurum ve kuruluşları tarafından bu üç alana yönelik sunulan hizmetlerin koordinasyonunu yürütmektedir. Geçtiğimiz dönemde 2022 yılında Türk Devletleri Teşkilatına üye Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'ın diasporaları YTB'nin ev sahipliğinde buluşmuşlardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizle tarihî bağları ve köklü ilişkileri olan kardeş topluluklarla irtibatlarımızı güçlendirmek ve ortak kültürümüzü canlandırmak amacıyla kültürel miras kayıt çalışmaları yapılmaktadır. Başta Avrupa olmak üzere son yıllarda yabancı düşmanlığı, İslam düşmanlığı ve her türlü ayrımcılığın yükseldiği bir dönemden geçmekteyiz. YTB vatandaşlarımızın maruz kaldıkları hak ihlallerine yönelik hukuki destekler sağlamış olup bunun yanı sıra insan hakları ve hukuk alanında danışmanlık hizmetleri ve eğitimler vermektedir. Bugün sayıları 7 milyonu aşan yurt dışındaki vatandaşlarımız, yabancı düşmanlığından aile birleşimindeki sıkıntılara, eğitim sorunundan eşit katılıma kadar çeşitli sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır. Başkanlık bu amaçla yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın talep ve ihtiyaçlarına yönelik olarak ayrımcılıkla mücadele, insan hakları, siyasal katılım, mavi kart, çift dillilik, gençlik ve tecrübe paylaşımı, kültür ve sanat gibi çeşitli sahalarda çalışmalar yürütmektedir. Ayrıca, yurt dışındaki mevcudiyetimizin varlık ve saygınlığını nesiller boyunca sürdürecektir olan özellikle gençler ve çocuklarımız olduğundan Başkanlığın faaliyetleri esas olarak bu gruplar üzerine yoğunlaşmaktadır. Bu kapsamda, yurt dışında çocuklarımıza, gençlerimize Türkçe dersleri verilmekte, gençlik kampları, Tarih Akademisi gibi faaliyetler yapılmakta, öğrencilerimize burslar sağlanmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyanın pek çok farklı noktasından, 142 ülkeden yaklaşık 15 bin uluslararası öğrenci 72 farklı şehirde, 136 üniversitede Türkiye bursları kapsamında ülkemizde hâlihazırda öğrenim görmektedir. Bu proje kapsamında ülkemizde eğitim gören on binlerce öğrencinin her birinin kendi ülkelerine gittiğinde Türkiye gönüllüsü olarak faaliyet gösterdiklerini düşündüğümüzde bu kurumun çalışmalarının ne kadar önemli olduğu aşikâr bir şekilde belli olmaktadır. Türkiye bursları kapsamında 2024 yılı için 171 ülkeden 122 bine yakın başvurunun olması Türkiye'nin ne derece büyük bir ülke olduğunun somut göstergesidir.

Başkanlığın uluslararası öğrencilere yönelik faaliyetleri yalnızca burs vermekle sınırlı değildir; farklı ülkelerden gelen her bir öğrencinin Türkçe öğrenmesi, barınması, sağlık giderleri, sosyal ve kültürel oryantasyonu, akademik ve bilimsel anlamda desteklenmesi de Başkanlık tarafından planlanıp yürütülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama son verirken 2025 yılı bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlı olmasını temenni eder, saygılarımı sunarım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şanlıurfa Milletvekili Mehmet Ali Cevheri.

Buyurun Sayın Cevheri. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ALİ CEVHERİ (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 yılı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyor, bütçemizin devletimize ve milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Sözlerime, Sayın Cumhurbaşkanımızın vakıflarla ilgili şu sözleriyle başlamak istiyorum: "Vakıflar 'İyilik ve takvada yarışınız.' ilahi emrinin tecessüm etmiş hâlidir. Her vakfiye, aynı zamanda bizlere tevdi edilmiş bir emanettir. Emanete sahip çıkmak ise, bizim inancımızın bir gereğidir."

Vakıflar, insanlara faydalı olabilecek herhangi bir mülk veya geliri, bunu Allah'ın mülkü kabul ederek insanların ve diğer varlıkların hizmetine sunmak anlamına gelmektedir. Vakıf, bizim medeniyetimizin temel taşlarından biridir. Geçmişte birçok hizmet vakıflar yoluyla gerçekleştirilmiştir. Medeniyetimiz, yolcuya barınak, yoksula aş, muhtaca destek, kuşlara bile yuva olan nice vakfa ev sahipliği yapmıştır. Vakıflarımız, şefkat sinesi, şifa kapısı, yardım eli ve huzur yuvası olmuştur. Yuvasız hayvanların ve ormanların korunmasına yönelik kurulan vakıflar bu hizmetin en güzel örnekleridir. Vakıflarımız, yalnızca insana değil tüm canlılara ve tabiata karşı da şefkatli bir bakış açısının meyvesidirler. Vakıf kültürümüz, binlerce yıl süren bir hayır geleneği ve insanlığa hizmette oluşturduğu eşsiz örneklerle hâlen yaşatılmaya devam edilmektedir. Bugün, vakıflar, yalnızca dinî ve kültürel değerlerin yaşatılmasında değil, aynı zamanda ülkemizin sosyal dayanışmasını artırmada ve sivil toplumun gelişiminde de önemli rol oynamaktadırlar. Vakıf, ayırım gözetmeden tüm yaratılanlara hizmet sunmak demektir. Vakıf olmak, kendinden geçmek, kendini insanlığa adanmak, vahdetle birleşmek, âdeti bir olmaktır. Vakıf kurmak, vakfetmek esasında bir tek Allah'ın rızasını gözetmek, hayırda yarışmak, fâni dünyada baki hizmetler bırakmaktır. Zira, vakıf hayatını vakfeden demektir, artık kendisi üzerinde tasarruf hakkı yok demektir. Nitekim, vakfedilen bir para veya mal üzerinde esas sahibinin tasarruf hakkı artık kalmaz.

Bu kapsamda, tarihî açıdan köklü bir geleneğe sahip olan Vakıflar Genel Müdürlüğü vakıfları vakfedenlerin iradesi doğrultusunda, günümüz şartlarına uygun olarak yaşatmak, geliştirmek ve gelecek nesle aktarmak misyonuyla hareket etmektedir. İnsanların öldükten sonra amel defterini açık tutan "sadakaicariye" anlayışıyla, insanlığa ve diğer yaratılanlara hizmet sunmak için okul, köprü, çeşme, kuyu, hastane, cami gibi imaretler inşa etmek vakıf anlayışının bir gereğidir. Bu hizmetlerin yapılmasını emreden ve tavsiye eden İslam medeniyetine "vakıf medeniyeti" denilmektedir. İslam, medeniyet inşa eden bir anlayış, bir kültür olmuştur. Müslümanlar emperyalistler gibi sömürmemiş, medeniyet yıkmamış, medeniyet inşa etmişlerdir.

Vakıflar yüzlerce yıl öteden günümüze ve gelecekte tüm insanlığa hizmet sunma misyonunu yüklenmiştir. Geçmişte ecdat, eğitim, sağlık, bayındırlık ve çevre koruma gibi daha birçok hizmeti vakıflar eliyle gerçekleştirmişlerdir.

Bu doğrultuda, son dönemde gerek yurt içinde ve gerekse yurt dışında bulunan 5.500 adet ecdat eseri yeniden ayağa kaldırılmış, Balkanlardan Afrika'ya, Asya'dan Orta Doğu'ya kadar gönül coğrafyamızın her bir köşesinde bulunan camiler, imarethaneler, köprüler ve kervansaraylar yok olmasın diye tadilatı yapılmış, ayağa kaldırılmıştır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Vakıflar Genel Müdürlüğü sadece vakıf eserlerinin korunması ve ihyasında değil, kültürel hizmetlerden muhtaçlara el uzatılmasına kadar geniş bir alanda faaliyet göstermektedir. Engellilere, dul ve yetimlere muhtaç maaşları ödenmekte, ilköğretimden üniversite öğrencilerine kadar eğitim yardımları, burslar verilmektedir. Bunların yanı sıra, 2 adet vakıf kültür merkezi, 3 adet vakıf kütüphanesi ve 11 adet vakıf müzesiyle milletimize kültürel alanda da hizmet vermektedirler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye yalnızca kendi vatandaşlarına değil dünya genelindeki ihtiyaç sahiplerine de yardım eli uzatan bir ülke olmuştur. Günümüzde ülkemiz, uluslararası yardımlar ve vakıf faaliyetleriyle küresel dayanışmanın öncüsü hâline gelmiştir. Gazzeliler başta olmak üzere, dünyanın dört bir yanındaki mazlumlara, mağdurlara uzanan eller insanlık adına bir umut ışığı olmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET ALİ CEVHERİ (Devamla) - Kadim geçmişimizin değerlerini yaşatan, toplumları birbirine bağlayan ve yarının dünyasına umut bırakmada bir köprü vazifesi gören vakıfların sürdürülmesinde ve muhafazasında rol alan Vakıflar Genel Müdürlüğünün tüm personeline teşekkürlerimi sunuyor, bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Antalya Milletvekili Sayın Mustafa Köse.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA KÖSE (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2025 yılı bütçesi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygılarımla selamlıyorum.

Dünyanın sayılı kültür ve medeniyetlerinden birine sahip olan Türk milleti, uygarlıkların beşiği bir coğrafyada binlerce yıllık bir geçmişe sahiptir. Bu büyük kültürel ve doğal mirasın korunması, değerlendirilmesi, tanıtılması ve gelecek kuşaklara aktarılması, böylece millî kimlik ve bilincin güçlendirilmesi amacıyla 1983'te Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu kurulmuştur. Yüksek Kurum Türk dilini, kültürünü, tarihini, sanatını yurt içinde ve yurt dışında tanıtmayı ve yaymayı, bütün yönleriyle cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk hakkında bilimsel çalışmalar yürütmeyi amaç edinmiştir, bu doğrultuda çalışmalarına devam etmektedir.

Değerli arkadaşlar, bir ülke düşünün; kuzeyinde savaş var, güneyinde savaş var, doğusunda savaş var ve o ülkeye 55 milyon üzerinde turist geliyor. Evet, bu yıl ülkemize 57 milyonu aşkın turist gelmiş. Nereden gelmiş? Asya'dan gelmiş, Avrupa'dan gelmiş, Güney Amerika'dan gelmiş, Kuzey Amerika'dan gelmiş, Afrika'dan gelmiş, Avustralya'dan gelmiş. Dünyanın dört bir tarafından eğer bu kadar insan sizin ülkenize geliyorsa o ülkede huzur vardır, o ülkede emniyet vardır; o ülke güvenli bir ülkedir, o ülke çekim merkezidir, cazibe merkezidir. İşte, bu iklimi sağlayan da sağlam iradesi, güçlü liderliğiyle Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'dır. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Bu durum bize aslında ne kadar doğru bir turizm politikası ortaya koyduğumuzu da açık ve seçik bir şekilde göstermektedir.

Kıymetli arkadaşlar, beş yüz yılda bir yaşanacak pandemiyi yaşadık biz, bin yılda bir olacak deprem felaketleri bizim başımıza geldi, etrafımız zaten yangın yeri. Böylesi zorlukların içerisinde geçtiğimiz yıla oranla turist ziyaretimizi yüzde 9 oranında artırmışız; turizm gelirimizi 47 milyar dolara çıkarmış, yüzde 8 oranında artırmışız. Böyle bir başarıyı ortaya koyan Kültür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy'a huzurlarınızda teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Turizm sektörünü bilen, işin içinden gelen, sektörün tüm paydaşlarının meselelerine vâkıf olan Antalyalı bir Bakana sahip olduğumuz için şanslıyız, gururluyuz.

Antalya, tarımın ve turizmin başkenti, dünyanın gözünün üzerinde olduğu bir şehir. Bu yıl Antalya'mızda biz 17 milyon turisti ağırladık. Bakanlığımız Antalya'nın kültür ve turizmine katkıda bulunmak, marka değerini artırmak için muazzam çalışmalar ortaya koydu. Antalya'da bulunan birçok tarihî eseri, ören yerini, parkı ve turistik bölgeyi UNESCO Dünya Miras Listesi'ne aldık. Geleceğe Miras Projesi kapsamında, Perge'den Phaselis'e, Side'den Lybton Kome'ye, Termessos'dan Patara'ya kadar Antalya'nın dört bir tarafında tarihî mirası ortaya çıkarmak için kazı çalışmaları yaptık.

Değerli arkadaşlar, Manavgat'tan Tekirova'ya kadar tam 12 tane beş yıldızlı halk plajı açtık, hemşehrilerimizin kullanımına sunduk. 1.198 adet sit alanını ve 4.072 taşınmaz kültür varlığını tescil ettirdik. Bütün bu hizmetlerin yanında, aslında Büyükşehir Belediyesinin yapması gerekirken biz Serik Arıtma Tesisi'ni ve Kemer Çamyuva Arıtma Tesisi'ni hizmete aldık, denizlerimizin kirlenmesini önledik.

Biz bu hizmetleri yaptık, yapıyoruz. Peki, siz ne yaptınız, iki dönemdir Antalya Büyükşehir Belediyesini siz yönetiyorsunuz? Arıtmayı yapmak sizin görevinizdi, seçim döneminde "Her ilçeye bir arıtma yapacağız." diye söz verdiniz, yapmadınız; biz tam 23 tane yaptık. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Trafik çileye dönüştü, trafik keşmekeş hâline geldi. Bizim dönemimizde 32 tane köprülü kavşak ve alt geçit yaptık, üzerine 1 tane bile ilave etmediniz. 47 kilometre raylı sistem hattı yaptık, bir karış yeni bir proje yapıp üzerine ilave etmediniz.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Halkımızın demiri eksik ama öyle demiri eksik değil, sağlık bakımından eksik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

MUSTAFA KÖSE (Devamla) - Şehrin cazibesini artırmak için Konyaaltı Projesi'ni, Boğaçayı Projesi'ni, Dokuma Projesi'ni, Tünektepe Teleferik Projesi'ni yaptık, bakımını dahi yapamadınız.

Kongre ve kültür merkezleri, müzeler, bilim merkezleri yaptık; benzeri bir tane yatırım yapmadınız. Kültür Bakanlığımızın 20 tane kütüphanesi var, üzerine belediyelerimiz 23 adet kütüphane yaptı, 1 tane bile ilave etmediniz.

İçinden kamyonlarla geçtiğimiz kanalizasyon hatları yaptık, o rögarların bakımlarını dahi yapamadınız ve maalesef en ufak yağmurda Antalya'yı sele teslim ettiniz. Konuşmaya geldi mi laf çok ama icraata geldi mi maalesef yoksunuz; işte, CHP budur.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası İstanbul Milletvekili Mustafa Hulki Cevizoğlu'nun.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA HULKİ CEVİZOĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli üyeler; Atatürk Araştırma Merkezi ve Atatürk Kültür Merkezi üzerine konuşmak için karşınızdayım.

Aslında, merkezlerimizin yaptığı çalışmaları değil, Atatürk'ün medeniyet tasavvurunu anlatmak istiyorum; beş dakika içine sığmayacağını düşündüğüm için birkaç cümleyle onu sona bırakıyorum.

Atatürk Kültür Merkezi Bakanlığımız 2024 yılı içinde... Başlıklarını söyleyeceğim yaptıkları faaliyetler açısından. Kültürel emperyalizmi önlemenin yolu, aynı zamanda edebiyatımızda yerli ve millî olmaktan geçiyor. Bu hedef doğrultusunda, Kültür Merkezi Başkanlığımız Türk Masal Külliyyatı'nı düzenlemiş ve bunu 8 tane yabancı dile çevirerek yabancıların da okumasına sunmuştur.

İkinci olarak, Türk devlet ve düşünce hayatına yön veren şahsiyetlerin içinde yer aldığı bir külliyyat hazırlamıştır. Bunun içinde Türk devlet düşünürleri, önemli şahsiyetler, bilim insanları yer almıştır.

Üçüncü olarak, Türk Kültürünün Canlı Tanıkları Belgeseli üzerine bir eser hazırlanmış, bir ansiklopedi çalışmasıyla devam edilmiş, Türk kültürünün bilgileri bu ansiklopedide yer almıştır. Bilimsel etkinlikler ve yayınlar devam etmiştir; çok uzun, sayfalar dolusu olduğu için onları geçiyorum.

Kısa adı "ATAM" olan Atatürk Araştırma Merkezi faaliyetleri ise daha ayrıntılı biçimde... "Atatürk Ansiklopedisi" hazırlanmış ve bitimine doğru devam ediyor. Bugüne kadar Atatürk'le ilgili 1.233 madde yer almış Atatürk Ansiklopedisi'nde.

Atatürk Araştırma Merkezinin bir başka çalışması, Türkiye'nin yüzyıllık birikimini içeren 7 ciltlik bir eser hazırlamak olmuştur. Öte yandan, yine, Türk Dünyası Ansiklopedisi hazırlanmış, bunun içinde "Türk Devletleri, Türk Devlet Adamları, Tarih ve Kültür, Türk Toplulukları, Dil ve Edebiyat, Coğrafya ve Mekân, Bilim ve Sanat ile Aydın ve Düşünürler" alt başlıklarında 8 alt kategori yer almıştır. Az çalışılan bir çalışma da gerçekleştirilmiş, Atatürk'ün, Mustafa Kemal Atatürk'ün Avrupa'daki izleri ve düşünce dünyasının oluşumuna ilişkin bir proje hazırlanmıştır. Bakanlığımızın ilgili birimlerinin merkezlerinin çalışmalarını kutluyoruz, bütçesi hayırlı olsun.

Asıl söylemek istediğim de şu: Atatürk Türkiye'de bir kültür devrimi gerçekleştirmiş ama bu, Türkiye'de kültür ve medeniyet ayrımı açısından tartışmalı bir nokta, şu açıdan: Sosyolojik bilgilere göre kültür ile medeniyet aynı şey midir, tartışılıyor. Yani bir ülke örneğin Batı'nın medeniyetini alacaksa Batı'nın kültürünü de olduğu gibi almak mecburiyetinde midir? Bu konuda Arnold Toynbee ile bizim sosyologlarımızdan -çok önemli sosyoloğumuz-ve Atatürk'ün fikir babaları, fikir önderlerinden birisi olan Ziya Gökalp arasında büyük bir çatışma vardır zihinsel olarak. Arnold Toynbee "Eğer medeni olacaksınız örnek aldığınız ülkenin yeme içme tarzını, kılık kıyafetini, oturup kalkmasını, eğitimini aynen değiştirmeden bire bir alacaksınız." demiştir. Ziya Gökalp ise benim de savunduğum biçimde, kendi millî ve yerel değerlerimize sahip çıkarak, kendi kültürümüze sahip çıkarak medeni olunabileceğini savunmuştur. Bizim bugün yüz yıldır içinde bulunduğumuz, çektiğimiz sıkıntı Batı'nın bütün davranışlarını bire bir kopyalamak olmuştur yani Atatürk aslında "Biz Batılılaşacağız, maymun gibi onları taklit etmeyeceğiz." demiştir ama uygulamada maalesef, biz bire bir Batı'nın bize uysa da uymasa da kültürünü taklit etme noktasına gelmişizdir. Bunu inşallah, bir başka zeminde uzun uzun medeniyet, kültür tasavvurunu konuşuruz.

Bakanlığımızın bütçesi hayırlı olsun.

Hepinize saygılar sunuyorum. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Karaman Milletvekili Osman Sağlam'ın.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA OSMAN SAĞLAM (Karaman) - Sayın Başkanım, kıymetli Bakanlarım, değerli milletvekillerim; Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu bütçeleri üzerine grubum adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi ve Karamanlı hemşehrilerimi buradan saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Bugün milletimizin köklü kültürünü, tarihimize olan bağlılığımızı ve dilimizi konuşmak için buradayız. Bu toprakların sesi, gönüllerimizin dili olan Türkçemiz ve tarihimizin derin kökleri bizi bir arada tutan en güçlü bağlardır. Dilimizin ve tarihimizin şanlı geçmişini yaşatmak için gösterilen çabalar sadece birer görev değil aynı zamanda, gelecek nesillerimize bırakacağımız en önemli mirasımızdır, Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu bu kutsal emanetin taşıyıcılarıdır, onların çalışmaları milletimizin benliğini ve değerlerini korumak için birer mihenk taşı olmuştur.

Değerli milletvekilleri, Karaman Milletvekili olarak Türk Dil Kurumu hakkında konuşmak benim için özel bir anlam taşımaktadır. Zira, Türk dilinin başkenti, Türkçe'nin ilk kez resmî dil kabul edildiği Karaman yalnızca bir şehir değildir, Türkçemizin yüceltilip geleceğe taşındığı bir bayraktır. Karamanoğlu Mehmet Bey'in 1277'de yayımladığı "Şimden geru divanda, dergâhta, mecliste ve meydanda Türkçeden özge dil kullanılmaya." fermanı sadece bir dilin değil, bir milletin özgürlüğe olan bağlılığının ilanıdır. Yunus Emre sade ama derin mısralarıyla Türkçemizi bir sevgi ve hoşgörü dili hâline getirmiş, milletimizin gönlünü birleştiren güçlü bir bağ olmuştur. Bugün, Türk Dil Kurumunun dilimize yaptığı hizmetlerle övünç duyuyoruz. 1932'de Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulan bu kurum Türkçemizi korumak, geliştirmek, zenginleştirmek için bilimsel çalışmalara öncülük etmektedir. 2024 yılı itibarıyla yayımlanan 1.580 eser, düzenlenen yüzlerce etkinlik, bilimsel projeler ve burslarla Türk Dil Kurumu yalnızca dilimizin koruyucusu değil, aynı zamanda onun geleceğe taşınmasının garantörü hâline gelmiştir. Türk Dil Kurumunun Türkçe sözlük bilimi araştırmaları derlemi gibi projeleri dilimizin söz varlığını ve kökenini bir bütün olarak incelemeye devam etmektedir. Mobil uygulamalardan çevrim içi sözlüklere, e-kitaplardan geniş çaplı bilimsel sempozyumlara kadar her alanda modern teknolojiyi kullanarak Türkçemizi dünyanın her köşesine ulaştırmaktadır. İşte, bu Türk dilimize duyulan derin bağlılığın bir göstergesidir.

Sayın Başkanım, kıymetli milletvekillerim; Türk Tarih Kurumu da bir milletin geçmişine duyduğu saygının en somut ifadesidir. Yine, 1931'de Mustafa Kemal tarafından kurulan bu Kurum yalnızca geçmişle korumakla kalmamış, aynı zamanda tarihimize dair yanlış anlatımları düzeltme görevi de üstlenmiştir. Türk Tarih Kurumunun düzenlediği kongreler, yayımladığı eserler ve uluslararası iş birlikleri tarihimizin hakikatlerine ışık tutmuş, geleceğimize yön vermiştir. Türk Tarih Kurumu tarihimizin her alanını aydınlatmak ve geleceğe taşımak için çalışmalarını kararlılıkla sürdürmektedir. 2024 yılına kadar Anadolu'da gerçekleştirilen 30 kazı ve köy araştırmasına 150 milyon Türk lirasından fazla destek sağlanmıştır. Dijitalleşme projeleriyle arşivdeki belgeler ve fotoğraflar erişilebilir hâle getirilmiştir. Kurum ulusal ve uluslararası iş birliği çerçevesinde toplam 62.720 eseri üniversiteler, kütüphaneler ve kamu kurumlarında ücretsiz dağıtmış, milletimizin tarihe olan bağlılığını güçlendirmiştir. Bu çalışmalar tarihimizin geçmişine olduğu kadar geleceğine de ışık tutmaktadır.

Değerli milletvekillerim, Türkçemizi ve tarihimizi yaşatmak yalnızca bu kurumların değil hepimizin görevidir. Bizim görevimiz Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde Türkiye Yüzyılı'nda bu toprakların sesini ve hikâyesini sadece bugün değil yarınlara da taşımaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

OSMAN SAĞLAM (Devamla) - Karamanoğlu Mehmet Bey'in Türkçe fermanı ve Yunus Emre'nin en eski divanı olan Karaman Nüshası'ndaki mısraları hepimize bu yolda rehber olmalıdır: "Gelin tanış olalım/İşi kolay kılalım/Sevelim sevillelim/Dünya kimseye kalmaz." (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bu duygu ve düşüncelerle 2025 bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum, başarılar diliyorum.

Çok teşekkürler. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - En doğru okunuşu: Bu dünya kimseye kalmaz.

BAŞKAN - Söz sırası İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları'nın

AK PARTİ GRUBU ADINA YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (İstanbul) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri; AK PARTİ'nin geçtiğimiz yirmi yıl içerisindeki başarısını rakamlar vererek sıkıcı bir konuşma yapmayacağım. Müsaade ederseniz rakamların konuşmacıyı rahatlatan güvenli alanından uzaklaşarak ama rakamlardan hareketle gerçek, siyasi, kültürel bir tartışma açmak niyetim. Bir derdim var çünkü. Derdim, Antonio Gramsci'nin kemiklerini sızlatsa da kültürel hegemonya. Bakın, daha geçen gün Devlet Opera ve Balesinin Şırnak'ta başlatılan Anadolu Opera ve Bale Festivali kapsamında düzenlediği Şehrinuh Konseri'nden bahsedeyim birazcık gururla. Salon tıklım tıklım, koridorlar, orkestra yerinde, şef bagetiyle en ünlü operaların en ünlü aryalarından oluşmuş bir repertuvarla seyirci karşısında. Nerede? Suriye sınırının hemen yanında, az ötede silahlar patlarken barışın şarkıları semada. Sanatın gücü bu işte; insana, hayatının insan eliyle yeniden yaşanılabilir bir yer olduğunu söyleme, inandırma gayretidir sanat. Kültür Bakanlığımız sadece Şırnak'ta değil bu yıl etkinliklerini aynı zamanda Ardahan, Kırklareli, yurdun dört bir tarafında yaptı. Bayburt, Bayburt olalı böyle bir güzellik görmedi çünkü güzel olan her şey bizim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü güzel olana talibiz. Değil mi ki dünya bize mescit kılındı, değil mi ki Doğu da bizim Batı da. O hâlde, kendimizi ayırmayacağız güzelden, güzel neredeyse oradan. Mozart da Beethoven, Verdi, Wagner, hepsi bizim; İtrî, Zekai Dede, Hafız Post ya da Karacaoğlu, Yunus Emre, Neşet Ertaş, Mahzuni; dünyanın neresinde yaşarsa yaşasın, kim sahip çıkıyor, kim kendi dünya yarısını onunla sarıyorsa onundur.

Atatürk'ün 1934'te bu Meclis kürsüsünde yeni ulusun inşası için sahnenin, çağdaş Batı müziğinin önemini vurgulayan sözlerini hatırlattım geçen konuşmamda. Haklıydı gerekçeleri onların. Elbette, bütün doğrular gibi zamana bağlıdır doğrular. Kurulan yeni ulus devletin zihinlerdeki inşası için çok çalışır dönemin şairleri, bestecileri, şuarası. Atatürk'ün işareti bu yöndedir çünkü, muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkmak için çalışılmalı. Bu önermeye göre muasır medeniyetler oradadır ve biz buradayız. Muasır medeniyetler yukarıda, görece biz ondan daha aşağıdayız. Çok çalışılmalıdır o yükseltiye ulaşmak için, yükümüz ağır; bir milleti değil, artık, bir ulusu yüklenmişizdir. Asla geriye dönüp bakmayacağız, hep ileri, hep ileri, daha ileri.

Yunan mitolojisindeki Sisyphos'u ve onun ibretlik hikâyesini bilirsiniz. Zavallı Sisyphos, kendi kurnaz zekâsını hâkim tanrılarla kıyaslayıp, yarıştırdı onları kandırmaya çalışınca, tanrılar haddini bildirmek üzere koskoca kayayı durmamacasına bir tepeye çıkarma cezası verir Sisyphos'a. Gayretle yüklenip çıkarır koca kayayı Sisyphos, tepeye bırakır, soluklanır fakat bir süre sonra kaya gerisin geriye düşer. Bir kez daha... Sonra bir kez daha... Bir kez daha... Çok çalışır Sisyphos. Kurnaz Sisyphos çok geçmeden anlar tanrıların kendisine nasıl bir oyun oynadığını? Cezası budur, sonsuza kadar kayayı o tepeye çıkarmak, çıkarmak, çalışmak, çaba göstermek, emek vermek.

Muasır medeniyetler seviyesini kendinizden ayırırsanız, onu kendi seviyenizin üzerinde bir yere konumlandırırsanız çalışmak, çabalamaktan başka bir şey bırakmazsınız kendinize. Çalışmak... Daha çok çalışmak... Sonra daha da çok çalışmak... Ancak çok iyi bir çalışan olursunuz. Çalışmayı bu kadar kutsayıp ilahlaştırıyorsanız kölesiniz demektir, bir köle sahibiniz var demektir. Bizim modernlik, çağdaşlık, asrılık -adına ne dersiniz deyin- hikâyemiz de aslında biraz böyle. Peki, ne yapmalı? Bu sarmaldan nasıl çıkacak Sisyphos'lar? İşte, bunun adı Türkiye Yüzyılı. Türkiye Yüzyılı bir isim koyma, adlandırma çabasıdır...

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Biz sanki köle yüzyılı gibi gördük.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (Devamla) - ...ama aynı zamanda yapılmış tanımları ve kavramları, sınırları bozma çabasıdır. Sınırlar ve tanımlar çizilebiliyor, yapılabilirse silinebilir, yerine yeni tanımlar yapılabilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜCEL ARZEN HACIOĞULLARI (Devamla) - Çok teşekkür ediyorum.

Efendim, kendimizi "Türk, beklenendir." diye adlandırdık. Bazıları hâlâ Beckett'e takılı kalıp Godot'yu bekleyebilir ama sizin 1938 yılından 1950'ye kadar vatan hainliğiyle yaftalayıp hapislerde yatırdığınız, sonra vatandaşlığını iade ettiğimiz Nazım Hikmet'in söylediği gibi, mazlumların beklentisiyiz biz; 20'nci yüzyılın en ümitli insanı, canım ciğerim işçi sınıfının, işçi Kerim'in beklentisiyiz biz. Biz muasırız efendiler. Sağa sola bakmayın; zaman bizde ve mekân bize emanet. Muasırız biz; tepeye çıkmayı, çıkma çabasını reddediyoruz. Tepedeyiz, tepe biziz, biz muasırız.

Saygılar sunuyorum efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sivas Milletvekili Sayın Rukiye Toy. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA RUKİYE TOY (Sivas) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi görüşmeleri kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığı bağlı kuruluşu Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı bütçesi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Siyasi istikrarın ve güçlü Türkiye vizyonunun en önemli sembollerinden olan AK PARTİ Hükûmetlerinin 23'üncü, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminin 7'nci, Türkiye Yüzyılı'nın 2'nci bütçesi niteliğindeki 2025 yılı bütçesinin ülkemize ve milletimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Değerli arkadaşlar, kültürel miras varlıkları bir toplumun ortak geçmişini taşıyarak tarih boyunca tevarüs eden deneyimleri ve geleneklerin devamlılığını sağlar. Geçmiş ile bugün arasında kurduğu bağlantıyla da toplumsal dayanışma ve birlik duygularını güçlendirerek yaşanan kültüre ve döneme bir temel oluşturur ve geleceğin şekillenmesinde önemli rol oynar. Bu kapsamda, yazma eserler kültürel miras yelpazesinin orijinal yazın ürünleri olarak geçmişteki kodlarımızı bize en iyi tanıtan ecdat emaneti yadigarlarımızdır.

Toplumla tanıştırma ve gelecek nesillere intikalini sağlama sorumluluğunu üstlenmemiz gereken bu güzide kaynaklar, sahip oldukları bilgi, içerik ve sanatsal özellikleriyle de özel bir ihtisası, sürdürülebilir kültürel miras yönetimini gerektirmektedir. 2010 yılı sonuna kadar sıradan bir kütüphanecilik faaliyetine konu olan yazma eserler, bu gereklilikten hareketle aynı yıl kurduğumuz Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı uhdesine alınmıştır. Başkanlığımız, ülkemizin önemli kültürel hamlelerinden biri olarak bugün dünyanın en saygın kuruluşları arasında yer almaktadır. Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, kuruluşundan bu yana, Türk kültürünün en değerli yazılı miraslarından biri olan yazma eserlerin korunması, araştırılması, dijitalleştirilmesi ve restorasyonu alanlarında önemli adımlar atmıştır. Bugün itibarıyla, Başkanlık envanterinde bulunan yazma ve nadir matbu eser sayısı 739 bindir. Bu eserler farklı coğrafyalarda, farklı medeniyetlerin izlerini taşıyan, kültürümüzün temellerini oluşturan paha biçilmez entelektüel hazinelerimizdir. Başkanlığımız bu eserleri koruma ve günümüze kazandırma konusunda profesyonel bir anlayışla hareket etmenin yanı sıra aynı zamanda halkımızı da bu mirasa sahip çıkmaya davet etmiştir. Halkımızdan bağış ve satın alma yoluyla eser kabul edilerek eserlerin kaybolmasının önüne geçilmiştir. 2011 yılından itibaren bugüne kadar 23 bin eser satın alınmış, böylece tarihî değer taşıyan pek çok eser gün yüzüne çıkarılmıştır. Geline nokta el yazması eserlerin yüzde 98'i dijitalleştirilmiş ve internet ortamında bütün ilgililerin istifadesine ve erişimine sunulmuştur. Bu sayede Türk kültürü uluslararası platformlarda daha fazla tanınmaya da başlamıştır. Başkanlığımızın bir diğer önemli faaliyeti de yazma eserlerin restorasyonudur. Yürütülen çalışmalar sayesinde 3.700'ün üzerinde yazma eser restore edilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Başkanlığımız yazma ve nadir matbu eserleri halkımızla buluşturmak için Binbir (1001) Eser Projesi başlatmıştır. Proje kapsamında birçok farklı alanda başyapıt kabul edilen yazma eserler yeniden neşredilmektedir. Mevlâna'dan İbni Sina'ya, Fuzuli'den İbni Haldun'a yüzlerce mütefekkir, âlim ve şairin eserlerinin yer aldığı 238 yazma eser 343 cilt hâlinde neşredilerek akademik çalışmalara ve kültürel mirasımızın daha geniş kitlelere ulaşmasına katkı sağlamıştır. Ayrıca bu eserler e-kitap formatında da ücretsiz olarak sunulmaktadır. Bu kapsamda Sivas'ımızda hizmet veren Ziya Bey Yazma Eser Kütüphanesinde 1.643 adet yazma eser, 18.115 adet matbu eser, 143 adet kitap dışı materyal olmak üzere toplam 19.901 eser mevcuttur. Kütüphanemizdeki yazma eserlerin tamamının dijitalleştirilmesi işlemi bitirilmiş olup kullanıcılarımızın hizmetine hazır hâle getirilmiştir.

Sonuç olarak, Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı sadece ülkemiz için değil, tüm insanlık için önemli bir kültürel mirasın yaşatılması, Türk kültürünün korunması ve dünyaya tanıtılması açısından da kritik bir rol üstlenmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

RUKİYE TOY (Devamla) - Sözlerime son verirken, bu önemli ve güzide kurumumuzun tüm yönetici ve çalışanlarının başarılı çalışmalarının devamını diliyor, Sayın Cumhurbaşkanımızın sarsılmaz liderliği ve vizyonu ışığında, bütçe teklifinin oluşturulmasından itibaren Komisyon süreci ve sonrasında tüm emeği geçenlere şükranlarımı sunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Nevşehir Milletvekili Sayın Emre Çalışkan'ın.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığının ilgili kuruluşu olan Kapadokya Alan Başkanlığımızın 2025 yılı bütçesi için AK PARTİ Grubumuz adına söz almiş bulunmaktayım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ (Batman) - İyi bir şey var mı, merak ediyoruz.

EMRE ÇALIŞKAN (Devamla) - Kapadokya Alan Başkanlığımız, Nevşehir'imizin tarihî ve kültürel değerleri ile jeolojik, jeomorfolojik dokusunun ve doğal kaynak değerlerinin korunması, yaşatılması, geliştirilmesi, tanıtılması, gelecek kuşaklara aktarılması gibi hususları düzenlemek amacıyla 2019 yılında kurulmuştur. Kapadokya Alan Başkanlığı öncesinde ilgili idarelere yapılan başvurular ortalama üç yılda sonuçlandırılıyorken süreye dayalı çalışma sistemi sayesinde bu süre bir aya indirilmiş, bürokratik süreçlerin hızlandırılması esas alınmıştır.

Kapadokya Alan Başkanlığımız, bölgenin tarihî ve kültürel değerleri ile doğal kaynak değerlerini korumak amacıyla kaçak yapılaşmaya karşı yoğun mücadelesine devam etmektedir. Sadece kaçak yapılara karşı değil, bölgenin doğal yapısına zarar verecek her türlü faaliyete karşı ciddi çalışmalar yapılmaktadır, hepsinden önemlisi de Kapadokya'mız yıllar sonra üst ölçekli plana kavuşmuştur. 7174 sayılı Kanun'la sınırları belirlenen 83 bin hektarlık Kapadokya alanının bütününe ilişkin ilk defa hazırlanan 1/50.000 ölçekli Kapadokya alan planı çalışmaları tamamlanmıştır, bununla beraber alt ölçekli planlar için de çalışmalar başlatılmıştır.

Ayrıca, Göreme ve Uçhisar beldelerimizde bulunan 9 peribacasının bakım onarım ve projelendirme çalışmaları da devam etmektedir. Göreme Açık Hava Müzesi ile çevresine yönelik bütüncül bir çevre düzenleme projesinin hazırlanması ve ulaşım planlamasının yapılmasına yönelik çalışmalara da başlanmıştır. Tokalı Kilise önünde Alan Başkanlığımızca başlatılan arkeolojik kazılarla eşsiz eserler gün yüzüne çıkarken ziyaretçilerin güvenli bir şekilde müzeye ulaşımını sağlamak amacıyla ahşap yürüyüş yolu da hayata geçirilmiştir.

Nevşehir'imizin Uçhisar bölgesinden başlayarak Göreme'ye kadar uzanan Güvercinlik Vadisi'nde halkımızın uzun süredir merakla beklediği gece aydınlatma çalışmaları cumhuriyetimizin 101'inci yıl dönümünde başlamış, Güvercinlik Vadisi artık gece müzeciliği kapsamında misafirlerini geceleri de ağırlayarak eşsiz bir deneyim sunmaktadır.

Bölgenin önemli destinasyonlarından biri olan Zelve Ören Yeri'ne gelen ziyaretçilerin günübirlik ve teknik ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik dükkânlar, idari ofis, mescit ve açık otopark alanı içeren Zelve Ören Yeri Çevre Düzenleme Projesi tamamlanmıştır.

Sobesos Antik Kenti'nde, bugüne kadar altmış yılda yapılmış işlerin dört yılda yapılmasının hedeflendiği proje kapsamında kazılar hızla ilerlemekte ve inşallah, 2025 yılında Sobesos Ören Yeri olarak hizmete açılmış olacaktır.

Son olarak, Soğanlı Vadimiz de Cumhurbaşkanlığımızın kararıyla Kapadokya Alan Başkanlığının sınırlarına eklenmiştir. Bölgede planlama çalışmalarına 2025 yılı itibarıyla başlanacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Nevşehir'imiz büyüklüğü güzelliğiyle siz misafirlerimizi ağırlamaya devam edecektir. Gün batımının en güzel izlendiği yerlerden Kızılçukur, âdeta oya gibi işlenmiş evleriyle Mustafapaşa, birçok güzelliğiyle Ürgüp, çanağıyla, çömleğiyle Paşabağları, Devrent ve Zelve Vadileriyle Avanos, seralarıyla, topraksız tarımı ve şifalı sularıyla Kozaklı, dünyanın en büyük yer altı şehriyle, kiliseleriyle Derinkuyu, mantar kayasıyla, açık sarayıyla, Kızılkatma Vadisi'yle güller şehri Gülşehir, insanlığın ve milletimizin ortak değeri olan sevgi, hoşgörü ve barışın timsali pirimiz Hacı Bektaş Veli Hazretlerinin yurdu Hacıbektaş, Nevşehir'imizin kalkınmasına ve istihdamına büyük katkı sağlayan sanayi ilçemiz Acıgöl'le, her biri birbirinden değerli coğrafyamız sizlerin ziyaretleriyle daha da güzelleşecektir.

Tüm bu düşüncelerle, sizleri şiir gibi şehir Nevşehir'imize, güzel atlar diyarı Kapadokya'mıza davet ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

EMRE ÇALIŞKAN (Devamla) - Bütün bu güzelliklerin gelecek nesillere bozulmadan aktarılmasını sağlamak için çalışan Kapadokya Alan Başkanlığımızın 2025 yılı bütçesinin başta bölgemiz ve kurumumuz olmak üzere tüm ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Son söz Bursa Milletvekili Sayın Ayhan Salman'ın.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYHAN SALMAN (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Kültür ve Turizm Bakanlığımızın Uludağ Alan Başkanlığı kurumu üzerine grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; seçim bölgem olan yeşilin, şifanın, kuruluşun şehri, payitaht kent, ulu şehir Bursa'mız sanayisi ve ekonomisinin yanı sıra tarihiyle, kültürel mirasıyla, coğrafyasıyla ülkemizin en değerli doğal zenginliklerine sahip olan Uludağ'ıyla da eşsiz güzelliklere ev sahipliği yapan kadim bir şehirdir.

Tarihte birçok farklı isimle anılmış olan Uludağ, Orhan Gazi'nin Bursa'yı fethinden sonra Keşiş Dağı olarak isimlendirilmiştir. Dört mevsim boyunca ziyaretçilerine eşsiz manzaralar sunan zengin bitki örtüsü ve yaban hayatıyla ekolojik bir hazine niteliğindedir, aynı zamanda ülkemizin kış turizminin de merkezi konumundaki Uludağ, Bursa'mızın en önemli sembollerinden biridir. Ancak böylesine önemli bir değere sahip olan Uludağ ve çevresi için alınacak her türlü karar ve yatırımda kurumlar arasında bir yetki karmaşası yaşanmaktaydı. Valilik, Büyükşehir, Kültür ve Turizm ile Tarım ve Orman Bakanlıklarımızın ilgili kurumları zaman zaman karşı karşıya gelmekte ve bu bir sorun olarak karşımıza çıkmaktaydı.

Uludağ ve çevresini korumak, gelecek nesillere daha da güzel bir miras olarak kalabilmesi ile yetki karmaşasının da ortadan kaldırılması maksadıyla 7432 sayılı Uludağ Alanı Hakkında Kanun ve 117 sayılı Uludağ Alan Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'yle Uludağ Alan Başkanlığı kurulmuştur.

Uludağ Alan Başkanlığının kurulmasıyla bölgedeki düzensiz yapılaşmanın önüne geçilmesi, kaçak yapıların ortadan kaldırılması, doğru ve hızlı iletişim ağı kurulması, düzenli saha denetimleri gibi tedbirlerinin uygulanmasıyla Uludağ ve çevresinin korunması öncelikli olarak hedeflenmiştir. Bu çalışmalar çerçevesinde, hazinenin özel mülkiyetindeki alanlar ile devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar ve orman alanı sayılan yerlerin tamamı da Uludağ Alan Başkanlığına tahsis edilmiştir.

Ayrıca, bölgedeki haritalama çalışmaları, jeolojik etüt raporları, endemik türler ve faunaların incelenmesi gibi Uludağ'ın geleceğine yön verecek stratejik çalışmalar da hızla devam etmektedir. Bu çalışmalar altında izinsiz kaçak yapıların tespitleri yapılarak müdahaleler edilmiş, kayak ve kızak pistleri, doğa yürüyüşü ve dağ bisiklet parkurları, kamp alanları kontrol altına alınmış, Uludağ bölgesindeki kamera sistemleri revize edilerek yenilenmiş, kış sezonunda yaşanan yoğun araç trafiğine bağlı otopark sorunu alternatif çözümlerle hafifletilmiş, temel insani ihtiyaçlara yönelik projeler hayata geçirilerek görüntü kirliliğine sebep veren tüm gereksiz unsurlar ortadan kaldırılmıştır.

Uludağ alanı için turizm ve spor birbirini tamamlayacak iki önemli sektördür. Bu sebeple, turizm yatırımlarının teşvik edilmesi ve sportif faaliyetlerin cazibesinin artırılarak ülkemize ve bölgemize maksimum düzeyde fayda sağlanması da hedeflenmektedir. Ülkemizde bir cazibe merkezi olan Bursa ve Uludağ'ın artık uluslararası bir merkez hâline getirilmesi vizyonuyla tanıtım amaçlı önemli organizasyonlar yapılması için çalışmalarımız hızla devam etmektedir.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; özetle söylemek gerekirse Uludağ Alan Başkanlığının temel amacı bu doğal mirası koruyarak daha da geliştirmek, sürdürülebilir bir turizm politikasıyla bölgeye değer katmaktır. Unutulmamalıdır ki Uludağ sadece Bursa'mızın değil tüm Türkiye'mizin ortak değeridir. Bu değere sahip çıkmak, hak ettiği itibarı kazandırmak ve korumak da hepimizin ortak sorumluluğudur.

Bu vesileyle, Osmanlı'nın ilk başkenti olan, Osman Gazi, Orhan Gazi, Sultan Murat Hüdavendigar, Yıldırım Bayezit Han, Çelebi Mehmet ve Sultan II. Murat Han gibi ecdadımıza ev sahipliği yapan, bünyesinde Ulu Cami, Muradiye Külliyesi, Yeşil Türbe, Emir Sultan, Üftade Hazretleri ve Somuncu Baba gibi tarihî değerlerimizi barındıran, ayrıca ipeği, çinisi, mobilyası, şeftalisi, siyah inciri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

AYHAN SALMAN (Devamla) - ...zeytini, kestane şekeri, iskenderi, İnegöl köftesiyle gastronomide de bir marka şehir olan ve elbette ki kış turizminin göz bebeği Uludağ'ı görmek için, başta siz sayın milletvekillerimiz olmak üzere tüm vatandaşlarımızı kadim şehir Bursa'mıza davet ediyorum.

Yirmi iki yıldır Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Bursa'mızda ve Türkiye'mizde her alanda hayata geçirdiğimiz devrim niteliğindeki reformlarla Türkiye Yüzyılı hedeflerimize emin adımlarla ilerlediğimizi ifade ediyor, 2025 yılı bütçemizin ülkemize ve aziz milletimize hayırlı olması temennisiyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Sarıgül...

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

15.- Erzincan Milletvekili Mustafa Sarıgül'ün, Ergen Dağı'na ve birleşimi yöneten Başkan Vekili Celal Adan'a ilişkin açıklaması

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Sayın Turizm Bakanından can Erzincan olarak ricamız var. Ergen Dağı dünyanın sayılı pistleri arasındadır. Ergen Dağı 3.500 metre yüksekliktedir ve 12 kilometre uzunluğunda kayak pistleri vardır. Toplam 50.000 metrekare uzunluğunda 9 pist bulunmaktadır. Havaalanına mesafesi on dakikadır. Ergen Dağı Kayak Merkezi'nde sezon uzundur. Sayın Kültür ve Turizm Bakanımızın can Erzincan'a himmet etmesini, Ergen Dağı'na destek vermesini arzu ediyorum.

Sayın Başkanım, seveniniz, sevileniniz bol olsun, bir yanı Erzincanlı olsun.

BAŞKAN - Sayın Şanlıtürk...

Buyurun.

16.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, ülkenin turizm gelirlerine; Bakanlardan, Ordu için talep ettiklerine ve savunma sanayisine ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Son yıllarda ülkemizin turizm gelirlerinin artmış olmasından büyük mutluluk duyuyorum. Bu konuda emeği geçen başta Sayın Bakanımız olmak üzere herkese teşekkür ediyorum.

Ordu Arkeoloji Müzesinin 2025 Yatırım Programı'na alınmasını talep ediyoruz. Yine, Ünye Kültür Merkezi'mizin 2025 yılı içinde bitirileceğine inanıyoruz.

Sayın Bakanım, bildiğiniz gibi, 2018 yılında Sayın Cumhurbaşkanımızın ilimize 5 bin kişilik kapalı spor salonu sözü vardı. Kapalı spor salonumuzun 2025 Yılı Yatırım Programı'na alınmasını talep ediyoruz.

Ayrıca, Ordu Üniversitemizin 20 binin üzerinde öğrencisi bulunmaktadır. İlimizde erkek öğrencilerimizin yurt açığı vardır, 2025 yılında bu ihtiyacın giderileceğine inanıyorum.

Savunma sanayisinde yerlilik oranının yüzde 80'lere çıkmış olması ülkemiz için sevindirici bir gelişmedir. Bu konuda emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Savunma sanayimizle gurur duyuyoruz.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

17.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, AK PARTİ Grubu adına konuşan hatiplerin 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde yaptıkları konuşmalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, bu turda konuşan AKP'li arkadaşlarımızın birçoğu bölgelerindeki hizmetleri, olayları anlattı, yalnız birkaç arkadaşımız partiyle, Cumhuriyet Halk Partisiyle, özellikle Antalya Milletvekili Mustafa Köse Cumhuriyet Halk Partisiyle bitirdi.

Şimdi, AK PARTİ'nin çok tipik bir özelliği, yerine göre iktidar partisi, yerine göre muhalefet partisi gibi davranıyor; işine geldiği gibi böyle davranıyor. Sayın Milletvekili Antalya'yı anlatırken "İşte, bu yapıldı, bu yapılmadı." Bir sefer Antalya tarihinde ilk kez 2 kez bir belediye başkanı, Sayın Muhittin Böcek seçim kazandı. Doğru mu Sayın Köse, üst üste? İlk kez. Bunu söyleyeyim.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Hasan Subaşı da var.

KEMAL ÇELİK (Antalya) - Öyle değil, doğru değil.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) - İlk değil, Hasan Subaşı da kazandı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, diğer bir durum, sizi eleştirdiğimiz zaman "Halk bize oy veriyor." diyorsunuz, o belediye başkanlarına da bu halk oy veriyor İstanbul'da, Ankara'da, Antalya'da, Mersin'de, Adana'da; 2 kez üst üste kazandı bu insanlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Verdiklerine bin pişmanlar şu anda, git, sor bakalım.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) - Biz yerelde muhalefetiz, muhalefet görevimizi yapıyoruz.

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ve ikinci kez duyduğum şey, ya, bu bütçede muhalefet gerçekten çok sıkıntılı günleri, kesimleri anlatıyor, asgari ücreti anlatıyor, emekli maaşını anlatıyor, pazardan sebze ve meyve toplayan insanları anlatıyor, buna rağmen, buna cevap vermektense "AK PARTİ'nin Yüzyılı..."

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, Allah aşkına, ne konuşacağımızı size mi soracağız?

LÜTFİYE SELVA ÇAM (Ankara) - İstedığımız gibi konuşalım ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben gerçekten bunu anlamakta güçlük çekiyorum. İktidar partisi gibi olmalısınız, iddialara cevap vermelisiniz. Yüzyılınız olduğunu kabul ediyorum. Bu kadar sefaletle, bu kadar eleştiriye, bu kadar adaletsizliğe, evet, yani öyle bir yüz var, sadece o kadarını diyeceğim.

Teşekkür ediyorum.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) - Turizm konuşuyoruz, turizm bölgesinde olduğumuza göre turizmden bahsediyoruz.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Şahin.

18.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, burası milletin kürsüsü, her milletvekili istediği konuyu konuşma özgürlüğüne de sahip, kendi takdirleriyle istediklerini konuşuyorlar.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Emin miyiz?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Ali Mahir, sizin de bir hatibiniz çıktı, Nazım Hikmet'in hapsedilmesinden, vatandaşlıktan çıkarılmasından bahsetti. Hangi dönemde ve kimin iktidarında yapıldı?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sizin milletvekiliniz bahsetti, sizin milletvekiliniz, az önce konuşan sizin milletvekiliniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Hayır, hayır, sizin milletvekiliniz. O doğrusunu söyledi, sizin milletvekiliniz -ne dediğinin farkında değildiniz herhâlde, izlemediniz- sizin yaptığınız dönemle ilgili eleştirileri kendisi yaptı. Biz bunlara hiçbir şey söylemiyoruz ama lütfen iktidar grubu milletvekillerinin ne konuşacağına siz karar vermeyin, vekillerimiz illerindeki paylaşımlarını yapıyorlar; bunu takdire sunuyoruz.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Çok kısa bir şey söyleyeceğim.

BAŞKAN - Ara vereceğim çünkü.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamam.

BAŞKAN - Buyurun.

19.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, sayın milletvekillerinin ne söyleyeceğini belirlemek benim haddim değil, benim partimle ilgili bir şey olduğu zaman ben buna cevap veririm, Nazım Hikmet'le ilgili eleştirileri de başımın üstüne koyarım ama yüz yıl sonra bu ülkede 9 genç Cumhurbaşkanı "İsrail'le ticaret yapma." dediği için tutuklanıyorsa başınızı önünüze koyun ve konuşmayın.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.17

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.58

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Sibel SUİÇMEZ (Trabzon), Rümeysa KADAK (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI (Devam)
- 1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)
- 1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- Ç) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- D) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- E) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- F) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)
- 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)
- 1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- Ğ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)
- 1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- H) TÜRK DİL KURUMU (Devam)
- 1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- I) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)
- 1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- İ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- J) DEVLET OPERA VE BALEŞİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)
- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- K) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- L) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- M) ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)
- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Bir asker kızı olarak Sayın Filiz Kılıç, söz sizin.

Buyurun Sayın Grup Başkan Vekili.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

20.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Erzurum Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın 162 sıra sayılı 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ve 163 sıra sayılı 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin dördüncü tur görüşmelerinde DEM PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadeleri ile Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Evet, bir asker kızı ve bir asker eşi olarak bana söz verdiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Az önce ordumuz hakkında ileri geri bazı sözler sarf edildi. Bunları asla kabul etmediğimizi, şanlı ve kahraman ordumuzun Türkiye'nin güvenliği için her zaman cansiparane çalıştığını, geçmişte olduğu gibi bugün de gelecekte de gene kahraman ordumuzun, kahraman askerlerimizin vatanımız için, Türk milleti için elinden gelenin fazlasını yapacağından emin olduğumuzu... Şimdiye kadar, Türk tarihi boyunca pek çok şehit verdik. Yine, teröre karşı yaptığımız mücadelede, ordumuzun yaptığı mücadelede pek çok şehit verildi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Ben bu vesileyle de bütün şehitlerimizi bu kürsüden rahmetle, minnetle anıyorum ve ordumuzun her bir askerinin ayağına taş değmesin diyorum, aileleriyle birlikte sağlıklı, uzun ömürlü diliyorum.

Size de teşekkür ediyorum.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI (Devam)

1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Evet, Saadet Partisi Grubu adına ilk söz, İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in.

Buyurun Sayın Şahin. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlar; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bugün Türk ordusuna asla tasvip etmeyeceğimiz ithamlarda bulunuldu. Ben Türk ordusunun ne anlama geldiğini burada anlatmaya çalışacağım.

Biz bin yıllardır devlet kuran büyük bir medeniyetin mensuplarıyız. Tarih bizi "Asker bir millet" olarak bilir. Dolayısıyla asker bir milletin mensupları için ordu çok önemlidir. Türk ordusu bizim göz bebeğimizdir. İlk düzenli orduyu kuran Mete Han'dan bugüne kadar Türk ordusu vatan topraklarımızın en önemli güçlerinden biri olmuştur.

Tarihin sıfır noktası olan bu topraklar değerli milletvekilleri, nice büyük devletler gördü ancak hiçbir devlet, hiçbir medeniyet bu topraklarda tutunamadı. Kimler geldi geçti bu topraklardan; parayı bulan Lidyalılar geldi geçti, dünyanın ilk büyük imparatorluğu Roma İmparatorluğu bu coğrafyada tutunamadı gitti. Bu topraklarda ayakta kalmayı başaran tek devlet biziz.

Ötüken'den, Semerkant'tan cihan hâkimiyeti ülküsüyle yola çıkan, sonrasında yolda İslam sancaktarlığıyla şereflenen bu şanlı ordu ve kadim devlet aklı Altaylar'dan Tuna'ya büyük bir coğrafyaya hükmetmiştir. 1071'de Malazgirt'te Anadolu'yu bize vatan yapan ordudur bu ordu. 1389'da Kosova'ya ayak basan, Rumeli'yi gönül coğrafyamız yapan ordudur bu ordu. 1453'te İstanbul'u bize hediye eden ordudur bu ordu. Mısır'dan Mohaç'a üç kıtada nam salan, Çanakkale'de yedi düvele meydan okuyan ordudur bu ordu. Kaybettiğinde dahi sancağını teslim etmeyen şanlı ve muzaffer ordudur bu ordu. Sevr Antlaşması'nı dayatarak bizi Anadolu topraklarından Orta Asya içlerine geri göndermek isteyenlere karşı Kurtuluş Savaşı'yla, Millî Mücadele'yle tarihî bir ders veren ve "Bu topraklar ilelebet bizimdir." mesajı veren ordudur bu ordu. Sadece bizim değil tüm soydaşlarımızın, akraba toplulukların ve mazlum milletlerin de şafakta beklediği ordudur bu ordu. Onun için, Türk ordusu her zaman beklenen, her zaman yolu gözlenen olmuştur. Kore'de, Kıbrıs'ta, Bosna'da, Kosova'da, Somali'de, Lübnan'da, Afganistan'da, Suriye'de hem ülkemizin hem de bölge insanlarının güvenliğinin teminatı olan ordudur bu ordu.

Onun için, Anadolu'da her ocakta Yahya Kemal'in şu dizeleri yankılanır değerli milletvekilleri:

"Şu kopan fırtına Türk ordusudur ya Rabbi.

Senin uğrunda ölen ordu budur ya Rabbi.
Ta ki yükselsin ezanlarla müeyyed namın,
Galip et çünkü bu son ordusudur İslam'ın."

Evet, bu vesileyle bugüne kadar şehit düşen bütün kahraman askerlerimizi rahmetle, saygıyla anıyorum; gazilerimize şükranlarımı sunuyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dünyamız bugün büyük sınamalarla karşı karşıyadır. Özellikle son dönemde uluslararası arenada artan tansiyonun yalnızca bölgesel çatışmaları değil, küresel ölçekte bir krizi de tetikleme potansiyeline sahip olduğunu dikkatle izliyoruz. Büyük güçler arasındaki ekonomik ve askerî rekabet, enerji kaynakları üzerindeki mücadeleler, sınır anlaşmazlıkları, etnik ve ideolojik farklılıklar uluslararası ilişkilerdeki tansiyonu her geçen gün daha da yükseltmektedir. ABD merkezli tek kutuplu dünya düzeninin çok kutuplu bir yapıya dönüşme sancıları her geçen gün daha fazla hissedilmektedir. Özellikle Orta Doğu, Balkanlar, Doğu Avrupa, Asya-Pasifik ve Afrika gibi bölgelerdeki yüksek çatışma potansiyeli, küresel barış ve istikrarı tehdit eden unsurlar arasında yer almaktadır.

Ülkemiz stratejik, jeopolitik konumunun bir gereği olarak, geçmişte olduğu gibi bugün de bütün olası krizlerin her zaman merkezinde yer almaktadır. Bu önemli konum ve tarihimiz bizlere zayıf olma şansı tanımamaktadır. Evet, biz bu coğrafyada güçlü olmak zorundayız. Atalarımızın kanıyla miras olarak bıraktığı bu toprakları torunlarımıza sulh içinde miras bırakmak istiyorsak mutlaka ve mutlaka her daim hazır olmalıyız. Caydırıcı ve disiplinli bir ordu olmazsa olmazımız olmalıdır. Unutulmamalıdır ki caydırıcılık yalnızca cephede değil, barış zamanında da milletimizin en büyük güvencesi olacaktır. Güçlü bir ordu, düşmanların planlarını daha başlamadan bozar, tehditleri daha ortaya çıkmadan bertaraf eder. Bu nedenle, ordumuzun her bir mensubu sadece bir asker değil aynı zamanda barışın teminatı olarak da görülmelidir. En önemlisi, güçlü bir ordu yalnızca fiziksel gücüyle değil aynı zamanda teknolojik üstünlüğüyle de güçlüdür. Bugün savunma sanayimizdeki ilerlemelerle, yerli ve millî teknolojilerimizle ordumuzun gücüne güç katmaya devam etmeliyiz. Millî Piyade Tüfeği'miz, yeni nesil uçağımız KAAAN, İHA'larımız, SİHA'larımız, TAYFUN ve SİPER füze sistemlerimiz, Çelik Kubbe Hava Savunma Sistemi'miz, TCG ANADOLU uçak gemilerimiz elbette göğsümüzü kabartmaktadır. Bunun yanında, millî tankımız ALTAY, HÜRKUŞ, KIZILELMA'nın da ordumuzun bir caydırıcılık unsuru olması için seri üretime geçerek envanterde yerini alması da bir gerekliliktir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir diğer önemli konu da F-35 meselesidir. Ege Denizi ve çevresinde askerî güç dengesi her geçen gün daha kritik bir hâle gelmektedir. Bu bölgede hava üstünlüğü sağlamak sadece bir savunma meselesi değil aynı zamanda millî güvenliğimizi ve bölgesel çıkarlarımızı korumanın temelini de oluşturmaktadır. İşte bu noktada F-35 savaş taarruz uçağı gibi 5'inci nesil savaş uçakları stratejik bir gereklilik hâline gelmiştir. Yunanistan'ın son yıllarda Hava Kuvvetlerini güçlendirme çabaları ve özellikle F-35 ve Rafale uçaklarını envanterine katması dikkatle takip edilmelidir. Her ne kadar F-35'lerin yerine ikame edildiği ifade edilmiş olsa da bir hava savunma sistemi olan S-400'ler yeterli kalmayacaktır. Bu durumda, Türkiye de bir an önce aynı zamanda üreticisi ve proje ortağı olduğu F-35 sürecini tamamlamalı ve envanterine katmalıdır. Ayrıca, F-16 filomuzun modernizasyonunda Eurofighter Typhoon jetleri de değerlendirilmelidir. "İstikbal göklerde" sözünü bir an dahi akıldan çıkarmadan, Ege'de veya çevremizdeki herhangi bir coğrafyada hava üstünlüğü dengesinin bizim aleyhimize bozulmasına asla müsaade edilmemelidir.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz, tarih boyunca barışın ve istikrarın teminatı olmuş bir ülkedir; Osmanlı İmparatorluğu'nun Balkanlar ve Orta Doğu'dan çekilmesinden sonra yaşanan bütün gelişmeler bu tezimizi doğrulamaktadır. Ancak, barış ve istikrarı korumak için zaman zaman kararlı adımlar atmamız da kaçınılmazdır. Terör örgütlerinin ülkemize yönelik tehditlerini direkt kaynaklarında bertaraf etmek ve bu örgütlerin sınırlarımızda güç kazanmalarını önlemek güvenlik doktrinimizin ayrılmaz bir parçası olmalıdır. Bu hâliyle, en uzun kara sınırı paylaştığımız, tarihî bağlarımız olan Suriye'de yaşananları uzaktan izlememiz mümkün değildir. İnsanlık düşmanı Baas rejimi altmış bir yıl sonra çökmüştür. Suriyeli kardeşlerimizin sonuna kadar hak edilmiş bu zaferi bizi elbette memnun etmiştir. Türkiye, bugüne kadar Suriye konusunda tarihî bir sorumluluk üstlenmiştir ve yeni tarihî sorumluluklar da omuzlarımızdadır. Ülkemiz, yeni dönemde Suriye'nin toprak bütünlüğü, siyasi birliği, refahı, güvenliği ve istikrarı için üzerine düşeni yapmaya devam etmelidir. DEAŞ, PKK ve uzantıları olan terör örgütlerinin herhangi bir oldubitti üzerinden millî güvenliğimizi tehdit edecek adımlarına da asla müsaade edilmemelidir. Aynı kararlılık bir diğer sınır komşumuz Irak'ın kuzey bölgesi için de gösterilmeli, bölücü örgütün terör yuvalarına yaşam alanı tanınmamalı, bu noktada bölgesel yönetimlerle iş birliği de devam etmelidir.

Değerli milletvekilleri, millî davamız Kıbrıs konusunda görüşümüz çok nettir. Bu kürsüden birkaç kez jeopolitik bir deyimini kullandım "Bizim Yörük yurdu Toroslar Akdeniz'de başlar, Beşparmak Dağları'nda biter." diye. Bizim için Anadolu savunması da Beşparmak Dağları'ndan başlar; Kıbrıs, vatan savunmamız için hayati bir önemdedir. Dolayısıyla ulusal güvenlik ve millî çıkarlarımıza aksi, zorlama tezleri ve davranışları kabul etmemiz mümkün olmayacaktır.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin son dönemdeki silahlanma harcamalarındaki artışı, Demir Kubbe Hava Sistemi sevkiyatını da dikkatle takip ettiğimizi belirtmek istiyorum. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin bu askerî hareketliliğiyle bağlantılı olarak Yunanistan'ın 1947 Paris Barış Anlaşması'na aykırı şekilde Meis Adası ve silahsızlandırılması gereken 23 adadan 16'sını silahlandırması konusu üzerine de kararlılıkla gidilmelidir.

Değerli milletvekilleri, Kafkaslarda uzun yıllar süren işgal ve çatışmaların son bulması, can Azerbaycan'ın vatan toprağı Karabağ'a kavuşması bizleri ziyadesiyle mutlu etmiştir. Bu barış ortamının istikrarla devamı için can Azerbaycan'la bölgede eş güdümümüz devam etmelidir.

Aynı zamanda 2'nci büyük ordusu konumunda olduğumuz NATO'yla ilişkiler de önümüzdeki yıllarda önemini artıracak bir adımdır. Özellikle Rusya-Ukrayna savaşının NATO üyesi olan Baltık ülkelerine sığınma ihtimali üzerinde durulmalı, ülkemiz bölgeyi daha büyük bir ateşe atabilecek krizleri engellemek için üzerine düşen her türlü sorumluluğu yerine getirmelidir. Öte yandan, tüm NATO müttefiklerimizi ittifakın ruhuna uygun şekilde hareket etmeye, ortak güvenlik ve savunma hedeflerimize zarar verebilecek tek taraflı adımlardan kaçınmaya, müttefiklik hukukunun gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmeye de davet ediyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; caydırıcılık bir ordu için ne kadar gerekliyse ordu disiplini de bir o kadar önemlidir. Üç yere siyaset girmemeli; camiye, mektebe ve kışlaya. Ordunun siyasete müdahalesini kabul etmediğimiz gibi siyasetin de orduya

ölçüsüz müdahalesini doğru bulmadığımızı ifade etmek istiyorum. Balkan Savaşı bozgununun acı hatıraları bu noktada aklımızdan asla çıkmamalıdır. Ayrıca, dönem 1'inci teğmenlerimizle ilgili çıkan tartışmanın da ordumuzu daha fazla yıpratmasına müsaade edilmemelidir. Genç yaştan heyecanına kapılan bu askerlerimiz elhak hatalı davranmışlardır; elbette ilgili kurum kendi inisiyatifiyle bir karar verecek ama kulağı çekerken koparmamaya da dikkat edilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Değerli milletvekilleri, bedelli askerlik uygulamasının Türk toplumunun temel değerleri ve yapısıyla çeliştiğini düşünüyorum. Askerlik, vatanseverliğin ve millî birliğin sembolü olarak her Türk gencinin eşit şartlarda yerine getirmesi gereken bir görevdir ancak bedelli askerlik maddi durumu iyi olanların bu hizmetten muaf tutulmasına olanak tanıyarak adalet duygusunu zedelemekte ve sosyal eşitsizlikleri derinleştirmektedir. Dolayısıyla bedelli askerlik uygulaması tekrar gözden geçirilmelidir. Ordumuz çağın gereklerine uygun olarak profesyonelleşirken ki profesyonelleşmesi doğrudur ama aynı zamanda geleneksel yapısını da tamamen terk etmemelidir, burada bir denge gözetilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; askerî hastaneler konusunda büyük bir kurumsal zafiyet yaşandığını düşünüyorum. Maalesef, askerî hastaneler alınan yanlış bir kararla Sağlık Bakanlığına devredilmiş, sivil hastanelere dönüştürülmüştür. Burada yeniden bir düzenleme yapılması gerektiğini düşünüyorum. Bu noktada askerî tıp ihtisasının ve askerî tıp konusunun tamamen askeriye devredilmesi gerektiğini de özellikle vurgulamak istiyorum.

Son olarak, gazilerimizle ilgili bir konuyu gündeme taşımak isterim: Terörle mücadele sırasında yaralanan ancak maluliyet oranı uygulamasından ötürü gazilik payesiyle onurlandırılmayan kahramanlarımıza da iadeitibar yapılmalı, gazilik payesi verilmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarihî tecrübenin hiç sönmeyen ışığı bize ders alınmadığı takdirde önümüzdeki günlerin acılarıyla dolu olabileceğini göstermektedir. Kana susamış mahfillerin iştahları kabarmış bir şekilde tetiğe basılmasını beklediği bir ortamda sadece geçmişin ezberlerine sığınamayız. Eski bildiğimiz düzenlerin bir gecede yok olabileceğine şahit oluyoruz; bu hâliyle her duruma hazırlıklı olmak asli görevimizdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (Devamla) - Yeni dünya düzeninde var olmak istiyorsak ana vatanda, mavi vatanda, gök vatanda huzur içinde yaşayabilmek için ordumuzu günlük tartışmaların uzağında tutmalı, Peygamber ocağına her daim sahip çıkmalıyız.

Sözlerimi 1 Mart 1922'de tam da bu kürsüde konuşan kurucu Cumhurbaşkanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün şu sözleriyle tamamlamak istiyorum: "Hazır ol cenge eğer istersen sulhüsalah." Bu gerçeğini bir an aklıdan çıkarmamak millî davamızın arzuladığı varsayımdır.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman'ın.

Buyurun Sayın Karaman. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlarımız, değerli milletvekilleri, Bakanlık bürokratları ve çalışanları ve aziz milletimiz; Türkiye Cumhuriyeti Gençlik ve Spor Bakanlığının 2025 yılı için hazırlanan bütçesi üzerine Saadet-Gelecek Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Sizleri, aziz milletimizi ve geleceğimizin teminatı gençlerimizi saygı ve muhabbetle selamlıyorum.

Gençlik ve spor politikaları bir ülkenin geleceğine yapılan en önemli yatırımlardır zira güçlü bir gençlik, güçlü bir toplum demektir ancak bu yatırımların sürdürülebilirliği ve etkinliği ayrılan bütçe kadar bu bütçenin nasıl kullanıldığına da bağlıdır. Elimizdeki 2025 bütçe verilerini incelediğimizde olumlu adımlar görmekle birlikte daha iyisinin yapılabileceğine dair bazı eksiklikleri de tespit etmiş bulunuyoruz. Bugünkü konuşmamda hem mevcut bütçeye dair analizlerimizi hem de çözüm önerilerimizi paylaşacağım.

2025 yılı Gençlik ve Spor Bakanlığına ayrılan bütçe 231,9 milyar TL olarak öngörülmüştür. Önceki yıla göre artmış olsa da neredeyse yüzde 90 enflasyon oranını ve artan genç nüfusu göz önünde bulundurduğumuzda bu artış maalesef yetersizdir ve hele ki 2 trilyon TL faiz harcaması olan bir bütçede gençliğe ve spora bunun onda 1'ini layık görmek basiretsizliktir. Nitekim, gençlik ve spor alanlarına yapılan harcamalar ülke bütçesinin yalnızca yüzde 2,3'üne tekabül etmektedir. Bu oran OECD ülkelerinde genellikle yüzde 3 ile yüzde 5 arasında değişmektedir yani Türkiye'nin gençlik ve spor politikalarına ayırdığı bütçe birçok gelişmiş ülkenin çok gerisindedir.

Kıymetli milletvekilleri, Türkiye'nin toplam nüfusunun yaklaşık yüzde 36'sı 24 yaş altıdır ve bu oran ülkemizi Avrupa'nın en genç nüfusuna sahip ülkesi yapmaktadır. Ancak gençlerin istihdam oranı, eğitime erişimi ve sosyal katılımı gibi konularda ciddi sorunlar yaşanmaktadır. OECD'nin 2023 verilerine göre, Türkiye'de 15-29 yaş arasındaki gençlerin yüzde 22,5'i ne eğitimde ne de istihdamda gözükmemektedir. Bu oran OECD ortalamasının oldukça üzerindedir. Gençlerin ekonomik ve sosyal hayata katılımını artıracak projelere daha fazla kaynak aktarmak zorundayız.

Gençlik merkezlerine baktığımızda ise Türkiye genelinde 400'ün üzerinde merkez olduğunu görüyoruz ancak bu merkezlerin birçoğu hâlâ yeterli donanım ve personele sahip değildir. Gençlere yönelik sosyal, kültürel ve teknolojik beceri geliştirme programlarının artırılması gerekmektedir.

Bütçede amatör spor branşlarına ayrılan kaynakların hâlâ yetersiz olduğunu görmekteyiz. Türkiye, spor bütçesinin büyük bir kısmını futbol gibi popüler branşlara ayırırken atletizm, yüzme, jimnastik gibi temel spor alanlarına yeterince destek sağlayamamaktadır. Sadece futbolun spor olarak kabul edildiği, diğer branşların ise amatör spor kabul edildiği bir toplumda, bağımlılıkla mücadele başta olmak üzere birçok alanda gençlik politikalarını spordan bağımsız yürütemeyiz. Nitekim, Bakanlık, ismiyle müsemma şekilde politikalarını bu eksene kaydırmak mecburiyetindedir; aksi hâlde, hüsrana uğratılır.

Geçen yıl Sayın Bakanımızın bu kürsüde söz verdiği 950 antrenör alımının dahi hâlâ gerçekleşmediği bir ortamda spora ve sporcuya verilen önemi nasıl konuşalım? Bakınız, geçen yıl da aynı konuya değinmiş olup bu yaklaşımla başarı gelmeyeceğini ifade etmiştim, ne yazık ki haklı çıktık. Gelin, birlikte olimpiyat karnemize bakalım. Öncelikle, mücadele eden tüm sporcularımızı tebrik ediyor ve gayretleri bir kenara koyuyorum. Bu değerlendirme mevcut başarısız politikaların tezahürüdür; denklem çok basittir, ne verdiniz ki ne bekliyorsunuz? Bakınız, 2012 yılında Londra Yaz Olimpiyatları'na 34 branşta 114 sporcumuz katıldı; 1 altın, 1

gümüş, 1 bronz olmak üzere 3 madalya kazanıldı; Türkiye 44'üncü sırada. 2016 Rio Yaz Olimpiyatları'na 37 branşta 103 sporcumuz katıldı; 1 altın, 3 gümüş, 4 bronz; 8 madalya, Türkiye 41'inci sırada. 2020 Tokyo Yaz Olimpiyatları'na 42 branşta 107 sporcumuz katıldı; 2 altın, 2 gümüş, 9 bronz olmak üzere 13 madalya; Türkiye 35'inci sırada. Ne güzel bir yükseliş varken 2024 Paris Olimpiyatları'nda kırk yıldan sonra bir ilk yaşandı ve altın madalya kazanılmadan ülkeye döndü. 2024 Paris Olimpiyatları'na 101 sporcumuz katıldı; 0 altın, 3 gümüş, 5 bronz olmak üzere 8 madalya; Türkiye 64'üncü sırada. İşte, bu tabloyu önümüze alıp düşünmemiz gerekir; bu, hangi başarısız politikaların eseridir? Bunu yapmadıkça hiçbir alanda olmadığı gibi sportif alanlarda da başarılar şahsi başarıların ötesinde kolektif bir anlayış kazanamayacaktır.

Kıymetli milletvekilleri, Türkiye genelinde spor tesislerinin sayısında bir artış gözlenmektedir ancak bu tesislerin kullanım oranları, erişilebilirlik düzeyleri ve bölgesel dağılımı hâlâ adil değildir. Örneğin, kırsal bölgelerde yaşayan gençlerin bu tesislere erişimi çok sınırlıdır. Bunun yanında, şunu da asla unutmamalıyız: Spor kültürü sadece bina ve tesis kurmakla gelişmez, ciddi bir zihniyet ve anlayış geliştirmeliyiz. Bakınız, Avrupa Spor Konseyinin raporlarına göre Avrupa ülkeleri içerisinde en az spor yapan ülke Türkiye'dir; bu oran Avrupa ortalamasının oldukça altındadır. İşte, bu yüzden sporun tabana yayılması ve yaşam biçimi hâline gelmesi için daha fazla teşvik sağlanmalıdır. Sırf bu durumun ciddi bir bütçe kalemi olarak karşımıza gelmesini arzu ederdik. Bu, 2025 yılı ve sonrasında Bakanlığın en asli gündemi olmalıdır.

Türkiye'nin spor politikalarını ve gençlik yatırımlarını uluslararası standartlarla karşılaştırdığımızda verimlilik açısından önemli eksiklikler görmekteyiz. Ülkemizde gençlerin sosyal katılımı artırmak için kişi başına yaptığı harcamalar Avrupa Birliği ülkelerinin çeyreği dahi etmeyen rakamlardır. Bu durum gençlerimizin mutluluklarının önünde en büyük engeldir. Bir amaç, bir hedef, bir gaye belirlenmeyen gençlik ne yazık ki savrulmaya mahkûm edilmektedir. Bunun yanında, Türkiye'de genç olmak bir yana nerenin genci olduğu da bir engel niteliğindedir. Bölgesel eşitsizlikler saydığımız unsurlara erişilebilirliği ve gençler arasındaki uçurumu derinleştirmektedir. Gençlik ve spor yatırımlarında popülist yaklaşımlardan ziyade bu eşitsizlikleri dengeleyecek unsurlar göz önünde bulundurulmalı ve ortak başarı hedeflenmelidir. Her bölgemizde gençlerin sosyal hayata katılımını artıracak projeler hayata geçirilmelidir.

Kıymetli milletvekilleri, eleştirilerimiz kadar çözüm önerilerimizi de paylaşmak isterim. 2025 bütçesinin daha etkili kullanılması için şu adımlar atılabilir: Gençlik merkezlerinin altyapısının iyileştirilmesi ve tüm bölgelerde eşit erişim sağlanması gerekmektedir. Gençlerin istihdam edilebilirliklerini arttıracak programlara daha fazla kaynak aktarmak mecburiyetindeyiz. Okullarda ve yerel düzeyde spor faaliyetlerinin artırılması için ek bütçe sağlanmalıdır. Amatör spor branşlarına ayrılan kaynaklar daha da artırılmalı ve spor kulüpleri daha fazla desteklenmelidir. Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerine özel, spor ve gençlik projeleri geliştirilmeli, bu bölgelerdeki gençlere yönelik sosyal ve ekonomik teşvikler daha da artırılmalıdır. Bütçenin harcama kalemleri şeffaf bir şekilde açıklanmalı ve bu harcamaların etkinliği bağımsız denetim mekanizmaları tarafından incelenmelidir. Türkiye, gençlik ve spor alanlarında uluslararası projelere daha fazla katılım sağlamalı ve bu projelerden elde edilen iyi uygulamaları kendi sistemine entegre etmelidir. Bunun yanında, uluslararası proje ve girişimlerin önü açılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, gençlik ve spor geleceğe yapılan yatırımdır. Bu alanlarda atılacak her doğru adım toplumsal barışı, refahı ve uluslararası rekabet gücümüzü artırmaktadır. Bugün 2025 bütçesiyle ilgili kararlar alırken yalnızca bu yılın değil gelecek on yılın Türkiye'sini şekillendirecek politikaları düşünmek zorundayız. Gelin, gençlerimize daha iyi bir gelecek sunmak için bu bütçeyi daha etkili bir şekilde planlayalım.

Bu duygu ve düşüncelerle 2025 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını temenni ediyor, sizleri saygı ve muhabbetle selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Üçüncü söz Ankara Milletvekili Mustafa Nedim Yamalı'nın.

Buyurun Sayın Yamalı. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA NEDİM YAMALI (Ankara) - Sayın Başkan; değerli milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığımızın 2025 yılı bütçe görüşmelerinde Gelecek-Saadet Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin savunma harcamalarını ve hedeflerini değerlendirirken bunu sadece bir bütçe meselesi olarak değil, aynı zamanda millî güvenlik, ekonomik kalkınma, siyasi öngörü ve dünya çapında güçlü bir aktör olma hedefinin bir parçası olarak almalıyız. Savunma bütçelerinin büyüklüğü ve savunma sanayisinin gelişimi ülkelerin ulusal güvenlik politikalarının temel taşlarını oluşturur. Savunma alanındaki yatırımlar yalnızca askerî gücü değil, aynı zamanda teknolojik ve politik gücü de belirler.

1990 yılından bu yana çok sayıda ülkede savaş, iç karışıklık ve ayaklanma gerçekleşti. Maalesef, bu istenmeyen olayların önemli bir kısmı da Türkiye'yi doğrudan hep ilgilendirdi. Ege ve Akdeniz'de yaşanan sorunlar, kırk yıldan beri devam eden PKK terör sorunu ve Irak, Suriye, Libya, Ukrayna, Kıbrıs, Dağlık Karabağ gibi bölgemizde bizi doğrudan ilgilendiren bu meselelere karşı mücadelemiz ancak güçlü bir ordu ve teknolojik üstünlüğü olan bir savunma sanayisiyle mümkündür. Suriye'deki yeni denklemden sonra İsrail'in kuzeye doğru hareket etmesi ve kuzeye gözünü dikmesi de çok güçlü bir savunma sanayisine ulaşma konusunda adımların daha hızlı atılması gerektiğini gösteriyor. Tabii, sevindirici gelişmeler; bugün itibarıyla savunma sanayisinde yerlilik oranı yüzde 80'lere yaklaştı. Bu oran 1996'da yüzde 20; 2010'da yüzde 50 civarındaydı. Artık dünya çapında yeterlilik almış ve kendini kanıtlamış SİHA, İHA, silah ve mühimmat üretilip hem Türk Silahlı Kuvvetlerinin ihtiyaçlarını karşılıyor hem de dost ülkelere ihracat yapıyoruz.

Defence News tarafından gerçekleştirilen araştırmada dünyanın en büyük 100 savunma şirketi arasında ASELSAN 42'nci sırada, TUSAŞ 50'nci sırada, ROKETSAN 71'inci sırada, Makine ve Kimya Endüstrisi 84'üncü sırada ve ASFAT 94'üncü sırada yer alıyor. Tüm bu gelişmeler gerçekten gurur verici, inşallah devam eden savaş uçağı ve savaş gemileri projelerimiz de en kısa sürede sonuçlanır.

Değerli milletvekilleri, ülkelerin millî savunma bütçeleri karşılaştırmalarıyla ilgili dünyaya baktığımızda ülkelerin bazılarının 2023 yılına ait savunma bütçeleri oranları şöyle gözüküyor: 1'inci sırada Amerika Birleşik Devletleri, 916 milyar dolar; bu, dünya genelinin yüzde 37'sini oluşturuyor. 2'nci Çin, 296 milyar dolar; bu, dünya genelinin yüzde 12'sine tekabül ediyor. Bu 2 ülkenin toplam

savunma harcamaları dünyadaki tüm savunma harcamalarının neredeyse yarısını oluşturuyor. Rusya 109 milyar dolarla dünya genelinin yüzde 4,5'ini harcıyor. İsrail'in 27,5 milyar dolarlık bir savunma bütçesi var ve dünya genelinin yüzde 1,1'ine tekabül ediyor. Türkiye, savunma bütçelerinde dünyanın 22'ncisi; dünya genelinin yüzde 0,6'sına yani binde 6'sına denk geliyor. Elbette ki bu oran ülkemizin misyonu, global riskler ve küresel hedeflerimize baktığımızda düşük bir oran olarak gözükmüyor. Komşumuz Yunanistan ise 33'üncü; 7,7 milyar dolar, dünya genelinin binde 3'ü. Dünya genelinde yine 2023 yılında toplam savunma harcamaları 2,5 trilyon dolar kadar gözükmüyor. Savunma harcamalarının büyüklüğü o ülkenin sadece bir saldırgan ülke olduğu anlamına gelmiyor, kendisini koruyabilme yeterliliğine de sahip olduğunu gösteriyor. O yüzden, bu savunma bütçesi sıralamalarında daha üst sıraları hedeflemeliyiz.

Değerli milletvekilleri, modern ordular kara, deniz, hava ve siber güçlerden oluşuyor. Akdeniz ve Ege'de yaşanan sorunlar, deniz aşırı ve okyanuslardaki korsan faaliyetleri, uluslararası operasyonlar ve Türkiye'nin misyonu birlikte değerlendirildiğinde Deniz Kuvvetlerimizin de daha güçlü olması gerekiyor. Verilere göre, ülkemizin donanmasında toplam 154 unsur bulunuyor. Deniz Kuvvetleri envanterinde 16 fırkateyn, 9 korvet, 12 denizaltı, 34 devriye gemisi ve 11 mayın karşıtı savaş gemisi bulunuyor. Donanmamızın asker sayısı ise 45 bin. Deniz Kuvvetlerimizin durumu fena değil ama Türkiye'nin coğrafyasına baktığımızda Türk donanmasının dünyada ilk 7 ve 8 arasında olması hedeflenmeli, şu anda dünyada 11'inci sırada.

Savunma Sanayii Başkanlığımızın açıklamasında sektörün küresel pazarlardaki başarısını arttırdığı, Ekim 2024'te bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 61 artışla 820 milyon dolar ihracat gerçekleştirdiği, 2024'ün ilk on ayında yüzde 18 artışla 5,125 milyar dolarlık bir satışa ulaştığı, Kasım 2023 ile Ekim 2024 arasında ise ihracatın yüzde 15 artış göstererek 6 milyar 326 milyon dolar olarak kaydedildiği gözükmüyor. Savunma sanayisi şirketlerimiz 2024 yılında 185 farklı ülkeye ihracat yaptılar. Bu bilgiler bize gurur vermiş ve geleceğe daha güvenle bakmamızı sağlamıştır. Sektörün tüm çalışanlarına şükranlarımızı sunuyorum.

Değerli milletvekilleri, dünyada uygulanan askerlik sistemi "profesyonel askerlik" ve "zorunlu askerlik" olmak üzere iki ana grupta toplanıyor. Ülkemizde karma bir sistem var; zorunlu, profesyonel ve bedelli askerlik sistemi. Dünya genelinde, özellikle Batı ülkelerinde kitle ordularından meslek ordularına geçilmekte ve zorunlu askerlik sistemi giderek terk edilmekte. Ayrıca, teknolojik ilerlemeler sonucu modern ve karmaşık silah sistemlerine sahip ordularda eğitimli ve bilgili personele gerek duyulmakta. Bu iki olgu, silahlı kuvvetlerin küçülmesiyle birlikte profesyonelleşmeye yol açmakta.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin personel mevcudunun yüzde 46'sı profesyonel askerlerden oluşuyor. İç güvenlik harekâtı gibi özellik gerektiren görevler şu anda profesyonel personel tarafından yerine getiriliyor. Profesyonel askerlik sistemine geçilebilmesi için bütçe şartlarının yanında yasalarda da değişiklik yapılması gerekiyor. Bu değişiklikler terörle mücadele ve çevre ülkelerdeki karışıklıklar göz önüne alındığında uzun süre de alabilecektir; bu konuya tabii dikkat çekmek gerekiyor. Ayrıca zorunlu askerlik sisteminin standart olarak toplumun tüm fertlerine de uygulanmadığı bir gerçek olarak karşımızda duruyor. Bu süreçte sosyal adaleti zedeleyen ve askerliğini yapan diğer kişiler üzerinde olumsuz etkisi olmayan bir bedelli askerlik sistemi üzerinde de çalışma yapmak gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, subay, astsubay, uzman er, erbaş ve sivil personelimizin ekonomik, mesleki ve sosyal sorunları olduğunu hepimiz biliyoruz. Subay, astsubay ve uzman çavuşların orduye, sosyal tesis ve lojmanlardan yararlanması konusunda bazı talepleri var biliyorsunuz. Bu problemlerin çözülmesi asker içinde birlik ve beraberliği artıracak, moral ve motivasyonu yükseltecektir. Bakanlığımızın bu konuları asgari bir müşterekte buluşarak çözeceğine inanıyoruz.

Astsubaylar konusu var. Günümüzde "astsubay" dediğimizde aklımıza ordunun teknik ve idari hizmetlerini yerine getiren teknisyen, makine operatörü, lojistik işleri, levazımcı, maliyeci ve personelci gelmektedir. Bu önemli görevlerin sivil sözleşmeli personel tarafından ifa edilmesi savaş esnasında görevde devamlılık, sadakat, disiplin ve emniyet sorunları yarattığı için bu sivil kadrolar zaman içinde askerleştirildi. Oysa modern astsubay statü ve sınıfının doğmasının sebebi ateşli silahlarla kuşanmış orduların talimci yani uygulamalı eğitmen ve küçük birlik liderlerine olan ihtiyaçlarıdır. Yani astsubaylık, en alt kademe icracıya duyulan bir ihtiyaç üzerine ortaya çıktı. Ülkemizdeki yaygın kanaatin aksine astsubayların asıl işlevi talim ve eğitimler ve takım seviyesine kadar küçük birlik komutanlıklarıdır. Bu yeni askerî teknisyen, operatör ve diğer teknik ve idari görevliler astsubay statüsü verilip astsubay sınıfına dâhil edildiler. Böylece etkisi günümüze kadar uzanan tehlikeli bir gelenek başladı, eğitimin tamamen küçük rütbeli subaylarca yani teğmen ve üsteğmenlerin görev ve sorumluluk alanı olarak görülmesi konusu. Sonuçta profesyonelleşmeye rağmen Türkiye'de astsubaylar asıl işleri olan askerî eğitim ve küçük birlik komutanlıklarından uzak kaldılar. Özellikle piyade sınıfında bu sorunun kendini daha çok gösterdiği konusunda yaygın bir görüş de var. Astsubaylarımızın görev ve sorumluluklarının tekrar gözden geçirilmesi ve bu konuda yeni yaklaşımlar gösterilmesini bekliyoruz.

Yine, astsubaylar ve emekli astsubaylarımızın bazı talepleri var. Astsubaylarımızın mesleğe başlama derecesinin emekliliklerine de yansıtacak şekilde 9'a 2 olması, yirmi fiilî hizmet yılını dolduran astsubaylara ve başçavuş rütbesine ulaşanlara tazminata esas olacak gösterge puanının 6000 olarak güncel katsayıyla çarpımı sonucunda bulunacak başarı tazminatının emekliliklerine de yansıtacak şekilde ödenmesi, 657 sayılı Kanun kapsamındaki memurlara verilen sicil affının -yüz kısaltıcı suçlar hariç- 926 sayılı Kanun'a tabi astsubaylara da verilmesi, emekli astsubaylara muvazzaf iken aldıkları maaşın yüzde 85'i üzerinden emekli maaşı ödenmesi.

Uzman çavuşlarımızın taleplerinden bahsederek... Uzman er ve erbaşlarımızın eğitim süreleri sadece altı ay. Askerliğini bitirmeden göreve başlayan bir kişi için bu süre oldukça kısa bir süre. Mesleki teorik ve pratik eğitim verilebilmesi için bir yıl gibi bir süreye ihtiyaç olduğu gözükmüyor. Bu sürede askerî okul disiplini de kazandıracak kısa bir akademik eğitim de verilebilir. Yine, uzman çavuşlardan lisans mezunu olanlarda astsubaylığa geçiş şartları da mutlaka biraz daha kolaylaştırılmalı. Vatan savunmasında kaçınılmaz olan dayanışma ve omuz omuza mücadele gereği Türk Silahlı Kuvvetlerinde olmaması gereken ayrımcılık ve benzeri istenmeyen tutum ve davranışlar mutlaka önlenmelidir. Özellikle asta karşı şiddetin önlenmesine yönelik uygulama esasları yeniden gözden geçirilerek yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Şikâyet müessesesinin önündeki yasal engeller kaldırılmalıdır. Uyarı, kınama, kısmi süreli hizmete devam ve benzeri disiplin suçlarına verilen cezaların yargı denetimine açılması sağlanmalıdır. 6413 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Disiplin Kanunu'nda yer alan ve uygulamada mobbing aracı olarak kullanılabilen ve disiplinsizlik fiilleri olarak değerlendirilen soyut suç ithamları kanun metninden çıkarılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, bir ülkenin savunma gücü ulusal silahlı kuvvetlerine ve bu kuvveti destekleyen güçlü bir savunma sanayisinin yetişmiş insanlarına bağlı. Ben, tabii, ülkemiz adına üzüntü verici bir durumdan bahsetmek istiyorum, bundan Plan ve Bütçe Komisyonunda da bahsetmiştim: Bir beyin göçü, özellikle savunma sanayisindeki beyin göçü. Bir Hollanda firmasından, evvelki senenin rakamlarından bahsedeceğim. Sadece bir Hollanda firmasında Türkiye'den 1.300 mühendis çalışıyor. Bu 1.300 mühendisin 437'si Orta Doğu Teknik Üniversitesi mezunu, 170'i İstanbul Teknik Üniversitesi mezunu, 111'i Bilkent Üniversitesi mezunu, 87'si Hacettepe Üniversitesi mezunu, 81'i Yıldız Teknik Üniversitesi mezunu, 60'ı Boğaziçi Üniversitesi mezunu ve 46'sı Gazi Üniversitesi mezunu yani Türkiye'deki en değerli üniversitelerimizden mezun olan kişiler maalesef Hollanda'daki bir savunma sanayisi şirketine hizmet ediyorlar. Bu mühendisler mezun olup hemen mi gitmişler? Hayır, daha kötü, daha üzücü bir rakam: Bu mühendislerimizin 284'ü ASELSAN'dan gitmiş, 179'u TUSAŞ'ı bırakıp gitmiş, 82'si ROKETSAN'da çalışıp daha sonra oraya gitmiş, 80'i TÜBİTAK'tan oraya gitmiş ve 58'i özel savunma şirketlerinden oraya gitmiş yani Türkiye'nin önde gelen savunma kuruluşlarında görev yaptıktan sonra bu Hollanda firmasında çalışmaya başlamış bizim yetişmiş insanlarımız. Millî Savunma Bakanımız Plan ve Bütçe Komisyonunda bu mühendislerin 284'ünün geri döndüğünü ifade etti, Bakanımıza çok teşekkür ediyoruz bu konuyu takip edip ilgilendiği için.

Elbette, giden personelimiz bilgi birikimi olan ve önemli projelerde çalışmış, bu projeler hakkında üst düzey bilgi sahibi olan insanlar. Bu konuyu bir güvenlik açığı olarak da değerlendirmemiz gerektiği kanaatindeyim. Bunlar, üstelik sadece bir firmadaki rakamlar. Peki, bizim ülkemizin geleceği olan bu tecrübeli mühendis ve teknik personelimiz neden buraya gidiyor? Bunlar mutlaka araştırılmalı. Burada aynı zamanda bir bilgi ve teknoloji transferi de yapılıyor, doğal olarak aynı zamanda bir güvenlik riski de ortaya çıkıyor. Bu olayların bazen sadece para ve maaş meselesi olmadığını da biliyoruz. Elbette ki bu sadece bizim ülkemize has bir durum değil, bunu yüzde 100 engellemek de mümkün değil ama beyin göçünün engellenmesi ve bu kıymetli insan kaynağımızın ülkemizde kalması için sosyal ve ekonomik ihtiyaçları mutlaka karşılanmalı, idari problemler gecikmeden çözümlenmeli ve bir çözüm üretilmesi gerektiğini düşünüyorum.

Değerli milletvekilleri, bölgesel huzur ve barış ortamı tesis edilinceye kadar Millî Savunma Bakanlığımızın bütçesine mutlaka öncelik verilmeli. Tasarruf tedbirleri olabilir fakat tasarruf tedbirleri adı altında Millî Savunma Bakanlığımızın bütçesi kesintiye uğratılmamalı, gerektiğinde diğer kalemlerden veya diğer bakanlıklardan buraya bütçe aktarımları yapılmalı.

Türk Silahlı Kuvvetlerinin insan kaynaklarının moral ve motivasyonu her zaman üst düzeyde tutulmalı, personelin mali ve sosyal haklarında iyileştirmeler yapılmalı ve makul talepleri elbette ki gecikmeden karşılanmalı.

Yine, savunma sanayisinde rekabet şartları geliştirilmeli ve teşvik edilmeli, yurt dışından firmalarla ortaklıklar kurulup yüksek teknoloji gerektiren projeler geliştirilmeli. Bölgemizde yaşanan ve ileride yaşanması muhtemel olaylara karşı hem güçlü bir ordu hem de ileri teknoloji üreten savunma sanayisiyle birlikte mutlaka hazırlıklı olmalıyız.

Sözlerimi tamamlarken vatan savunmasında hayatını kaybeden aziz şehitlerimizi rahmetle yâd ediyorum, kahraman gazilerimize minnetlerimi iletiyorum. Bölgemizde yaşanan zorlu şartlarda bu ağır görevi yüklenen Sayın Bakanımıza, değerli komutanlarımıza ve değerli bürokratlarımıza, Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesindeki subay, astsubay, uzman er, erbaş, sivil memur ve işçilerimize ve savunma sanayisinde çalışan bütün idareci ve personelimize başarılar diliyorum.

Bu bütçenin kahraman ordumuza, ülkemize, milletimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Saadet-Gelecek Grubu olarak Millî Savunma Bakanlığının bütçesi üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle Sayın Bakana teşekkür ediyorum çünkü Plan ve Bütçe Komisyonunda bir soru şeklinde değil, kanaatlerimi aktardım, o kanaatlerimle ilgili, dört ayrı başlıkta, bakış açılarını, düşüncelerini -ben katılmasam da- bana göndermiş; bundan dolayı memnuniyetimi ifade etmek istiyorum.

Plan ve Bütçede dile getirdiğim bu başlıklardan biri, Almanya'da çifte vatandaşlık konusu gündeme geldiğinden beri oradaki vatandaşlarımızın bedelli askerlikle ilgili beklentilerinin karşılanıp karşılanamayacağı idi. Tabii, önemli bir konu, zannediyorum eksik ifade ettim çünkü bu konuyu maddi gerekçelerle açıklamak doğru değil. Yani bir "Bedelli askerlikten alınacak ücret şu kadar bin eurodan bu kadara düşsün." şeklindeki bir taleple, bir beklentiyle aslında bunu anlamaya çalışmak, anlatmak doğru bir yaklaşım olmaz. Ben burada farklı bir boyuttan olayı değerlendirmek istiyorum. Şu anda Almanya'da yaşayan bizim çifte vatandaş sayımız -Meclisin resmî rakamlarını söylüyorum- 3 milyon 298 bin ve bu 3 milyon 298 binden Türk kökenli Alman vatandaş sayısı 1 milyon 558 bin, aynı zamanda 1 milyon 548 bin de oradaki Türk vatandaşlarının sayısı var yani Türk kökenli vatandaşların sayısı var. Burada çifte vatandaşlık aslında önemli bir imkân. Niçin imkân? Türkiye ile Almanya arasında, Türkiye ile Avrupa arasında köprü görevi görecek olan bu insanlarımızın bu çifte vatandaşlık hakkı çıktıktan sonra buralara başvuruları çok düşük Sayın Bakan. Yani 600 bin, 700 bin civarında beklenti var. Bu kadar insanımızın -bu bedelli askerliği de bir kenara bırakarak yani onu aradan çıkararak daha doğrusu- vatandaş olma hakkı varken, 500 bin, 600 bin insandan böyle bir beklenti içindeyken şu anda rakamlar -sizlerin elinde daha net vardır- 15 bin civarında. Şimdi, bu gençler dördüncü nesil gençlerimiz. İşin mali boyutu bir tarafa, tabii ki siz Avrupa'yı düşünürken aynı zamanda Türkiye'deki koşulları da düşünceksiniz, bunu da anlayışla karşılayabilirim ama lütfen, sadece Almanya ve Türkiye arasındaki mali dengeyi gözetken yaklaşımın ötesine geçip dördüncü nesildeki bu gençlerimizin şayet bugün vatandaşlık alma hakları kendilerine verilmezse sonrasında hangi sosyal sorunların çıkacağını, hangi kültürel problemlerin çıkacağını, bu gençlerin nasıl elden avuçtan gideceğini düşünerek farklı bir perspektiften olaya yaklaşmanızı ben sizden rica ediyorum. Önemli olan budur. Yani buna bu şekilde yaklaşırsak -Cumhuriyet Halk Partili değerli milletvekili arkadaşımız Utku Çakırözer Bey de bu konuyla yakından ilgileniyor, onun da bu konunun mutlaka çözülmesi gerektiğine dair kanaatleri var; Dışişleri Komisyonundan değerli arkadaşların da böyle beklentileri var- ben umuyorum ve diliyorum ki şayet siz öncülük eder, Bakanlık olarak

bunun yol haritasını belirlerseniz muhalefet partileri dâhil, iktidar partisi dâhil birçok arkadaşımızın bu sorunun aşılması adına önemli katkıları olabilir. Ben bu açıdan bakmanızı sizlerden rica ediyorum.

Tabii, diğer bir konu -sürem azaldı doğal olarak- Karadeniz'le ilgili Plan ve Bütçe Komisyonunda değerlendirme yaptığımda Karadeniz'deki güç dengelerini ifade ederken kastettiğim şey "Türkiye bir savunma paktından çıksın, şu savunma paktına girsin." diye bir değerlendirme değildi. Açık kapı politikası NATO'nun tabii ki kendisine göre belirlediği bir politikadır ama Karadeniz'de, Karadeniz'deki bölgesel dengeleri gözetmeden hareket edersek -şu anda 3 tane NATO üyesi var Karadeniz'de; Romanya, Bulgaristan, Türkiye- biz "Buradaki bütün ülkeler -Rusya hariç- NATO üyesi olsun." gibi bir şeyi kendi irademizle teşvik eder, bunun olması için gayret edersek, ben bunun, bölgesel dengelerde Türkiye'ye zarar vereceğini düşünüyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Birileri bunu talep edebilir, birileri bunun olmasını isteyebilir, bunun için savaşları destekleyebilir ama Türkiye, hani o denge politikasını gözeticeği bir alan olduğu için ve bir taraftan Rusya'yla komşu olan bir taraftan ticaret yollarının merkezinde olan bir taraftan Avrupa'yla, Orta Asya'yla, Orta Doğu'yla komşu olan Türkiye'nin NATO'nun Karadeniz'deki genişlemesini teşvik edici ifadeleri kullanmasının bu dengeler açısından Türkiye'ye zarar vereceği düşüncesiyle Plan ve Bütçe Komisyonunda ben bu kanaatlerimi ifade ettim.

Sürem sınırlı olduğu için bu iki konuyu dile getirmek istedim. Özellikle bu bedelli askerlik konusunda Avrupa'da yaşayan vatandaşlarımızın bu taleplerinin bir kere daha söylediğim açılardan dile getirilmesinin, buna göre çalışmaların yapılmasının uygun olacağını düşünüyorum, bütçemizin hayırlı olmasını temenni ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Denizli Milletvekili Sema Silkin Ün'ün.

Buyurun. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA SEMA SİLKİN ÜN (Denizli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; daha önce bu kürsüden birçok sefer dikkatinize sunduğum ve -özellikle gençlerimizin- toplumsal bir sorun olmanın ötesinde artık güvenlik ve beka sorunu hâline gelmiş bir konuyu Sayın Gençlik ve Spor Bakanımız buradayken bir kez daha ifade etmek istiyorum: Bahis ve kumar. İnanın, bir insana yapılacak en büyük kötülük onu kumara alıştırmaktır.

Bakın, Ulaştırma Bakanlığı Bilgi Teknolojileri Kurumu 2023 Faaliyet Raporu'nda deniliyor ki: "İhbar merkezimize 245.766 ihbar yapıldı, bunların yarısından fazlası kumar ve bahisle ilgili." 40 milyar dolarlık bir pazar büyüklüğüyle ülkemizin ve gençliğimizin üzerine çökmüş bir çete varken Sayın Maliye Bakanı işin vergisiyle, yasallığıyla meşgul. Hadi Maliye Bakanı ruhsuz ekonomi politikalarının gereği olarak bunu yapıyor, siz gençliğimizden ve sporumuzdan sorumlu bir Bakan olarak bu sorunun neresindesiniz? Sayın Bakan, gençlerin yüzde 30'u bu dijital uyuşturucu ağlarına düşerken, şirin sıfatlar altında tuzağa düşürülüp bağımlı hâle gelen gençler suçtan suça sürüklenirken, 12-13 yaşındaki evlatlarımızın "Hoş geldin." bonuslarının cazibesıyla akılları çelinirken, gençlerimiz ceplerinde kumarhane taşır hâle gelirken siz neredesiniz Sayın Bakan? Kumar borcu yüzünden her gün bir vatandaşımızın intihar haberini okurken, son birkaç yılda uyuşturucu gibi küresel bir sorun hâline gelen kumar yüzünden borç batağındaki ocaklar sönerken, insanımız sanal bahis ağlarına düşüp bataklığa çekilirken, sözde fenomenler gençleri kumara teşvik ederken siz neredesiniz Sayın Bakan? Sahte kazanç videoları milletimizi -kadın-erkek, genç, hatta çocuk- kandırırken; at yarışı, İddaa, piyango derken; toplum, elindeki telefonla, daha fazla umut vadeden hazlara yönelirken; "daha fazla risk, daha fazla kazanç" motivasyonu ile teşvik edilen kumar iletisi maddi, manevi bedeller ödetirken siz neredesiniz Sayın Bakan? Sosyal medya mecralarında yasa dışı bahis reklamlarının ıslıtısı göz kamaştırırken; market fişlerinin arkasında bahis sitelerinin reklamları yapılırken; sigaranın, içkinin görüntüsünü geçtim adının yasak olduğu televizyonlarda kumar, bahis siteleri cirit atarken; vergisiyle, damga puluyla meşru hâle getirilen kumar en alt kesimlerin dahi hayatına sokulurken siz neredesiniz Sayın Bakan? Spor kulüpleri yasa dışı bahsi finans aracı olarak kullanırken; Süper Lig yayıncı kuruluşu bu illetin reklamlarıyla doldurulurken; futbol takımları maçlara formalarında bu bahis reklamlarıyla çıkarken; spor kanallarında, hatta devlet kanalımızda bahis sitelerinin reklamları yapılırken; stadyumlarımız bu illegal sitelerin reklamlarıyla donatılırken siz neredesiniz Sayın Bakan? Millet evinde çocuklarıyla oynadığı çocukluğumuzun masum oyunları kumara çevrilirken; "casino" oyunları tüpçü iş adamının kardeşinin şirketi tarafından meşhur alışveriş sitelerine pazarlanırken siz neredesiniz Sayın Bakan? Millî Piyangonun sitesinde yasa dışı "casino", bahis oyunlarının aynısı oynatılırken; Millî Piyango özelleştirilip yeni sahibi eliyle, devletin izniyle kumar tabana yayılırken; devlet izniyle meşrulaştırdığınız oyunlar yüzünden milletin yasaldan yasa dışına gidiş yolculuğunun biletini kendi ellerinizle keserken; kumar devlet eliyle teşvik edilip küresel çetelerin kara para aklama değirmenine su taşınırken; "yasa dışı bahisle mücadele" diye göz boyayıp kendi elinizle kurduğunuz yasa içi kumar düzeninin üstü örtülürken siz neredesiniz Sayın Bakan? Neredesiniz biliyor musunuz? Devlet eliyle, muhafazakâr iktidar eliyle gençleri bu ağlara düşürenlerin tam yanındasınız.

Değerli milletvekilleri, inanın merak ediyorum ve muhatabı kimse buradan sormak istiyorum: Türkiye'de kayıtlı sabit hat ve mobil hatlardan her gün milyonlarca mesaj ve arama yapılarak insanların bu illegal mecralara davet edildiği sırrına bir ben mi vâkıfım? 40 milyar doları bulan bu illegal kumar pazarını kriminal çeteler vasıtasıyla bir gelir kaynağı olarak görenlerin yerli iş birlikçileri olabileceğinden bir ben mi şüphe ediyorum? Bu yıkıma kimler yol veriyor? Bu toplumsal çürümeye kimler fiyat biçip razı geliyor? En önemlisi, bu illegal kumar sitelerine para akışı nasıl gerçekleşiyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SEMA SİLKİN ÜN (Devamla) - Son dönemde sayıları hızla artan, mevduat toplama, kredi verme yetkileri olmayan elektronik para şirketlerinin gerçek faaliyetleri nedir? Bu şirketlerin uluslararası bağlantıları nedir? Evet, 40 milyar dolarlık soru tam da budur Sayın Bakan.

Bir öneriyle konuşmamı tamamlamak istiyorum: Bütün illegal bahis ve kumar sitelerinin bir gecede çöküşüne şahitlik etmek istiyorsanız gelin, bu para hareketini durdurun. Bu para hareketine aracılık eden bu elektronik para şirketlerinin fişini bu gece çekin, çekin ki gün ağarmadan hep birlikte aydınlığa kavuşalım. (Saadet Partisi, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Ankara Milletvekili Sayın Mesut Doğan'ın.

Buyurun Sayın Doğan. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Hangi açıdan bakarsak bakalım hem ülke olarak hem bölge olarak gerçekten çok sıkıntılı, çok karanlık, çok karışık bir süreci yaşıyoruz. Ülke adına belki de doğruları konuşmanın ne kadar zor olduğu bir sürece de hep beraber şahitlik ediyoruz. Ben, bu vesileyle, çok ara sokaklara girmeden, ana cadde babından birkaç konuda fikirlerimi ifade etmek isterim.

Arkadaşlar, akıl, ne hâlde olduğumuzu görmektir; akıl, neden bu hâlde olduğumuzu sormaktır; akıl, bu hâlden nasıl kurtulacağımızı bilmek veya çalışmaktır ve en önemlisi, akıl, attığımız her adımın sonunu mutlaka ama mutlaka düşünmektir. Eğer biz ekonomik olarak, dış politika olarak, sosyal hayat olarak ne hâlde olduğumuzu görmez isek, neden bu hâlde olduğumuzu sorgulamaz ve öz eleştiri yapmaz isek, bu hâlden kurtulmak için neler yaptığımızı hep beraber istişare etmez ve çalışmaz isek inanın, Türkiye'yi çok iyi günler beklemiyor. Bir Kızılderili atasözü diyor ki: "Bir nehirde 2 balık kavga ediyor ise bilesiniz ki oradan iki dakika önce uzun bacaklı bir İngiliz geçmiştir." Elbette ki Kızılderililer bu tespitte bulunurken henüz siyonistlerle tanışmamışlardı, siyonizmle tanışmamışlardı. Peki, tanışmış olsalardı ne olurdu? İnanın, bu sözleri yüzde yüz şu şekilde olurdu: "Eğer dünyanın herhangi bir noktasında 2 kardeş kavga ediyor ise bilesiniz ki oradan beş dakika önce bir siyonist geçmiştir." Birileri bu tespitimizi çok abartılı görebilir ya da bu tespitin çok abartılı olduğunu düşünebilir ama inanın, gerçeği ve hakikati göstermek için bu yaklaşım bile çok eksik kalmaktadır. Bilesiniz ki İsrail, dünya açısından dünyanın en tehlikeli ve en azgın terör örgütüdür. İsrail'e devlet muamelesi yapmak, insanlığa yapılabilecek en büyük hakarettir, en büyük ihanettir. Zira İsrail terör örgütü o zihniyete sahip olanları insan olarak bile görmemektedir. Bundan dolayı biz bugün gelişen olayları sadece ara sokakta, iç kamuoyunu rahatlatarak şekilde okumaya kalktığımız zaman başımıza yakında ne kadar büyük bir felaketin geleceğini görmezlikten gelmiş oluruz. İsrail terör örgütü, hedefine ulaşmak için kendi açısından her yolu mübah gören ve bunu bir hak olarak gören anlayışa sahip ve bunu yaparken pervasızlığına zaten bütün dünya şahit ama hedefine ulaşma noktasında kullanmış olduğu taktiği hep beraber görmek, okumak, anlamak zorundayız. İsrail'in bir coğrafyada, bir ülkede hedefini gerçekleştirmek istediğinde uyguladığı en önemli taktik; o ülkede, o coğrafyada yaşayan insanların beklentilerinin içerisine kendi hedefini yerleştirilmesidir. Ne istiyorsun sen? Bahar. Seni "bahar" diye yola çıkarır, sen "bahar, bahar" diye yürümüş olduğun yolun sonunda kendini kışın ortasında bulursun. Ne istiyorsun sen? Demokrasi. Seni "demokrasi" diye yola çıkarır, sen "demokrasi, demokrasi" diye sloganlar atarken yolun sonunda kendini darbenin ortasında bulursun. Ne istiyorsun sen? Taban demokrasisi. Seni "taban demokrasisi" diye yola çıkarır, sen "taban demokrasisi" diye yürümüş olduğun yolda hocana bile ihanet etmeyi göze alırsın, yolun sonunda tek "Ah!"la mahkûm olursun. Ne istiyorsun sen? Barış. "Barış, barış" diye yol yürürsün, yolun sonunda kendini bugün olduğu gibi savaşın ortasında bulursun.

Suriye'ye gelecek olursak; bugün geldiğimiz noktada Suriye'de ne oldu şimdi? Esad gitti. Bu büyük bir fırsattır ama fırsatı doğru yönetemediğimiz takdirde ülkemizi bekleyen büyük bir kriz, büyük bir felakettir.

Düşünün arkadaşlar, otuz yıl önce, kırk yıl önce bu Mecliste bulunan bütün arkadaşlarımızla şöyle bir fırsatımız olsaydı; Ankara'nın herhangi bir mahallesine, herhangi bir sokağına gitsek, karşımıza çıkacak 7-8 yaşında bir çocuğa şöyle bir soru sorsaydık: "Evladım, Türkiye'nin güneydoğudaki komşusu kim?" İnanın, o 7 yaşındaki çocuk hiç düşünmeden, hiç tereddüt etmeden diyecekti ki: "Efendim, güneydoğudaki komşumuz Irak, Suriye." Ama ben şimdi bütün Meclise soruyorum, iktidara soruyorum: Türkiye'nin güneydoğudaki komşusu kim? IŞİD mi, HTŞ mi, PYD mi, İsrail mi, Amerika mı? Bu kadar büyük bir dağınıklığın bu ülkenin faydasına olduğunu düşünmek büyük bir gaflettir.

Suriye'de ne oldu? Aslında iktidarın özellikle Gazze'den çıksın diye yürüyüş yaptığı, miting yaptığı, kahvehane bastığı İsrail artık Suriye'de. Bunu görmezlikten gelmemiz mümkün olabilir mi? Biz bilelim ki bu felaketler yaşanırken asıl hatırlamamız gereken her şey unutturuldu. Bakın, dikkat edin, artık gündemimizde Gazze yok, gündemimizde Filistin yok.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Var, var.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Ama şu anda İsrail, coğrafyamızda istediği gibi at koşturuyor. Bunu böyle okumadığımız takdirde sadece kendi kendimizi tatmin eder ama yarın hep beraber felaketlerle baş başa kalmış oluruz. Bugün Türkiye'nin bu yaşananlar çerçevesinde yapması gereken 3 tane temel ödevi vardır. Nedir bunlar? Bir, mutlaka ama mutlaka, ne pahasına olursa olsun, İsrail'i durdurmak yani İsrail'e askerî müdahalede bulunmak. Buna binbir türlü sözler söyleyebiliriz "Hangi gerekçeyle, hangi amaçla?" denilebilir. Amerika'nın İsrail'e yardım etme mecburiyeti kadar Türkiye'nin Filistin'e yardım etme mecburiyeti yok ise yazıklar olsun, eyvahlar olsun! Filistin'de, şu anda binlerce çocuk, binlerce kadın, binlerce insan âdeta cehennemi yaşıyorlar.

İkinci olarak Türkiye'nin yapması gereken, Suriye'nin bütüncüllüğünü mutlaka ama mutlaka korumaktır. Bu konuda Sayın Cumhurbaşkanı'nın iki gün önceki yaklaşımını çok önemli, çok değerli buluyorum ama umut ediyorum ki bu yaklaşım lafta kalmaz.

Üçüncü olarak yapmamız gereken yani iktidarın yapması gereken üçüncü görev ise mutlaka içerideki sorunlarla yani gerçeklerle yüzleşerek iç barışı temin etmektir, tesis etmektir. Eğer bunları yapmaz isek, sadece ve sadece kendi taraftarlarımızı tatmin edecek reklam ve algılarla uğraşmış olur isek hem bu sizin sonunuz olur hem de ülke açısından büyük bir felaket olur. Bunu niye söyledim? Şundan dolayı söyledim: Unutmayın ki küresel güçlerin desteğiyle alacağımız yolun sonu karanlık bir felakettir ve unutmayın ki bugün, İsrail terör örgütüne ticaret yapmayı kesemeyecek kadar muhtaç olan bir Türkiye'nin söylediği sözlerin hiçbir anlamı, hiçbir karşılığı yok.

MUSTAFA KÖSE (Antalya) - Yalan söylüyorsunuz!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Ayıp ya! Orada Mahmud Abbas söyledi. Hâlâ aynı yalanları söylüyorsunuz! Mahmut Abbas söyledi be! "30 milyar dolardan vazgeçti Türkiye." dedi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Kime yaranmak istiyorsun?

MESUT DOĞAN (Devamla) - Önce dinlemeyi öğrenin, ondan sonra...

MEHMET BAYKAN (Konya) - Yalancılar! Yalancılar!

MESUT DOĞAN (Devamla) - Son söz olarak söylüyorum...

MUSTAFA KÖSE (Antalya) - Yalan söylüyorsunuz!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Yalancılığa bak! Kime yaranıyorsun?

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Kime yaranmak istiyorsun?

MESUT DOĞAN (Devamla) - Arkadaşlar, arkadaşlar...

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Doğruları söyle ya, ayıp ya! Kime yaranmak istiyorsun?

MESUT DOĞAN (Devamla) - Arkadaşlar, yirmi iki yıl boyunca söylediği her söz, attığı her adımın sonunda mahcubiyetini ifade eden bir partinin...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MESUT DOĞAN (Devamla) - ...elli beş yıl boyunca söylediği her sözün sonunda haklı çıkan bir partiyi düzeltmeye çalışması sadece komediden ibarettir.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bu kadar siyonizme hizmet edebilirsiniz, bu kürsüden bu kadar siyonizme hizmet edilebilir!

MEHMET BAYKAN (Konya) - Mahmut Abbas yalan söylüyor, sen doğru söylüyorsun!

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ne dediğini bilmiyorsun.

MEHMET BAYKAN (Konya) - Dağıttın, dağıttın, dağıttın Mustafa Bey, toparla.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Ne dediğini karıştırdın, konuyu çok dağıttın ya.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Burada, Özlem Hanım ticaretin ne şekilde olduğunu Mecliste herkese zaten söyledi.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Bunu mu anladın? Yanlış anlamışsın!

MESUT DOĞAN (Devamla) - Son söz: Amerika'nın suyuyla abdest almak zorunda kalanların değil Şam'da, Kâbe'de namaz kılmaları bile bir anlam ifade etmez.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi, CHP, DEM PARTİ ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun. (SAADET Partisi sıralarından alkışlar)

SAADET PARTİSİ GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bütçe görüşüyoruz ama milletimizde bir heyecan uyandırmıyor çünkü hiçbir derde deva olmayan bir bütçe olduğu açık.

Bugün, Millî Savunma Bakanlığıyla ilgili konuşuldu, askerî meselelerin zaten ulu orta konuşulması doğru değil ama burada 2 Bakanlık daha var: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı; her 2 Bakanlığın da ikiye bölünmesi gerekir. Bugün ülkemizde kültürümüzü katleden en büyük kuruluş Turizm Bakanlığıdır. Bu Bakanlık birleştirildi, yeniden ayrılmalıdır.

Maalesef ki AK PARTİ iktidarlarının bu ülkeye yirmi iki yılda verdiği en büyük zarar kültür ve turizm alanında yaşanmıştır. Net bir cümle: Gençler şu AK PARTİ kadrolarını görerek "Müslümanlık buysa ben bundan uzağım." deme noktasına gelmişse bu arkadaşlarımızın bir kez daha düşünmesi gerekir. (CHP sıralarından alkışlar) Ve maalesef, kurum bünyesinde RTÜK var, tek görevi iktidara muhalif yayınları sansürlemek. Yalan mı söylemiş, çete mi özendirilmiş, ahlak mı erozyona uğramış, tarih mi tahrif edilmiş umurlarında değil; yeter ki iktidara karışma.

Eskiden Sayın Bakana Komisyonda söyledim, öncelikle teşekkür ederim cevap verdiği için. 15 hususta problem dile getirdim, 2'siyle ilgili cevap vermiş, teşekkür ederim ama belli ki diğer 13'üne verilecek cevap bulunmamış veya oradaki ithamlar aynen kabul edilmiş.

Dallas dizileri bitti, yerine Türk dizileri geldi; nesil tahrip ediliyor ve bunlar, bu iktidar döneminde hiçbir tepkiye ulaşmadan devam ediyor. Turizm Bakanlığı, meseleyi sadece plajlardan, turizmi sadece beş yıldızlı otellerden ibaret görürse sadece belli kesimi zengin eder oysa bugün turizm çok daha geniş bir alana hitap etmek durumundadır. Turizm deyince sadece Antalya değil, Bursa'nın Trabzon'un Diyarbakır'ın, Hatay'ın da gücü görülmelidir.

Değerli milletvekilleri, pek çok başlık var ama bir tanesi TGA. Sayıştay'ı zaten denetimsiz bırakıyorsunuz, hemen her yeni kurum denetim dışı, gizli saklı işleri yapaalım diye kuruluyor. Bir taraftan illegal, belki de olumsuz işlere alet edilirken kurumun, çalışanların belirsizliği de ayrı bir hadise.

Değerli milletvekilleri, bugün, Gençlik ve Spor Bakanlığı, bu Bakanlık da sadece spor alanına halı saha yapmaktan, loto amblemlili iş yapmaktan öte bir şey olmadığını anlamak zorundadır. Bugün neslimiz tahrip oluyor; eğer deizm, ateizm ortaya çıkmışsa işte bugünkü iktidarın davranışları, politikaları, icraatları neticesinde. Bugün gençlerimiz işsiz, KYK borcundan dolayı 300 bin gencimiz ıcralık, milyonun üzerinde gencimiz borçlu ve bugün gençlerin yüzde 82'si "Fırsat olsa yurt dışına giderim." diyor. Gençler mülakat mağduru, gençler işsiz; üniversite mezunu, doktoralı işsizler ülkesi bu ülke ve bugün hepimiz görüyoruz ki kurumun gündeminde kaç tane halı saha yaptık, futbol sahası ne oldu, bunlar var ama "gençlik" deyince bütün bir nesil elden gidiyor, umurlarında değil.

Ülkede evlilik yaşı hayli ileri duruma geldi; her 2 aileden 1'i neredeyse boşanıyor. Ülkede 2001 yılındaki 2,38 doğurganlık oranı 1,7'ye düştü çünkü gündemde hiçbir şekilde gençler yok ama ne var? Bol bol cezaevi yapmak var, ülkede şu kadar adet cezaevi inşa ediliyor; gençleri cezaevine koyacaklar, başka hedefte bir şey yok.

Ülkede "madde bağımlılığı" diye bir şey ortaya çıktı, genç ölümlerinin yüzde 34'ünün madde kullanımından olduğu ifade ediliyor. Evet, belli bir miktarlarda mücadele yapılmış gibi gösteriliyor ama bütçeden tahsis edilen rakamlara bakarsanız bir sakız parası kadar bir rakamın bu alana tahsis edildiği görülecektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Değerli milletvekilleri, burada Sayın Bakanlardan istirhamımız, lütfen buraya... Evet, devlet büyüsünüz ama aynı zamanda milletimizin karşısındayız, halkımız bizi seyrediyor. Dün yaşananlar gerçekten utanç vericiydi. Âdeta önceki 31 Mart günlerinin hesabını almak üzere bir partiyle ikili münakaşası burada çözmeye çalışıldı; bu asla kabul edilemez. Gençlik Bakanı da geçtiğimiz yılki konuşmasında Bakan olduğunu, resmî hüviyetini unutarak burayı âdeta spor sahası

gibi bir alana çevirmişti. Bugün, istirham ediyorum -dün gece 3'te eve gittik- lütfen milletimizi düşünelim. Halkımız burada ciddi konuların konuşulmasını bekliyor.

Evet, AK PARTİ döneminde kültür büyük tahribata uğradı, kültürel değerlerimiz yok oldu; turizm sadece beş yıldızlı otelden ibaret hâle getirildi; gençliğimiz zaten tamamen devre dışı kaldı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bu açıdan, burada sadece maddi rakamları değil elbette kültür politikalarını da konuşmak durumundayız.

YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - E, az konuş biraz ya; hem "Erken gidelim." diyorsun hem bitirmiyorsun.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Konuşanlara da saygı göstermek herhâlde buraya uyar.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

Sayın Ocaklı...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

21.- Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı'nın, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'a, Rize Müftüsüne, Rize'nin kültür ve turizm master planına ilişkin açıklaması

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Sayın Osman Aşkın Bak'a kızgınlığım hâlâ devam ediyor. Onun Atatürk düşmanlığı devam ettiği sürece benim de ona kızgınlığım devam edecek; bunu böyle bilsin. Rize'nin müftüsü de kırk beş dakika dua okudu bir şehidimizin cenazesinde, gazilere rahmet diledi ama bir kere Mustafa Kemal'in adını anmadı. Bu Atatürk düşmanlığını özellikle Millî Savunma Bakanımız da bilsin.

Gelelim kültür ve turizm meselesine. Sayın Bakan, kültürle ilgili bir dört yıllık master plan yapmanız lazım. Bizim on iki yıldır Rize'de bir turizm master planı yapılmasıyla ilgili girişimlerimiz var, maalesef kabul edilmiyor. Günübirlik kiralamalara ilişkin çıkardığınız yasayla ilgili kaçak bungalovları önleyeceğinize artırdınız. Bizim bölgenin tek geleceği turizmdir ve bu turizmi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

22.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Kültür ve Turizm Bakanına Trabzon'la ilgili sorduğu sorulara ilişkin açıklaması

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakan, memleketim Trabzon'daki Trabzon Müzesi altı yıldır restorasyondadır, ne zaman ziyarete açılacaktır?

Trabzon Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 2019 yılında Vazelon Manastırı'nın restorasyon projeleri ile turizm amaçlı yol düzenleme ve iyileştirme çalışmalarına ilişkin projelerin sunulmasına karar vermiştir. Vazelon Manastırı için hâlâ proje sunulmamasının ve restorasyon bütçesinin ayrılmamasının nedeni nedir?

Uzungöl'deki HES projesi, ÇED raporunun geçersiz kılınmasıyla durmuştur. Bundan sonraki süreçte tutumunuz ne olacaktır?

Araklı Pazarcık Yaylası, Yeşilyurt Yaylası ve Yılantaş Yaylası Cumhurbaşkanının üç yıl önce aldığı bir kararla turizm bölgesi olmaktan çıkarılıp maden şirketlerinin faaliyet alanına dönüştürülmüştür. Bu yaylaların turizm merkezi statüsünün kaldırılmasını doğru buluyor musunuz?

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI (Devam)

1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
-  ) TÜRK İşBİRLİğİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAşKANLIğI (Devam)
- 1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- D) YURTDİ  TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAşKANLIğI (Devam)
- 1) Yurtdi  Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Yurtdi  Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- E) VAKIFLAR GENEL MüDüRLüğü (Devam)
- 1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- F) ATATÜRK KÜLTÜR, D L VE TAR H YÜKSEK KURUMU (Devam)
- 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZÎ (Devam)
- 1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
-  ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZÎ (Devam)
- 1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- H) TÜRK D L KURUMU (Devam)
- 1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- I) TÜRK TAR H KURUMU (Devam)
- 1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
-  ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MüDüRLüğü (Devam)
- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- J) DEVLET OPERA VE BALES  GENEL MüDüRLüğü (Devam)
- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- K) T RK YE YAZMA ESERLER KURUMU BAşKANLIğI (Devam)
- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- L) KAPADOKYA ALAN BAşKANLIğI (Devam)
- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- M) ULUDAğ ALAN BAşKANLIğI (Devam)
- 1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)
- 1) Radyo ve Televizyon  st Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Radyo ve Televizyon  st Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - İY  Parti Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Ayyüce T rke  Ta .

Buyurun Sayın T rke  Ta . (İY  Parti sıralarından alkışlar)

İY  PART  GRUBU ADINA AYYÜCE T RKE  TA  (Adana) - Sayın Başkan, Sayın Bakanlar, kıymetli milletvekilleri ve kıymetli bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Bugün, İY  Parti adına, Millî Savunma Bakanlığı bütçesi üzerinde g r   lerimi açıklamak için söz almış bulunmaktayım.

Türk Hava Kuvvetleri, Türk Kara Kuvvetleri, Türk Deniz Kuvvetlerinden oluşan Türk Silahlı Kuvvetleri; Türkiye Cumhuriyeti devletinin varlığının en önemli sigortası, vazgeçilmezidir. Açık kaynak bilgileriyle ülkelerin teknolojileri, askerî birim miktarları, mali

durumları, lojistikleri, hareket kabiliyetleri ve coğrafi konumları gibi 60'tan fazla faktörden yararlanılarak yapılan popüler bir araştırmaya göre 2024 yılında yaptığı yatırımların sonucunda Türk Silahlı Kuvvetleri, askerî güç sıralamasında 3'üncü sıraya yükselmiş ve dünyanın en güçlü orduları arasında 8'inci sırada yer almıştır. Ayrıca, Türkiye, yaklaşık 355 bin aktif personeliyle nicelik açısından NATO'nun en büyük 2'nci ordusuna sahiptir. Biz Türk vatandaşlarının da başının tacıdır. Bu güzel vatan topraklarında rahat yaşamamızın yegâne teminatı Türk Silahlı Kuvvetlerinin her mensubu çok kıymetlidir. Başta Mehmetçik'imiz olmak üzere hepsine en derin saygı ve minnetlerimizi sunuyoruz.

İYİ Parti olarak, her şeyden önce, pazartesi günü Isparta'da şehit olan 6 askerimizin, bölücü terör örgütüne TUSAŞ'a 23 Ekim 2024 Çarşamba günü gerçekleştirilen hain terör saldırısı neticesinde şehit düşen 5 vatandaşımızın yanı sıra 15 Ağustos 1984-15 Ağustos 2024 tarihleri arasında geçen kırk yılda yani on dört bin altı yüz günde 6.387'si Türk Silahlı Kuvvetleri mensubu, 1.512'si güvenlik korucusu, 587'si polis ve 6.416'sı sivil vatandaşımız, toplam 14.902 resmî görevli ve vatandaşımız başta olmak üzere tüm kahraman şehitlerimizi rahmetle anıyor, aziz hatıraları önünde saygıyla eğiliyor; şehit ailelerimize ve kahraman gazilerimize kalbî selam, saygı ve şükranlarımızı sunuyoruz.

15 Ağustos 1984 tarihinden bugüne kadar yaşadığımız her gün ortalama 1 şehit vermek suretiyle yürütmekte olduğumuz ve en son terörist etkisiz hâle getirilinceye kadar yürüteceğimiz terörle mücadele hareketi kapsamında bu kırk yılda 73.020 terörist etkisiz hâle getirilmiştir. Yeri gelmişken ifade etmek isterim ki terör örgütüne 15 Ağustos 1984 tarihinde Eruh ve Şemdinli'de güvenlik güçlerimize yönelik ilk silahlı terörist eylemlerde bulunulması sonrasında Siirt ili Eruh ilçesi Karageçit köyü, Mardin ili Ömerli ilçesi Pınarcık köyü, Siirt ili Eruh ilçesi Milan mezarası, Siirt ili Güllükonak ilçesi Çevrimli köyü, Siirt ili Şirvan ilçesi Cevizdalı köyü, Erzincan ili Kemaliye ilçesi Başbağlar köyü, Van ili Bahçeşehir ilçesi Sündüz yaylası, Siirt ili Baykan ilçesi Derince köyü, Mardin ili Savur ilçesi Ormancık ve Akyürek köyleri ile Diyarbakır ili Kulp ilçesi Hamzalı köyünde, haklarını savunduğunu iddia ettikleri kendileri gibi düşünmeyen masum bölge insanı topluca katledilmiş, kırk yıllık sürede ekonomimizin 2 trilyon dolar zarara uğramasına sebebiyet verilmiştir.

Türkiye'ye bu büyük bedelleri ödeten, en az bin yıldır bu imparatorluk çukuru coğrafyada bir ve beraber yaşayan Türk milletini bölme plancılarının aparatı olan PKK terör örgütünün başı, bebek katili caniyi muhatap almak ve onu teröristlikten çıkarıp siyasal zemine sokma girişimlerinde bulunmak bu büyük millete yapılacak en büyük ihanettir. Gazi Mecliste ondan gelen mesajların borazanlığını yapmayı, Türk devletine ve Cumhurbaşkanına teröristbaşı üzerinden kahramanlık senaryoları çizmeyi kesinlikle reddediyoruz. Türk milliyetçilerini bu ihanetin başaktörü, olmazsa olmaz taşeronu hâline getirmeye yeltenenlere Başbuğ Türkeş'in sözüyle seslenmek istiyorum: "Sizin yedi sülaleniz gelse buna gücünüz yetmeyecektir, asla!" (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Hiçbir devlet teröristi ve/veya terör örgütünü muhatap almaz. Terörü bitirecek tek şey vardır, o da güçlü, kararlı ve itidalli terörle mücadele politikalarıdır.

Komşumuz Suriye'de yaşananları görüyoruz; "millet" fikrini tanımayan yerel aktörlerinin yani ortak kimlik ve aidiyet duygusunun eksikliği ile etnik ve mezhebe dayalı farklılıkların güç mücadelesi bir devletin sonu oldu. Ortak bir millet bilinci olmazsa farklı gruplar kendi menfaatlerini ön plana çıkarır ve millî birlik zayıflar. Bu da dış güçlerin manipülasyon ve müdahalesine açık bir ortam yaratır. Mart 2011'de Suriye savaşının başlamasıyla beraber merkezî otorite boşluğundan faydalanan PKK, Suriye'nin kuzeyindeki bölgeleri işgal etmeye başlamıştır. PKK, işgal ettiği bölgelerde stratejik göç mühendisliği yaparak Suriyeli Arapları ve Türkmenleri Türkiye'ye sürmüş, bir PKK devletinin nüfus altyapısını oluşturmuştur. Emperyalizm eliyle Suriye'nin neredeyse yarısını işgal etmiş olan PKK'nın Batı'da Akdeniz, Doğu'da Irak Sincar bağlantısını kesecek bir müdahalede bulunmak zaruridir. Münbiç'ten başlayarak güvenlik sahasının Tabka, Rakka, Haseke bölgesini kesecek şekilde genişletilmesi; Ayn el Arap'ın teröristlerden arındırılarak PKK devleti projesinin akamete uğratılması sağlanmalıdır. Barzanistan ve YPG'istanın birbiriyle ilişkisi kesilmeli, böylelikle kurulması muhtemel olan teröristanın da önü kesilmelidir. Türkiye, Suriye'deki savaştan en çok zarar gören ülkedir, diliyor ve umuyoruz ki Suriye'deki barıştan da zarar görmez.

Altı çizilmesi gereken bir diğer husus da bölgedeki Türkmen varlığı mutlaka korunmasıdır. Hiçbir ülkenin toprağında hiçbir zaman gözümüz olmamıştır. Ancak şu anki koşullar altında Suriye'deki en büyük ikinci unsur olan Türkmenlerin yeni Suriye'nin kurucu unsuru olmaları ve anayasal bir statüye kavuşturulmaları elzemdir.

Türkiye'yi tarihî sorumluluklar beklemektedir. "Türkiye Cumhuriyeti" büyük bir devletin, "Türk" de büyük bir milletin adıdır. İçinde yaşadığımız şu günlerde her zamankinden daha fazla birlik ve beraberliğe ihtiyacımız var. Yapılan hatalardan ders çıkarmalı, emperyalist tuzaklara karşı uyanık olmalıyız. Orta Doğu genelinde ve Suriye özelinde yaşananlar, Atatürk'ün fikir ve dava arkadaşlarının millî egemenliğe, millî kültüre, millî kimliğe yani "Türk milleti" fikrine dayalı olarak kurduğu Türkiye Cumhuriyeti devletinin bu vasıflarını korumanın ve güçlendirmenin ne kadar kıymetli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Türkiye Cumhuriyeti devletinin kuruluş ilkelerine sahip çıkılmaması beka meselesidir. "Millet olma" fikri her türlü emperyalizme karşı en büyük gücümüzdür. Bu sebepten ötürü "millet" fikrini aşan ve aşındıran hiçbir siyasi tuzağa düşmememiz gerekmektedir.

Atatürk ve silah arkadaşlarının bize armağan ettiği Türkiye Cumhuriyeti devletinin bekası ve devamı için, bu sene 101'inci yılını idrak ettiğimiz cumhuriyetin bizden sonra gelecek evlatlarımız tarafından nice yüzyıllar kutlanması, kısacası payidar olması için bu devletin güvenliğini en iyi, en güçlü şekilde sağlamanın tek yolunun güçlü ordu olduğunu çok iyi bilmekteyiz. Bu nedenle, biz Mecliste olduğumuz her zaman Millî Savunma Bakanlığının ve diğer güvenlik güçlerimizin bütçeleri konusunda çok hassas ve yapıcı bir tutum içerisinde olduk.

Kahraman ordumuza her zaman destek olacağımızı ifade etmekle birlikte, Millî Savunma Bakanlığımızın etkinlik ve verimliliğinin daha da artırılabilmesi için bazı somut tespitlerimizin de ifade edilmesinin mecburi olduğunu düşünüyoruz.

Bu bağlamda, Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin genel bütçedeki payının bu yıl da yetersiz olduğunu düşünmekteyiz. 2025 yılı Millî Savunma Bakanlığı bütçesi yüzde 41,64 artışla 623 milyar 899 milyon 190 bin TL olarak teklif edilmiştir. Bakanlığın 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi içindeki payı yüzde 4,23'tür ancak personel giderleri ve sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri çıkarıldığında kalan bütçe 318 milyar 79 milyon 53 bin TL'dir. Yani, Bakanlık bütçesi içinde savunma yatırımları için kullanılacak asıl kaynak bu kadardır ve bu kaynağın genel bütçe içindeki payı yalnızca yüzde 2,15 olarak karşımıza çıkmaktadır. Millî Savunma bütçesinin 2003 yılında yüzde 6,9 olan genel bütçedeki payı 2025 yılı bütçe teklifinde yüzde 4,23'e kadar gerilemiştir.

Öte yandan, Millî Savunma Bakanlığına tahsis edilmesi planlanan bu bütçenin, 2025 yılı tahmini gayrisafi yurt içi hasıla toplamı içindeki payının NATO'nun belirlediği yüzde 2 oranı kriterinin çok altında hatta 2023 yılındaki yüzde 1,31 oranının da altında, yüzde 1,1 seviyesinde olması da bu bütçenin yetersiz olduğunun bir başka ispatıdır. Bu kapsamda, Türkiye jeopolitiğindeki çok yönlü tehdit ve risklerin yanı sıra, sömürgeci güçlerce Orta Doğu coğrafyasında vekâlet savaşı süjeleri aracılığıyla Türkiye Cumhuriyeti'nin hak ve menfaatlerine aykırı yürütülecek faaliyetlere engel olunabilmesi maksadıyla Millî Savunma Bakanlığı bütçesinden modernizasyona ayrılan payın artmasının da elzem olduğunu buradan vurgulamak isteriz.

İki bin yılını doldurmuş Türk Silahlı Kuvvetleri, bugün aktif olarak savaşan ve kendisiyle harp etmenin ne demek olduğunu tarih boyunca defaatle göstermiş, caydırıcılığı yüksek, dostta güven, düşmana gözdağı veren bir orodur. Hepimizin güvenli ve huzurlu yaşamının teminatı olan bu kurumun harbe hazırlığı iç siyasete malzeme yapılmayacak kadar değerlidir.

Savaşlar bir kere başladığında öngörülemez maliyetlere gebedir; bunu yanı başımızda yaşanan Ukrayna-Rusya savaşında gördük. Bu sebeple, Silahlı Kuvvetlerimizin harbe hazırlık seviyesinin ve caydırıcılığının savaşların başlamadan önlenmesinde kritik bir önemi vardır. Bunun artırılmasındaki en önemli unsurlardan biri, envanterlerimizin yerlilik oranıdır. Biz, ordumuzu güçlendirmeye yönelik savunma sanayisinde bu zamana kadar atılan adımları parti olarak görmezden gelmediğimizi her fırsatta söylemekteyiz. Sayın Bakan Plan ve Bütçe Komisyonunda, F-16 Modern Tedariki Projesi'yle ilgili olarak Hava Kuvvetlerimizin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim ve muharip olarak kullanacağımız HÜRJET ve 5'inci nesil millî uçağımız KAAAN hizmete girinceye kadar, gelişmiş teknolojiyle donatılmış modern savaş uçaklarının envantere alınması ve envanterin çeşitlendirilmesi çalışmalarının devam ettiğini ve bu kapsamda 40 adet F-16 ve özellikle mühimmatların alınacağını söylemişti; KAAAN Projesi'ni görünce Amerikalıların kendiliğinden F-35'leri vermeyi teklif ettiklerini ve görüşmelerin devam ettiğini de eklemişti sözlerine. Eurofighter için de 4'lü konsorsiyumun 3'ünün "evet" dediğini, Almanya'nın da Eurofighter vermeyi yeni kabul ettiğini açıklamıştı.

Bunlar, tabii ki çok önemli konular ancak özellikle Eurofighter'ın 5'inci nesil alınması gerektiğini ve bu uçaklara yapılan yatırımın yerli, millî, 5'inci nesil millî muharip uçağımız KAAAN, modern tank ihtiyacının karşılanması maksadıyla başlatılan ALTAY ana muharebe tankı, uzun menzil ve yüksek irtifada Millî Muharip Uçak; seyir füzesi, İHA, helikopter gibi hedeflere karşı etkili bir hava savunma sisteminin üretilmesini amaçlayan SİPER gibi savunma sanayimizin stratejik projelerinin gecikmeye uğratılmayacak şekilde yapılması gerektiğini ve bunlar için merkezî yönetim bütçe ödeneğinin yanı sıra Savunma Sanayii Destekleme Fonu imkânlarından istifadenin mutlak surette gerekliliğini burada vurgulamak istiyoruz.

Yine, değinmek istediğim bir diğer önemli nokta, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Türk devletinin geleneksel kara, deniz ve hava alanları dışındaki egemenlik alanlarından olan siber alandaki harbe hem altyapı hem de doktrin olarak ne kadar hazır olduğudur. Bilindiği üzere, siber alan, bugün kara, hava ve deniz gibi egemenliğimizin olduğu bir alandır. Bu alan Amerika, Rusya ve Çin gibi önde gelen ülkeler tarafından savaş sahası olarak kullanılmaktadır. Ayrıca, bu konuda NATO tarafından müttefiklerine kılavuz olacak standartlar da oluşturulmaktadır. Biz, yeni kurulacak siber güvenlik başkanlığının yanı sıra, Millî Savunma Bakanlığının sorumluluk alanının gerekli yasal düzenleme ve mevzuatlarla siber alanı da içerecek şekilde güncellenmesi; Türk Silahlı Kuvvetlerinin doktrin, organizasyon ve altyapı olarak kara, hava, deniz ve siber alanlarda müşterek harekât yapabilme kabiliyetine ivedilikle kavuşturulması gerektiğini düşünüyoruz.

Yine Türk Silahlı Kuvvetlerinin harbe hazırlık seviyesi ve caydırıcılığı artırmak amacıyla personel sayısı ihtiyacı yeniden ele alınmalıdır. Hepimizin bildiği üzere, İsrail'in Türkiye'ye saldırılabileceği en üst düzeyde Cumhurbaşkanı tarafından dile getirilmiştir. Biz buradan sormak istiyoruz: Türk Silahlı Kuvvetlerinin tertiplenmesinde bunu müteakip bir değişiklik yapılmış mıdır ya da ne beklenmektedir? Biz ordumuzun aktif personel sayısının 2,5 cephede aynı anda savaşacak şekilde, Ukrayna-Rusya savaşından öğrenilen gerçeklerin ışığında güncellenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bu bağlamda, 7179 sayılı Asker Alma Kanunu'nun 5/2 maddesine göre altı aylık askerlik hizmet süresi, hudut güvenliği, üs bölgeleri ile kışla güvenliğini sağlamakla görevli personelin takviye edilebilmesi ve idari hizmet ihtiyaçlarının maliyet müessiriyet bakış açısıyla karşılanabilmesi maksadıyla on iki aya çıkarılması gerektiğini de düşünüyoruz.

Bir ordunun başarısının birçok unsuru vardır; bunların en önemlilerinden biri de onun emir komuta yapısıdır. Bilindiği gibi, 15 Temmuz ardından yayımlanan Cumhurbaşkanlığı kararnamesiyle Genelkurmay Başkanlığı Cumhurbaşkanlığından alınıp Millî Savunma Bakanlığına bağlanmış, Genelkurmay Başkanı makamına atanmak için kuvvet komutanlığı yapma şartı da kaldırılmıştır; ayrıca, Genelkurmay Başkanlığı ile kuvvet komutanlıkları da ayrı ayrı Millî Savunma Bakanlığına bağlanmıştır. Burada hiyerarşik bir sıkıntı olduğu görülmektedir çünkü Genelkurmay Başkanlığı açısından aynı makam üzerinde iki ayrı makamın emir ve talimat verme yetkisine sahip olması, karışık bir durum olmasının yanında askerî teamüllere de aykırı bir durumdur. Genelkurmay Başkanlığının nasıl harp hazırlığı yapacağı belli değildir. Bugün içinde bulunduğumuz düşük yoğunluklu harp ortamında bu zafiyet açıkça görülmeyebilir ancak Allah korusun, genel bir harp durumunda bu, açıkça ortaya çıkabilme riski yüksek bir durumdur. Biz, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanlıklarının doğrudan Genelkurmay Başkanlığına bağlanması ve teamülleri gereğince de Genelkurmay Başkanlığı makamına atanmak için kuvvet komutanlığı yapma şartının yeniden yürürlüğe konulmasının uygun olacağını düşünüyoruz.

Diğer bir konu ise askerî okul ve askerî hastanelerin yeniden açılması hususudur. Bilindiği gibi 15 Temmuz sürecinde alelacele çıkarılan kararnameyle Türk Silahlı Kuvvetlerine kurmay subay yetiştiren Harp Akademileri, Harp Okulları ve Astsubay Meslek Yüksek Okullarının kaynağını teşkil eden askerî liseler ve astsubay hazırlama okulları kapatılmış; söz konusu askerî eğitim ve öğretim kurumlarının yerine Millî Savunma Üniversitesi kurulmuştur. Böylece, Osmanlı döneminde kurulan ve Genelkurmay Başkanlığı kuruluşunda Türk Silahlı Kuvvetlerinin kurmay subay ihtiyacını karşılayan, orduya subay ve astsubay yetiştiren iki yüz yıllık kurumların varlığına son verilmiştir. Amerika Birleşik Devletleri ve NATO ülkelerindeki örneklerinin aksine, lider personel yetiştiren bu kurumların başlarına askerî nosyona sahip olmayan sivil rektörlerin Türk Silahlı Kuvvetlerinin köklü gelenek ve teamüllerine rağmen atanması; onlara yıllar süren eğitim, başarı ve liyakat sonucu ancak elde edilebilecek general rütbesiyle muamele edilmesi bizleri derin endişelere sevk etmektedir. Sivil üniversite ve personelin askerî eğitim kurumlarına daha fazla entegre edilmesi belli alanlarda büyük katkılar sağlayabilir ancak bu, kurumların sivilleştirilmesi derecesine varmamalı ve var olan köklü teamül ve gelenekler hafife alınmamalıdır.

Silahlı Kuvvetlerine personel yetiştiren kurumlar, bilimsel tartışmayı ve özgürlüğü her şartta merkeze alan sivil kurumlarımız gibi organize edilemez. Örneğin, sivil bir üniversitede Doğu ve Güneydoğu Bölgelerimizi Türkçe konuşulmayan bir yer olarak gösteren kitaplara ve onların yazarlarına olan tepki akademik argümanlar ve eleştirilerle sınırlı olabilir ama askerî kurumlarda bu, terör propagandası ve teröre destek kapsamında ele alınır ve alınmalıdır.

Teamüllerin terk edilmesi rütbe, terfi, tayin gibi konularda askerlerin liyakatlerini artırmaktan ziyade siyasilere medet ummaya sevk ederek ordunun siyasallaştırılmasına yol açar. Ordunun içine siyasetin girmesi sonucu altı yüz yıllık devletimiz sona ermiş, sonrasında yine ordumuzdan yine Harbiye eğitimi almış bir bozkurt çıkmış "Ya istiklal ya ölüm!" diyerek Türk devletini tekrar ayağa kaldırmıştır.

Biz, askerî eğitim kurumlarının kuvvet komutanlıklarınca Genelkurmay Başkanlığı denetim ve kontrolünde tekrar yapılandırılması ve kapatılan askerî liseler ve astsubay hazırlama okullarının ivedilikle yeniden açılması gerektiğini düşünüyoruz.

Ayrıca, ordusu ve askeri olan her ülkenin askerî sağlık sistemi bulunmaktadır ama bizde bu sistem, yine 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası bozulmuştur; GATA ve askerî hastaneler Sağlık Bakanlığına devredilmiştir. Bugün bildiğimiz bir gerçek vardır; Türkiye'ye modern tıbbi getiren köklü bir geçmişe sahip bu kurumun tarihî hafızası ve kurumsal kapasitesi yok olmayla karşı karşıyadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

AYYÜCE TÜRKİŞ TAŞ (Devamla) - Teşekkürler.

Tamamen yok olmadan bu konuda somut adım atılmalı, Sağlık Bakanlığına devredilen Gülhane Askerî Tıp Akademisi Hastanesi başta olmak üzere, askerî hastaneler, Türk Silahlı Kuvvetleri Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi, askerî dispanserler ve revirler ve benzeri sağlık birimleri Millî Savunma Bakanlığına bağlanmalıdır.

Kıymetli hazırun, ülkemiz uzun yıllardır terör örgütleriyle mücadele etmiştir; ülkemizde vatani hizmetlerini yerine getirirken terör örgütleriyle girilen çatışmalarda yaralanan ve sayıları 20 bini bulan asker ve polisimiz en az yüzde 40'ın üzerinde uzuv kaybı olmadığı gerekçesiyle yasal olarak malul gazi kabul edilmemekte, sosyal hak ve yardımlardan yararlanamamaktadır. Bunun yanında, yine askerî personelimizin çeşitli problemleri ve sorunları mevcuttur. Bu problemlerin de tekrar ele alınmasının önemli olduğunu vurguluyoruz.

Yüce Allah ordumuzu hep var etsin, gücünü hep artırsın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKİŞ TAŞ (Devamla) - İYİ Parti olarak Millî Savunma Bakanlığı bütçesini desteklediğimizi söylüyorum, bu bütçenin hayırlı olmasını temenni ediyorum. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar'ın.

Buyurun Sayın Kırkpınar. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, Sayın Bakanlar ve kıymetli bürokratlarımız; İYİ Parti Grubumuz adına Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesi üzerine söz aldım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

2025 yılı Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesini incelediğimizde geçen yıla oranla yüzde 35,6'lık artışla 231 milyar 922 milyon lira olduğunu görüyoruz. Genç nüfusu 13 milyona yaklaşan, toplam nüfus içindeki oranı yüzde 15 olan bir ülkede bu bütçeyle gençlere ne kadar önem verdiğinizi de bir kez daha görmüş oluyoruz. Bütçenin geneline baktığımızda zaten yeni yatırımların olmadığını, devam eden yatırımların da durdurulduğunu anlıyoruz. Bu demek oluyor ki uluslararası finans kaynakları bulunamazsa büyüme olmayacak, dolayısıyla istihdam alanları daralacak ve işsizlik daha da artacaktır. Bir tarafta KYK öğrenim kredisi alan, artan işsizlik ve düşük ücretler nedeniyle borçlarını ödemekte zorlanan ve icralık olanlar; diğer taraftaysa son on bir yılda 7,5 milyarlık vergisi, anaparası, cezası, borçları silinen yandaşlar. Sadece 2024 yılında kamu-özel iş birliğinin hazineye maliyeti 162 milyar 500 milyondur. KİT ve kamu bankalarının görev zararları yükü ise 428 milyar lirayken KKM'den kaynaklı zarar yalnızca 2023 yılı için 893 milyar 300 milyonken, faiz ve giderlerinin bütçeye getirdiği yük 2 trilyona yaklaşırken bunlara akıttığınız paraya rağmen batmayan bütçe gençlere kaynak ayırmaya gelince mi batacak? Türkiye Cumhuriyeti yoksul bir ülke değildir fakat zenginleri çoktur. Bu zenginler hırsızlık ya da arsızlık tarafından bu ülkeyi sömürenlerdir. Gelir dağılımında derinleşecek olan adaletsizlikten en çok etkilenen kesim yine gençlerimiz olacaktır. Aslına bakarsanız Türkiye'deki genç işsizliğin sebebi, iktidarın yirmi iki yıl boyunca eğitim ve istihdam dengesini bir türlü kuramamış olmasıdır. Dertlerine çare bulmak için çırpınan işsiz gençlerimizin sayısı ise 2024 yılı itibarıyla yüzde 16,5'i bulmuştur. Bu oran OECD ortalamasının oldukça üzerindedir. 18-24 yaş aralığındaki gençlerin yüzde 31'i de ne eğitimde ne de istihdamda yer alıyor yani her 3 gençten 1'i ev genci olarak hayatını sürdürüyor. OECD ülkeleri ortalamasında bu oran 13,7'dir. Dünya Bankası verilerine göre, Türkiye, 183 ülke içinde 136'ncı sırayla genç işsizliğinde en yüksek orana sahip ülkeler arasında yer alıyor. Eurostat 2023 yılı rakamlarına göre, Türkiye, ev genci sayısı olarak 33 ülke içerisinde zirveyi yine kimseye kaptırmıyor. Eğitim ve istihdamda yer alamayan gençlerin oranının yüksek olması, suç olaylarının artması, ekonomik ve sosyal maliyet, toplumsal dışlanma ve uyum sorunları gibi birçok ekonomik ve sosyal refah göstergesini de hâliyle olumsuz etkiliyor. Sizler, bu ülkenin gençlerini yoksul ve kendini dışlanmış hisseden bireyler hâline getirdiniz. Bunu biz söylemiyoruz, Eurostat ve TÜİK verileri söylüyor. Eurostat 2022 verilerine göre, 0-17 yaş grubunda oranın en yüksek olduğu AB üyesi yüzde 41,5'le Romanya'dır, Türkiye için bu değer TÜİK verilerine göre bile yüzde 42,7'dir

Değerli milletvekilleri, saray başta olmak üzere kamuda israf, yolsuzluk, akraba ve partilileri kayırma üst seviyelerde devam ediyor. On binlerce üniversite mezunu gencimiz asgari ücretle bile iş bulamazken her ilde üniversite olsa ne olacak? Mezun olmak sanki bir işe yarıyormuş gibi kamu kurumlarında açılan kadrolar için alımları ibretle takip ediyoruz. KPSS'ye büyük ümitlerle girip yüksek puan alanlar mülakatta başarılı olamıyor; sebebi ise bazı seçilmiş düşük puanlıların, ne hikmetse yüksek puan alarak işe girmesidir. Yani gençlerimiz torpilleri yoksa devlette görev alamıyor, bu da mülakat ısrarınızın nedenini pekâlâ açıklıyor. Devleti yirmi iki yıldır yöneten sizler, soruları çalarak devletin önemli yerlerine sızanlara nasıl göz yumduysanız sonrasında da vasıfsız,

yetersiz, liyakatsiz kadroları işbaşına getirerek devlet çarkını işlemez hâle getirdiniz. Biz bu çöküşü görüyor ve biliyoruz fakat siz hâlâ kulağınızın üstüne yatıyorsunuz.

Gençlerimiz size rağmen çalışıyor, başarıyor, hatta bu gençlerden 900'ü İtalya'da eğitim hakkı kazanıyor ama gelin görün ki vize engeline takılıyorlar. Gençlerin gözlerinde umutsuzluk, öfke ve maalesef, devlete karşı duyulan hayal kırıklığı var; gençlerimizde ülkelerine karşı aidiyet duygusunu bırakmadınız. Bugün Türkiye'den giden nüfus yaş grupları incelendiğinde en fazla göç edenlerin yüzde 15'le 25 ve 29 yaş arası gençler olduğu açıkça görülmektedir. Peki, Türkiye'ye göç edenlerin durumu nasıl? TÜİK verilerine göre son iki yılda yüzde 36 azalarak 316.456 kişi olmuştur yani Türkiye yükseköğrenim görmüş nitelikli iş gücünü kendine çekmede cazibesini çoktan yitirmiş.

Sayın Bakan, bir türlü çözemediğiniz barınma konusuna da baktığımızda, yurt yatak kapasitesini 993.720'ye çıkarmakla övünürken "Başvuru yapan öğrencilerin yüzde 97'sini yurtlara yerleştirdik." diyorsunuz. Son zamanlarda yeni yurt yapmadan yatak ve ranza ilaveleriyle mi yurtların kapasitesini artırılıyorsunuz? Öğrenciler "yurt çıktı" diye sevinemiyorlar bile, kaç kilometre uzakta kalıyor biliyor musunuz? Bu çocuklar nasıl gidip gelsinler? Siz sadece niceliğe bakıyorsunuz; öğrenciler için her yönüyle uygun olan, eğitim gördükleri kampüslerin içinde kalmalarıdır; bu imkânı sağlayamayan üniversiteler içinse yerleşkeye yakın alanlarda yurt yapılmalıdır.

Niteliğe gelecek olursak durum daha da vahim. Hatırlayın, hijyen sorunları, bitirilmemiş KYK yurtları, zehirlenmeler, sağlıksız ve lezzetsiz yemekler, yurtları saran böcekler, duvarları dökülen, tavanları akan, daha fiziki koşulları bile tamamlanmamış yurtlar varken son dönemde yurtlarda yaşanan taciz vakaları gibi birçok problemi de Komisyonca dile getirmiştik. Komisyonca sorularımıza verilen cevapta, her gün yemeklerden numune alındığını, ayrıca, lokantaların ve kantinlerin denetlendiğini ifade etmişsiniz. Peki, Sayın Bakan, soruyorum: Her gün yemek numunesi alınıyorsa ve denetleniyorsa gıda zehirlenmeleri neden yaşanıyor? Neden öğrencilerden hâlâ bu konuda şikâyet geliyor? Hijyen eğitim belgesi almak tek başına temizlik sorununu çözmeye yetiyor mu Allah aşkına?

Sayın Bakan, öte yandan, yurtlarla alakalı başka bir konuyu da size sormak istiyorum: Hain darbe girişiminden sonra FETÖ'ye ait yurtlara "ihtiyaç fazlası" denilerek yurtların Hazine ve Maliye Bakanlığına devredildiği, Bakanlığın da AK PARTİ'ye yakın vakıflara bu yurtları tahsis ettiği hususu basında genişçe bir yer aldı. Soru önergemize verdiğiniz cevapların netlik kazanması için FETÖ'ye ait yurtların detaylı listesini sizden talep ediyoruz. Basına yansıyan iddialarda doğruluk payı varsa, öncesinde cemaat gibi gözüken, sonrasında FETÖ terör örgütüne dönüşen bu yapılanmalardan hiç mi ders alınmadı? Bu yurtların tamamı, öğrenciler barınma sorunu yaşarken devlet yurduna neden dönüştürülmedi? Bu hâliyle bakacak olursak yurtlar başka vakıf ve cemaatlere geçerek sadece el değiştirmiştir ama zihniyet aynen devam etmektedir. Bu konuya sizden açıklık getirmenizi bekliyoruz.

Değerli milletvekilleri, ekonomik krizle birlikte toplumumuzun sinirleri iyice bozuldu, sosyal yapı sarsıldı. Özellikle gençler arasında hızla yayılan vahşete varan şiddet eylemleri, ahlaki değerlerin çöküşü, çaresizlik ve intiharlar vicdan sahibi olan herkesi yürekten yaralıyor. Evlenemeyen genç nüfus ve baş gösteren madde bağımlılığıysa geleceğe umutla bakmaya engel oluyor. Gençlerin uyuşturucu batağında olduğunu ve çocuk yaşlara kadar inen bu beladan kurtulmak için güçlerinin yetmediğini görüyoruz. Bu soruna devletin el atması gerektiğini her fırsatta dile getiriyoruz. Peki, Bakanlık bütçesinden Bağımlılıkla Mücadele Programı kapsamında ayrılan pay ne kadar? 48 milyon 171 bin lira yani Bakanlık bütçesinin on binde 2'si, evet, yanlış duymadınız, on binde 2'si. Aslında bütçeden ayırdığınız payla bu konudaki ciddiyetiniz de ortaya çıkıyor.

Sayın Bakan, 2023 yılında Türkiye'de yakalanan metamfetamin miktarı AB ortalamasının 2 katı kadar. Avrupa Uyuşturucu Raporu'na göre Türkiye'deki esrar kullanımı bu yıl yüzde 54 oranında artmış. Emniyet Genel Müdürlüğü'nün yayınlamış olduğu raporadaysa her gün Türkiye'de 800'den fazla kişi uyuşturucu nedeniyle gözaltına alınıyor, bunların yüzde 60'ı gençlerden oluşuyor. Rapordaki sonuçlar gerçekten dehşet verici. Türkiye'nin bir uyuşturucu üssü ve bağlantı noktası yapılmak istendiği çok açık görünüyor ve bu, ciddi bir millî güvenlik sorunudur diyoruz.

Sayın Bakan, her ne kadar bağımlılıkla mücadele Bakanlığınızın yanında İçişleri, Aile ve Adalet Bakanlarını da ilgilendiren ortak bir sorun olsa da genel nüfusun en dinamik kesimini oluşturan gençlerimizin Bakanlığınızın sizin iradenizde.

Bağımlılık denince akla ilk gelen alkol, tütün ve uyuşturucu bağımlılığıdır; doğru ama bunlara artık yeni nesil bağımlılık olan dijital yani sosyal medya ve mobil oyunlar bağımlılığı da eklendi. Garip olan ise bence bu konuların sizin tarafınızdan hiç ciddiye alınmamış olması. Bu ciddiyetsizliğin faturası, emin olun ileride çok ağır bir şekilde olacaktır.

Sayın Bakan, Komisyon görüşmelerinde size yöneltmiş olduğum soruların bir kısmının cevaplanmadığını, cevap verilenlerin ise içerik bakımından oldukça yüzeysel kaldığını ve cevapların gerçeği yansıtmadığını bilmenizi isterim. Örnek olması açısından birini söylemiş olayım: Yükseköğretimde okuyan öğrencilerimize verilen karşılıksız burs desteği ödemelerinin geçen yıla göre yüzde 40 oranında azalmasının sebebini sormuştum; cevap hayli trajikomik gerçekten. Bu kalemdeki azalmanın gerekçesi olarak Bakanlık tarafından öğrencilere teknolojik cihaz desteğine olan talebin azalması olarak göstermişsiniz. Tevafuk o ki Karadeniz Sahil Yolu'nda, 4 gencimiz, ucuz telefon almak için Gürcistan'a giderken heyelan altında kalarak vefat etti. Gençlerimize Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı ve sabır diliyorum. Ülkece yaşadığımız her büyük olay ya da felaket aklımıza Albert Camus'un "Bir ülkeyi tanımak istiyorsanız o ülkede insanların nasıl öldüğüne bakın." sözünü getiriyor. Verginin vergisinin vergisinin alındığı bu ülkede toprak değil, sizin yanlış politikalarınız bu gençlerimizin canına mal olmuş oldu. Bu ölen gençlerin vebali kimin üzerinde Sayın Bakan? Bize verdiğiniz cevaba dönecek olursam, demek ki neymiş? Telefon ve teknolojik cihazlara gençlerden gelen talep azalmamış; aksine, Hükûmet olarak sizler makul ücretlerle ve gerçekçi desteklerle teknolojiyi gençlere ulaştırmadınız, onlar da sizin tek seferlik devede kulak indirimlerinize tenezzül etmemişler.

Sayın Bakan, her seçim döneminde siyasi malzeme olarak kullanmaktan çekinmediğiniz Karşıyaka Spor Kulübü'nün stadına da değinmek istiyorum. Stadı yapmadınız, şimdi de topu belediyeye atıyorsunuz. Madem stadı yapmayacaktınız bu zamana kadar insanları neden kandırdınız? İktidarınız stat vaadiyle yıllarca oy devşirmeye çalıştı, zamanında yapılacak olana da engel oldunuz. Şimdi, Karşıyaka sizden en kısa zamanda yer tahsisi istiyor ve bekliyor.

Sayın Bakan, bugün futbol kulüplerinin endişe veren durumundan da biraz bahsetmek istiyorum. Türkiye Futbol Federasyonuna ve hakemlere ciddi bir tepki olmuş, toplumda taraftarlar maçların adil yönetildiğine inanmıyor, camianın içindeki

futbolcular ve kulüp başkanları da bazı takımlara iltimas geçildiğini savunuyor. Bunların yanında, bazı hakemlerin avukatlarla yüksek meblağlarla anlaşarak kendilerine hakaret eden taraftan kazanca sağladıkları öne sürülüyor. Bunlar muhakkak sizin de malumunuz olduğu konulardır, sorunları biliyorsunuz; neden hâlâ harekete geçmiyorsunuz, doğrusu merak ediyorum. Bakın, Bakanlığınızın bütçe görüşmelerinde Türkiye'deki spor sektörünün kara para aklama ve bahis sektörüne dönüştüğünü, bu kulüplerin bahis çeteleri ve kara para aklayıcılarıyla olan iş birliklerinin ifşa edileceğine dair uyarıda bulunmuştum. Tam sekiz gün sonra, içinde ünlü isimlerin de bulunduğu yasa dışı bahis oyunlarına teşvik operasyonu gerçekleştirildi ve maalesef, söylediklerimde haklı çıkmış oldum. Spor kulüplerinin bu kadar başıboş bırakılmasına anlam veremediğimizi söylemiş ve spor kulüplerinin denetlenmesinin ikazını da buradan tekrar yapmış olayım. Aksi hâlde, Türkiye karanlık adamların cirrit attığı, sporun her alanını manipüle ettiği bir ülke hâline dönüşecek. Durum böyleyken 2024 Olimpiyatları'ndaki başarınızı da es geçiyorum.

Değerli milletvekilleri, hazır Bakan Bey'i burada bulmuşken önemli bir konuyu daha dile getirmek istiyorum. Ege Üniversitesinde yakın zamanda şaibeli bir yemek ihalesi gerçekleşti, her nedense makul olan teklif kabul edilmeyip ihale başka bir firmaya verildi. Tabii, bu duruma itiraz edildi. İtiraz sonucu üniversitede komisyon toplanıp ihale kararı tekrar incelenmiş. Sonuç itibarıyla da bu konu şimdi Kamu İhale Kurumuna intikal etmiş durumda. Böyle köklü bir üniversitede bu gibi şeylerin yaşanması ve sürecin bu noktaya gelmesi elbette can sıkıcı bir durumdur. Bu konunun mercek altına alınması şarttır, nedeni ise kamu zararını önlemek olacaktır. Sayın Bakan, sizden ricam, milletimiz adına bu konunun takipçisi olmanız.

Toparlayacak olursam, biz bu bütçeyi zayıf buluyoruz, Sayın Bakanları da başarısız buluyoruz. Millî Savunma Bakanlığının bütçesi haricinde oyumuzun rengi "hayır"dır, "kabul" oyunu yalnızca Millî Savunma Bakanlığı bütçesine vereceğiz. Böylece bu süreç de son parti olarak bizim konuşmalarımızla tamamlanmış olacak bugün, oylanacak.

Bu yeni dönemde her üç Bakanlığa da bütçeleri hayırlı olsun, milletimiz için de hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Genel Kurula saygılar sunuyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Gaziantep Milletvekili Sayın Mehmet Mustafa Gürban.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET MUSTAFA GÜRBAN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçe görüşmeleri üzerine İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum.

Değerli milletvekilleri, 1071'de Sultan Alparslan'la kapısını açtığımız Anadolu, binlerce yıllık medeniyetlere, nice devletlere ev sahipliği yaptı. Efes Antik Şehri, Meryem Ana Kilisesi, Ayasofya, Göbeklitepe ve daha sayabileceğimiz nice kültürel varlığa ev sahipliği yapıyoruz.

"Kültürel miraslarımızı iyi değerlendirebiliyor muyuz?" sorusunun cevabı net: Bakanlığın bugüne kadarki performansı, ülkemizin sahip olduğu eşsiz kültürel ve turistik potansiyelin çok gerisinde kalmıştır. Bu durum ciddi bir yönetim zafiyetidir; tarihimize, kültürümüze ve milletimizin geleceğine de yapılan büyük bir haksızlıktır.

Değerli milletvekilleri, ülkemiz yanlış ekonomik yönetimler neticesinde sürekli dış ticaret açığı vermektedir. Dış ticaret açığını en başta turizm gelirleriyle düşürebiliriz, hatta dış ticaret açığını sadece turizm gelirleriyle kapatabiliriz. Geçmişte bunun örnekleri oldu; 2001 yılında dış ticaret açığımız 10 milyar dolar seviyesindeyken turizm gelirimiz 13 milyar doları aşmıştı. 2002 yılında dış ticaret açığımız yaklaşık 15 milyar dolar seviyesindeyken turizm gelirimiz yine 15 milyar 200 milyon dolar seviyesindeydi; dış ticaret açığımızın yüzde 98'i bu şekilde kapatılmıştı. 2002'den sonra turizm gelirlerimiz dış ticaret açığını kapatabilecek duruma hiç gelmedi; 2009 yılında yüzde 82 kapama seviyelerine çıktı, sonrasında 2017'ye kadar yüzde 50 seviyesini bile görmedi. Demek ki hatalarda ısrar ediliyor. Bu kadar kritik ve stratejik öneme sahip sektörün Bakanlığına ayrılan bütçe, 17 Bakanlık arasında 15'inci sıra oldu. Düşük bütçelerle küresel turizm pazarında potansiyelimizin altında performans gösteririz.

Turizm sektörü aynı zamanda istihdam deposudur. Pandemiden önce Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütünün verilerine göre turizm sektörü direkt, dolaylı ve etkinlik alanının tamamıyla dünya çapında her 10 kişiden 1'ine istihdam sağlamaktaydı.

İstihdam konusunda önemli bir hususa dikkat çekmek istiyorum: Yabancı turistler genellikle "her şey dâhil" paketlerle büyük otellerde ve popüler tatil bölgelerinde konaklamayı seçiyorlar. Genel olarak yabancı turistlerin gelirleri, daha çok turistik bölgelerde orta ve büyük kuruluşlarla sınırlı kalıyor. İhtiyaçları doğrultusunda harcamalarını da büyük işletmelerin içinde yapıyorlar. Çoğunlukla tur paketleri satın alarak geliyorlar. Bu paketlerin içerisinde havaalanından otele aktarma da olduğu düşünüldüğünde, yabancı turistleri hiçbir esnaf dışarıda göremiyor. 60 milyar dolar turizm hedefi çok güzel, daha üstüne de çıkacağız ama bu para nereye, kimlere gidiyor?

Bildiğim kadarıyla Türkiye destinasyonu, Avrupalı tur operatörlerinin en fazla para kazandığı destinasyonların başında geliyor. Acenteler aracılığıyla gelen turist konakladığı tesisten çıkmayarak ülkesine geri dönüyor.

Yabancı turist dağılımına baktığımızda ağırlıklı olarak 3-4 şehirde yoğunlaştığını görüyoruz. Bu yoğunluğu ülkemizin diğer bölgelerini genişleterek kültür, sağlık, kongre, gastronomi gibi katma değeri yüksek turizm gelirlerindeki payımızı artırmalıyız. Harcama düzeyi yüksek gelir grubundan ziyaretçileri ülkemize on iki ay boyunca çekecek projeler üretmemiz gerekiyor. Güney Kore, Japonya, Singapur, Avustralya vatandaşları Avrupa'nın birçok noktasına İstanbul Havaalanı'nı kullanarak gidiyor. Bu yolcuların ülkemize hiçbir katkısı yok. Yüzde 75-80'i transit yolcu. Ne ülkemizin turizmine ne de ekonomisine hiçbir katkıları yok. Dünyanın en büyük hava alanlarından birini açmakla övünüyorsunuz, bu, proje büyüklüğüyle değil, faydasıyla değerlidir. Ülkemize gelen turist sayısını artırmayı, onları Anadolu'nun kadim kentlerinde görmeyi başaramıyorsak bu projeleri ne derece başarılı saymalıyız. Devasa projeleri fiziksel büyüklükleriyle değil, milletimize sağladığı katkılarla ölçelim. Transit uçuş, yalnızca hava yolu şirketlerine para kazandırır. Millî geliri çok yüksek olan bu ülke vatandaşlarını İstanbul Havaalanı'nda değil, şehirlerimizde misafir etmeliyiz. Bu ülke vatandaşlarının en önemli özelliği kültür ve tarihe çok meraklı olmalarıdır. Kişi başına, ortalama 3.000 dolardan fazla para harcıyorlar. Göbeklitepe, Şanlıurfa, Mardin, Diyarbakır, Gaziantep, Hatay bölgesine, Amerika, Kanada, Avustralya ve Uzak Doğu ülkelerinden üç dört günlük turistik programlar oluşturulursa çok ciddi turizm gelir kaynakları yaratılmış olur.

Sayın milletvekilleri, son günlerde gündemi yoğun şekilde meşgul eden ve ciddi tartışmalara da sebep olan Kültür Yolu Festivali için yapılan harcamalar hakkında da fikrimi belirtmek istiyorum. Bakanlığınızın 16 şehri kapsayan ve sekiz ay süren bu

festivale 800 milyon TL harcadığı anlaşıyor. Samsun'a 150 milyon TL, Van'a 90 milyon TL, Gaziantep'e 17,2 milyon TL para harcandı. Bu rakamlar yaklaşık tutarlardır. Bu paraları Uzak Doğu ülkelerinde, Amerika'da, Avustralya'da etkinlikler yapıp gastronomi tanıtımında harcasaydık daha faydalı olmaz mıydı? Gastronomi turizminde de büyük şehirler girdabına sıkıştık. Gastronomi turizm gelirlerinin yüzde 40'ını İstanbul alıyor; Ankara, İzmir, Antalya'dan sonra yüzde 8'le Adana geliyor. Gaziantep hak ettiği kazancı elde edemiyor. Örneğin Antalya'da düzenlenen Dünya Okçuluk Şampiyonası elemelerine Güney Amerika, Uzak Asya ve Güney Afrika da dâhil olmak üzere 154 ülkeden sporcu geldi. Bu kadar çok ülkeden insanı bir kentimize getirmek normal şartlarda çok zordur ancak bu uluslararası organizasyonun yapılması sporcuların Antalya'mızı deneyimlemesini, tarihî ve doğal güzelliklerini görmesini sağladı. Daha sonraki sezonlarda bu ülkelerden gelen turist sayılarında ciddi bir artış gözlemlendi. Benzer uluslararası sportif ve kültürel organizasyonları Gaziantep, Hatay, Adana, Mersin gibi şehirlerimizde de sürekli şekilde yapmalıyız. Bu şehirlerimizde gastronomi var, tarih var, deniz var, kültür var. Dünyadaki pasta payı genişlerken biz de kendi payımızı genişleterek almalıyız. Bu destinasyonu yaratırken ulaşım en önemli unsurdur. Gaziantep-Mersin arası hızlı tren hattı çok önemli, gerekli altyapı çalışmalarının bitirilerek hattın bir an önce hayata geçirilmesi yerli ve yabancı turisti bölgemize daha rahat çekmemizi sağlayacaktır. Ülke ekonomisine ve turizm çeşitliliğine can suyu olacaktır.

Demir yolu hatlarından bahsederken Antalya'dan Kayseri'ye uzanan projeye de değinmek istiyorum. Bu projeyi Antalya'daki deniz turizminin Konya'daki inanç turizmiyle ve Nevşehir'deki doğa ve tarih turizmiyle birleştirilmesi hasebiyle çok önemsiyoruz ancak yeteri kadar ilerlenmediği, etüt çalışmalarının dahi bitmediği görülmektedir. Bizim verdiğimiz önemi Bakanlık olarak sizin de vermenizi temenni ediyoruz. Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak, bahsetmiş olduğum demir yolu projelerinin hayati önemini Ulaştırma ve Altyapı Bakanına anlatmanız gerekir. Dış ticaret açığımızdan çok daha fazlasını turizm gelirlerinden almalıyız, bunlar için Amerika'yı yeniden keşfetmeye gerek yok, var olan projeleri hayata geçirmemiz yeterli.

Değerli hazırun, dünyada spor turizmi gelirleri yıldan yıla artıyor fakat bizim spor turizmi gelirlerimiz istediğimiz seviyede değil. Ülkemizde spor turizmiyle ilgili yeterince uluslararası düzeyde fuarlar organize edilmiyor. Özellikle dünyanın ilgisini çekecek ve tüm spor dallarına hitap edecek şekilde büyük ölçekli spor fuarlarının yapılması ve kendimizi tanıtmamız gerekiyor. Ülkemizin dünyada spor turizminde lider olması gerekir. Spor turizminin en büyük katkısı tesislerin kış sezonunda da aktif olması ve istihdamın devamlılığının sağlanmasıdır, kış sezonunda kapalı olan oteller de on iki ay aralıksız açık kalabilecektir. Son yıllarda spor turizminde çok ciddi kayıplarımız vardır. Antalya destinasyonunun futbol kamp turizmi açısından cazibeli hâle getirilmesini sağlamalıyız. Dünyanın her yerinde büyük kitleleri olan kulüpleri bir araya getirip turnuvalar düzenleyerek Antalya kış turizmini canlandırmalıyız.

Sayın Bakan, değerli bürokratlar; size verilen bütçe emanetinin her bir kuruşunu ülkemizin daha güçlü geleceği için harcamanızı temenni ediyor, yüce Türk milletini ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşcı.

Buyurun. (İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubu adına Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Bakana bir teşekkürle başlamak istiyorum. Komisyonda Tekirdağlıların kazı çalışmaları devam eden iki antik kentine ören yeri statüsü kazandırılması talebini iletmıştim; figürlü mozaikleriyle Perinthos ve bir Trak erkeğinin onunla gömülme için kurban edilen eşiyle yattığı tümülüsü de barındıran Heraion. Sayın Bakan, iki alanı da ziyaret ettiniz, kazı çalışmasını takiben ören yeri statüsü kazandırılacağını vurguladınız, teşekkür ederiz ama takdir edersiniz ki Türkiye'de yirmi yılı geçen kazılar var, kazıları hızlandırmak için de destek bekliyoruz sizden. Bundan kaçınmayacağınızın, yeni eser tescil ettirmedeki gayretinizin farkındayız. Farkındayız, konu kayınsızlık ama gün yüzüne çıkmayı bekleyen tarih hazinemiz de takdir edersiniz ki kayınsızlığa kurban edilemeyecek kadar kıymetli.

Seçim bölgemle başlamışken Tekirdağ'ın Kumbağ'dan Şarköy'e uzanan arkeolojik ve doğal sit alanlarının, Trakya bağ rotasının, off-road, yamaç paraşütü alanlarını barındıran kıyı hattının kültür, turizm koruma ve geliştirme bölgesi ilan edilmesi de bizim için önemli. Ulaşımı da kolay, Ege ve Akdeniz'e alternatif bir seçenek oluşturabiliriz burada.

Sayın Bakan, siz ne kadar kültür ve turizmin ayrılmaz olduğunu düşünüyorsanız biz de aynı derecede bu ikisinin mutlaka ayrılması gerektiğini düşünüyoruz. Hatta sadece turizme ilştirilmemiş müstakil bir kültür bakanlığının değil, bir millî kültür bakanlığının temel ihtiyaç hâline geldiğini savunuyoruz. Zira, bir ülkede bebekler beşiklerinde tecavüze uğrar, hastanelerde katledilir hâle geldiyse ve sorumluları mahcubiyet duymak bir yana üste çıkmaya çalışıyorsa, kızlar babalarının çocuklarını doğurmaya başladıysa, 5 çocuk feci şeklinde can verene kadar göz yumulabiliyorsa onları ölüme sürükleyen garibanlığa, komşusu açken pekâlâ tok yatabiliyorsa artık insanlarımız, şiirdeki gibi aslında akarsuya, meyve çağında ağaca, hayata -gelelim bugüne- Çayırhan'daki madenciye, mülakat mağduru öğretmene, tarım işçisine, emekliye, sana, bana, hepimize, ümide düşman sayısı artıyorsa durdurulamayan bir hızla, bir virüs gibi yayılıyorsa -gemisini kurtaran kaptancılık- adaletsizlik; vicdan sağırlaşmışsa, kimse ötekini feryadını duymuyorsa, kimse hiçbir ayıbından utanmıyor, vebalden, suçtan sakınmıyorsa, pervasızlık, pişkinlik, liyakatsizlik, arsızlık aslında iktidar olan, o ülkede toplum çürüyor demektir. Çarpıcı bir sokak röportajı vardı, denk gelmişsinizdir, ekonomiyi soruyorlar, tesadüfen karşılarındaki sosyolog bir akademisyen hocamız, diyor ki: "Ekonomi her zaman toparlanır, kapital kendini yok etmez ama sosyal çürümeyi de düzeltemezsiniz." Şu anda Türkiye'de sosyal çürüme var. Sosyal çürüme şu: "Etik" denen şeyin yok olması. Etik, yaşam felsefesi demek, Türkiye'de yaşam felsefesi kalmadı. Türk edebiyatını, Türk sinemasını, Türk tiyatrosunu düşünün, bu edebiyatta, bu tiyatrodaki, sanatta hiçbir şekilde yazında ve düşünde hiçbir zaman için göçmen kültürü, mülteci kültürü ya da mafya ya da kara para aklama gibi kavramlar olmazdı ama yavaş yavaş, ortaya çıkacak yapıtlarda bunlarla karşılaşmaya başlayacağız. Başka bir toplum olduk çünkü. Bu başkalaşmanın tek panzehri var, bir kültür devrimi. Kefen bezini bile Japonya'dan alır hâle gelmiş, çökmüş bir imparatorluk mirası üzerinde on yılda 15 milyon aydın genç yetiştiren, Ankara Fişek Fabrikasını kuran, Gölçük Tersanesi'ni kuran, Alpulu Şeker Fabrikasını, hava gazı, montaj, dokuma, mühimmat, Şişecam, bez fabrikalarını kuran ama diğer yandan da Türk Ocaklarını güçlendiren, Halkevlerini kuran, Bedia Muvahhitlerin, Abidin Dinoların, İsmail Hakkıların, Muhsin

Ertuğrulların, Adnan Saygunların parladığı, diğer tarafta Cahit Arfların, Süreyya Tahsinlerin, Feza Gürseylerin yetişebildiği gibi bize yeni bir Anadolu ihtilali gerek, bunun şakası yok. Bunun politikası var, olmalı ama partisi yok, olmamalı.

Millî Savunma Bakanı ve kadroları da burada. Kimliksizleştirilmiş bir toplumu, millet olma kabiliyetini kaybetmiş bir insan kalabalığını iç cephe varsayabilirler mi? Onlara da sormak istiyorum. Bize çok acil bir kimliksizlikle mücadele seferberliği gerekli. Ama bu, cumhuriyetin bütün kimlik kodlarını borçlu olduğumuz Atatürk'e kin kusarak olmaz, Anadolu'daki Türk varlığını etnik ittifaklarla gerekçelendirip sulandırarak da olmaz. Bakın, biz ancak bunu becerebilirsek, yoksullukta eşitleme hâinden kurtulup yeni bir orta sınıf oluşturabilirsek mesela ancak öyle sinemayı, tiyatroyu, operayı, sergiyi layıkıyla ve toplumsal taban oluşturarak konuşabiliriz. 2017'ye kıyasla tiyatro seyir oranı yarının altına düşmüş, oyun veya oyunculuk veya sahneleme kötü olduğu için değil aslında, parasızlıktan. Yoksulluk sınırının 66-67 bin TL olduğu bir ülkede asgari ücretin 17 bin lira olmasının da sonucu sosyokültürel hayattan bu çekilme.

"Ne idiği belirsiz milyonlarca başka kültür, kimlik, dil unsurunun Türk milletine sosyolojik etkisi üzerine bir araştırma yaptınız mı?" diye de sormak istiyorum Sayın Bakana, Komisyonca çoğu soruma cevap aldım ama bir tek bu sorum cevapsız kalmıştı. İşgal altındaki bir ülke turizmle kalkınabilir mi? Türkiye demografik işgal altındadır. Kültürün Araplaşması gibi bir tehdit algısı var mı mesela Bakanlığın? Bunun Türkiye imajına, markasına etkisini çalıştılar mı bugüne kadar? Erozyon sadece tabiatta değil sosyolojide de büyük bir afettir ve biz bu manada afetzede bir milletiz şu anda. Bu afetin yaralarını sarmanın tek yolu var, yeniden cumhuriyetin kurucu felsefesine yani yeniden Türk milliyetçiliğine dönmek. İşte, bu idrak seviyesinin oluşabilmesi için müstakil bir millî kültür bakanlığı elzemdir. O idrak seviyesine ulaşılabilirse kimse bütçenin 7 milyar lirasını İletişim Başkanlığına verip de Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumuna, Atatürk Araştırma Merkezine, Atatürk Kültür Merkezine, Türk Dil Kurumuna ve Türk Tarih Kurumuna "Siz de bu 800 milyonu aranızda paylaşın." diyemez.

Değerli milletvekilleri, çifte standartlı yaklaşımıyla bu sosyolojik çöküşün paydaşlarından biri hâline gelen RTÜK'e de seslenmek istiyorum: "Emin olun, Türkiye'de açlık ve yoksulluk yoktur." diyebilmiş bir Bakana gösterilen tepki yüzünden ceza verdiğiniz yayın; sapkınlığın, sapıklığın normalleştirildiği gündüz kuşağı yayınları kadar zarar veremez ne bu ülkeye ne de topluma. Emin olun, mafyaya kredi haberlerinden ötürü ceza verdiğiniz haberciler; mafyayı kutsayan siyasetçiler ve mafyaya kahramanlık atfeden diziler kadar zarar veremez bekamıza. Emin olun, Can Atalay'ı rehin ilan ettiği için ceza verdiğiniz yayın; Abdullah Öcalan'ı akıl ilan edenler, ona yaşanacak şehir, ev arayan yayınlar kadar hizmet edemez terör örgütlerinin hedeflerine.

Bakın, son on yılda 400 milyar liranın üzerinde ceza kesmiş RTÜK, son dört yılda büyük bölümü, neredeyse tamamı muhalif yayın yaptığı varsayılan, aslında objektif yayın yapan televizyon kuruluşlarına. Peki, ne oldu sonuçta? RTÜK ceza kesti diye gazeteciler mi sustu? Haberciler mi sindi? Defalarca Silivri'yle de sınanmış haksızlık karşısında susmama iradesi mi yıkıldı? Emin olun, o 400 milyarı muhalefetle değil de bu kültür erozyonuyla mücadeleye harcasaydınız şimdi bambaşka şeyler konuşuyor olacaktık.

Çok stratejik bir başka kurum TİKA. Diaspora faaliyetlerinin sonuçlarını sormuştum Komisyonca, Sayın Bakan, cevabında, Barbarlık Müzesi restorasyonundan bahsetmiş, 7 milyona yakın Türk diasporasının varlığından, Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının Türkiye burslarıyla okuyanların ülkelerindeki lobi gücünden söz etmiş. Sorum belki anlaşılamamış olabilir diye tekrar etmek istiyorum: Ben "TİKA neler yapıyor?" diye sormuyorum, neler yaptığını biliyorum ama bunca yaptığıın sonucu ne oldu diye soruyorum. Kaç ülkeyi sözde Ermeni soykırımı iftirasından vazgeçirebildik biz bu lobi faaliyetleriyle? Kaç ülkenin Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni tanımasını sağlayabildik? Kaç ülkeye Suriye'de meşru müdafaa hakkımızı kullandığımızı kabullendirebildik? Kaç ülkede Doğu Türkistan'daki zulme tepkiyi, Çin'e karşı ABD'nin yanında saf tutma refleksinin ötesine geçirip de bir vicdan ayaklanmasına çevirebildik? Bunları soruyorum çünkü bunları yapabilmemizi, ülkemizin yapabilmemesini çok istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Muğla Milletvekili Metin Ergun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA METİN ERGUN (Muğla) - Kültür ve Turizm Bakanlığının 2025 yılı bütçe teklifi üzerinde, İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Muhterem milletvekilleri, konuşmamda Muğla özelinde bazı sorunları dile getirmek istiyorum. Ben "Muğla" diye söyleyeyim, siz "Türkiye" olarak anlayın zira bu problemler ülkemiz için genellik arz etmektedir.

Bildiğiniz gibi Muğla, benzersiz doğal güzellikleri, tarihî dokusu, insanı ve coğrafi konumuyla ülkemizin başlıca cazibe merkezlerinden biridir ve bu özelliğiyle tüm dünyadan turist çekmektedir. Yani korunması gereken bir coğrafyadır Muğla ancak Muğla'nın bu özelliklerinin yeterince korunup geliştirildiğini söylemek ne yazık ki mümkün değildir zira son yıllarda Muğla ciddi tehditlerle karşı karşıya kalmaktadır, bu tehditlerin başında ise rant ve talan politikaları gelmektedir. Daha endişe verici olanı ise bu politikaların bizzat iktidarın onayı ve teşvikiyle gerçekleştiriliyor olmasıdır.

Sahil şeritlerimiz, cennet koylarımız ve tarım arazilerimiz kontrolsüz bir şekilde imara açılmaktadır, ormanlarımız ise akıllı yangınlarla bu politikadan nasibini almaktadır; bu tabiri özellikle söylüyorum, akıllı yangınlarla. Muğla'daki yangınlar akıllı yangınlardır; ne kadar yanması gerekiyor ise o kadar yanan yani bir otel veya bir tatil köyü ne kadar alana sığıyor ise, sığacak ise o kadar yanan ama ondan 1 metre fazla yanmayan, değil mi Sayın Bakanım? Mesela, Pina Yarımadası, değil mi? 2007'de ne kadar otel sığması gerekiyor ise o kadar yandı. "Ağaçlandırılacak." denildi ama ne ağaçlandırıldı... 4 tane otel sığıldı. Şimdi, bu, geçen yıllarda tekrar yandı, o otellerin ilavesi yapılıyor şu anda, siz de görüyorsunuz, biliyorsunuz.

Bu durum, doğal yapının ve biyolojik çeşitliliğin zarar görmesine neden olmaktadır. Basitçe söyleyeyim: Rantı ve talanı önceleyen bu anlayış, Muğla'nın ekosistemini ve turizm potansiyelinin sürdürülebilirliğini tehdit etmektedir. Öte yandan, Muğla'nın sahilleri MUÇEV aracılığıyla âdeta işgal edilmiş durumdadır. Sahil ve plajlarda hizmet kalitesi çok düşüken giriş ve kullanım ücretleri orantısız şekilde yüksektir. Bu sebeple, bölgedeki vatandaşlarımız dahi sahil ve plajları kullanamaz hâle gelmiş durumdadır. Dolayısıyla, iktidarın rant ve talan politikalarına bir an önce son vermesi, Muğla'nın hayati problemlerinin çözülmesi ve kamu yararı açısından denetimlerin artırılması gerekmektedir.

Muhterem milletvekilleri, Muğla aynı zamanda büyük bir altyapı kriziyle karşı karşıyadır. Birazdan dile getireceğim bu altyapı problemlerinin birçoğunun yerel yönetimlerin yetki ve sorumluluk alanında olduğunun farkındayız. Lakin çok hızlı göç alması

ve buna bağılı olarak artan yapılaşmadan dolayı bu sorunların çözümü artık yerel yönetimlerin mali imkânlarını aşar vaziyete gelmiş durumdadır, bundan dolayı acilen kurumlar arası iş birliği şarttır. Bu problemlerin turizme yönelik olumsuz etkilerinden dolayı Bakanlığın inisiyatif alıp devreye girmesi ve Muğla'nın altyapı sorunlarının çözümü için acil olarak diğer kurumlarla iş birliği yapması gerektiğini düşünüyoruz.

Bu sorunlara örnek vermek gerekirse, mesela turizm sezonunda yaşanan su kesintileri âdeta hayatı felç etmektedir. Su kaynaklarının aşırı kullanımı ve yetersiz atık yönetimi su sıkıntısını daha da karmaşık hâle getirmektedir. Bu bağlamda, su kaynaklarının verimli kullanımını artıracak projelerin ivedilikle hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Ayrıca, Muğla'nın kanalizasyon ve arıtma sistemi -ben, bir coğrafyadan, bir vilayetin tamamından bahsediyorum- eksiklikleri ciddi sorundur. Bununla bağlantılı olarak, yıllardır çözülemeyen ve Fethiye turizmine büyük darbe vuran Fethiye Körfezi'ndeki kirlilik devam etmektedir. Deniz araçlarından bırakılan yağ ve sintine atıkları ile evsel atıklar denizlerimiz ve koylarımızı kirlletmektedir. Bunun yanı sıra yolların bozuk ve yetersiz olmasından kaynaklanan trafik sorunları da her geçen gün artmaktadır. Bu altyapı eksiklikleri, hem yerel halkın hem de turistlerin yaşam kalitesini düşürmektedir. Dolayısıyla, Muğla'nın eşsiz coğrafyasının korunabilmesi için acilen altyapı projeleri geliştirilmelidir; aksi takdirde, Muğla turizmini büyütme çalışmak fayda değil tam aksine zarar verecektir.

Muhterem milletvekilleri, altyapı sıkıntılarının yanı sıra Muğla turizmini de etkileyen yapısal sorunlar göz ardı edilemez durumdadır. Bunlardan ilki, otellerin uyguladığı her şey dâhil sistemidir. Her şey dâhil sistemi nedeniyle, ülkemize ve Muğla'ya gelen turist profili giderek daha az harcama yapan düşük gelirli bir gruba dönüşmektedir. Bu durum, yerel kalkınmaya ve Muğla ekonomisine daha az katkı sağlanmasına yol açmaktadır. Dolayısıyla, her şey dâhil sistemine olan bağımlılığı azaltacak politikaların ivedilikle hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Muğla'nın bir başka sorunu da yaz turizmine olan bağımlılığıdır. Sezonluk turizm modeli Muğla ekonomisinin kırılganlığını artırmaktadır. Yaz aylarında yoğunlaşan turizm faaliyetleri, yılın diğer dönemlerinde neredeyse durma noktasına gelmektedir. Bu nedenle, Muğla ekonomisinin dört mevsim canlı kalmasını sağlayacak alternatif turizm modellerinin geliştirilmesi büyük bir ihtiyaçtır.

Son olarak, Türk turizmi hem vatandaşlarımız hem de yabancı turistler açısından bir pahalılık algısıyla karşı karşıyadır. Bu algı yüzünden son yıllarda yerli turistler bile Yunanistan'a yönelmiş durumdadır. Döviz kurlarındaki dengesizlikler ve artan girdi maliyetleri konusunda Maliye Bakanlığıyla birlikte acil adımlar atılmalıdır.

Diğer taraftan, turizm sektörü hizmet ihracatı yapmakta ve ülkemize ciddi şekilde döviz kazandırmaktadır. Bundan dolayı turizm işletmelerinden alınan kurumlar vergisi, tıpkı mal ihracatı yapan işletmelere uygulandığı gibi yüzde 25'ten yüzde 20'ye indirilmelidir. Ayrıca, işletmelerden alınan konaklama vergisinden yerel yönetimlere aktarılmak üzere bir fon oluşturulması da büyük bir ihtiyaç olarak karşımızda durmaktadır.

Bununla birlikte, turizm sektöründe giderek artan yetişmiş eleman ihtiyacı dikkat çekmektedir. İşletmeler çalışanlarına personel desteği ve konaklama imkânları sağlama konusunda desteklenmelidir.

Son olarak Sayın Bakana iki soru yöneltmek istiyorum: Sayın Bakan, Marmaris Bozburun'daki yat limanı yetersizliğini gidermek için Bakanlığınızca veya ilgili kurumlar nezdinde yapılan herhangi bir çalışmanız var mıdır? Zira, liman yetersizliğinden dolayı yatlar Yunan adalarına gitmek durumunda kalmaktadır.

Diğer sorum ise Datça Palamutbükü bölgesiyle ilgilidir. Bu bölgede deniz her geçen gün kirlenmektedir, sebebi atık su arıtma tesisi yetersizliğidir. Arıtma tesisi yetersizliğini gidermek için Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı veya yerel yönetimlerle iş birliği içinde bir çalışmanız var mıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

METİN ERGUN (Devamla) - Son olarak da Sayın Bakana bir teşekkürüm var. Labranda harabeleri için, kazıları için ayırmış olduğunuz ödenek için teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Saygılarımı sunuyorum.

Bütçe hayırlı olsun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Lehte Sayın Ahmet Erbaş.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

AHMET ERBAŞ (Kütahya) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi'nin Kültür ve Turizm Bakanlığı bütçesi üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Burada, bugün, Türkiye'nin kültür ve turizm alanındaki olağanüstü başarılarını, küresel ölçekteki yükselişini ve bu alanda devrim niteliğindeki atılımlarını sizlerle paylaşmak istiyorum. Kültür ve Turizm Bakanlığımız sadece bir bakanlık değil, aynı zamanda ülkemizin geleceğini şekillendiren, milletimizin kültürel mirasını dünyaya tanıtan dev bir vizyonun temsilcisidir. Ekonomiye büyük katkılar sağlayan, istihdamı artıran ve döviz gelirlerini yükselten turizm sektörümüz 2024 yılı itibarıyla tarihî bir yükseliş yaşamıştır. Ocak-Eylül döneminde turist sayımız yüzde 8,7'lik bir artışla 48 milyona ulaşmıştır, turizm gelirlerimiz bu dönemde 47 milyar doları aşmıştır. Bu rakamlar, Türkiye'nin sadece bölgesel değil küresel bir turizm gücü hâline geldiğinin en açık göstergesidir.

Cumhuriyetimizin 100'üncü yılında 100 kütüphane açılması, 1.300 kütüphane ve 6,4 milyon üyeyle kitap okuma kültürünün zirveye taşınması, sinema sektöründe 156 projeye 257 milyon TL destek sağlanarak Türkiye'nin sinema sektörünün uluslararası düzeyde tanınır hâle gelmesi, Devlet Tiyatrolarının yetmiş beş yıllık tarihinde ilk defa yüzde 66'lık bir artışla 2,2 milyon seyirciye ulaşması, 105'i yerli, 197'si yabancı olmak üzere toplam 224 oyunu sahnelemesi Türkiye'nin sanata ve kültüre verdiği değerin ne kadar yüksek olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Ayrıca, arkeolojik kazı süreleri on iki aya çıkarılarak kazı, restorasyon ve çevre düzenlemeleri için 6 milyar gibi rekor bir bütçe ayrılmıştır. MüzeKart uygulamasıyla 28 milyon vatandaşımıza kültürümüze erişim imkânı sunulmuş, bu ortamda 29 milyon ziyaretçi müzelerimizi gezmiştir; Türkiye'nin kültür ve turizm tarihinde bir dönüm noktası olmuştur. Gece müzeciliğiyile antik kentlerimiz ışıllı parlamakta, müze ziyaretçi sayısı her geçen gün artmaktadır.

Yine, bu çerçevede Türkiye Kültür Yolu Festivallerinde emeği geçen herkesi tebrik ediyorum. Kütahya'da sergilenen "Yüzyıllık Destan 'Ateş'" oyununun da tekrar 81 ilimizde oynanmasını talep ederim. Ulu Önder'imiz Mustafa Kemal Atatürk'ün "Sanatsız kalan bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir." sözünü de burada tekrar hatırlatmakta fayda var.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; Türkiye'nin saklı hazinesi Kütahya artık dünya sahnesine çıkmalıdır. Go Kütahya, Kütahya tanıtım filmi ve çinçilik tanıtım filmi gibi projelerle kültürümüzü en etkili biçimde tanıtmaya devam etmeliyiz. Kültürün kalbi olan şehrimizin uluslararası alanda daha güçlü bir şekilde yer alması için elimizden geleni yapmalıyız. Aizanoi Antik Kenti'nin UNESCO Dünya Miras Listesi'ne alınması, sadece Kütahya için değil Türkiye için büyük bir prestij meselesidir. Kütahya'nın kalbi olan Tavşanlı Höyük'ün tanıtılması hem ilimiz Kütahya hem de ilçemiz Tavşanlı için olmazsa olmazımızdır.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2025 yılı bütçesi yalnızca bir kaynak değil, Türkiye'nin geleceğini şekillendirecek bir fırsattır. Bu fırsatı en iyi şekilde değerlendirerek Türkiye'nin kültür, sanat ve turizmde dünyada ilk üçte yer alması için parti ayrımı yapmadan çalışmak hepimizin sorumluluğudur. Unutmayalım ki Türkiye yükseliyor, bu yükselişte bizlerin de büyük sorumlulukları vardır.

Bu duygu ve düşüncelerle bütçemizin ülkemize hayırlı olmasını diler, emeği geçen herkesi tebrik eder ve yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yürütme adına Millî Savunma Bakanı Sayın Yaşar Güler.

Buyurun Sayın Bakanım. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Sayın Başkan, Genel Kurulumuzun sayın üyeleri; sizleri şahsım ve Bakanlığımız adına saygıyla selamlıyorum. 2025 Yılı Bütçe Teklifi'miz vesilesiyle Genel Kurulumuza faaliyetlerimiz hakkında bilgi sunacağım. İlginiz ve desteğiniz için şimdiden teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; savunma bütçemiz sadece bir mali kaynak olmanın ötesinde, ülkemizin bekasını korumanın ve geleceğimizi güvence altına almanın güçlü bir teminatıdır. Bir asır önce ülkemizin bağımsızlığını ve asil milletimizin istikbalini hedef alanlara karşı destansı bir direniş sergileyen kahraman Türk ordusu, cumhuriyetimizin 2'nci yüzyılına başladığımız bu süreçte bölgesinde ve dünyada seçkin ve saygın bir konumdadır. Tarih boyunca karşılaştığı tüm zorluklara rağmen sarsılmaz bir iman ve kararlılıkla vatanını savunan şanlı ordumuz, bugün de fedakârlık, azim ve inanç gibi değişmez değerlerin yanı sıra üstün disiplin anlayışı ve modern kabiliyetleriyle halkımızın güvenine layık bir şekilde faaliyetlerini yürütmektedir, hazırladığımız bütçe teklifiyle de Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanması ve böylece görevleri daha etkin bir şekilde sürdürebilmesinin sağlanması amaçlanmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; günümüz güvenlik ortamı, artan belirsizlikler ve karmaşık tehditlerle her geçen gün daha hassas bir hâle gelmektedir. Uluslararası güç dengelerinin değiştiği, jeopolitik gerginliklerin ve nüfuz mücadelelerinin yoğunlaştığı bu dönemde güçlü bir savunma yapısına sahip olmak her zamankinden daha büyük bir önem arz etmektedir. Bu bilinçle, Bakanlığımız, devletimizin bekası ve milletimizin güvenliği için çalışmalarını proaktif bir anlayışla ve geniş stratejik vizyonu çerçevesinde kararlılıkla sürdürmektedir. Bu çerçevede, Türk Silahlı Kuvvetlerimiz hudut güvenliğimizden terörle mücadeleye, denizlerimizdeki ve semalarımızdaki hak ve menfaatlerimizin korunmasından uluslararası görevlere kadar üstlendiği tüm vazifeleri büyük bir başarıyla yerine getirerek son bir asrın en etkili ve en yoğun faaliyetlerini icra etmektedir. Sınırlarımızın güvenliğini sağlamak, yasa dışı geçişler ile düzensiz göç ve terörist eylemleri engellemek için hudutlarımızda en etkili ve modern teknolojiye dayalı tedbirleri uyguluyoruz. Tehditlere göre sürekli güncellediğimiz önlemlerimiz sayesinde hudut güvenliğimiz en üst seviyede sağlanmaktadır. Özellikle vurgulamak isterim ki hudutlarımızda kurduğumuz emniyet sistemleri pek çok ülke tarafından da örnek alınmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; terör yıllardır ülkemizin güvenliğini tehdit eden en önemli sorunlardan biri olsa da bu tehdidi tamamen ortadan kaldırmak için son yıllarda tarihî adımlar attık, atıyoruz. Geçmişteki sınırlı operasyonların yerine artık terörün kaynağında yok edilmesi stratejisiyle kapsamlı ve sürekli operasyonlar yürütüyor, başta PKK/KCK, PYD/YPG ve DEAŞ olmak üzere tüm terör örgütlerine büyük darbeler indiriyoruz.

AYHAN BARUT (Adana) - Genç teğmenlerin durumu ne olacak Sayın Bakan?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER (Devamlı) - Suriye'nin ve Irak'ın kuzeyinde icra ettiğimiz kapsamlı harekâtlarla sınırlarımızın güvenliği hudutlarımızın da ötesinden sağlanmış, böylece örgütün hareket kabiliyeti de sınırlandırılmıştır. Bu çerçevede, Suriye'de oluşturulmak istenen terör koridoruna mâni olurken Irak'ın kuzeyinde kilit kapatılmış ve terör örgütünün bölgedeki kampları da yerle bir edilmiştir.

Öte yandan, malumunuz olduğu üzere Suriye'de yaşanan son gelişmeler neticesinde rejim yönetimi sona ermiş, yeni bir süreç ortaya çıkmıştır. Bundan sonraki dönemde Suriye'de kapsayıcı bir siyasi çözümle tam güvenlik ve istikrarın tesis edileceğine yürekten inanıyorum. Bu çerçevede, güvenlik ve istikrarın sürdürülmesine yönelik operasyon bölgelerindeki birliklerimiz tarafından gerekli tedbirler alınmakta, yakın iş birliği ve koordinasyona devam edilmektedir. Nitekim, yaşanan son gelişmeler karşısında, terör örgütünün başta operasyon bölgelerimizin çevresi olmak üzere geliştirmeye çalıştığı yeni oldubittilere müsaade edilmemiştir, edilmeyecektir. Suriye Millî Ordusunun Tel Rıfat, El Bab'ın güneyi ve Menbiç hattında başarıyla icra ettiği operasyonlar sonucunda terör örgütü bu bölgelerden geri çekilmek zorunda kalmıştır. Bir kez daha vurgulamak isterim ki PKK/YPG terör örgütünün sahadaki istikrarsızlıktan faydalanmasına asla izin vermeyeceğiz. Aynı şekilde, Suriye'deki siyasi geçişin güvenli, sorunsuz ve mevcut problemleri çözecek şekilde olması için aktif çabalarımızı ve girişimlerimizi de sürdüreceğiz.

Şu hususa özellikle dikkat çekmek gerekirse bugün tarihî bir dönemin ayak seslerini daha net duymaya da başlıyoruz. Artık sahadaki tüm unsurlar ve taraflar nihai sonucun ve çözümün Türkiye'nin rızasından geçtiğini idrak etmişlerdir. Ülkemizin, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde ve stratejik bir bakış açısıyla Suriye'ye yönelik sahada ve masada üstlendiği etkin rolün ne kadar önemli ve kritik olduğu şimdi daha iyi anlaşılmaktadır, bundan sonra da bölgedeki gelişmeleri proaktif bir yaklaşımla analiz ederek kendi hak ve menfaatlerimiz doğrultusunda ne yapılması gerekiyorsa bunları tereddütsüz bir şekilde uygulayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sonuç olarak, terörle mücadelemiz bu topraklarda terör tehdidi tamamen sona erene kadar artan bir tempoyla ve tavizsiz şekilde sürecektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; devletimizin bekası ve milletimizin güvenliği için büyük bir adanmışlık ve cesaretle mücadele eden Türk ordusunun en büyük ilham kaynağı aziz şehitlerimizin ve gazilerimizin kahramanlık ve fedakârlıklarıdır. Onlara ve kıymetli ailelerine olan minnettarlığımız sonsuzdur, bunun için de Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığımız koordinatörlüğünde, devletimizin tüm kurumlarıyla birlikte gazilerimizin, şehit ve gazi ailelerinin her zaman yanlarında olduk, bundan sonra da olmaya devam edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Ege ve Doğu Akdeniz'deki faaliyetlerimize değinmek gerekirse, bölgedeki hak ve menfaatlerimizi en yüksek düzeyde koruduğumuzu ifade etmek isterim. Komşumuz Yunanistan'la yıllardır süregelen sorunlarımızın olduğu malumdur. Bu sorunları çözmek için barışçıl bir tutum sergilemekte, Ege Denizi'nin bir dostluk ve barış denizi olması için yoğun çaba göstermekteyiz. Son dönemde Sayın Cumhurbaşkanımız ile Yunanistan Başbakanının gayretleriyle tesis edilen ilişkiler çerçevesinde iki ülke arasındaki gerginlik büyük ölçüde azalmış ve karşılıklı güven artırıcı önlemler kapsamında diyalog süreci yeniden başlatılmıştır. Bu kapsamda askerî heyetlerimiz arasındaki görüşme ve ziyaretler sürecin ruhuna uygun olarak gerçekleştirilmektedir. Tüm bunlarla birlikte mavi ve gök vatanımızdaki hakkımızı, hukukumuzu koruma kararlılığımızı da her fırsatta dile getiriyoruz. Diğer yandan, Doğu Akdeniz'de tek yürek olduğumuz kardeş Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne her türlü desteği veriyor, soydaşlarımızın haklarını tüm platformlarda en güçlü şekilde savunuyoruz. Bu yıl 50'nci yıl dönümüne ulaşmanın gururunu yaşadığımız Kıbrıs Barış Harekâtı'mızı görkemli etkinliklerle kutlayarak bu desteğimizi en açık şekilde ortaya koyduk. Kıbrıs Türkünün egemen, eşitleriyle eşit uluslararası statülerinin kabulü bizim için olmazsa olmazdır. Bundan sonra da Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin tanınması başta olmak üzere, Kıbrıs meselesinin adil çözümü için gayret göstermeye devam edeceğiz.

Türk Silahlı Kuvvetlerimiz uluslararası platformlarda üstlendiği sorumluluklar ile ikili ilişkiler doğrultusunda, geniş bir coğrafyada dünya güvenliği, barışı ve istikrarına önemli katkılar sunmaktadır. Bu kapsamda gerçekleştirdiğimiz faaliyetlerle uluslararası güvenlik mimarisinin etkin ve vazgeçilmez üyelerinden biri hâline gelmiş durumdayız. Bu stratejik icraatlarımız hem ülkemizin gücünü pekiştirmekte hem de dost, kardeş ve mazlum halklar için bir umut kaynağı olmaktadır. Özellikle vurgulamak gerekirse, kahraman ordumuz bu faaliyetleriyle ülkemizin tarihsel misyonu olan huzur ve güvenlik için liderlik rolünü de ortaya koymaktadır. Unutulmamalıdır ki tarih boyunca necip milletimiz ve onun bağrından çıkan şanlı Türk ordusu dost, kardeş ve mazlum coğrafyaların beklediği ve güvendiği bir güç olmuştur. Bu kapsamda, en başta "tek millet, iki devlet" anlayışıyla ülkemizin güvenlik ve huzurundan ayrı görmediğimiz can Azerbaycan'ın istikrarı için daima kardeşlerimizin yanında olduk, olmaya devam edeceğiz. Kafkasya'da kalıcı barışı tesis etmek için Azerbaycan ile Ermenistan arasında bir an önce anlaşmaya varılması da en büyük arzumuzdur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Akdeniz'de etkin bir şekilde faaliyetlerimizi icra ederken tarihî kardeşlik bağlarımızın bulunduğu Libya'nın güvenliği, huzuru ve istikrarı için de üzerimize düşeni yaptık, yapıyoruz. İkili anlaşmalar çerçevesinde Libya ordusuna askerî eğitim, yardım ve danışmanlık desteği veriyoruz. Nitekim, Türkiye-Libya iş birliği sayesinde sahada huzur tesis edilmiş ve siyasi sürecin önü de açılmıştır. En son, Libya'da kalıcı barış ve istikrar ortamının oluşması için atılabilecek kapsamlı adımları istişare etmek üzere Libya'dan gelen ve iki tarafın da temsilcilerinden oluşan 5+5 Ortak Askerî Komisyon Bakanlığımızda ağırlanmıştır. Doğu ve Batı arasında müşterek çabaların geliştirilmesi konusunda fikir alışverişinde bulunduğumuz görüşmelerde bu sürece her türlü desteği vereceğimizi de vurguladık. Nihai amacımız, tüm kurumlarıyla birlikte hareket ederek birleşik bir Libya'nın kurulmasıdır.

Kahraman personelimizin görev aldığı coğrafyalardan biri de tarihî bağlarımızın olduğu Aden Körfezi ve Somali'dir. Kardeş Somali'nin toprak bütünlüğü ve millî birliğini destekliyor, bu doğrultuda Somali Silahlı Kuvvetlerinin güçlendirilmesine yönelik çok yönlü faaliyetler icra ediyoruz. Yakın zamanda bölgeye giden Oruç Reis sismik araştırma gemimiz ile bu gemimize refakat eden TCG Gökova, TCG Gediz ve TCG Üsteğmen Arif Ekmekçi görevlerini etkin bir şekilde yerine getiriyorlar.

Şu hususu özellikle vurgulamak isterim ki Türkiye kendi deniz sularında enerji güvenliğini en üst düzeyde sağlarken, dostlarımızdan gelen destek taleplerine de yanıt vererek ülkemizin bu alandaki imkân ve kabiliyetlerini açıkça ortaya koymaktadır.

Öte yandan, çarşamba günü Sayın Cumhurbaşkanımızın ara buluculuğunda Somali ve Etiyopya arasında tarihî bir uzlaşmaya ev sahipliği yaptık. Bölgenin güvenliği, huzuru ve refahına katkı sağlayacak bu iş birliği mutabakatı sıcak çatışmaya dönme riski olan ihtilafın çözümünde ülkemizin üstlendiği yapıcı, etkin ve başarılı rolü açıkça ortaya koyarken Türkiye'ye olan güvenin de açık bir yansıması görülmüştür. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir diğer kardeş ve dost ülke Katar'la olan iş birliğimiz kapsamında ise 2017 yılında göreve başlayan Türk-Katar Birleşik Müşterek Kuvvet Komutanlığımızın yanı sıra yakın zamanda Katar'da deniz ve hava unsur komutanlıklarımızı da teşkil ederek bölgede yeni bir üs bölge sorumluluğu üstlendik. Verdiğimiz eğitim ve danışmanlık kapsamında Katar Silahlı Kuvvetlerinin imkân ve kabiliyetlerinin geliştirilmesine önemli katkılar sağlıyoruz.

Diğer taraftan, NATO'daki faaliyetlerimizi de etkin bir şekilde sürdürüyor, ittifakın önde gelen ülkelerinden biri olarak NATO misyonlarında aktif ve öncü bir rol üstleniyoruz. Balkanlardaki en büyük NATO misyonu olan NATO Kosova Gücüne (KFOR) komuta etme sorumluluğunu bir yıl boyunca başarıyla ifa ettik, görevimizi 11 Kasım'da İtalya'ya devrederken 18 Ekim'de KFOR'un Komutan Yardımcılığını da bir yıl süreyle devraldık. Akdeniz Görev Kuvveti Komutanlığını 1 Temmuz'dan itibaren bir yıl süreyle, Karadeniz Görev Kuvveti Komutanlığını ise dört yıllığına üstlenirken, 3 Aralıktan itibaren NATO Daimî Deniz Görev Grubu-2'nin komutasını altı ay süreyle devraldık. NATO Daimî Mayın Karşı Tedbirleri Görev Grubu-2'nin komutasını da 16 Aralıktan itibaren altı aylığına yürüteceğiz. Böylece 2025 yılında NATO'nun en kritik 4 deniz unsur komutanlığı Deniz Kuvvetlerimiz tarafından icra edilecek ve ülkemizin NATO içerisindeki prestiji ile görünürlüğü daha da artacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yeri gelmişken gururla ifade etmek isterim ki farklı coğrafyalardaki tüm bu faaliyetlerimiz ülkemizin uluslararası prestijine büyük katkılar sunmaktadır. Unutulmamalıdır ki bu görevler, askerî alandaki yetkinliğimizi ve etkinliğimizi göstermemiz bakımından da çok değerlidir. Pek çok kardeş ve dost ülke duyduğu güvenle bizi kendi topraklarına davet ediyorsa, bu, bizim uluslararası arenadaki itibarımızın, güvenilir bir ortak olduğumuzun ve askerî gücümüzün en açık göstergesidir. Dolayısıyla Türkiye'nin bölgedeki ve dünyadaki rolünü takdir etmek ve bunun değerini anlayabilmek ancak olaylara stratejik bir pencereden bakmak ve büyük resmi görmekle mümkündür. Bakanlığımız, ülkemizin uluslararası siyaseti,

savunma politikaları ve millî çıkarları doğrultusunda, kardeş, dost ve müttefik ülkelerle askerî iş birliği, eğitim anlaşmaları ve yardım protokollerini de hayata geçirmektedir. Bu çerçevede, bugüne kadar 89 ülkeyle askerî çerçeve anlaşması, 65 ülkeyle askerî eğitim iş birliği anlaşması, 32 ülkeyle de askerî mali iş birliği anlaşması ve nakdî yardım uygulama protokolü imzalanmıştır. Hâlihazırda, çok sayıda ülkeyle de yeni anlaşmaların imzalanmasına yönelik müzakereler yürütülmeye devam edilmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Karadeniz'de ise Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş nedeniyle hassasiyet devam etmektedir. Ukrayna'daki savaşın sonlandırılması için Türkiye olarak en başından itibaren ortaya koyduğumuz çok yönlü çabalarımızı aynı kararlılıkla sürdürüyor, muhtemel tehlikelerden uzak durmak için gerekli tedbirleri alıyoruz. Bu doğrultuda, Karadeniz'de gerginliği azaltan ve dengeyi tesis eden Montrö Boğazlar Sözleşmesi'ni dikkatle, sorumlu, tarafsız ve tavizsiz bir biçimde uyguladık, uyguluyoruz. Aynı şekilde, NATO müttefiklerimiz Bulgaristan ve Romanya'yla birlikte tesis ettiğimiz Karadeniz Mayın Karşı Tedbirler Görev Grubu'yla da Karadeniz'deki güvenliğe katkılar sağlıyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yakından takip ettiğimiz bir diğer bölge de Orta Doğu'dur. Maalesef, bir yılı aşkın süredir İsrail'in Gazze'de uyguladığı devlet terörü ve uluslararası hukuku hiçe sayan eylemleri devam etmektedir. İsrail'in saldırganlığının bölgeye yayılma tehlikesi Lübnan'da da kendini göstermiştir. İsrail şimdi de yeni fırsatçılık yaparak Suriye'deki saldırılarıyla bölgede yeni bir istikrarsızlık yaratmaktadır. İsrail'in bu girişimleri işgalci zihniyetinin en açık yansımasıdır. Uluslararası camia Suriye'de önemli bir fırsat penceresinin açıldığı bu tarihten itibaren destek vermeli ve İsrail'in eylemlerine sessiz kalmamalıdır. Türkiye olarak Suriye'nin, Lübnan'ın ve Filistin'in toprak bütünlüğünü kararlılıkla destekliyor, en başta Gazze'deki insanlık utancının bir an önce bitmesi ve bölgede kalıcı ateşkesin ilan edilmesi gerektiğini vurguluyoruz. Bu süreçte Türkiye olarak Gazze'ye ve Lübnan'a gerekli yardımları ulaştırırken bölgedeki gelişmeler çerçevesinde savunma ve güvenlik politikalarımızı tespit ediyor, gerekli tüm tedbirleri de alıyoruz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; şanlı ordumuzun üstlendiği tüm görevleri layıkıyla yerine getirmesi ve gücünü muhafaza edip daha da pekiştirmesi için yerli ve uluslararası tatbikatlarımız ile eğitim faaliyetlerimizi de aralıksız icra ediyoruz. Tüm bu faaliyetlerimizin kesintisiz sürdürülmesinde ve başarıyla neticelendirilmesinde en büyük pay şüphesiz, büyük bir gayretle görev yapan kahraman personelimize aittir. Bir asır önce İstiklal Harbi'mizin yönetim ve planlamasında tarihten bir sorumluluk üstlenen Bakanlığımız ve Genelkurmay Karargâhımız bugün de yetenekli personeliyle, savunma ve güvenlik politikalarımızı en etkin şekilde yürütmek için tüm gücüyle çalışmaktadır. Bu doğrultuda, bir yandan personelimizin özlük haklarını iyileştirmek için çalışırken ihtiyaçlarımız doğrultusunda personel temin işlemlerimizi de şeffaf ve titiz bir şekilde gerçekleştiriyoruz. Eş zamanlı olarak personelimizin niteliklerini daha da geliştirmek maksadıyla geniş bir yelpazede çeşitli eğitimleri planlıyor ve uyguluyoruz. Millî Savunma Üniversitemiz de bünyesindeki okullarla eğitim öğretim misyonunu üstün bir gayretle sürdürmektedir. Diğer yandan, FETÖ'yle kararlı mücadelemiz kapsamında, 15 Temmuz 2016 hain darbe girişiminden itibaren, FETÖ'yle iltisaklı 23.879 şahıs Silahlı Kuvvetlerimizden ihraç edilmiştir. Bundan sonra da adli makamlar ve devletimizin ilgili kurumlarından elde edilen bilgi ve belgeler çerçevesinde gerekli işlemler ivedilikle yapılacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yerli ve millî savunma sanayimiz ülkemizin gurur kaynağı ve bağımsızlığımızın en önemli teminatlarından biridir. Son yirmi yılda, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde yapılan stratejik yatırımlarla Türkiye savunma sanayisinde çığır atlamış; kara, deniz ve hava platformlarında tasarlayıp ürettiği ve geliştirdiği sistemlerle dünyada müstesna bir konuma yükselmiştir. Türk Silahlı Kuvvetlerimizin imkân ve kabiliyetleri ile operasyon yeteneklerini daha da artıran bu sistemlerimizi aynı zamanda çok sayıda ülkeye ihraç ederek ekonomimize de ciddi kazanımlar temin ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Özellikle belirtmeliyim ki Türk savunma sanayisi artık dünyada gıptayla takip edilen bir kapasite ve güce sahiptir. Bu durum bizleri gururlandırdığı gibi, sorumluluğumuzu da artırmaktadır. Nitekim, başarının bir varış değil yolculuk olduğunun bilinciyle, hem günümüzün teknolojik yeniliklerine sahip hem de geleceğin teknolojilerini içeren sistemleri geliştirmek için tüm savunma sanayisi paydaşlarımızla birlikte yoğun bir gayret içerisindeyiz. Ulaştığımız bu seviyeyi daha da ileriye taşıma kararlılığımız yakın zamanda hayata geçirdiğimiz veya hizmete aldığımız projelerle de somut bir şekilde ortaya konulmaktadır.

Bakanlığımıza bağlı askerî fabrikalar ve tersanelerimiz de savunma sanayisi ekosistemimizin vazgeçilmez paydaşlarıdır. Bu tesislerde Türk Silahlı Kuvvetlerimizin envanterindeki silah, araç ve gereçlerin üretim, modernizasyon, bakım ve onarımları başarıyla gerçekleştirilmektedir.

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Bakanım, teğmenlerle ilgili bir şey söylemeyecek misiniz hiç?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER (Devamla) - Öyle ki Millî Gemi, Millî Denizaltı ve FIRTINA obüsleri gibi gurur verici projelerimizin bu tesislerimizde hayata geçirilmesi bu birimlerimizin müstesna konumunu ortaya koymaktadır.

AYHAN BARUT (Adana) - Genç teğmenlerimizle ilgili, Atatürkçü teğmenlerimizle ilgili?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER (Devamla) - Savunma sanayimizin köklü kuruluşu ve Bakanlığımızın alt inisiyatifleri olan Makine ve Kimya Endüstrisi ile ASFAT Anonim Şirketimiz de çalışmalarını üstün bir başarıyla sürdürerek savunma sanayimizin gelişiminde pay sahibi olmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; muhabere konusu da faaliyetlerimizin etkinliği ve güvenliği açısından stratejik bir kuvvet çarpanımızdır. Bunun bilinciyle elektronik harp, siber güvenlik ve haberleşme teknolojilerimizi yerli ve millî imkânlarla güçlendiriyoruz.

Lojistik de Türk Silahlı Kuvvetlerimizin en önemli faaliyet sahalarından biridir. Bu çerçevede, her türlü bina, tesis, yol ve içme suyu gibi temel ihtiyaçlarımızı karşılamak için inşaat çalışmalarımız hız kesmeden sürdürülmektedir. Öte yandan, Bakanlığımız olarak, yaşanan afet ve acil durumlarda diğer kamu kurum ve kuruluşlarından gelen talepler çerçevesinde arama kurtarma, ulaştırma, güvenlik, barınma ve iye desteği sağlamaktayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER (Devamla) - Ayrıca, afet ve acil durum sürecinin tek elden ve daha etkin bir şekilde yürütülmesi maksadıyla, Bakanlığımız bünyesinde 27 Ocak 2024 tarihinde Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı teşkil edilmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; asker alma işlemlerimiz de etkin ve verimli bir şekilde yürütülmektedir. Bu işlemler artık çok rahat bir şekilde e-devlet üzerinden yapılabilmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; askerî sağlık hizmetleri Sağlık Bakanlığı ve askerî sağlık personelimizin özverili çalışmalarıyla kesintisiz bir şekilde icra edilmektedir.

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Sayın Bakan, teğmenlerle ilgili bir şey söyleyin.

BAŞKAN - Devam edin, devam edin.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER (Devamla) - Sağlık Bilimleri Üniversitesiyle yaptığımız protokol çerçevesinde tıp, diş hekimliği, eczacılık fakülteleri ve meslek yüksekokullarında askerî öğrencilerimiz eğitimlerine devam etmektedirler.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; risk ve tehditlerin en yoğun şekilde hissedildiği bu kritik dönemde ülkemizin ve asil milletimizin güvenliği için güçlü ve etkin bir orduya sahip olmak bir tercih değil mecburiyettir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bunun için de Bakanlığımıza tahsis edilecek bütçe hayati önemdedir. 2025 yılı bütçemiz, tasarruf ilkelerine bağlı kalınarak, kaynakların en verimli şekilde kullanılması hedefiyle hazırlanmıştır. Bu çerçevede, Bakanlığımızın 623 milyar 899 milyon 190 bin TL tutarındaki 2025 yılı bütçe teklifi ile 2023 yılı kesin hesabı yüce Meclisimizin takdirine sunulmuştur.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Teğmenlere gel, teğmenlere!

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER (Devamla) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Millî Savunma Bakanlığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri olarak daha büyük ve daha güçlü Türkiye hedefiyle ve Türkiye Yüzyılı vizyonumuz doğrultusunda çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bundan sonra da ülkemizin ve asil milletimizin bekası için üzerimize düşen tüm görevleri üstün bir sorumluluk anlayışıyla yerine getirmeye devam edeceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Bu vesileyle, Mete Han'dan Sultan Alparslan'a, Fatih Sultan Mehmet'ten Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e ve bugüne kadar ki tüm devlet büyüklerimizi ve komutanlarımızı saygıyla anıyorum. Aziz şehitlerimizi ve ebediyete irtihal eden kahraman gazilerimizi rahmet ve minnetle yâd ediyor; gazilerimize, şehit ve gazilerimizin kıymetli ailelerine saygı ve şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ, MHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sözlerime son verirken, şu anda dahi sınırlarımızın ötesinde destansı bir mücadele ortaya koyarak teröristlere göz açtırmayan kahramanlarımıza, aynı şekilde denizde, havada görev yapan ve pek çok coğrafyada şanlı bayrağımızı gururla dalgalandıran tüm personelimize üstün başarılar diliyorum. (AK PARTİ, MHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ilginiz, sabrınız ve Bakanlığımız bütçesine vereceğiniz destek için sizlere şimdiden teşekkür ediyor, hepinizi şahsım ve Millî Savunma Bakanlığı mensupları adına bir kez daha saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ, MHP ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 21.59

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.23

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Elvan IŞIK GEZMİŞ (Giresun), Rümeyza KADAK (İstanbul)

----- 0 -----

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 33'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi ile 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi, Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri Ersoy.

Buyurun Sayın Bakanım. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türkiye Cumhuriyeti devletinin ve aziz Türk milletinin huzur, refah ve güven içindeki yarınlarını inşa etmek, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde bugüne kadar elde ettiğimiz muazzam kazanımları korumak ve gelişimi, değişimi, üretimi sürekli ve sürdürülebilir kılmak gayesiyle kendi sorumluluk sahamızda gece gündüz çalışmaktayız. 2025 yılı bütçemizi ve bu bütçe doğrultusundaki plan ve hedeflerimizi sizlerle paylaşmak üzere yüce Meclisimizin kürsüsündeyim. Sizleri saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; turizmde belirlilik, güvenilirlik ve tercih edilme noktasında ülkemizi güçlü, özgün ve örnek bir marka yapmak için çıktığımız yolda yaklaşık altı buçuk yılı geride bıraktık; her yıl rakamlar, istatistikler, veriler bu yolda yadsınamaz bir başarı elde ettiğimizi ortaya koydu. 2017 yılında ağırladığı ziyaretçi sayısı ile dünyada 8'inci sırada olan Türkiye, 2023 yılı itibarıyla 5'inci sıraya yükselmiş durumdadır; turizm geliri sıralamasında ise yine 2017'de 15'inciydik, 2023'te 7'nciliğe yükselme başarısını gösterdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2024 yılının şu ana kadarki turizm rakamlarına baktığımızda ise gerek ziyaretçi sayısında gerekse gelir noktasında 2023'ü de geride bıraktığımızı net olarak görüyoruz. 2024 yılı Ocak-Ekim döneminde 2023'ün aynı dönemiyle kıyasla yüzde 8,8 oranında bir artış yakalayarak yaklaşık 55 milyon ziyaretçiyi ağırladık. 2024 yılı Ocak-Eylül döneminde turizm gelirlerimiz 47 milyar dolara yükseldi; 2023'ün dokuz aylık rakamlarına oranla yüzde 6,6 oranında artış sağlamış durumdayız. Memnuniyetle ifade ediyorum ki 2024 yılı sonu için yukarı yönlü güncellediğimiz 61 milyon toplam ziyaretçi ve yaklaşık 60 milyar dolarlık toplam turizm geliri hedefimize güçlü bir şekilde ilerliyoruz. Elbette bu rakamlar tesadüf değil; göreve geldiğimiz 2018 yılından itibaren turizmde strateji değişimine gittik. Artık sadece niceliğin değil, niteliğin de öncelikli olduğu, sezonu on iki aya yayacak ve 81 ili kapsayan yeni yol haritaları belirledik ve hepsinden önemlisi, bundan sonra hep devletten değil, devletle beraber mottosuyla devlet sektörü el ele, omuz omuza vererek bahanelere sığınmadan zorlukların üstesinden geldik ve gelmeye devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bağlamda, ilk etapta 2019 yılında Turizm Geliştirme Ajansını kurduk ve Türkiye'yi dünyanın en kapsamlı, en etkin tanıtım çalışmaları yapan ülkesi konumuna getirdik. Öngördüğümüz şekilde 2024 yıl

sonuna kadar başta CNN, BBC, Al Jazeera, Euronews ve Bloomberg olmak üzere 200'e yakın ülkede yayın yapan global kanallarda 37.839 spot gösterimi ile 130 adet televizyon, dijital program yayınına ulaşmış olacağız.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Açık Radyo'yu kapattınız ama! Sansür uyguladınız!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Elbette tanıtımı nerede ve nasıl yapacağımız da çok önemli. Eurosport kanalının Paris Olimpiyatları yayınları içerisinde gösterimini sağladığımız tanıtım filmlerimiz bütün dünyada milyonlarca kişi tarafından izlenmiştir. Daha özel bir örnek vereyim: Donald Trump ve Joe Biden'ın katılımıyla CNN'de gerçekleştirilen Amerika Birleşik Devletleri başkanlık seçimi tartışmalarının doruk noktasında ve seçim gecesi boyunca yayınlanan tanıtım filmlerimizin kendisi bizzat haber olmuştur.

CAVİT ARI (Antalya) - AK PARTİ Grubundan Turizm Bakanını dinleyen çok az Sayın Bakan; sizi ciddiye almıyorlar mı, turizmi ciddiye almıyorlar mı? Sizi ciddiye almıyorlar mı? Bu sıralar, AK PARTİ Grubu niye böyle az?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Dünyanın en önemli siyasi gündemi içinde yakalanan bu başarı, ülkemizin saygınlığını ve etkinliğini gösteren çok ciddi bir örnek, çok ciddi bir kazanımdır.

CAVİT ARI (Antalya) - Kimse yok, şuraya bakın ya; sanki bizim bütçemiz! Turizm bu kadar mı önemsiz arkadaşlar? İktidar vekilleri yok ortada! Antalya vekillerinin hepsi burada, bakın.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Tanıtım çalışmalarımız bunlarla da sınırlı değil. Dijital iletişim mecralarındaki tanıtım faaliyetlerimiz ile Turizm Geliştirme Ajansı tarafından 71 ülkede yapılan 30 film ve il deneyim içerikli 111 farklı dijital iletişim çalışması sonucu 2024 Ocak-Kasım döneminde toplam 13 milyar gösterimle 1,8 milyar izlenme ve tıklanma rakamına ulaşılmıştır.

Geride bıraktığımız son altı yıla baktığımızda, rakipleri tarafından takip edilen, örnek alınan, tanıtım çalışmalarıyla küresel ölçekte lider, öncü olan bir Türkiye var ettik; bu konumu korumakta kararlıyız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Bravo!

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Engin ve Dilan Polat gibileri kültür olarak yaratarak mı yaptınız? Sizden olmayan kültürleri redderek mi?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 2024 yılında Bakanlık olarak kış ve termal turizm altyapı çalışmaları, atık su tesisleri ve bağlantı altyapıları, ücretsiz halk plajları yapım ve çevre düzenlemesi gibi işler için yaklaşık 1,3 milyar liralık ödenek kullandık. Acil ihtiyaç kapsamında olan yerel yönetimlerin sorumluluğundaki çalışmaları Bakanlık olarak biz üstleniyor ve tamamlıyoruz; son olarak Şubat 2023 tarihinde 45 bin metreküp gün kapasiteli Antalya-Kemer-Çamyuva Atık Su Arıtma Tesisi ve bağlantı altyapı tesisleri yapım işine başladık ve Nisan 2024'te tamamlayıp hizmete aldık.

Turizm bölgelerimizde halkımızın rahatı ve konforu için hayata geçirdiğimiz 17 ayrı noktadaki ücretsiz halk plajları projemizi 2025'te 22 plaja çıkardık.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Yoksulların giremediği plajın ücretsiz olmasının ne anlamı var ki? Yoksullar tatile gidemiyor...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Tabii, plajlar söz konusu olduğunda temizlik, çevre koruma ve sürdürülebilirlik rekabette öne çıkmanın anahtarıdır. Mavi Bayrak, bu başlıklardaki başarınızı küresel olarak ilan ettiğiniz en saygın ve kabul gören uygulamadır. 567 plajı Mavi Bayrak ödülüne sahip olan ülkemiz 2024'te de dünya sıralamasındaki 3'üncülüğünü korumuş, başarısını perçinlemiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Çok az alkış, yakışmaz! Turizm bu kadar mı önemsiz arkadaşlar!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; nitelikli turizm açısından sezonun on iki aya ve 81 vilayete yayılması çok önemli. Bu bağlamda, Türk arkeolojisinin altın çağını başlatmış bulunuyoruz ve bu yeni dönemin amiral gemisi Geleceğe Miras Projesi'yle, 224 kazımızı dâhil ettiğimiz projeye arkeoloji alanında son altmış yılda yapılanlara eş değer işi inşallah dört yılda yapmış olacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Hasankeyfi sular altında bıraktınız...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Geleceğe Miras Projesi'ne dâhil olan arkeolojik kazı, restorasyon ve çevre düzenleme çalışmaları için aktarılan bütçe yıl sonunda 6 milyar lira seviyesine ulaşmış olacak. "Geleceğe Miras" gün yüzüne çıkarılan, restore edilerek ayağa kaldırılan ve gece müzeciliğiyle ziyaretçiler için zamansız kılınan antik kentlerimizi kapsayan yeni kültür rotaları oluşturacak, ülkemizi kültür turizminde bir yıldız yapacaktır. "Geleceğe Miras"la birlikte insanlık tarihine ışık tutacak olan Neolitik Çağı Araştırma Projemizle Göbeklitepe, Karahantepe, Sayburç, Çakmaktepe, Sefertepe, Mendiktepe, Harbetsuvan ve Gürcütepe'de sürdürülen... Şanlıurfa'da da dünyada ilk kez düzenlenen Dünya Neolitik Kongresi'nde 63 ülke ve 486 uluslararası kurumdan yaklaşık bin saygın bilim insanını ağırladık.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; halkımızın müze ve ören yerlerine kolay ve yoğun erişimini sağlamak için başlatılan MüzeKart uygulamamız bugüne kadar 27 milyon vatandaşımız tarafından kullanılmıştır. MüzeKart, Bakanlığımıza bağlı 217 müze ve 146 ören yeri ile Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alanı'mıza ve Millî Saraylar İdaresi Başkanlığına bağlı 13 ziyaret alanına giriş olanağı sağlamaktadır. Müze ve ören yerlerimizin 2024 yılı Kasım ayı itibarıyla ağırladıkları toplam ziyaretçi sayısı 31,1 milyon kişi seviyesine gelmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Gelen gelirleri de söyler misiniz, müzelerden gelen gelir ne kadar?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Tarihi eserlerimizden bahsetmişken kaçakçılıkla mücadelede de burada bir parantez açmak gerekiyor. Bu alanda Türkiye'yi UNESCO ve diğer uluslararası platformlarda belirleyici, kural koyucu ve takip edilen bir ülke konumuna getirdiğimizi gururla ifade ediyorum. Titizlikle yönettiğimiz iletişim, diplomasi ve hukuk süreçleri neticesinde 2002-2024 yılları arasında ülkemize iadesini sağladığımız toplam eser sayısı 12.213 olmuştur, çok yakında yeni müjdelerimiz de gelecek. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yeni inşaat çalışmaları kadar restorasyon, geliştirme ve dönüştürme çalışmalarıyla da Türk müzeciliğini büyütmeye devam ediyoruz. Ciddi bir kültür ve turizm destinasyonu olan Antalya Müzesi'ni çok daha fazla eserimizin sergilenmesine olanak verecek şekilde yeniden inşa ediyoruz. Yüz elli iki yıllık tarihiyle Haydarpaşa ve yüz

otuz dört yıllık tarihiyle Sirkeci Garı, bugün ülkemizin olduğu kadar dünya kültür ve endüstri mirasının da eşsiz birer simgesi konumundadır; bu mirası korumak ve en etkin şekilde değerlendirmek için uluslararası restorasyon ilkeleri ve Bilim Kurulu eşliğinde yürütülecek restorasyon ve inşaa süreçlerini başlatıyoruz. Çalışmalar esnasında gar sahalarının demir yolu işlevlerinde bir aksama olmayacağını bir kez daha hatırlatıyorum. Sürecin sonunda ise İstanbul; müze, kütüphane, sergi ve fuar alanları, gösteri sanat merkezi, tiyatro salonu, açık hava müzesi, atölyeler, eğitim birimleri, arkeopark uygulamalarıyla benzersiz sosyal ve kültürel yaşam alanlarına kavuşmuş olacak. İnşallah, 2026 yılının sonunda tarihî binaların restorasyonunu tamamlamış ve ilk etabın açılışını yapmış olacağız. Projemizi tamamladığımızda, Haydarpaşa ve Sirkeci Gar Sahaları Kültür ve Sanat Merkezi İstanbul'da yaşayan 16 milyon insanımız için dinlenebilecekleri, eğlenip öğrenebilecekleri zengin bir dünya, uluslararası Türk tarih, kültür ve sanatının yaşatıldığı prestij birer simge, yabancı misafirlerimizi İstanbul'a çekecek istisnai birer cazibe merkezi olacak. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; deprem bölgesinde çok yoğun ve kapsamlı bir mesai yürütmekteyiz, sizlere genel hatlarıyla bilgi vermek istiyorum. Söz konusu alanda Bakanlığımıza tahsisli yapıların onarımlarını gerçekleştiriyoruz; Gaziantep Kalesi, Adıyaman Kâhta Kalesi, Hatay Arkeoloji Müzesi ve Elbistan Müzesi deprem sonrası onarım çalışmalarında bugüne kadar 3 milyar lira ödenek kullandık. Hatay Müze Kent Kütüphanesi yapımı, Saint Pierre Anıt Müzesi, Malatya Atatürk Evi ve Arkeoloji Müzesi'yle Beşkonaklar Müzesi'nin restorasyon çalışmaları; Diyarbakır Paşa Hamamı, Saint George Kilisesi ve Çardaklı Hamamı'nın restorasyonu; Gaziantep Zeugma Mozaik ve Arkeoloji Müzesi'nin onarımı; Kilis Ravanda Kalesi ve Alaeddin Yavaşca Müzesi restorasyonu; Şanlıurfa Harran Kalesi, Siverek Kalesi restorasyonu ile Arkeoloji ve Mozaik Müzesi ve Adana Anavarza Zafer Kapısı onarımları 2024 yılında Bakanlığımızca tamamlanmıştır. 2025 yılında ise Adıyaman, Kahramanmaraş, Gaziantep Arkeoloji Müzemiz ile Şanlıurfa Kalesi ve Hatay Arkeoloji Müzemizin de onarımlarını tamamlamış olacağız.

Malumunuz olduğu üzere özel mülkiyette bulunan kültür varlıklarımız da var. Afet bölgesinde proje yardım üst limitini 5 kat, uygulama yardım üst limitini ise 10 kat artıran yönetmelik değişikliğini Mayıs 2023'te gerçekleştirdik. 2024 yılında 2 milyar lira ödeneği deprem bölgesindeki özel mülkiyette bulunan tescilli taşınmaz kültür varlıklarının korunması çalışmalarına ayırdık, 2025 yılında da 2 milyar lira ödenek ayırmayı planlıyoruz.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; restorasyon, inşaa ve ihya çalışmalarında bir diğer önemli çalışma sahamız da şüphesiz vakıf eserlerimiz. 1992-2002 yılları arasında bu alanda yürütülen çalışma sayısı sadece ve sadece 46'ydı, 2002-2024 yılları arasında yürüttüğümüz çalışma sayısı ise lütfen dikkat buyurunuz, tam 5.913'tür. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Yani neredeyse 130 kat artmış bir çalışma oranından bahsediyoruz. Yıl sonuna kadar 43'ü yurt dışında toplam 197 eserin onarım ve restorasyonunu da tamamlamış olacağız.

377 vakıf kültür varlığımız 6 Şubat depremlerinde hasar görmüştür; bunların tamamının restorasyon süreçlerini de başlattık. Burada özellikle vurgulanması gereken nokta, bütün bu faaliyetlerin merkezî bütçeden pay alınmadan vakıf gelirleriyle yapıldığı gerçeğidir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü asli sorumluluğu olarak ihtiyaç sahiplerine ulaşmayı da sürdürmektedir; toplam 50 bin öğrencimize burs, 7 bin 500 yetim çocuğumuz ile engelli vatandaşımıza aylık verilmekte, 75 bin ihtiyaç sahibi aileye gıda kolisi ulaştırılmaktadır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 35 bin öksüz ve yetim çocuğumuza Ramazan ve Kurban Bayramları öncesinde bayramlık kıyafet ve ayakkabı yardımı yapılmıştır.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; geçtiğimiz yıl 11, bu yıl 16 şehrimizde yapılan, gelecek yıl 20 şehrimize gelecek olan Türkiye Kültür Yolu Festivali halkımızı kültür ve sanatın bütün renkleri ve zenginliğiyle buluşturmaya devam ediyor. Avrupa Festivaller Birliğinin resmî üyesi olan festivalimiz, kültür ve sanatla bütünleşmiş bir turizm vizyonu ile yola çıkmış, bugün şehir şehir, bölge bölge ülkemizin tarihini, kültürünü, sanatını uluslararası vitrine çıkaran, dünyanın en büyük, en kapsamlı festivali konumuna gelmiştir. Belirtmek isterim ki bugün Türkiye, UNESCO Somut Olmayan Kültürel Miras Listesi'ne kayıtlı 31 kültürel değeriyle 183 ülke arasında 2'nci sıradadır. Yürüttüğümüz çalışmalarla, 92 yaşayan insan hazinemizi tespit edip kayıt altına aldık; her biri bir okul, bir tarih olan bu insanlarımızla gurur duyuyoruz.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Bakanlık olarak 1.300 modern kütüphane ile hizmetlerimizi sürdürmekteyiz. Türkiye'nin ilk turizm ve seyahat kütüphanesini, havalimanı, gar, bebek ve AVM kütüphanelerini ülkemize kazandırmış durumdayız. Yürüttüğümüz çalışmalar ve projelerle, kütüphanecilikte cumhuriyet tarihimizin en yüksek rakamlarına ulaşmış durumdayız. 2024'ün ilk altı ayı itibarıyla kütüphanelerimiz yaklaşık 700 bin metrekareye ulaşmış toplam kapalı kullanım alanında 24,8 milyon kitabı muhafaza etmekte ve okuyucuyla buluşturmaktadır. 6,4 milyon üyeye sahip olmamızın yanında, yine 2024'ün ilk altı ayı sonunda 19,4 milyonu aşan kullanıcı sayısına erişmiş durumdayız. 2023'ün ardından inşallah, 2024'ü de yeni bir rekorla kapatacağız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Türkiye olarak yazma eser varlığımızla dünyadaki sayılı ülkelerden biriyiz. Mevcut yazma ve nadir matbu eser sayımız 739 bine çıkmış, kütüphanelerimizde bulunan yazma eserlerin yüzde 98'i sayısallaştırılmış, yazma ve nadir matbu eserlerden künye bilgileri çıkarılanların oranı yüzde 90'a ulaşmıştır.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bugün Çanakkale, Kapadokya ve Uludağ bölgelerini kapsayan alan başkanlığı uygulamalarımız söz konusu bölgelerin korunması ve doğru şekilde değerlendirilmesi noktasında çok başarılı sonuçlar vermiştir, vermeye de devam etmektedir.

Çanakkale Alan Başkanlığımızın yürüttüğü çalışmalar neticesinde 15 şehitlik tespit edilmiş olup bugüne kadar bunlardan 8 tanesi ihya edilmiştir. Kapadokya Alan Başkanlığımız ise özellikle çarpık yapılaşmanın tehdidi altında olan bölgenin doğal dokusunu korumak, geliştirme ve tanıtmaya çalışmalarını en doğru ve en etkili şekilde gerçekleştirerek bölgenin turizm kapasitesini artırmak için yoğun bir mesai harcamaktadır. Bölgede 2019 yılı ve öncesinde tarihî ve kültürel dokuya zarar veren 300 adet yapının yıkımı gerçekleştirilmiştir. Başkanlığımızın kurulmasının ardından ise 854 adet kaçak yapı ortadan kaldırılmıştır. Kapadokya sahasında yeni tespit edilen doğal ve kültürel 211 adet taşınmazın tescilli yapılmış ve koruma altına alınmaları sağlanmıştır.

Uçhisar'dan Göreme'ye uzanan Güvercinlik Vadisi'nde gece müzeciliğine yönelik olarak başlattığımız aydınlatma projesini de Kasım 2024 itibarıyla tamamladık.

Uludağ'ın korunması ve geliştirilmesi için atılması gereken adımları kapsayan ve bölgenin ihtiyaçlarına cevap verecek olan planlama çalışmalarını da başlattık. 2025 yılı son çeyreğinde bu çalışmaları da bitirmeyi hedefliyoruz.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığımız sorumluluk sahasındaki faaliyetlerini her geçen gün yeni proje ve hizmetler ekleyerek sürdürmektedir. Toplamda 148 milyon lira bütçe kullanarak deprem bölgesindeki 97 cemevi için fiziki kapasitelerinin artırılmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte, yıkılmış ve ağır hasarlı cemevlerinin yerine hizmet verecek olan 13 yeni cemevinin inşası için altyapı hazırlıkları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımızın iş birliğiyle tamamlanmıştır. Başkanlığımıza 2023 ve 2024 yılları için toplam 258 milyon lira ödenek ayrılmış, bu kapsamda, 355 cemevimizin bakım, onarım ve tefrişat talepleri karşılanmıştır. Bugün itibarıyla, 853 cemevimizin aydınlatma giderleri de yine Başkanlığımız tarafından karşılanmaktadır. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Başkanlığımız 176 STK ve cemevinin sosyal ve kültürel faaliyetlerine de katkı vermiştir.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 75'inci yılını kutlayan Devlet Tiyatrolarımız 2023-2024 sezonunda 105'i yerli, 119'u çeviri olmak üzere toplam 224 oyun sergilemiştir. 6.152 temsil ile 737 turne gerçekleştiren köklü sanat kurumumuz 12 ülkede toplam 26 temsil vermiş, yüzde 66 artışla 2,2 milyon seyirciye ulaşmış, yurt dışı temsillerinde de yüzde 117'lik bir artış gerçekleştirmiştir. Bu yıl 57 farklı dalda aldığı ödüllerle Devlet Tiyatrolarımız saygınlığını ve yetkinliğini bir kez daha gözler önüne sermiştir. Sürekli artan oranlarda özel tiyatrolarımızı da destekliyoruz. 2024-2025 sanat sezonunda yapılan başvurular doğrultusunda 374 özel tiyatroya destek sağladık.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğümüz de 2023-2024 sanat sezonunu rekorlarla süslemiştir. Yüzde 90 doluluk oranına ulaşarak cumhuriyet tarihinde bir ilke imza atılmış, gerçekleştirilen 1.009 temsilde 614 bin sanatsever ağırlanmıştır. Bu rakamlar bir önceki döneme kıyasla temsil sayısında yüzde 39'luk, seyirci sayısında ise yüzde 63'lük bir artış sağladığımızı da bizlere göstermektedir. Anadolu Opera ve Bale Festivali'ni de başlattık. İlk olarak Şırnak, Erzincan, Kırklareli, Ardahan ve Hatay olmak üzere 5 şehrimizde 14 temsil veriliyor. Yine bu festival kapsamında "Yetenek her yerde" diyerek sanata yetenekli çocuklarımızı keşfetmek için çalışmalar yapılacaktır.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; 2024 yılı Aralık ayı itibarıyla sinema sektörümüze 257 milyon lira destek verdik. Bu destekten uzun metrajlı sinema filmi, belgesel yapımı, senaryo yazımı, kısa film yapımı ve animasyon film yapımı kategorilerinde toplam 156 proje faydalandı. Bununla birlikte, sinema alanında yurt içinde ve yurt dışında gerçekleştirilen 135 kültürel ve sanatsal etkinliğe ve yerli film gösterim desteği kapsamında 108 sinema salonu işletmesine destek olundu. Bütün bu başlıklara bir arada baktığımızda sinema desteklerimizin toplamda 380 milyon lira gibi rekor bir seviyeye yükseldiğini de memnuniyetle görüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; ülkemize her biri kültürel, sanatsal, mimari ve teknolojik birer simge olan sanat merkezleri kazandık. İstanbul Atatürk Kültür Merkezi, açılışının üzerinden geçen üç yılda 2 milyon 800 bin sanatseverin katılım gösterdiği toplam 3.500 etkinliğe ev sahipliği yaptı. Sadece 2024 yılı rakamlarına baktığımızda 840 bin sanatseverin toplam 530 etkinlikte ağırlandığını görmekteyiz. Yeni konser salonunu inşa etmemizin üzerinden geçen dört yılda 1.700'den fazla etkinliğin gerçekleştirildiği Ankara Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası Ada bu sürede 2 milyondan fazla insanımızı sanatla buluşturmuştur. Sadece 2024 yılında 300 etkinlikte yaklaşık 300 bin sanatsever ağırlanmıştır. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türk Dil ve Tarih Kurumunun kuruluşuyla ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisinde yaptığı konuşmasında Atatürk, Yüksek Kurumun millî bir akademiye dönüşme hedefini ortaya koymuştur. 1936'da Büyük Önder'in işaret ettiği bu hedefi bu yıl tamamlanan Yüksek Kurum yerleşkesiyle hayata geçirmiş bulunuyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2024 yılında, 152 bilimsel etkinlik gerçekleştiren Yüksek Kurum, bu süreçte Türk Devletleri Teşkilatının uhdesinde, Uluslararası Türk Akademisi ve Türk Dil Kurumu iş birliğinde Azerbaycan'da düzenlenen Türk Dünyası Ortak Alfabe Komisyonunun 3'üncü toplantısında Latin tabanlı, 34 harfli, Türk Dünyası Ortak Çerçeve Alfabeti kabul edilmiştir. 2025 yılında, Atatürk Veri Tabanı'yla cumhuriyetimizin kurucusuna dair bütün arşiv malzemelerinin bir araya getirilmesini sağlayacağız. Yine, önümüzdeki yıl Atatürk'ün ekonomi, gençlik, dış politika, bilim ve teknoloji, sanat, millî birlik, demokrasi, eğitim, kültür ve moda konularındaki etkisini ve katkılarını detaylı bir şekilde ele alan bir eser serisini yayınlayacağız.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Türkiye'yi, Türkiye'nin kültürel mirasını, Türk dilini, kültürünü ve sanatını dünyanın farklı coğrafyalarında tanıtmayı amaçlayan Yunus Emre Enstitümüz 68 ülkede 91 yurt dışı temsilciliğiyle çalışmalarını sürdürmektedir. Enstitümüz Tercihim Türkçe Projesi'yle farklı ülkelerdeki okullarda Türkçe'nin seçmeli veya zorunlu yabancı dil olarak okutulması için çalışmalarını titizlikle yürütmektedir. Bu proje sayesinde 2024 yılında 20 binden fazla öğrenci Türkçe öğrenmiştir.

Uluslararası kalkınma iş birliğine bir marka olan TİKA Başkanlığımız kurulduğu 1992 yılından bu yana Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Hükümetimizin desteğiyle çok önemli atılımlar gerçekleştirmiş ve bugün son derece saygın bir küresel teşkilat hâline gelmiştir. 2024 yılında 125 ülkede gerçekleştirdiğimiz 1.500 proje TİKA'nın kapasitesinin büyüklüğünü göstermesi açısından fazlasıyla yeterli ve etkileyicidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığımız 2024 yılında 155 projeyi hayata geçirmiş, eğitimden kültür ve dile, tarihten sanata farklı alanlarda yürüttüğü çalışmalarla yurt dışındaki millet varlığımızın ana vatanlarıyla bağlarını güçlendirmeye ve korumaya devam etmiştir. "Güçlü diaspora, güçlü Türkiye" şiarıyla çalışan Yurt Dışı Türkler Başkanlığı, Türkiye Mezunları Programı adıyla çok önemli bir projeyi hayata geçirmiştir. 31 farklı ülkede kurulu 35 mezun derneği ve kayıtlı 128 bini aşkın Türkiye mezunu ülkemizin gönüllü elçileri olarak uluslararası alanda çok değerli hizmetler sunmaktadır. Kamu diplomasisi noktasında başarıyla tamamladığımız çalışmalar neticesinde Erzurum ilimiz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı 2025 Yılı Turizm Başkenti, Antalya ilimiz ise D8 Ekonomik İşbirliği Teşkilatının 2025 Yılı Turizm Başkenti seçilmiştir.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; kuruluşunun 30'uncu yılında RTÜK millî ve manevî değerlerimizi koruma adına faaliyetlerini kararlılıkla yürütmektedir. Yayınlarda terör içeriklerine ve terör propagandasına geçit vermeyen Üst Kurulumuz, inanç, toplumsal ve kültürel değerlerimize sahip çıkma noktasında da asla ödün vermemektedir. Ayrıca çocuk ve gençlerin ruhsal ve fiziksel gelişimlerine olumsuz etkisi olabilecek yayın içeriklerine karşı takibini ve yaptırımlarını sürdürmekte, başta kadına yönelik olmak üzere şiddetin her türlüşünü ekranlardan temizlemek adına yoğun bir mücadele yürütmektedir. Bütün bunların yanında, yayınlardaki İslamofobik içeriklere de müsaade etmeyen RTÜK, toplumsal bir sorun hâline dönüşen yasa dışı bahis sitelerinin reklamlarına da geçit vermemektedir. Bu hassas ve vazgeçilmez mücadelenin kalesi olan Radyo ve Televizyon Üst Kurulumuzun 2025 yılı bütçe teklifi 1 milyar 919 milyon 952 bindir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY (Devamla) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Sayıştay Başkanlığının Bakanlığımıza ait 2023 denetimlerine baktığımızda, yer verilen bulguların ağırlıklı olarak usule ilişkin hatalardan kaynaklandığını görüyoruz. Hiçbir kusuru ve eksikliği de hafife almıyoruz. Usule dair olsa da söz konusu hataların giderilmesine yönelik tüm birimlerimize gerekli talimatları verdik. Bakanlığımızı denetleyen tüm denetçilere titiz ve özverili çalışmaları için teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Bakanlığımızın 2023 yılı kesin hesabı ve 2025 yılı için öngörülen bütçe ödenekleriyle ilgili bilgi vererek konuşmamı sonlandıracağım. Bakanlığımıza tahsis edilen 2023 yılı bütçesi Bakanlığımız politika ve hedefleri doğrultusunda etkili, ekonomik ve verimli şekilde kullanılmıştır. 2025 yılı bütçemiz bağlı ve ilgili kuruluşlar dâhil olmak üzere 53 milyar 202 milyon 392 bin olarak öngörülmektedir. Bu bütçemizin 37 milyar 193 bin 390 lirası cari bütçe, 16 milyar 900 milyonu da yatırım bütçesi olarak öngörülmüştür.

2025 yılı bütçemizin Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlı olmasını diliyor, hepinizi şahsım adına selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

BAŞKAN - Söz sırası Gençlik ve Spor Bakanı Sayın Osman Aşkın Bak'ın.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gençlik ve Spor Bakanlığımızın 2025 yılı bütçesini sunmak ve 2023 yılı kesin hesabını görüşmek üzere huzurlarınızda bulunuyorum. Bu vesileyle, Sayın Başkan, şahsınızı ve Gazi Meclisimizin tüm üyelerini saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Neyi alkışlıyorsunuz? Olimpiyatta madalya mı aldık alkışlıyorsunuz?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sana ne ya! Sana mı soracağız?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Türk Millî Takımı başarılı mı da alkışlıyorsunuz? Niye alkışlıyorsunuz? Neyi alkışlıyorlar Sayın Başkan?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Gençlik ve spor gibi iki stratejik alanda faaliyet gösteren Bakanlığımız...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bravo, bravo, bravo (!)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - ...küreselleşen dünyada gençlerimizin bugününün ve yarınının en güçlü aktörleri olabilmesi için ihtiyaç duydukları her alanda onların yanlarında olmaya karardır.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bravo, Millî Takım'la olimpiyatta üçün birini aldınız(!)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bu kapsamda, yenilikçi projelerle gençlerimizin potansiyellerini açığa çıkarmayı...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yine de alkış, alkış, alkış(!)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - ...dijital çağın fırsatlarını en iyi şekilde değerlendirmelerini sağlamayı ve onları Türkiye Yüzyılı'nda hem yerel hem de küresel ölçekte liderlik edebilecek konuma taşımayı hedefliyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Olimpiyatta sıfır aldı!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Başkanım, sürekli laf atıyorlar.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Türk Millî Takımı'nı batırdı.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Dinleyemiyoruz Bakanımızı.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bastığı yerde ot bitmiyor! Alkış, alkış, alkış(!)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Aynı zamanda, sporu toplumun her kesiminde yaygınlaştırarak yaşam kültürü hâline getirmek ve her bireyin bu alanda kendi potansiyelini keşfetmesini sağlamak amacıyla da yoğun çalışıyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Alkış(!)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Spor tesislerinden ulusal ve uluslararası organizasyonlara, amatör sporlardan profesyonel gelişime kadar geniş bir yelpazede...

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Bakan, söyledikleriniz anlaşılıyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - ...sunduğumuz hizmetlerle sporun iyileştirici, birleştirici ve dönüştürücü gücünü toplumumuza kazandırıyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar)

YUNUS EMRE (İstanbul) - Anlaşılmıyor Sayın Bakan, söyledikleriniz anlaşılıyor, sakın olun, sakın olun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bravo(!)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bakanlık olarak gençlik merkezlerimiz, gençlik kamplarımız, gençlik faaliyetlerimiz, sportif çalışmalarımız, yurt ve burs hizmetlerimizle aziz milletimize, gençlerimize ve Türk sporuna değer katmaya, güzel ülkemizi her alanda daha ileriye taşımaya kararlılıkla devam ediyoruz. [AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar; CHP sıralarından alkışlar(!)]

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, AKP grubunu tebrik ediyoruz(!) Osman Aşkın Bak'ı da alkışlıyorlar ya, sizi tebrik ediyoruz(!)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Şimdi, sizleri bu başlıklarda devam eden ve gerçekleştirilmesi planlanan çalışmalarımız hakkında kısaca bilgilendirmeye çalışacağım.

Türkiye, genç ve dinamik nüfus yapısıyla yalnızca bölgesinde değil, dünya sahnesinde de dikkat çeken bir ülke konumundadır. Bu güçlü demografik yapı Türkiye'nin geleceği için benzersiz bir avantaj sunarken gençlerimizin doğru yönlendirilmesi ve desteklenmesi hâlinde...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, birazdan Sayın Varank, Sayın Akbaşoğlu burada Meksika dalgası yapacaklar, Meksika dalgası!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - ...ülkemizin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasında lokomotif bir rol oynayacağını göstermektedir.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Varank, bir de Meksika dalgası yapın, Meksika dalgası!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Her bir gencimiz bu ülkenin yarınlarını inşa edecek birer güç kaynağıdır ve Bakanlık olarak bu potansiyeli harekete geçirmek de bizim en büyük sorumluluğumuzdur. [AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar; CHP sıralarından alkışlar(!)] İşte, sayısı 522'yi bulan gençlik merkezlerimizle tam olarak bu sorumlulukla gençlerimize hizmet veriyoruz. 81 ilde bilim, sanat, spor...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bunlar altını ancak kuyumcudan alır, kuyumcudan!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - ...teknoloji, girişimcilik, dil gibi alanlarda hizmet veren merkezlerimiz, 2024 yılında da milyonlarca gencimize kapılarını açtı.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Arkadaşlar, siz var ya, altını ancak kuyumcudan alırsınız, kuyumcudan!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Gidip yerlerinde görmenizi tavsiye ederim ama yine de bakın, burada gençlik merkezlerimizden bir resim göstereceğim. İşte, bu gençlik merkezini kim yaptı? AK PARTİ yaptı. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Vay, Allah'ına kurban senin(!)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Ayrıca gençlerimizin Bakanlık hizmetlerinden daha kolay yararlanabilmesi için lise, üniversite ve yurtlarda şu ana kadar 369 genç ofis kurduk, yenilerini açmaya devam ediyoruz. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Şimdi, yakında bir de Meksika dalgası yapın, Meksika! Bir de vuvuzela verelim, vuvuzela!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Özellikle üniversitelere kurduğumuz genç ofislerini de mutlaka görmenizi tavsiye ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Bakanlığımızın faaliyetlerine erişilebilirliğin artmasını genç ofisler aracılığıyla sağlıyoruz.

(Saadet Partisi sıralarından bir grup milletvekilinin Genel Kurul Salonu'nu terk etmesi)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Gördük, üniversitelilere neler yaptığınızı gördük!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Ayrıca, gençlerin sportif faaliyetlere erişmesini kolaylaştırmak amacıyla Spor Dostu Kampüs çalışmamıza hız kazandırdık.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Neyle geçindiklerini biliyoruz!

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Bakan, altın madalya sayısını söyler misiniz? Kaç altın madalya aldık olimpiyatta?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Kampüslere modern ve donanımlı spor alanları oluşturuyoruz. Gençlerin olduğu her yerde biz varız, AK PARTİ var, Cumhur İttifakı var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Bakan, olimpiyatta kaç altın madalya aldık? Sayın Bakan, olimpiyatta kaç altın madalya aldık?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bu anlayışla üniversitelere en fazla yatırım yapan Bakanlıklardan biri olmanın gururunu yaşıyoruz.

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Hangi gururu? Türkiye'de genç kalmadı, genç!

YUNUS EMRE (İstanbul) - Olimpiyatta sıfır altın madalya, sıfır maalesef. 64'üncü sırada Türkiye sayenizde.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Gençlik kamplarımızda Türkiye'nin dört bir yanından gelen gençlerimiz kardeşlik ve dostluk bağlarını güçlendirirken sportif, sanatsal ve kültürel etkinliklerle de unutulmaz bir deneyim yaşıyor. Bu yıl kamplarımızda 220 bin gencimizi ağırladık. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Bakan, olimpiyatlarda sıfır altın madalya yaklaşıyor mu Türkiye'ye?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Önümüzdeki üç yıllık süreçte 1 milyon gencimizi kamplarımızda ağırlayacağız. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Bu yıl geliştirilmiş ve içeriği zenginleştirilmiş formuyla hizmete aldığımız ekolojik ve sürdürülebilir tarım kamplarımızdan söz etmek istiyorum. Ekolojik tarım, küresel ölçekte sürdürülebilirlik kalkınma hedeflerinin bir parçasıdır.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Mola istiyoruz Başkan.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Biz de bu hedef doğrultusunda hayata geçirdiğimiz tarım kampımızın ilkinin Hatay Arsuz'da gerçekleştirdik. Hakkâri Mergabütan Dağı'nda da muhteşem bir gençlik kampı açtık. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Mola, mola, mola!

BAŞKAN - Sayın Bakan...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bir zamanlar terörle anılan bölgeleri yatırım ve hizmetlerimizle cazibe merkezlerine dönüştürmeye devam ediyoruz.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Bakan, anlamıyoruz, anlamıyoruz!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Ne mutlu ki o dağlarda şimdi gençler kayak yapıyor, tenis oynuyor, birlik beraberlik içinde vakit geçiriyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşte burası da gençlik kampı. Nerede? Hakkârî'de, Hakkârî'de! (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Yine, teknoloji ve inovasyon alanında deneyap teknoloji atölyeleriyle gençlerimizi destekliyor ve millî teknoloji hamlesine Türkiye Yüzyılı'nda Türkiye'nin gençleriyle en güçlü katkısı sağlıyoruz. 81 ilde 104 atölyeyle gençlerimize ve çocuklarımıza girişimcilik, liderlik... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

YUNUS EMRE (İstanbul) - Hatibi anlayamıyoruz, çok hızlı konuşuyor; anlayamıyoruz efendim, anlayamıyoruz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkan, çok gürültü var.

BAŞKAN - Sayın Bakan, bir dakika...

Değerli milletvekilleri...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Mola istiyoruz.

BAŞKAN - Bir dakika Sayın Milletvekilim, bir dakika ya...

YUNUS EMRE (İstanbul) - Efendim, anlayamıyoruz.

BAŞKAN - Şimdi, Sayın Bakan faaliyetleri anlatıyor.

Sayın Bakanım, bazı milletvekillerinden...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, diyorsan baş başa bırakalım bunları, baş başa bırakalım; onlar çalışıyor, onlar oynuyor; baş başa bırakalım; biz de çıkalım. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Bir dakika...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Bir müsaade et ya, bir müsaade et artık; hiç susmuyorsun ya, hiç susmuyorsun.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yakında bir de Meksika dalgası yapsınlar, nasılsa alışıklar, yapsınlar.

BAŞKAN - Veli Bey, bir dakika...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bir de Meksika dalgası yapın, biraz da tezahürat yapın. Niye alkışlıyorsunuz?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ya, sana ne kimi alkışladığımızdan!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Niye alkışlıyorsunuz?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sana ne?

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sıfır madalya almış, sıfır; altın madalyaya kuyumcu dükkânına gidin, kuyumcu dükkânına. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Bir dakika ya... Sayın milletvekilleri, bir dakika... Bir dinler misiniz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Eğer böyle olacaksa biz de çıkalım, baş başa kalın. Özelse çıkalım, özelse çıkalım.

BAŞKAN - Veli Bey, bir dakika... Sayın Ağbaba, bir dakika...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, özelse çıkalım.

BAŞKAN - Ya, değerli milletvekilleri, bir dakika susar mısınız.

Sayın Ağbaba...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayır, baş başa konuşacaksınız çıkalım.

BAŞKAN - Ya, Veli Bey...

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Çıkarsan çık!

(DEM PARTİ milletvekillerinin Genel Kurul Salonu'nu terk etmesi)

BAŞKAN - Ya, bir dakika kardeşim ya, heyecanınıza hâkim olun lütfen.

Türkiye Büyük Millet Meclisi milletvekillerimize hepimiz saygı duyuyoruz, siz de Divanımıza saygı duyun.

Sayın Bakan, daha anlaşılabilir olması için biraz daha yavaş bir şekilde ifade ederseniz, bazı milletvekilleri salonu terk ettiler; dolayısıyla, daha sakin, daha huzurlu bir şekilde ifade ederseniz sevinirim.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - CHP'nin yaptıklarından da...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Veli Ağbaba, bir dakika, bir dakika...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Veli Ağbaba, rica ediyorum, Sayın Bakanımızı dinleyelim.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkan, amigo, taraftar; amigo, taraftar... Öyle şey olur mu ya? Böyle bir şey olur mu?

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Terbiyesizlik yapma, sensin amigo! "Amigo" diyemezsin. Sensin amigo!

Başkanım, hakaret ediyor.

BAŞKAN - Veli Ağbaba, bir dakika, bir dakika...

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Hakaret ediyor. Sensin amigo! Sensin amigo! Terbiyesiz! Amigo sensin!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - "Amigo" diyemezsin, diyemezsin, diyemezsin.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Amigo, taraftar... Böyle bir üslup var mı ya? Sen tribün liderisin, tribün, tribün liderisin, tribün.

Böyle bir üslup var mı ya? Böyle bir şey var mı?

ADEM ÇALKIN (Kars) - Çık dışarı! Çık dışarı!

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Terbiyesiz!

BAŞKAN - Veli Ağbaba... Bir dakika...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Böyle bir şey var mı ya? Sanki burada amigosun, taraftara tezahürat yapıyorsun, olacak iş mi ya? Bakansın ya!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ayıp, ayıp!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Ben konuşma yapıyorum, ne alakası var?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Terbiyesiz! Sürekli konuşuyorsun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Güzel şeyler anlatıyorum, dinle! Gençler için güzel şeyler anlatıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sizsiniz amigo!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Biz de çikalım, baş başa kalın, baş başa. Konuş, anlat, konuş, anlat.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Sayın Bakan, saygısızlık yapıyorsunuz Genel Kurula. Anlaşılması güç konuşuyorsunuz, saygısızlık yapıyorsunuz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Sayın Bakan, devam edin.

Buyurun.

YUNUS EMRE (İstanbul) - Dalga geçiyor Genel Kurulla, Genel Kurulla dalga geçiyor. Saygısızlık yapıyor Genel Kurula, saygısızlık yapıyor.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Kim dalga geçiyor ya?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Teknoloji ve inavosyan alanında...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Başkanım, sözünü geri alsın.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - ...deneyap teknoloji atölyeleriyle gençlerimizi destekliyor ve teknoloji hamlesiyle Türkiye Yüzyılı'na Türkiye'nin gençleriyle en güçlü katkısı sağlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 81 ilde 104 atölyeyle gençlerimize ve çocuklarımıza girişimcilik, liderlik, problem çözme gibi beceriler kazandırıyoruz. TEKNOFEST gençliğini Bakanlığımızın tüm imkânlarıyla destekliyoruz. Bu yıl TEKNOFEST'e gençlik merkezlerimizden 10.174 rekor başvuru aldı ve 14 takımımız burada dereceye girdi.

Yine, bu yıl başlattığımız önemli bir çalışmadan söz etmek istiyorum. Üniversite gençliğine yönelik başlattığımız Üniversite Destek Programı'yla (ÜNİDES) üniversite topluluklarına projelerini hayata geçirmeleri için maddi destek sunmaya başladık. Bu programla öğrenci topluluklarımıza toplamda 120 milyon TL kaynak aktarıyoruz. Her şey gençler için! (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İl ziyaretlerimizde öğrencilerimizle, gençlerimizle mutlaka bir araya geliyoruz. Bu ziyaretler kapsamında, ÜNİDES'in öğrencilerimiz arasında müthiş bir heyecan ve mutluluğa vesile olduğunu gördük. İşte, gençlerimizin gözlerindeki bu parıltı bizim en büyük motivasyon kaynağımız. ÜNİDES'i önümüzdeki yıl çok daha güçlendirmiş ve geliştirilmiş imkânlarla öğrencilerimizle buluşturmaya devam edeceğiz.

Bu yıl, ayrıca, depremden etkilenen gençlerimize yönelik Afetten Etkilenen Gençlerin Güçlendirilmesi Destek Programı'nı başlattık.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Öğrenci sokakta, sokakta!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - 11 ildeki sivil toplum kuruluşlarına ve spor kulüplerine toplam 70 milyon TL destek sağlıyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Spor Araştırmaları ve Girişimcilik Destek Programı'yla bugüne kadar 5.100 projeye toplam 331 milyon TL destek verdik. Anayasa'nın 59'uncu maddesinde belirtildiği üzere, devlet her yaştaki Türk vatandaşının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Bu amaçla, Bakanlığımız sporun gelişmesi ve yaygınlaşması için çalışmalarını kararlılıkla sürdürmektedir.

Ülkemizin ve insanlığın karşı karşıya olduğu en büyük tehditlerden biri olan bağımlılıkla mücadelede, Bakanlık olarak, Anayasa'nın 58'inci maddesi gereğince, spor, psikososyal destek, eğitim ve gönüllülük alanlarındaki çalışmalarla, önleyici ve koruyucu misyonumuzla, en güçlü cephelerden birini oluşturuyoruz. Bu kapsamda spor tesislerimiz, gençlik merkezlerimiz, kamplarımız, akademilerimiz, kulüplerimizle beraber yürüttüğümüz çalışmaların her biri, aslında başlı başına gençlerimizi tüm tehlikelerden koruma ve onlara kendileriyle meşgul olma, geleceklerine yatırım yapma fırsatı sunuyor. Biz, bununla beraber, 2024 yılında bağımlılıkla mücadelede çok daha etkin adımlar attık, Bağımlılıkla Mücadele Daire Başkanlığı kurduk ve sağlıklı yaşama yönlendirme birimleri oluşturduk. 2024 yılında gençlerimizin ruhsal ve psikolojik iyi oluşunu desteklemek amacıyla Psikososyal Destek Hizmetleri Daire Başkanlığını kurduk, afet ve acil durumlarda hızlı müdahale sağlamak için oluşturulan uzman ekiplerimizle bu alanda hizmet vermeye başladık.

Bağımlılık tehlikesine karşı elimizde çok güçlü bir çözüm var, o da spor. Spor, kişiye disiplin, hedef ve öz güven kazandırarak onları zararlı alışkanlıklardan uzaklaştırır. Gençlerimizi sporla buluşturmak, onlara sağlıklı ve üretken bir yaşam sunmanın en sağlam yoludur. Bu nedenle, buradan, ailelerimize bir kez daha çağrıda bulunuyorum: Çocuklarımızı mutlaka spor tesislerimize yönlendirin, küçük yaşlardan itibaren onların elinden tutun, tesislerimize getirin ve bu yolda onlara en büyük desteği siz sağlayın. Bütün tesisler bu millet için ücretsizdir, milletin malıdır, herkesi bekliyoruz! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Hamaset yapma, hamaset! Hamaseti bırak!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bakanlığımızın hassasiyetle üzerinde durduğu bir başka alan da gönüllülük. Bu yıl yine "GönüllüYüzBİZ" platformu aracılığıyla gönüllü bireyleri ve gönüllü arayan kurumları bir araya getirdik.

AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Tarikat ve cemaatlere milyarları aktarıyorsun, onları anlat.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bakanlığımıza bağlı milyonlarca gönüllü gencimiz yine ihtiyaç sahibi ailelerin yardımına koşmaya; okullarda, köylerde, kasabalarda çocuklarla oyunlar oynamaya; hayvanlara, tabiata, toprağa, denize karşı sorumluluklarını yerine getirmeye ve 81 ili sevgiyle, iyilikle, vefayla kuşatmaya devam ettiler.

MUSTAFA SARIGÜL (Erzincan) - Erzincan'a ne yaptınız Sayın Bakan? Bütçede Erzincan'a 1 kuruş ayrılmamış ya!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bu yıl, gençlerimizle beraber, yeşil vatan ve mavi vatan şuurunu oluşturmak amacıyla büyük orman ve deniz temizliğini gerçekleştiriyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, hikâye okuma, hikâye!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Biz, tabiatın korunmasını millî bir mesele olarak görüyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Yurtlarla ilgili bir şey söylemiyorsun, sporla ilgili bir şey söylemiyorsun; masal anlatıyorsun, onlar da dinliyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bu bakış açısı doğrultusunda toprağın, denizin, ağacın, çevrenin, hayvanların hakkını, hukukunu müdafaa eden nesiller yetiştirmek amacıyla gönüllülük faaliyetlerini düzenliyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ne hikâye anlatıyorsun sen? Ne hikâye anlatıyorsun? Ne hikâye anlatıyorsun sen? Nasdan başka neyin var senin? Çıkmış amigoluk yapıyorsun, amigoluk; sıradan bir amigosun sen. Amigo bile değilsin, amigoya hakaret olur.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Bana bak, terbiyesizlik yapma! Terbiyesizlik yapma!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - 2025 yılında da bu faaliyetlerimizi güçlendirerek ve çok daha geniş katılımı ile devam ettireceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Amigoya hakaret olur. Bunlar taraftar grubu, sen de amigodan betersin.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Maymunluk yapıyorsun! Maymunluk yapıp duruyorsun! Ahlaksız!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ayıp! Ayıp! Ayıp! Ayıp! Ne biçim bir şey, hayret bir şey!

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Terbiyesizlik yapıp durma!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Git işine, git işine! Böyle bir üslup mu var ya! Ne konuşuyorsun!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Yeter be!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak gönüllülüğün üniversitelerimizde seçmeli ders olarak okutulması için yürüttüğümüz çalışmalar neticesinde 2021 yılından bu yana 166 üniversitede 215.466 öğrenci gönüllülük dersini seçerek bu alanda anlamlı bir deneyim kazandı.

(Mikrofon Başkan tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bir dakika... Bir dakika... Bir dakika... Sayın Bakan, bir dakika...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan... Sayın Başkanım...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Böyle bir şey var mı ya! Ya, böyle bir şey var mı ya!

BAŞKAN - Veli Ağbaba, yaptığınız yanlış, yanlış yapıyorsunuz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Yanlış yapmayın! Ayıptır ya! Ama çok yanlış yapıyorsunuz. Grup Başkan Vekiliniz orada, siz oradan bağırıyorsunuz ya.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Grup Başkan Vekilinin arkasından hatibe bağırarak ayıp değil mi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım... Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Veli Ağbaba, dikkat edin ya; lütfen, müsaade edin.

Buyurun, devam edin Sayın Bakan.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Gençlik ve Spor Bakanlığı olarak bu süreci daha da güçlendirmek için gönüllülük desteğini veren değerli akademisyenlerle yakın zamanda bir çalıştay düzenledik.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Böyle bir şey olur mu ya! Ne konuştuğunu anlıyor musunuz siz? Ne konuştuğunu anlıyor musunuz siz? Böyle bir şey var mı ya! Böyle bir şey var mı ya!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Çalıştayda dersin içeriğini geliştirmek ve gönüllülük bilincini daha geniş kitlelere yaymak için fikir alışverişinde bulunduk.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bırakın ya! Ne anlıyorsun sen? Ne anlıyorsun sen? Alkıştan başka ne biliyorsun sen? Taraftar grubundan betersiniz. Taraftar grubuna hakaret olur size taraftar grubu demek, amigoya hareket olur. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Aynı zamanda, önümüzdeki aylarda yenilenmiş bir Gönüllü Eylem Planı ve gönüllülük çalışmalarımızı daha sistematik ve etkin bir yapıya kavuşturmayı hedefliyoruz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Hayret bir şey ya! Böyle bir şey var mı ya! Kaçınıcı Bakan bu?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Ayrıca, geçtiğimiz hafta 5 Aralık Dünya Gönüllüler Günü'nde binlerce gencimizle Lütfi Kırdar Kongre Sarayı'nda buluşarak gönüllülüğün evrensel gücünü konuştuk ve tüm insanlığa gönüllülük iyi niyet beyanımızı ilan ettik.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Kaçınıcı Bakan bu? Kaçınıcı Bakan bu?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sussana, edepsiz herif! Sussana artık! Sussana artık! Edepsiz! Terbiyesiz! Sus!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Senden daha beter.

HALİL ELDEMİR (Bilecik) - Terbiyesiz!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Terbiyesiz sensin!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sensin terbiyesiz! Terbiyesiz!

VELİ AĞBABA (Malatya) - Terbiyesiz sen, ahlaksız da sensin! Utanmaz! Ahlaksız! Ahlaksız sensin! Ahlaksız sensin!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bu yıl da yine 19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı, Malazgirt Zaferi, 30 Ağustos Zafer Bayramı, 57'nci Alay Vefa Yürüyüşü, Sarıkamış Şehitlerini Anma Programları gibi millî gün ve haftalarda düzenlediğimiz etkinliklerle gençlerimizi, tarihimizin derin manevi atmosferiyle buluşturduk.

(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, itişmeler)

BAŞKAN - Devam et, devam et, konuşmaya devam et.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Terbiyesiz! Sabote ediyorsun. Terbiyesiz!
VELİ AĞBABA (Malatya) - Konuşma! Terbiyeli ol, terbiyeli! Terbiyeli ol! Terbiyeli ol!
(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, itişmeler)
BAŞKAN - Devam et, devam et Sayın Bakan, devam et ya.
NİLGÜN ÖK (Denizli) - "Devam edin." diyor.
GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Toplum sağlığına katkıda bulunmak için sporun yaygınlaşmasını sağlamak...
(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, itişmeler)
BAŞKAN - Devam et, devam et...
GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - ...sporda sürdürülebilir başarılarla Türk sporunu çok daha ileriye taşımak Bakanlığımızın bir diğer sorumluluk alanıdır.
(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, itişmeler)
BAŞKAN - Devam et, devam et ya... Devam etsin ya, boş ver ya. Devam etsin ya, devam etsin.
MUSTAFA VARANK (Bursa) - Terörize ediyor Başkanım, bu kadar olur mu ya! Bir tane adam herkesi esir alıyor!
BAŞKAN - Devam etsin ya.
Devam et ya konuşmana. Sözünü kesmem ya.
GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Biliyoruz ki spora yapılan her yatırım daha sağlıklı, daha bilinçli ve daha güçlü bir gelecek inşa etmenin anahtarıdır.
AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ya, sus artık! Sus ya! Oradan seni kimse dinlemiyor. Seni kimse dinlemiyor, sus artık!
GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) - Konuş, konuş sen, konuş. Kendine konuş sen, kendine konuş.
AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Kendine konuş sen, kendine. Utanç! Amigo Bakan!
GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bu yolda tarihî nitelikte işler başardık. Sayın Cumhurbaşkanımızın spora verdiği önem ve destekle son yirmi iki yıldır dünyada örneği bulunmayan bir tesisleşme devrimine imza attık. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri)
(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, itişmeler)
ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) - Hadi arkadaşlar, yerinize oturun. Hadi, yerinize oturun. Hadi beyler!
AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Ya, Sayın Başkan, bu nasıl bir şey ya! Sayın Başkan... Sayın Başkan...
GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Devam edeyim mi?
AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Bu ne abi böyle ya! Sayın Başkan ya! Kendi kendine konuşuyor ya!
Sayın Bakan, seni dinlemiyoruz. Seni dinlemiyoruz Sayın Bakan.
GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Son yirmi iki yılda ülkemizin dört bir yanına 2.854'ü Bakanlığımız bünyesinde, 6.342'si belediye, kamu kurum ve kuruluşları ortaklığında olmak üzere toplam 9.196 tesis inşa ettik ve yapmaya devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri) Bu, cumhuriyetimizin en büyük tesis atılımıdır.
(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, itişmeler)
AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Saçmalama Sayın Bakan ya! Ne diyorsun ya! Görmüyor musun, kimse seni dinlemiyor?
Amigo Bakan!
BAŞKAN - Devam et, devam et...
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Başkanım...
BAŞKAN - Sayın Bakan, devam edin ya.
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Yani böyle bütçeye de...
BAŞKAN - Daha iyi, devam edin.
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Olmaz, olmaz.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İki dakika ara versin.
BAŞKAN - Devam edin yahu, devam edin. Kesmem ya, devam edin...
GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - "Devam et." diyor ama ben...
BAŞKAN - Yahu, devam edin kardeşim!
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İki dakika ara versin.
NİLGÜN ÖK (Denizli) - Hayır, Başkan vermiyor, biz vermesini istiyoruz. Siz Başkana söyleyin.
BAŞKAN - Devam et, devam et Sayın Bakan. Devam edin ya.
AYSU BANKOĞLU (Bartın) - "Devam et." diyor ya.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - İki dakika ara verin...
BAŞKAN - Mümkün değil ya.
ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - ...ben sakinleştiririm.
BAŞKAN - Devam edin, devam edin; devam, devam... (AK PARTİ sıralarından "Devam... Devam..." sesleri, alkışlar)
AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Böyle bir şey olabilir mi ya! Böyle bir rezillik olabilir mi ya!
MEHMET DEMİR (Kütahya) - Asıl rezillik burada Hanımefendi; adam sarhoş!
GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Bunların içerisinde atletizm pistleri, futbol, basketbol, voleybol sahaları, tenis kortları... kayak pistleri, buz pistleri, yüzme havuzları...
(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, itişmeler)
AYSU BANKOĞLU (Bartın) - Önce Varank'ı tutun, Varank'ı! Önce Varank'ın ağzını toplayın, ondan sonra konuşun!
BAŞKAN - Devam edin.
ABDULLAH GÜLER (Sivas) - Sayın Başkan...
BAŞKAN - Devam edin, hayır, ölsem devam edin.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - ...geleneksel spor tesisleri gibi pek çok branşta hizmet veren yapılarımız var.

(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları, itişmeler)

ABDULLAH GÜLER (Sivas) - Ya, Sayın Başkan, böyle bir şey var mı?

BAŞKAN - Devam edin Sayın Bakan, devam edin.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Ankara'da 50 bin seyirci kapasiteli yeni stadyumumuzun yapımı devam ediyor, 2025 yılının sonuna doğru tamamlanacak. Tesisimizin yapımı sona erdiğinde sadece maç günlerinde değil, yılın her günü sosyal ve kültürel etkinliklere ev sahipliği yapacak modern ve donanımlı bir tesis olacak. 2027 yılında UEFA Konferans Ligi Finali de bu stadyumda oynanacak. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

İstanbul'daki Basketbol Gelişim Merkezi'mizi de sizlerle paylaşmak istiyorum. İşte bu da AK PARTİ'nin eseri, İstanbul Basketbol Gelişim Merkezi. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Siz sadece konuşursunuz, AK PARTİ yapar.

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Sen önce İskenderun'a stadyum yap, İskenderun'a stadyum yap!

GAMZE AKKUŞ İLGEZDİ (İstanbul) - Yaptınız, kendinize saraylar yaptınız!

(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin kürsü önünde toplanmaları)

BAŞKAN - Devam edin...

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Burası da gurur abidelerimizden biri olarak, 3 adet 500 kişilik Altyapı Antrenman Salonu, 1.000 kişilik Millî Takımlar Kamp Tesisi ve Salonu, 10 bin kişilik Ana Salon, Basketbol Lisesi, Basketbol Otel ve Basketbol Müzesi'yle Türk sporunun geleceğine ışık tutuyor. Türkiye'nin gençlerine, Türk sporuna tekrar hayırlı uğurlu olsun tesisimiz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Almanya'da düzenlenen 2024 Avrupa Futbol Şampiyonası'na grubunda lider olarak katılan ve çeyrek finale yükselerek bizleri gururlandıran A Millî Futbol Takımı'mızı da bir kez daha tebrik ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VELİ AĞBABA (Malatya) - Anca gidersiniz, anca!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Almanya'da takımımızı destekleyen ve statları, şehirleri coşkuyla dolduran vatandaşlarımıza teşekkür ediyorum.

2025-2026 Dünya Kupası Elemeleri kuraları bugün çekildi. Grubumuzda Hollanda-İspanya galibi ile Bulgaristan, Gürcistan bulunmaktadır. A Millî Futbol Takımı'mıza, Bizim Çocuklar'ımıza Dünya Kupası yolunda başarılar diliyoruz. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Sporcularımız 2024 yılında katıldıkları uluslararası müsabakalardan 2.393 altın, 2.434 gümüş ve 2.467 bronz olmak üzere toplam 7.294 madalya kazandılar; işte, burada çocuklarımızın başarıları. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

(CHP milletvekillerinin Genel Kurul Salonu'nu terk etmesi)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Evet, Paris 2024'te olimpiyat ve paralimpik oyunlarında toplam 36 madalya kazanarak bizi gururlandıran sporcularımızı tebrik ediyorum. 101 millî sporcumuzla mücadele ettiğimiz olimpiyat oyunlarında toplamda 8 madalya -3 gümüş, 5 bronz- kazandık. Özellikle genç sporcularımızın performansı ve elde edilen ilklerle gelecek adına büyük umutlar taşıyoruz. Yüzmede 16 yaşındaki Kuzey Tunçelli, daha dün dünya rekoru kırarak büyüklerde 3'üncü olmuştur ve Los Angeles'ta inşallah bu ülkeye madalya kazandıracaktır. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Yine, Filenin Sultanları, bronz madalya müsabakası yapmıştır. Unutmayın, bu tesislerin hepsini AK PARTİ yaptı, sporun içinden gelen Recep Tayyip Erdoğan yaptırdı. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Yine, paralimpik oyunlarında herkesin daha önce evlerine kapattığı engelli sporcularımıza alan açtık ve bu engelli sporcularımız, 94 millî sporcumuz burada 6 altın, 10 gümüş, 12 bronz madalya; toplam 28 madalya kazanarak ülkemizin paralimpik oyunlarındaki en yüksek madalya sayısına ulaşmıştır. Yine, Paris 2024'ten sonra hedefimiz Los Angeles Olimpiyatları olacak.

Türkiye, uluslararası spor organizasyonları düzenleme yetkinliğinde dünya sporunun önemli merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Önümüzdeki yıllarda pek çok prestijli organizasyonu ülkemizde gerçekleştireceğiz. 2026 UEFA Avrupa Ligi Finali'ni ülkemizde gerçekleştireceğiz. Yine, EURO 2032'yi İtalya'yla birlikte ev sahibi olarak yapacağız. Tesis devrimimiz, altyapı çalışmalarımız Türkiye'yi spor turizminde cazibe noktası hâline getirmiştir. Bunlar kıskanıyorlar; biz yapmaya devam edeceğiz, hizmete devam edeceğiz. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Yıllar süren bu altyapı çalışmalarının meyvelerinden biri de lisanslı sporcu sayısının artması; 2002'de 278.047 olan lisanslı sporcu sayısı bugün 16 milyon 400 bin 945'e yükselmiştir. Millî sporcu bursuyla 442 millî sporcumuz, sporcu eğitim bursuyla da 1.101 sporcumuz üniversiteler için desteklemiştir.

Yine, sportif yetenek taraması programına bugüne kadar 5 milyona yakın çocuğumuz katılmıştır; bunun altını çizerek anlatmak istiyorum, büyük bir altyapı çalışmasıdır. Anadolu'nun küçük kasabalarından yetenek taramasıyla keşfettiğimiz ve antrenörlerimiz tarafından yetiştirilen sporcularımız bugün Avrupa'dan madalyalarla dönüyorlar. Bu, çok büyük bir gurur, daha önce bu çocuklar buralara gidemiyordu; hepsinin önünü açan AK PARTİ'dir, Cumhur İttifakı'nın birlikteliğidir. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

Yine, 2025 yılında ilköğretim 3'üncü sınıftan itibaren olmak üzere çocuklarımızı bu programa tabi tutmaya, 81 ilimizde Türk sporuna yeni yıldızlar, şampiyonlar yetiştirmeye devam edeceğiz.

İşte, önemli bir çalışmamız da Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi. Bu çalışma kapsamında bugüne dek 11 milyon vatandaşımıza yüzme öğrettik, eğitimlerimiz devam ediyor, önümüzdeki yılda da 1 milyon vatandaşımıza yüzme öğreteceğiz. Pandemiye kesintiye uğramasına rağmen yaklaşık 11 milyon kişiye yüzme öğretmek büyük bir başarı.

Bakın, burada bir paralimpik şampiyonu görüyorsunuz; bu, kardeşimiz Umut Ünlü. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar; MHP sıralarından alkışlar) Umut Ünlü'yü hepimiz tanıyoruz; Umut Ünlü, paralimpikte yüzme branşında 2 altın madalya kazanarak Paris'te destan yazdı. Peki, nerede yetişti? Evinde otururken antrenörlerimiz buldu, getirdi ve Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi çerçevesinde bir olimpiyat şampiyonu buradan çıktı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Biz engellinin de gencin de dezavantajlının da hepsinin yanındayız; işte imkân, işte şampiyon!

Sporcularımızı desteklemenin başarıya giden yolda çok önemli olduğunu biliyoruz, bunların her daim arkasındayız. Bu amaçla, 56 ilde 62 merkezde sporcu eğitim merkezlerimiz hizmet veriyor. 2024-2025 eğitim yılında 4.318 sporcuya eğitim sağlıyoruz. Ayrıca, sporcu harçlığı kapsamında 55.763 sporcumuza 270 milyon TL ödeme gerçekleştirdik.

Gençlik ve Spor Bakanlığı spor okullarımız son iki yılda toplam 3 milyondan fazla çocuğumuzu spora kazandırmıştır. Okul spor kulüplerimizin sayısı 4.100'e yükselmiştir. Okul spor faaliyetleri spor kültürünü erken yaşta benimsetmek, her yaştan, her kesimden çocuğumuza ulaşabilmek amacıyla önemseydiğimiz bir faaliyet alanı. Geçtiğimiz yıl 85 spor dalında gerçekleştirilen okul sporlarıyla 3 milyon 500 bin öğrencimize lisans ve oyun kartı oluşturduk. İthal spor malzemelerinin yerleştirilmesi projesiyle 91 ürünün yerli üretimi sağlanmış ve 43 milyon dolar tasarruf sağlanmıştır.

Amatör spor kulüplerine bu yıl 666 milyon TL nakdî yardım yaptık ve 30 milyonluk da malzeme desteği sağladık. Spor kulüplerimizin sayısı 2002'de 6.035'ken bugün 25.938'e çıkmıştır. Uluslararası alanda ülkemizi temsil eden sporculara, antrenörlere ve kulüplere toplam 252,1 milyon TL ödül verilmiştir. Bağımsız spor federasyonlarına 2024 yılı itibarıyla 3 milyar 105 milyon lira destek sağlamıştır.

Geçtiğimiz yıl bu kürsüden 2024 yılını "Hareketlilik Yılı" ilan etmiştik. Bu kapsamda 81 ilde eş zamanlı 13.500 etkinlik düzenledik. Yaklaşık 10 milyon vatandaşımızın katıldığı yürüyüş ve koşu etkinlikleri, Türkiye genelinde düzenlenen bisiklet turları, çocuk ve gençlere yönelik spor şenlikleri, gençlik ve spor festivalleri büyük ilgi gördü.

Obezite, bağımlılık gibi toplum sağlığını tehdit eden her meseleyle mücadelemiz devam edecek, bu mücadelede en etkili aracımız da her zaman spor olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Fiziksel aktiviteyi artıracğız, yaygınlaştıracğız yani hareketlilik bir günün, bir yılın değil, her günün meselesi olarak devam edecek.

Değerli arkadaşlar, şimdi yurtlarla ilgili bilgi vermek istiyorum. Bakanlığımız gençlerimizin barınma ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla 2002 yılında 182.258 yatak kapasiteli 190 yurtla devraldığı yurt hizmetlerini bugün 993.798 yatak kapasiteli 860 öğrenci yurduna ulaştırmıştır. Gururla ifade ederiz ki yüzde 445'lik bir büyümeyle dünyanın en büyük yurt ağlarından birine sahibiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 2024-2025 eğitim öğretim döneminde başvuruda bulunan öğrencilerimizin yüzde 98'ini yurtlarımıza yerleştirdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onların söylediğine bakmayın, bize başvuran herkesin yüzde 98'ini yerleştirdik.

Öğrencilerimize yükseköğrenim hayatlarında sadece barınma hizmeti değil, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmelerini destekleyen modern yaşam alanları sunuyoruz. Bakınız, bu da öğrencilerimiz için kamulaştırarak aldığımız yurt.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - İşte bu, AK PARTİ'nin farkı. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Beş yıldızlı oteli alıp, kamulaştırıp öğrencinin hizmetine verdik. Yaparsa yine AK PARTİ yapar. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

Psikososyal Destek Platformu aracılığıyla 81.797 gencimize ulaştık. 2024 yılı boyunca 950.226 öğrencimize aylık 4.950 TL beslenme yardımı sağlayarak yemek ihtiyaçlarını hijyenik ve sağlıklı menülerle karşıladık. Yemekhane iletişim merkezlerini kuruyoruz; şeffaf ve hijyenik üretim ortamını görmelerini sağlıyoruz.

Yine, Cumhurbaşkanımızın ifade ettiği gibi, 2 bin TL olan burs miktarını 3 bin TL'ye yükselttik; yüksek lisans öğrencileri için bu rakam 6 bin TL, doktora öğrencileri için de 9 bin TL olarak güncellenmiştir.

Yine 6 Şubat depremi sonrasında 11 ilde gençlik ve spor yaptırımlarımıza hız verdik. 29 gençlik spor tesisimizi hizmete açarken 123 yeni tesisin de yapımına başlanmaktadır. Deprem bölgemizde 5 yurt hizmete girerken 5 yurdun da yapımı sürmekte, 11 öğrenci yurdunun ihale ve proje çalışmaları da devam etmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakan, daha çok var mı? Kâğıtlar çok mu?

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Ağabey, beş dakikamı yediler.

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Evet, toparlıyoruz.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, toparlayın.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Yine hayata geçirdiğimiz Engelsiz Gençlik Merkezi ve engelsiz spor okullarıyla her yaştan bireyin spora katılımını artırarak yeni başarı hikâyelerinin yazılmasına öncülük ediyoruz.

Türk sporunun gelişmesinde Spor Toto Teşkilat Başkanlığımızdan sporun her alanında güçlü destekler sağlıyoruz. Spor federasyonlarının faaliyetlerinden özel gereksinimi olan bireylerin sporla buluşmasına, spor altyapısına kadar her türlü desteği Spor Toto sayesinde sağlıyoruz.

Yine 2025 yılında yapımı devam eden gençlik ve spor tesislerimiz var. İhale aşamasında 50 tane tesisimiz var ve yurt olarak da 25.417 yatak kapasiteli 24 öğrenci yurdunu hizmete alacağız önümüzdeki yıl. Yine, 51.450 yatak kapasiteli 42 öğrenci yurt projesinin ihale çalışmasını tamamlayarak yapımına başlıyoruz. Dolayısıyla 2025 yılı Gençlik Projeleri Destek Programı genel çağırısına çıkacağız. Yine, gençlerimize afetlere hazırlık ve gençlik eğitimi sağlıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Bakan, altı dakika, yedi dakika fazla söz verdim size, toparlayın.

Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) - Çok amaçlı gençlik kamplarıyla beraber gençlerimizin daha fazla kamp yapmasını sağlayacağız.

Türkiye Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi'ni hazırlıyoruz, gençlerimizle bunu birlikte gerçekleştireceğiz. Yine, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla Çalışan ve Üreten Gençler Programı'nı sürdüreceğiz. Psikososyal Destek Platformunu

yaygınlaştıracğız. Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisiyle beraber yapay zekâ çalışmalarını yurtlarımızdaki öğrencilerimizle paylaşacağız.

2025 yılında pek çok organizasyon var. Erzurum, Avrupa Kış Sporları Başkenti oldu. Avrupa Triatlon Şampiyonası'nı gerçekleştireceğiz. 2026 Avrupa Voleybol Şampiyonası'nı Türkiye'de yapacağız. Türkiye'nin spor tesisleri hamlesi Avrupa'nın birçok ülkesinden de daha fazla.

Yine hizmete devam edeceğiz. Kim ne derse desin, biz bu milletin hizmetkârıyız. Sayın Cumhurbaşkanımızın önderliğinde adalet ve merhamet medeniyetinin sancaktarlığını yapmaya devam edeceğiz, bu mücadeleye can katacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yine bu topraklardaki gençlerimizin hizmetinde olmaya devam edeceğiz. Yaparsa AK PARTİ yapar! Durmak yok, yola devam! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bütçemiz hayırlı olsun.

Hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Kıskanlar çatlasın!

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

V.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan'ın, kürsüdeki konuşmacıyı susturmayacağı gibi Bakanın sözünü de kesmeyeceğine ve Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'a ilişkin konuşması

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, kürsüdeki konuşmacı Cumhuriyet Halk Partili olabilir, AK PARTİ'den birisi olabilir, diğer siyasi partilerden arkadaşlarımız olabilir; onu susturabilecek bir güç yoktur, susturmam. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar) Yani burada ne olursa olsun, ben Bakanın sözünü kesmem. Sayın Başarır konuşsa onun sözünü de kesmem. Sayın Başarır'a teşekkür ediyorum sağduyusundan dolayı, davranışlarını takip ettim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bakın, 3 Bakanımız burada. Sayın Millî Savunma Bakanımız konuştu, Kültür ve Turizm Bakanımız konuştu; böyle bir tablo yani onu duymayacağımız şekilde bir alkış, tezahürat yoktu ve bu yüzden İYİ Parti, Saadet Partisi, DEM Grubu, sonra da Cumhuriyet Halk Partisi Meclisi terk etti. Burası Türkiye Büyük Millet Meclisi. Neyi alkışlıyoruz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - İcraatlarımızı alkışlıyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Olimpiyatlarda sıfır altın madalya aldık, bunu mu alkışlıyoruz? Neyi alkışlıyoruz?

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Kıskanma, kıskanma!

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Faaliyetlerimizi alkışlıyoruz.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Karadağ gibi bir takıma elenen, direkt kupalara katılamayan Millî Takım'ı mı alkışlıyoruz? Neyi alkışlıyoruz?

Sayın Bakan, burada tribün yapmışsınız, Türkiye'de tribünler boş. Sporda büyük bir başarısızlık var. Tabii ki muhalefet buna tepki verecektir ama şimdi, bir Bakan çıkıyorsa, yoğun bir şekilde iktidar bloku onu alkışlıyorsa, biz kendisini duyamıyorsak bu Meclise yakışmaz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şu tablo Meclise yakışmıyor.

Sayın Millî Savunma Bakanı geldiğinde kendisine şunu söyledim: Eleştirimiz çok, eleştireceğiz. Bakanlığınızdan daha önemli olan, yıllarca giydiğiniz üniforma dedim. O yüzden, size belli bir saygıda, belli bir ölçüde davranmak durumundayım dedim ama aynı saygıyı lütfen her Bakana gösterin.

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Siz de gösterin, siz de saygı gösterin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Osman Bak'ı burada küçük düşürdünüz, siz düşürdünüz, niye alkışlıyorsunuz? (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Ne alakası var ya, saçmalıyorsunuz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Ne demek ya!

EMRE ÇALIŞKAN (Nevşehir) - Allah Allah!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Sana ne ya! Sen niye alkışlıyorsun o zaman ya?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu yetersiz mi? Olmaz arkadaşlar; bakın, olmaz.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Siz alkış yapmıyor musunuz?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Hiçbir Bakana bu muameleyi yapmayın. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Bir dakika, bir dakika...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Millî Savunma Bakanına yaptınız mı?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Yine alkışladık.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum, bitiriyorum.

BAŞKAN - Şimdi, orada Grup Başkan Vekiliniz söz talebinde bulundu. Ya, niye laf atıyorsunuz arkadaşlar? Grup Başkan Vekiliniz söz talebinde bulundu, şimdi söz vereceğim kendisine. Bağırmanın siyasi partiye faydası yok, milletvekiline faydası yok, zamana faydası yok; basbayağı kötü bir şey bağırmak çağırmak.

HÜSEYİN YAYMAN (Hatay) - Hiç kimseye faydası yok Başkanım.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Millî Savunma Bakanına böyle bir şey yapmadınız, Kültür Turizm Bakanına yapmadınız.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Yaptık.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Spor Bakanına burada -doğru söylüyorlar- bir Meksika dalgası eksikti; ne gerek vardı buna? Ya, ona bu davranışı yapmanız ona bir hakaret. Kendini ifade edemiyor mu? Yapmayın arkadaşlar!

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Kendi milletvekilinize de bir şey söyleyecek misiniz?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, böyle davranırsak bu Meclise hiç kimse saygı duymaz. Benim arkadaşlarım laf atıyorsa ben uyardım, uyarmaya çalıştım. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Durdu mu yani ne oldu?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, ben doğru bulmuyorum, burada kavgayı doğru bulmuyorum, burada birbirimize girmeyi doğru bulmuyorum ama şimdi siz bir bakanı konuşturmayacak şekilde dakikalarca alkışlarsanız, ben duyamazsam bu olmaz, tüm muhalefet Meclisi terk eder. Lütfen, lütfen...

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Sayın Koçyiğit, buyurun.

24.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, tabii, bu Mecliste çok olumsuz tabloya tanıklık ettik ama bu akşam yaşadığımız, gerçekten Meclisin saygınlığı açısından asla kabul edilebilir bir şey değildir. (AK PARTİ sıralarından "Allah Allah!" sesleri, gürültüler)

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Siz burada hergün zılgıt yapıyorsunuz.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Buraya gelen bakanlar kendi bakanlık bütçelerini savunmak ve halka hesap vermek, halkın milletvekillerine hesap vermek için Meclise geliyorlar. Eğer buraya şov yapmaya geliyorlarsa; AKP, Bakanların sunumunu bir stadyuma, bir maça çevirecekse, burada şov, gösteri merasimine çevirecekse bilelim; hiç zahmet etmesinler, bütçeyi alsınlar, götürsünler, kendi gruplarında yapsınlar, Meclise de getirmesinler.

Bakın, 2 Bakanı dinledik, 3'üncüsünü dinleyemedik çünkü şova çevirdiler, alkış sesleriyle kendi Bakanlarının sesini bastırdılar ve biz not alamadık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bizim söylediklerimize, arkadaşlarımızın konuşmasına, sorularına yanıt verip vermediğini duyamadık. Duymadığımız için de şu anda hiçbir değerlendirme yapacak durumda değiliz Bakanın konuşması üzerine.

Biz bu tutumu kabul etmiyoruz ve AKP Grubunu da Meclise, Meclisin saygınlığına yaraşır bir tutum almaya davet ediyoruz.

Teşekkür ederim. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Sayın Şahin, buyurun.

25.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Evet, 2 Bakanımızı sükûnet ve huzur içerisinde dinledik; gerektiğinde alkışladık, tebrik ettik ama Sayın Veli Ağbaba kasten, ilk andan itibaren, sol taraftan, daha Bakan Bey kürsüye çıkar çıkmaz laf atmaya başladı. Ben Bakan Bey'in söylediği hiçbir şeyi duymadım. Arkadan sesler daha fazla yükseldiği için bizim grubumuzdaki arkadaşlarımız, Bakan Bey'in konuşmasını o taraftan duyan arkadaşlarımızı alkışlamayı tercih ettiler ki bu lafları ve sataşmaları bastıralım, Bakan Bey konuşmasına devam edebilsin diye.

RİDVAN UZ (Çanakkale) - Siz alkışlamadınız, o taraf alkışladı yani.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ama, ne hikmetse, bir milletvekili burada oturan 600 milletvekilinin hakkını gasbederek sürekli laf ata, ata, ata Meclisin itibarını asıl zedeleyen kendisi olmuştur. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Ama ben bir şey söyleyeyim: Sayın Grup Başkan Vekili, Sayın Başarır'ı izledim ben; çok büyük bir gayretle, sükûnetle bu süreci yönetmek noktasında irade koydu. Tekrar hepinizin huzurunda kendilerine teşekkür ediyorum.

Sayın Şahin, buyurun.

26.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Az önce ne yaşadığımızı gerçekten anlamaya çalışıyoruz arkadaşlar. Leyla Hanım "Veli Ağbaba sol taraftan girdi." dedi; vallahi bizim gördüğümüz, AK PARTİ'li arkadaşlar da sağ taraftan girdi. Böyle bir tablo çıktı ortaya.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, insaf İsa Bey ya! Vallahi, insaf!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hakikati çarpıyorsunuz.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Şimdi, bakın, arkadaşlar, biz ilk defa Mecliste böyle bir şey yaşıyoruz. Tartıştık, sizinle tartıştık, bakanlarımızla tartıştık, farklı şeyler yaşadık. Ya, burada duyamadığımızı söylüyoruz. Sayın Başkanımızdan rica ettik, lütfen sükûneti sağlayın dedik, sağlanamadı. Biz İYİ Parti ile Gelecek-Saadet Grubu dışarıya çıktık. Ben bir buçuk yıldır bir milletvekili olarak, ilk defa bir tepki olarak dışarıya çıkıyorum. Şimdi, taç giyen...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ben de aynı çabayı gösterdim Sayın İsa Bey. Lütfen susun diye 10 defa söyledim ya!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bakın, Sayın Bakanın az önceki konuşma tarzı, o kadar seri bir şekilde konuşma tarzı; ya, onun üzerine alkışlar, uğultular bu Meclisin saygınlığına yakışmamıştır. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bakın, çok net söylüyorum; şu anda savunmak zorunda hisseden arkadaşlarımızı, eminim, içinizdeki akliselim olanlar dışarıda uyacaktır, ben buna inanıyorum.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Siz de hızlı konuşuyorsunuz, biraz daha yavaş konuşun.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Şimdi, şunu da söylemek isterim: Çok bağışlamakla çok iş yapılmaz Sayın Bakan, çok seri konuşmakla da çok seri iş yapılmaz. Ya, ben dinlemek isterdim gençlerimizle ilgili ne konuşuyorsunuz. Yani burada konuştuk, sanal kumar diye bir illet var, bir cümle sarf etmediniz ama şurada Meclisin saygınlığına gölge düşürdünüz. Yazıklar olsun! Yazıklar olsun! (AK PARTİ sıralarından "Sana yazıklar olsun!" sesleri)

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Burada zılgıt atarlarken Meclisin saygınlığını hiç düşünmüyorsunuz!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sen alkışlamaya devam et! Alkışla, alkışla!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Geçen sene de aynı konuştu, bu Mecliste aynı konuştu Bakan!

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Evet, evet, alkışla!

BAŞKAN - Peki, ne yapacağız arkadaşlar?

Bir dakika Sayın Varank... Bir dakika beyler...

Sayın Çömez, buyurun.

27.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gençlik ve Spor Bakanı Osman Aşkın Bak'ın yürütme adına yaptığı bütçe konuşması sırasında yaşananlara ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; bu akşam burada huzur içerisinde bir toplantının olmasını, Sayın Bakanları dikkatle dinlemeyi arzu ettik. Elbette eleştireceğimiz şeyler olacaktı, takdir edeceğimiz şeyler de olabilirdi dinleyeceklerimizin arasında. 2 Sayın Bakanın konuşmasında bu reaksiyonlar olmadı ancak Sayın Aşkın Bak'ın konuşmasında hakikaten buradan baktığınızda sizin de üzüleceğiniz manzaralar yaşandı burada. Alkışlamanızı anlıyorum, beğeniyor olabilirsiniz, hakikaten haklı da olabilirsiniz ancak burayı bir kapalı spor salonuna çevirmek, tezahürat yapmak, bağışlamak, topluca alkışlamak Allah aşkına ne anlam ifade ediyor, ne anlam ifade ediyor? (AK PARTİ sıralarından "Ne alakası var!" sesleri)

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - İki kelime de Veli Ağbaba'ya söyleyin!

ÜMMÜGÜLŞEN ÖZTÜRK (İstanbul) - Veli Ağbaba'ya ne diyeceksin?

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bakın, ben şöyle bir anlam çıkardım, net olarak söyleyeyim: Ya Sayın Aşkın Bak'ın konuştuklarının duyulmasını istemediniz çünkü bir anlam ifade etmiyordu ya da hakikaten kendinizi kaybettiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Onu istemeyen Veli Ağbaba'ydı!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Keşke gelip şuradan izleseydiniz, ben Sayın Aşkın Bak'ın söylediklerinin hiçbirisini anlamadım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Biz hepsini anladık!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Biz anladık, biz anladık!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Belki siz anladınız ama ben anlamadım ve Meclisin saygınlığını koruyabilmek için, Meclisin mehabetini koruyabilmek için, sorumluluk sahibi bir Grup Başkan Vekili olarak Sayın Başkana gittim ve durumu arz ettim.

Niye böyle bir şey yapma ihtiyacı hissediyorsunuz? Biz, bu akşam, Sayın Bakanın bu ülkede mebzul miktarda artmış, neredeyse her mahalleye ulaşmış uyuşturucu problemi için ne yaptığını bilmek isterdik. Kırk yıldır her olimpiyatta alınmış altın madalyaların neden bu sefer alınmadığıyla ilgili bir açıklama yapmasını isterdik. Şimdi diyebilirsiniz "Bunların hepsini anlattı." Biz duymadık...

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) - Anlatsa da duymuyorsunuz zaten.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - ...çünkü siz bunların duyulmasını istemediniz, çünkü Sayın Bakanın konuşmasını bizim duymamızı gerektirecek kadar önemli bulmadınız ve bu salonu, millet iradesinin tecelli ettiği bu yüce çatıyı bir arenaya çevirdiniz. Hakikaten, keşke buradan izleseydiniz, kendi adınıza hicap duyardınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Üzülerek takip ettik sizi. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

28.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, bir kez daha söylüyorum, benim amacım burada bir kavga çıkarmak değil.

Gençlik ve Spor Bakanlığının bütçesini konuşuyoruz, bugün burayı milyonlarca genç izliyor. Üzülerek söylüyorum ki bu ülkenin gençlerine yakışmayan bir tabloyla karşı karşıyayız. Gençler böyle bir şeyi istemiyor bakın. Bu ülkenin gençleri, kendi aralarında, sağcısı, solcusu, ülkücüsü, muhafazakârı gayet iyi anlaşıyor ama koca koca adamlar geliyor, burada Spor Bakanlığının bütçesinde kavga ediyor. Ben buna üzülüyorum arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) - Kim çıkardı, kim çıkardı?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, bir tek Veli Ağbaba 600 milletvekilini susturup bunu yapıyorsa vallaha bravo ona!

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Susturamadı.

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) - Susturamadı, ondan zaten.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Susturamadı.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Varank, bakın, etmediğiniz hakaret kalmadı Veli Ağbaba'ya.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ne hakareti ya!

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) - Ya, neler söyledi!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Kusura bakmayın, sizinle tartışmak istemiyorum ama oradan demediğiniz laf kalmadı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Onun yapmadığı hakaret kalmadı, onun!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Muğla Milletvekili, demediğiniz laf kalmadı.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Onun yapmadığı hakaret kalmadı, ters yüz etmeyin!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Olmuyor arkadaşlar, olmuyor!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Son cümlelerim...

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ben Bakanı burada dinlemek istiyordum, soru sormak istiyordum; uyuşturucu problemini, evet, olimpiyatlarda tarihimizde ilk kez altın madalya alamadık, bunu sormak istiyordum; Millî Takım'ı sormak istiyordum, futbol takımının borçlarını sormak istiyordum, tesisleri sormak istiyordum ama bunlar konuşulmadı. Olmaz!

MAHMUT ATILLA KAYA (İzmir) - Ben birazdan senin yerine sorarım.

ALİ TAYLAN ÖZTAYLAN (Balıkesir) - Soru-cevapta sor.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sizin göreviniz, dakikalarca bir bakanı kalkıp alkışlamak değil; değil arkadaşlar, vallahi değil, billahi değil; bu yanlış. Saadet Partisi, İYİ Parti, DEM, Cumhuriyet Halk Partisi, tüm muhalefet böyle düşünüyorsa ne olur siz de bir kez düşünün ya, lütfen.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Allah, Bakanımızdan razı olsun; çok güzel hizmetler yapmışlar, yatırımlar yapmışlar.

BAŞKAN - Peki, çok teşekkür ederim, sağ olun Sayın Başarır.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, bir teklifim var, onu söylemek istiyorum.

BAŞKAN - Sayın Şahin, gündemimize geçmeye de kolaylık sağlayın.

Buyurun.

29.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır ile İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, hepimizin derdi ve davası burada Bakanlarımızı dinlemek ama bu kadar eleştiri yapıp da -hepinize söylüyorum- Veli Ağbaba'nın provokasyonuna bir cümle söylememeniz...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yapmayın, yine aynı şeyi yapıyorsunuz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bir dakika... Ben defalarca size de söyledim, Veli Ağbaba'nın kendisine de dedim; yapmayın, Bakan Bey'i dinleyelim; lütfen susun, söz alın ve siz de sözünüzü söyleyin dedim.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Söyledim, söyledim, onu da söyledim, dinlemediniz ki. O soldan girdi, siz de sağdan girdiniz dedim.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Söylemediniz.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Başkanım, eğer bu kadar...

Bakanımızın anlattığı çok önemli konular vardı, sakinlik gelince kendisi de tane tane anlattı. Çıksın tekrar, konuşmasını sakın sakın yapsın ve buyurun dinleyelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Yok, yok.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Hayır, hayır, böyle bir şey yok, daha neler.

BAŞKAN - Evet, şimdi...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, gündeme geçeceğiz ama bir cümle söyleyeceğim, bir cümle.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Başarır.

30.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkanım, bakın, bir şey söyleyeyim: Geçen dönem Trabzon Milletvekiliniz Cora vardı, Sayın Ağbaba vardı.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ya, burada çıkıp da aynı şeyleri söyleye, söyleye... Allah aşkına ya.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Mecliste bu tip milletvekillerini, biraz atak yapan, konuşan milletvekillerini Meclis idare eder.

Şimdi, bir şey soracağım, Sayın Turizm Bakanına bir şey soracağım.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ali Mahir Bey, siz yönetmiyorsunuz Meclisi, nasıl konuşulacağına siz karar veremezsiniz. Siz Veli Ağbaba'yı susturmadınız, susturamadınız.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir saniye... Ya, bir dinleyin. Sen beni dinlemiyorsun ama.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Dinlemiyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, Başkan, sen beni dinlemiyorsun ama.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Dinlemiyorum, Veli Ağbaba'nın yaptığının aynısını yapıyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, Veli Ağbaba'dan farkın yok ki şu anda o zaman senin.

BAŞKAN - E, siz bunu yaparsanız...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yok şu anda, evet.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, beni dinlemiyorsunuz, beni dinlemiyorsunuz... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Ben dinlemiyorum, ben dinlemek istemiyorum seni.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Vallahi, Veli Ağbaba'dan betersin.

BAŞKAN - Peki, Sayın Başarır, teşekkür ederim.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir şey söylemek istiyorum Sayın Başkanım, bir şey söyleyeyim, bitireceğim.

BAŞKAN - Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Demek ki böyle oluyormuş bak; Veli Ağbaba'nın yaptığı nasıl oluyormuş? Şimdi Bakanımıza hak...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ama bakın, konuşturmuyor. Bakın, görüyorsunuz.

BAŞKAN - Buyurun, söyleyin.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bir dakika veriyor musun?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yeter ama vermiyorum.

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Niye vermiyorsun?

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Çünkü seni dinlemek istemiyorum...

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, neden vermiyorsun? Niye bir dakika vermiyorsun? Sayın Başkan veriyor.

BAŞKAN - Buyurun, buyurun.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Bir cümle söyleyemedin, Veli Ağbaba'nın yaptığını anlayabildin mi?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bakın, Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun, söyleyin siz bize doğru.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Turizm Bakanım, yanınızda da Mehmet Muş var. Veli Ağbaba o gün Plan ve Bütçede yoktu, Malatya'yla ilgili isteklerini size ilettiğimde -çok teşekkür ediyorum- büyük bir olgunluk gösterdiniz Sayın Muş, Sayın Turizm Bakanına söylemediniz mi? O Plan ve Bütçede Veli Ağbaba sürekli olarak haklı tepkisini koymuyor muydu? Ama idare ediyordunuz, doğru mu?

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Ya, burası idare etme yeri mi kardeşim!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, Meclis idare eder!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Burası idare etme yeri mi? Hayret bir şey ya!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Meclis bunları idare eder, kavga çıkarmaz, yapmayın, lütfen!

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Herkes bir adamı idare edecek(!)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Meclisin kuralları var!

MUSTAFA VARANK (Bursa) - Herkes bir adamı idare etsin, ne güzel ya!

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)

- 1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

- 1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

- 1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

- 1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

- 1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

- 1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

K) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

L) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

M) ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)

- 1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)
- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - İzmir Milletvekili Sayın Seda Kâya Ösen.

Buyurun Sayın Ösen.

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, kıymetli hazırun, ekranları başında bizleri izleyen değerli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bakan Bey'in "teatral" ve eğlenceli sunumundan sonra benim sözlerim birazcık sizin için ciddi gelecek, umarım idare edersiniz çünkü bütçe bizim için ciddi bir iş.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Bakan Bey çok güzel konuştu, keşke dinleseydiniz.

SEDA KÂYA ÖSEN (Devamla) - 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi görüşmelerinde DEVA Partisi adına söz almış bulunuyorum.

Kıymetli milletvekilleri, hükûmetlerin programları olur, hükûmetlerin hedefleri olur, hükûmetler millettten aldıkları yetkiyle millet adına icraatta bulunurlar. Millet bu icraatları, sınırlarının ve kaynaklarının düzenlenmesi yetkisinde Türkiye Büyük Millet Meclisine bırakmıştır. Ancak Hükûmetin bütçesine bakınca, telaş içinde yazılmış, geçmişle hesaplama yarışına girilmiş, türlü rakam oyunları ile kendini başarılı göstermeye çalışan oysaki günden güne geriye giden bir yönetimin izlerini görüyoruz.

Sayın Hükûmet yetkilileri, bütçe ve programlar geçmiş kötülemesi yapmak için yazılmaz; sizden önceki hükûmetleri kötülemekle başarısız işlerinizi parlatamazsınız, milletin doymayan karnını rakam oyunları ile doyuramazsınız. Bakın, istisnasız, gelen her bakanlık karşılaştırma yapmak için 2002'den örnekler vererek konuşuyor; bunu anlamak mümkün değil. Bir bütçe "Gelecek yıl ne yapacaksınız? Geçmiş yılda ne yaptın?" bunu konuşur, bunu anlatır. Yirmi sene öncesini kıyaslayan bütçe mi olur kıymetli arkadaşlar? Dünya konjonktürü o günden bugüne yüzlerce kez değişmiş, birçok ülke yıkılmış, yeniden kurulmuş, siz ısrarla geçmiş kıyaslaması yapıyorsunuz; bu tutum, akla ve vicdana aykırı.

Sayın Hükûmet yetkilileri, Kültür ve Turizm Bakanlığının hak ettiği paydan kesintiler yapmaya devam ediyorsunuz. Kesinti yaptığınız Bakanlık bütçesinin yüzde 45'ini turizmcilerden aldığınız konaklama vergisi ve Turizm Geliştirme Ajansı payı oluşturuyor. Bakın, 2024 yılında, bahsettiğim vergilerden toplanan miktar 17,7 milyar lira; bu yılki Bakanlık bütçesi 38,9 milyar liraydı. Cari açığa panzehir olan yıllık 60 milyar dolarlık turizm geliri size yetmemiş, daha fazlasını sömürmek için turizmcilerden vergiler toplamaya devam ediyorsunuz.

Sayın Bakan, turizmciyi mağdur ediyorsunuz, turizmcie sahip çıkmıyorsunuz. 2028 yılındaki 100 milyar dolar turizm gelirini zor gününde yanında olmadığınız turizmcilerden nasıl isteyeceksiniz? Kaliteli hizmet vermek için çaba gösteren, ülkemizin tanıtımını dünyaya en iyi şekilde yapan turizm sektörüne daha fazla destek olunması gerekir. Bu hususta turizmcilerin nefes alması için, ihracat yapan firmalara uygulanan yüzde 5'lik kurumlar vergisi indiriminin turizmcilere de uygulanması için kanun teklifimizi yüce Meclise sunmuş bulunuyoruz, dikkate alınmasını rica ediyorum.

Yaptığınız çok yanlış var; yanlışlarınızın hepsini söylemiyor oluşumuz yanlışlarınızı bilmediğimizden değil yeterli süremiz olmadığı içindir. Bu vesileyle Hükûmetin dikkatini birkaç hususa çekmek istiyorum.

Sayın Hükûmet yetkilileri, yalnızca parasal politikalarla ekonomiyi düzeltemezsiniz, parasal politikaların etkisi tükendi. Mali politika desteğine ve yapısal reformlara ihtiyaç var. Çuvaldızı artık kendinize batırın. Enflasyonla mücadelede Merkez Bankasını yalnız bırakamazsınız. Memlekette enflasyonu dert eden bir kurum, iki kesim var: Merkez Bankası; vatandaş, üretici. Hükûmetin enflasyon gibi bir derdi yok. Maaşlardan ve üretimden kısarak "kamufasyonu" düşüremezsiniz. Asgari ücretlilerin talepleri enflasyonist ortam oluşturmaz, siz yakın çevrenizdekilerin lüks harcamalarına bakın.

Eğitim kalitesine bağlı olarak yükselen beşerî sermaye için "Büyüyor." diyorsunuz oysaki Hükûmetiniz okulları bile temizleyemiyor. Beşerî sermaye sayesinde üretilen yüksek teknoloji ürün ihracatının toplam ihracattaki payı yüzde 3.

"Yüksek gelirli ülkeler seviyesine çıkacağız." müjdesi verirken gelir dağılımınız yerle bir olmuş, görmezden geliyorsunuz. En zengin yüzde 1'lik kesim toplam servetin yüzde 40'ını alıyor; el insaf! Asgari ücret ve emekli maaşı açlık sınırının yarısına inmiş, "Sosyal devletiz." masalı anlatıyorsunuz. Asgari ücretliye yeniden değerlendirme oranı kadar zam verecek misiniz, siz ondan haber verin; buyurun.

"Cari açığı düşürdük." diye havai fişekler patlatıyorsunuz net hata ve noksanda sene başından eylül ayına kadar 20 milyar dolarlık çıkış var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SEDA KÂYA ÖSEN (Devamla) - Sayın milletvekilleri, anlayacağınız Hükûmet bir türkû tutturmuş gidiyor. Öyle ya, nasıl olsa yırtılan onların değil milletin yakası, nasıl olsa sıkılan onların değil etin tadını unutmuş milletin boğazı.

Son söz olarak kıymetli milletvekilleri, milletimizi musalla taşına yatıran "2025 bütçesini nasıl bilirdiniz?" diye sorarsanız iyi bilmezdik deriz çünkü bu bütçede insaf yok, vicdan yok, derde derman yok. 2025 yılında Allah milletimizin yardımcısı olsun.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ, İYİ Parti ve Saadet Partisi sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, dördüncü turdaki konuşmalar tamamlanmıştır.

Şimdi, soru ve cevap işlemine geçiyoruz.

Sayın Şahan...

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Değerli Bakanlarımıza sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum. Bütçemizin ülkemize, aziz milletimize hayırlı olmasını diliyorum.

Millî Savunma Bakanımız Yaşar Güler Beyefendi'ye havası sert, insanı mert, şehitler diyarı Yozgat'ımıza yapılması planlanan acemi veya usta birliğimizin durumu hakkında bilgi almak istiyorum; ilk sorum bu.

İkinci sorum: Türk Silahlı Kuvvetlerinin özlük haklarının iyileştirilmesi konusunda Bakanlığınızda yapılan çalışmalar hakkında bilgi verebilir misiniz?

Üçüncü sorum ise Bakanlığınızca Suriye hududunda alınan güvenlik önlemleri nelerdir, bilgi verebilir misiniz?

Gençlik ve Spor Bakanımız Osman Aşkın Bak Bey'e Yozgat'ın taleplerine aşkla baktığı için teşekkür ediyorum. 6 Ocak tarihinde stadımız ihaleye çıkıyor, kendisine teşekkür ediyorum.

Kendisine buradan da bir soru sormak istiyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Yazmacı...

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Öncelikle Kıymetli Bakanlarımıza sunumlarından dolayı teşekkür ediyorum.

Sorularım Kültür ve Turizm Bakanımıza olacak: Bakanlık olarak Türkiye'de turizmi on iki aya yaymak için çalıştığınızı biliyoruz, mevsimsel turizm sorununu aşmak için Bakanlığın stratejik bir planı var mı?

Türkiye'nin ev sahipliğinde Şanlıurfa'mızda gerçekleşen Dünya Neolitik Kongresi hem ülkemizin tanıtımı hem de tarih ve arkeoloji alanındaki bilimsel araştırmalar açısından büyük önem taşıyor. Bu kongrede ele alınan konular arasında özellikle Türkiye'deki neolitik mirasın korunması ve tanıtılması için önerilen projeler var mı?

2025 yılında gece müzeciliği hangi bölgelerde hayata geçirilecek?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Fırat...

CELAL FIRAT (İstanbul) - Sayın Başkan, Kültür Bakanına sorularım olacak.

Alevilerin eşit yurttaşlık taleplerinin hiçbiri karşılanmadan ve anayasal bir güvence altına alınmadan Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığını kurma amacınız nedir?

Son bir senedir Türkiye'de Kürtçe kitap, şarkı, konser, tiyatro ve filmlerle ilgili yasakların artması konusunda Bakanlığınız ne düşünüyor?

Üçüncü sorum da özellikle Kültür ve Turizm Bakanlığı olarak Türkiye sınırları içinde yer alan farklı inanç ve kültürlerin birer unsuru olan dillerin zenginliğine dair Bakanlığınızın herhangi bir çalışması var mıdır?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bektaş.

BARIŞ BEKTAŞ (Konya) - Sorum Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ersoy'a. Konya Bedesten Çarşısı, Kadınlar Pazarı, Saray Çarşısı, Sarraflar Yeraltı Çarşısı ve Şerafeddin Camisi civarı başta olmak üzere Konya'nın birçok noktasında Bakanlığınıza bağlı olan Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğüne ait dükkânlar var. Bu dükkânlarda kiracı olarak ticari hayatını sürdüren esnaflarımız adına Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Ersoy'a sormak istiyorum: Kira artışının TÜFE oranına göre yapılması yani yüzde 60,45'le yapılması gerekirken Konya Vakıflar Bölge Müdürlüğüne ait dükkânlarda yüzde 80 ile yüzde 120 arasında kira zammı uygulanmak istenmesinin nedeni nedir? Fahiş kira zammını Bölge Müdürlüğünüz mü yoksa Bakanlığınız mı belirlemektedir? Eğer Bölge Müdürlüğünüz belirlemiş ise fahiş zammın iptal edilmesi için Bakanlığınız harekete geçecek midir?

BAŞKAN - Sayın Kaya...

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Turizm Bakanı, Antalya'daki Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğünün yapmış olduğu ihale yolsuzluklarıyla ilgili size soru sormuştum, şu ana kadar bir cevap alamadım. Biliyorum, konu çok ağır, cevap vermekte zorlanıyorsunuz. Sayın Bakan, suçlulara acımayın; suçluları korur ve onlara acırsanız kendiniz acınacak duruma gelirsiniz. Büyük bir vebal taşıyorsunuz. Devleti zarara uğratanlara lütfen hesap sorun ve kamuoyunu en kısa sürede bilgilendirin. Türkiye geneli tüm rölöve ve anıtlar müdürlüklerinin yapmış oldukları ihaleleri incelemenizi tavsiye ediyorum. Suçlular hakkında gereğini yapmazsanız cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunacağım. Gelin, suçluları korumayın, onlar hakkında gereğini yapın.

Bu sürecin her yönüyle açıklığa kavuşması için halkımız adına takipçisi olacağım.

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Benim sorum Gençlik ve Spor Bakanına: Sayın Bakan, biz buraya Bakanlığın bütçesi onamak için geldik, biz buraya Bakanlığın 2025'te nereye ne kadar harcayacağını sormak için geldik, biz buraya sizi dinlemeye geldik ama siz bunun yerine hep bağırıp, hep bizi yok sayıp bu şekilde davrandınız; buna hakkınız yoktur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Sarıtaş...

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İlk sorum Gençlik ve Spor Bakanına: Son dönemlerde Siirt'teki uyuşturucu bağımlılığı ve intihar vakalarının artış nedenini sormak istiyorum. Bu konunun nedenleri ve sonuçlarıyla ilgili bir çalışmanız var mı? Siirt'teki genç nüfusun istihdam, spor ve sosyal hayatı için ne gibi projeleriniz var?

İkinci sorum ise Millî Savunma Bakanına: Başka bir ülkenin sınırları içerisinde bulunan sivil yerleşim alanlarını hangi gerekçelerle bombalamaktadır? Son bir yılda Türkiye saldırıları sonucunda Türkiye'ye sınırı olan kentlerde kaç sivil hayatını kaybetmiştir?

Üçüncü sorum ise Kültür Turizm Bakanınadır: Siirt'in tarihî ve doğal güzelliklerine rağmen turizm açısından istenilen seviyeye ulaşamamasını sormak istiyorum. Turizmin gelişmemesinin temel nedenleri olarak görülen ulaşım sorunu, tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinin yetersizliği gibi başlıklarda bir iyileşme yapmayı düşünüyor musunuz? Siirt'in tarihî ve turistik mekânlarının tanıtılması buralara...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Çan...

MURAT ÇAN (Samsun) - Teşekkür ediyorum.

Gençlik ve Spor Bakanını kınıyorum.

Sorum, tıpkı kendilerinden önceki devrelerinin yaptığı gibi bir ritüelle ebedî Başkomutanları Mustafa Kemal Atatürk'e olan bağlılıklarını gösteren vatansever teğmenlerin cellatlığına soyunan Millî Savunma Bakanına. Bütçenin Komisyon safhasında diyorsunuz ki: "Kasıtlı, organize disiplinsizlik yaptılar." FETÖ militanları göz bebeğimiz olan ordumuzu sinsi sinsi işgal ederken, attığınız her adımda yanınızda olan emir subayınızın bile o örgütün bir militanı olduğu ortaya çıkarken, hatta o militanın yerleştiği dinleme cihazıyla mahrem toplantıların ses kayıtları alınıp ifşa edilirken yani kasıtlı, organize disiplinsizlik eylemlerinin en alçakçası, en haincesi gözlerinizin önünde, dibinizde gerçekleşirken bunların hepsine seyirci kalıp da şimdi çıkıp vatansever teğmenlere "örgütlü suç" yaftası yapıştırmaya çalışmak hangi kanunda, hangi vicdanda yer alıyor? Cevap bekliyorum.

BAŞKAN - Sayın Uysal Aslan...

NEVROZ UYSAL ASLAN (Şırnak) - Bakanlığınız, Hayrat Vakfına hangi protokol, çıkar, iş birliği adı altında Şırnak'ın il ve ilçelerinde sınırsız alan açmış, kamu kaynaklarını kullandırmaktadır?

İdil Üçok köyündeki taziye evi nasıl vakfa bağlı külliye hâline getirildi? Buradaki sorumluların çocuklara şiddet uygulamasına ve aç bırakmasına dair ne yaptınız?

Beytüşşebap yatılı bölge okulu yurdu nasıl bu vakfın kullanımına, hangi prosedürle verilebildi?

Cizre'de 14'üncü yüzyıldan kalma tarihî Kırmızı Medrese (Medresa Sor) hangi gerekçeyle Hayrat Vakfına devredildi? Devir süresiz mi? Melaye Ciziri'nin ders verdiği, Kürt edebiyatçıları ve bilim insanlarının yetiştiği, Ahmed el-Cezeri'nin türbesinin olduğu Medresa Sor, bir sembol ve insanlık mirasıdır; bu kültürel miras özüne, bilimsel, kültürel, tarihsel misyonuna uygun biçimde değerlendirilmelidir.

Afrin'de Kürtçe ve Arapça dersler verdiği ortaya çıkan, inkâr ve asimilasyon politikalarının aracı hâline getirilmiş vakıflara...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Konukçu...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Haydarpaşa ve Sirkeci Garlarının TCDD İşletmesi Genel Müdürlüğünden Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmesi sonrasında taşınmazların yeniden değerlendirileceği belirtilerek yedi gün içinde iş yerlerinin boşaltılması istendi. Geçtiğimiz ağustos ayında imzalanan protokolle garlar yirmi dokuz yılına 80,5 milyar TL'ye Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilmişti. İmzalanan protokolde kiracı Kültür Bakanlığı olmasına rağmen farklı ortaklardan bahsedilmektedir. Daha kira protokolü imzalanmadan ülkenin en büyük patronlarından Güler Sabancı'nın Haydarpaşa Garı'nda yatırım yapmak için inceleme yaptığına gar çalışanlarınca tanıklık edilmiştir. Kültür ve Turizm Bakanlığı adına yapılan bu kiralama işlemi sonucunda gar sahaları Galataport benzeri bir yapılanmaya mı döndürülmek istenmektedir? Garlar sermayeye peşkeş mi çekiliyor? Ayrıca, protokolün iptali için açılan davaların sonucu beklenmiyor. Neden acele ediyorsunuz?

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İlk sorum Kültür ve Turizm Bakanımıza olacak. Zonguldak ili Çaycuma ilçesi Filyos beldesindeki antik tiyatro ve nekropoldeki kazılara "Gençliğe Miras" projesinden bir bütçe ayrıldığını öğrenmiş bulunuyoruz. Bunun için size teşekkür ediyoruz fakat Çaycuma ilçesi Kadioğlu beldesinde çok önemli mozaikler var, bu mozaikler yeterli bütçe ayrılmadığı için maalesef hâlâ toprağın altında ve çürüyorlar, hasar görüyorlar. Çok önemli bir kültürel miras, buraya gerekli bütçenin ayrılmasını ve ihalesinin bir an önce yapılmasını sizden istiyoruz.

İkinci sözüm Gençlik ve Spor Bakanına olacak. Sayın Bakan, ilk defa mı kürsüye çıkıyorsunuz? İlk defa mı hitap ediyorsunuz? Söylediklerinizden hiçbir şey anlamadım, o yüzden size soru soramıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kaplan...

MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Teşekkür ediyorum.

Öncelikle 2025 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyorum.

Millî Savunma Bakanımız Sayın Yaşar Güler'e bir sorum olacak: Kırıkkale'de kurulacak nitroselüloz tesisi ne zaman tamamlanacak ve ne zaman üretime başlaması planlanmaktadır? Tesisin faaliyete geçmesiyle birlikte kaç kişiye istihdam sağlanması öngörülmektedir? Yerel halkın bu istihdamdan yararlanması için alınacak personelin seçiminde bölge insanına öncelik verilecek midir?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Gül...

MERVAN GÜL (Siirt) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakanlarımıza sunumlarından ve hizmetlerinden dolayı teşekkür ederim.

Sayın Gençlik ve Spor Bakanımıza sorumuz: Siirt yeni hizmet binası ve yeni protokol tribününün projesi tek bir yapıda birleştirilerek hazırlandı, proje yatırım programına ne zaman alınacak?

Sayın Kültür ve Turizm Bakanımıza sorumuz: Yatırım programına alınan Siirt Arkeoloji Müzesi'nin yapım ihale süreci ne zaman başlayacak?

2025 yılı bütçesinin şimdiden milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın AYGUN...

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkürler Başkanım.

Sayın Aşkın Bak, size grup olarak başarısızlıklarından dolayı "İstifa et!" demiştik ama siz zaten düşmüşsünüz, AK PARTİ'nin tutumundan da bu net olarak anlaşılıyor. Bu panayırları sizi götürür. Bu sebepten dolayı size soru sormuyorum.

Sayın Güler, Türkiye'nin sınırlarının güvenliği için ne yapacaksınız? Bölgede İsrail ilerleyişi sürüyor. ABD, YPG'yi destekleyeceğini açıkladı. Sınır güvenliğimiz ne olacak? Yeni göç bekliyor musunuz?

"Mustafa Kemal'in askeriyiz." diyen teğmenleri disiplin suçuyla ihraç edecek misiniz? Bugüne kadar cemaatçi ve Atatürk'e söven askerler için ne yaptınız?

Ve MİT Başkanı İbrahim Kalın'ın Şam'da HTŞ lideri Colani'nin kullandığı araçla seyahat etmesi konusunda ne söylüyorsunuz? Türkiye için artık HTŞ legalleşti mi?

BAŞKAN - Sayın Kaçmaz Sayyigüt...

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - İlk sorum Sayın Bakana...

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Bir dakika, söylediğiniz sorular anlaşılmadı, bir daha tekrar eder misiniz?

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tutanaktan bakın Sayın Bakan.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Ben konuşabilir miyim acaba?

BAŞKAN - Buyurun, devam edin, söz verdim.

GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT (Van) - Devlet bürokrasi "intihar" diyerek kenara çekilse de Rojin Kabaiş vakası hâlâ aydınlatılmış değil Sayın Bakan çünkü cenazesinde 2 erkeğe ait DNA tespit edildiği ortaya çıktı. Rojin, Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı Seyyid Fehim Arvası Kız Öğrenci Yurdunda kalan bir üniversite öğrencisiydi. Sayın Bakan, bunun bir tarafı olduğunuz hâlde neden bir şey demediniz? Rojin'in kaldığı yurttaki güvenlik zafiyeti hakkında neler yaptınız?

İkinci sorum Sayın Ersoy'a. Sadece İranlı turistlerin değil, dünyanın da Van'ı keşfetmesini istiyoruz Sayın Bakan. Van'ın turizmde bir uğrak yeri olmasını sağlamak çok zor da değil. Nasıl ki 2018 yılı "Troya Yılı" 2019 yılı "Göbeklitepe Yılı" ilan edildiyse neden 2025 yılı da "Urartu Yılı" ilan edilmiyor?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

ERCAN ÖZTÜRK (Düzce) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İlk sorum Millî Savunma Bakanımıza: Sayın Bakanım, Çelik Kubbe Hava Savunma Sistemi'nde son durum nedir, ülkemizin hizmetine ne zaman kazandırılacaktır?

İkinci sorum Spor Bakanımıza. Sayın Bakanım, son dönemde Düzce ilimizde yapılacak olan spor tesislerine vermiş olduğunuz desteklerden dolayı tüm hemşehrilerim adına teşekkür ediyorum. Düzceli hemşehrilerimiz bu tesisleri ülkemize ve Düzce'mize yakışacak bir stadyumla taçlandırma müjdenizi beklemektedir. Bu vesileyle, 2025 yılında yapımı planlanan spor tesisleri hakkında bilgi verebilir misiniz?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Günlerdir bütçeyi görüşüyoruz, burada çok sayıda bakan konuştu ama bugün Gençlik ve Spor Bakanının tarzı oldukça saygısızdı, dolayısıyla Gençlik ve Spor Bakanını kınıyorum.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

ORHAN SÜMER (Adana) - Sayın Osman Bak, geçen dönemki şovmenliğiniz devam ediyor, herkese laf attınız. Herhâlde Bakanlığınız devam etsin diye şovmenliğe devam ediyorsunuz, siz devam edin; istifanızı istiyoruz.

BAŞKAN - Şimdi sözü Komisyona veriyorum.

Buyurun.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, sayın milletvekilleri tarafından dile getirilen sorulara Sayın Bakanlar cevap verecektir.

Teşekkür ediyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

BAŞKAN - İlk olarak Millî Savunma Bakanımız cevap verecek.

Sayın Bakanım, buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Sayın milletvekilleri, ilk soru, Yozgat'a askerî birlik kurulmasıyla ilgiliydi. Efendim, askerî birliklerin çeşitli vilayetlerimize kurulmasıyla ilgili birtakım çalışmalar yürütüyoruz fakat özellikle, terörle mücadelenin devam ediyor olması nedeniyle, inşallah, en kısa zamanda bunu bitirmeyi müteakip Anadolu'daki illerimize de birliklerimizi konuşlandırma faaliyetine başlayacağız.

Efendim, ikinci sorumuz "TSK'nin özlük haklarıyla ilgili neler yapıyorsunuz?" idi. Personelimizin yaşamlarını daha iyi şartlarda sürdürebilmeleri için özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmakta, planlanan düzenlemeler ilgili makamlara teklif edilmekte ve bu konu da titizlikle takip edilmektedir. Bu çerçevede, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda savunma hizmetleri sınıfının ihdasına ilişkin mevzuat çalışmalarına başladık, bu hususta ilgili bakanlıkların görüşlerini almaya devam ediyoruz. "Savunma hizmetleri uzmanlığı" ünvanına kurum içinden geçiş yapılabilmesi için gerekli kanun değişikliğine dair ilgili kurumlarla da görüşmelere başladık.

Bakanlığımız teşkilatında görev yapan devlet memurlarına ilave tazminat verilmesine ilişkin mevzuat çalışmasına başlanmış olup müteakip dönemde yasalaşması adına teklif edilmesi planlanmaktadır. Devlet memurlarının özel hizmet tazminatlarının artırılması, fiilî hizmet süresi zammı ile giyecek yardımı verilmesine yönelik süreç ilgili birimlerle koordineli olarak ve titizlikle takip edilmektedir. Ayrıca, astsubay ve binbaşılarımıza ilave tazminat verilmesine dair kanun teklifi 2023 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmuş ancak yasalaşamayarak kadük kalmıştır, çalışmanın yeni yasama yılında Meclisimize tekrar sunulması planlanmaktadır.

Öte yandan, 2024 yılı içerisinde Bakanlık ve ilgili kurumların talepleri doğrultusunda sözleşmeli erlerin kamuda uygun kadro ve pozisyonlarda istihdamına ilişkin çalışmalar tamamlanmıştır. Bu yıl biz Bakanlık olarak 140 kadroya sözleşmeli erlerden ayrılanlardan aldık, 45 kadroya da diğer bakanlıklarımız tarafından bunlar alınmıştır.

Uzman erbaşlar mevzuata göre 55 yaşına kadar Türk Silahlı Kuvvetlerinde görev yapabilmekte ve emekli olabilmektedirler. Ayrıca, en az yedi yıl hizmet süresi, atanacağı sınıfın niteliklerini taşıma ve o sınıfta boş kadro bulunması şartıyla devlet memuru olarak atanabilmektedirler. Ayrıca disiplinsizlik ve sağlık durumu hariç, bugüne kadar Türk Silahlı Kuvvetlerimizde görev yapan hiçbir uzman erbaşın kendi isteği dışında sözleşmesi feshedilmemiştir.

Aziz şehitlerimizin yakınları ile kahraman gazilerimizin özlük haklarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar, ilgili mevzuat hükümleri uyarınca başta Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olmak üzere ilgili kurumlarda da koordineli bir şekilde yürütülmektedir.

Suriye sınırında alınan tedbirlerle ilgili olarak... Suriye sınırında zaten 2017 yılından itibaren almış olduğumuz tedbirlerin hâlen geçerliliği devam ediyor. Ayrıca her yıl sınırlarımızın güçlendirilmesi, tedbirlerin artırılması konusunda da çalışmalarımız sürekli devam ediyor. Dolayısıyla şu anda sadece ilave birlikleri sınıra yaklaştırdık, orada onların dışında herhangi bir tedbir almaya da şu anda gerek görmüyoruz.

Kırıkkale'deki nitroselüloz tesisiyle ilgili olarak... Evet, Kırıkkale fabrikamızda daha başka patlayıcılarla ilgili de yeni tesisler kurma çalışmalarımız devam ediyor. Tabii, nitroselüloz en önem verdiğimiz bir konu, en kısa zamanda başlayacağız ve kısa zamanda bunu tamamlayacağız. Bu, hesaplarımıza göre yaklaşık altı ile sekiz ay arasında tamamlanmış olacak. Ayrıca bundan sonraki yapacağımız faaliyetlerde özellikle yerelden, Kırıkkale'den öncelikle seçmeye çalışacağız.

İLHAMÎ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teğmenler... Teğmenler...

ÖZGÜR CEYLAN (Çanakkale) - Teğmenler ne olacak Bakan?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Şayet oradan yeterli eleman bulamazsak o zaman dışarıdan tamamlayacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Başkan, mikrofonu açalım da Sayın Bakan toparlıyor.

BAŞKAN - Sayın Bakan, buyurun.

MİLLÎ SAVUNMA BAKANI YAŞAR GÜLER - Peki, kalan soruları yazılı olarak arz edeceğiz sayın milletvekillerine.

BAŞKAN - Kültür ve Turizm Bakanımız, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Öncelikle, CHP Antalya Milletvekili Aykut Kaya'nın Side restorasyon ihalesiyle ilgili bir sorusu var. Bakın, Sayın Vekilim, siz konuyu geçen hafta gündeme getirince zaten ben şeffaflık adına derhâl bir teftiş başlattım. İlk incelemede anlayabildiğim kadarıyla da ortada sizin endişe ettiğiniz gibi bir durum da yok. Zaten ihalenin uygulama süreci hâlen devam etmekte ve hak edişlerin büyük bir kısmı da ödenmemiş. Bu sebeple, şu aşamada bir kamu zararından söz etmek yanlış olur.

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Bakanım, resmî belge var. Resmî belge var, size vereyim bunları.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bir izin verirsen bitireyim.

Firmanın pahalı teklif verdiği işleri yapıp ucuz teklif verdiği işleri yapmayacağı yönünde bir niyet okumanız var.

AYKUT KAYA (Antalya) - İhaleleri beraber inceleyelim. Resmî belge var, içeriden bana bilgi geliyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Merak etme, resmî belgelere göre konuşuyorum zaten.

AYKUT KAYA (Antalya) - Ayıp ya! 28 kat fiyat teklifi verilmiş ya.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, bakın, firmanın pahalı teklif verdiği işleri yapıp ucuz teklif verdiği işleri yapmayacağına dair bir niyet okumanız var. Bakın, merak etmeyin, ona da biz zaten izin vermeyiz, iddia ettiğiniz gibi kimseyi de korumayız. Zaten savcılık soruşturması da devam ediyor, hep beraber görürüz nasıl gerçekleştiğini.

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Bakanım, verelim size belgeyi, verebilir miyim? Mühürlü, resmî belgeler var.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Bende var, bütün belgeler var, teftiş yaptırıyorum.

AYKUT KAYA (Antalya) - AK PARTİ tarafı da bilsin, Antalya milletvekillerine sesleniyorum: 28 kat fiyat farkı verilmiş yaklaşık maliyet cetveli üzerinden.

DENİZ YAVUZYLMAZ (Zonguldak) - Sayın Bakan, AK PARTİ'nin genel uygulaması zaten. Yüksek fiyat verdikleriyle başlayıp sözleşmenin fiyatını dolduruyor, sonra da düşük fiyat üzerinden de liman ihalesi yapıyor.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bakan.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Şimdi, DEM İzmir Milletvekili Sayın Burcuğül Çubuk'un, peribacalarının bakımsızlığı ve çalışma yapılmadığı yani yıkıldığıyla ilgili bir iddiası var. Bakın, şimdi Kapadokya'da yıkılma, kaya düşmesi ve göçme tehlikeleri bulunan ve acil müdahale gereken peribacalarının onarım çalışmaları kapsamında UNESCO Türkiye Millî Komisyonu, ICOMOS Türkiye Millî Komitesiyle çeşitli üniversitelerden akademisyenlerin katılımıyla Kapadokya Alan Başkanlığınca Eylül 2024 tarihinde çalıştay düzenlenmiş. Bakın, özellikle çalıştay yapılmış; bütün bilim adamları, konusunda uzman bilim adamlarıyla çalışıyoruz. Bu çalıştay sonucunda peribacalarının doğal seyrine bırakılmasına karar verildi ancak yine çökme tehlikesi bulunan 9 adet peribacasıyla -ki bunlar şehir merkezine yakın olan yani yanında yerleşim olanlar- onlarla ilgili bir onarım kararı alındı, 2 tanesinin onarım çalışmasına başlandı.

Şimdi, yine, Haydarpaşa ve Sirkeci'yle ilgili bir sorunuz vardı. Bakın, şimdi, Haydarpaşa ve Sirkeci'de ne yapılıyor? Haydarpaşa ve Sirkeci, kültür ve sanat vadisi hâline geliyor. Yani sürecin sonucunda orada müze, gar özelliğini koruyacak, tren aktiviteleri devam edecek ama onun dışında özellikle müze, kütüphane, sergi, fuar alanları, gösteri sanat merkezleri, tiyatro salonu, açık hava müzesi, atölyeler, eğitim birimleri ve arkeopark uygulamalarıyla benzersiz sosyal ve kültürel yaşam alanına kavuşmuş olunacak.

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Güler Sabancı...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Onu anlatıyorum, bakın anlatıyorum.

Bakın, biz çok isteriz ki Haydarpaşa'da da Sirkeci'de de bir İKSV, İstanbul Modern Müzesi olsun, Eskişehir Odunpazarı olsun, İş Sanat olsun, Aksanat olsun, bunlar olsun. Niye olsun biliyor musunuz? Çünkü müzeler, ne kadar işin içindesiniz bilmiyorum ama...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - İşin içindeyim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Müzeler para öğüten sistemlerdir yani ticari değildir. Verdiğinizden çok daha azını alırsınız, sübvansede edilmesi gereken faaliyetlerdir. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Biz çok isteriz, onlar katılsın, biz onlara yol da gösteriyoruz. Buyurun, gelin. Bakın, orada bir sürü bina var. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Ya, dinlemiyorsunuz ki ben saygıyla sizi dinliyorum, siz cevabı dinlemiyorsunuz. Demin eleştiri yapıyordunuz, bakın, demin eleştiri yapıyordunuz, şimdi aynı şeyi siz yapıyorsunuz, hiç doğru bulmuyorum. Yani biz de mi çıkıp gitmeliyiz? Bu mu sizin kafanız, bu şekilde mi çalışıyor? Bence yanlış yapıyorsunuz. Çok güzel bir şekilde anlatıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

EDNAN ARSLAN (İzmir) - O nasıl bir şey ya!

ULAŞ KARASU (Sivas) - Onun kafası sadece otellere çalışıyor, kendi otellerine çalışıyor.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - O yüzden bakın, kültür sanatın... İstanbul 16 milyon nüfuslu bir yer, İstanbul... (DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Aynı saygısızlığı sen yapıyorsun, çok üzülüyorum senin adına.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Böyle bir üslup yok!

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - 16 milyon nüfuslu bir yere bizim kültür sanat getirmemiz gerekiyor. (DEM PARTİ sıralarından gürültüler)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Bakan, lütfen, istirahat ediyorum sizden: "Sen" kelimesini kullanmayın.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANI MEHMET NURİ ERSOY - Tamam "siz" deriz.

"Kültür Yolu Festivalleri kapsamına kadim Türk şehirleri dâhil edilerek uluslararası bir festival hâline getirilmesi düşünülmüyor mu?" diye sorulmuş. Türkiye Kültür Yolu Festivalleri, bakın, her şehirden talep var, biz bunun farkındayız zaten. Ancak bizim belli kapasitede yayma şansımız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SİBEL SUIÇMEZ (Trabzon) - Sayın Bakanlar Sayın Erdoğan'a laf edemeyip burada yiğit oluyorlar...

KEZBAN KONUKÇU (İstanbul) - Benim kafam emekçiden yana çalışıyor, sermayeden yana değil.

BAŞKAN - Sayın Bakanım, yazılı bildirirsiniz.

Buyurun Sayın Spor Bakanımız.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Teşekkür ederiz Sayın Başkan.

(CHP Grubunun sırtını dönmesi)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Öncelikle, tabii, geçen bütçede de ben konuşmamı yaptım.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Osman, sen de Bakan oldun.

ULAŞ KARASU (Sivas) - Çok bağırınca Bakan oluyorsun değil mi Osman sizde.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Dolayısıyla enerji ve tempo yüksek olunca alışamıyorsunuz, kusura bakmayın.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tabii, tabii, biz alışamadık.

ULAŞ KARASU (Sivas) - Seni örnek alsınlar, bağırın Bakan oluyor sizde. Çalışan değil, bağırın Bakan oluyor.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Söz atmak, laf atmak bir ritüeldir, laf atmak bir sanattır, bu sanatı da... Ben yıllardır milletvekilliği yaptım burada, hiç kimseyle böyle bir duruma...

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sen bilirsin! Sen bilirsin, sen!

ULAŞ KARASU (Sivas) - Sen iyi bilirsin!

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Bağıra bağıra Bakan olmak; sen bilirsin sen!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - ...hiçbir şeyle, hiçbir bakanla böyle bir duruma düşmedim.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Sen, bağıra bağıra Bakan olmak...

ULAŞ KARASU (Sivas) - Sen bağıra bağıra Bakansın.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Dolayısıyla siz kendinize bakın.

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Osman!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Hadi, bırakın bu işleri! Biz de orada bulunduk, o koltuklarda biz de bulunduk, koltuklarda biz de bulunduk.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar, gürültüler)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Soru sormasını bileceksin, laf atmasını bileceksin, eğer atamıyorsan kürsüden cevabını alırsın.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sorulara cevap ver, sorulara!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Biz burada sizin gibi yıllarca çalıştık, biz biliyoruz bunu.

ÇİÇEK OTLU (İstanbul) - Sorulara cevap ver, sorulara!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - O yüzden "Yok, ben soru sormayacağım..." Sen bilirsin, ister sor ister sorma; biz işimizi yaparız, millete hizmet etmeye devam ederiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar, CHP ve DEM PARTİ sıralarından gürültüler) Dolayısıyla, "Siz işinize bakın." diyorsanız ben yaparım işimi. O yüzden şunu söyleyeyim: Gerek yok, boşu boşuna laf atmaya gerek yok.

(AK PARTİ ve CHP sıraları arasında karşılıklı laf atmalar)

ULAŞ KARASU (Sivas) - Niye hareket yapıyor? Bana parmak sallama! Dönek!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, lütfen! Ya, lütfen!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Şimdi, Düzce Milletvekilimiz soru sordu. Düzce'de yatırımlarımıza devam ediyoruz.

BAŞKAN - Bir dakika... Bir dakika... Sayın Bakan, bir dakika.

ULAŞ KARASU (Sivas) - Bana parmak sallama! Gel!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, lütfen!

ULAŞ KARASU (Sivas) - Gel! Bana parmak sallama, gel!

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Ya, lütfen!

İDRİS NEBİ HATİPOĞLU (Eskişehir) - Kabadayı mısın sen! Kabadayı mısın! Sen, kabadayılık yapmaya mı geldin buraya!

(AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

ULAŞ KARASU (Sivas) - Bana parmak sallayamaz oradan! Delikanlıysa gelsin! Gelsene delikanlı! Gelsene lan!

(AK PARTİ ve CHP milletvekillerinin birbirlerinin üzerine yürümeleri, gürültüler)

SELÇUK ÖZDAĞ (Muğla) - Sayın Başkan... Ara verin Başkanım.

BAŞKAN - Devam et ya, devam et.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Birleşime ara verelim, böyle devam edemezsiniz Sayın Başkan, devam edemeyiz. Burada böyle bir şey varken birleşim nasıl devam etsin? Sayın Başkan, birleşime devam ederseniz sıkıntı olur.

BAŞKAN - Ya, aradan çekilin, kimse kavga etmeyecek ya! Dövüşmek isteyen yiğit adam çıkar dışarıda dövüşür ya! Aradan çekilin ya, çekilin! (MHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Ayıp ya! Ayıp! Ayıp!

(AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Beyler, bütün Türkiye üstünüze gülüyor ya! Yapmayın ya! Kavga etmek için... Ne yapmak istiyorsunuz ya! Ya, oturun yerinize ya! Burada kavga çıkarmak isteyenler, birileri araya girsin diye kavga etmek istiyor! Ya, oturun beyler!

(AK PARTİ ve CHP sıralarından gürültüler)

İDRİS NEBİ HATİPOĞLU (Eskişehir) - CHP'nin en önde oturan adamı buraya hakaret mi eder ya!

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Gelsene!

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, herkes yerine otursun. Kavga etmek isteyen arkadaş karşından birini çağıracağına dışarı çıksın çağırsın. Ayıp ya!

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Gelsin ağabey, gelsin!

BAŞKAN - Dışarıda bekle, sen bekle dışarıda, dövüş, sen çık, dışarıda bekle. Bekle, bekle, dışarıya çıkacak; salonda kimse de ayırmaz.

Buyurun Sayın Aşkın.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Evet, teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, oradan biri buradakine "Gel." diyor, araya 20 kişi giriyor. O "Gel." dediğine "Dışarıya gel." de, dışarıda kimse ayırmaz sizi. Bekle dışarıda şimdi. Kim kimle dövüşmek istiyorsa dışarıya çıksın, ben çıkarayım onları. (AK PARTİ sıralarından alkışlar; MHP sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar)

EDNAN ARSLAN (İzmir) - Tamam Başkanım, tamam.

BAŞKAN - Oradan "Gel." diyor, millet araya giriyor. Yazık ya, günah ya! Hiç kimse araya girmezse dövüşmez, siz araya girmeyin, birbirine bağırınlar dövüşsün.

Buyurun Sayın Bak.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Evet, Sayın Başkanım, Siirt milletvekilinin sorusu genç istihdamıyla ilgili.

(CHP Grubunun sırtını dönmesi)

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Sanayi ve Teknoloji Bakanlığıyla yürüttüğümüz Çalışan ve Üreten Gençler Programı'yla gençleri istihdam, kişisel ve sosyal gelişim alanlarında destekliyoruz. Bu kapsamda bugüne dek 110 proje oluşturuldu ve 11.040 gencimizin proje kapsamında istihdam edilmesi sağlandı. Yine, bu yatırımları 2025 yılında Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızla birlikte yürütmeye devam edeceğiz.

İDRİS NEBİ HATİPOĞLU (Eskişehir) - En önde oturan adam böyle mi yapar! Ayıptır ya!

(AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - AK PARTİ'li arkadaşlar, Sayın Bakan konuşuyor ya, kendi Bakanınız konuşuyor.

Buyurun.

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Yine, Siirt Milletvekili Mervan Gül'ün ifade ettiği gibi stadyumla ilgili yatırıma başlıyoruz, içinde idari bina ve tesisler de olacak.

Yine, Düzce milletvekilimizin söylediği Düzce'ye kazandıracağımız futbol sahası, çok amaçlı spor salonu ve pek çok yatırımı hep birlikte gerçekleştiriyoruz. Türkiye'nin dört bir yanına yüzme havuzları, spor salonları, atletizm pistleri gibi pek çok tesisi kazandırıyoruz. Mahalle tipi sahalar yapıyoruz. Bunların hepsi gençlerimiz için.

Özellikle de şunu ifade etmek istiyorum olimpiyatlara ilgili: Olimpiyatlara 101 sporcu ve 94 de Paralimpik'e katıldı. Buraya giden çocukların hepsi madalya kazanmak için gitti, içlerinde engelli sporcular da vardı. Ben şunu ifade edeyim: O gençlerimizin, o arkadaşlarımızın, ülkemizin bayrağını dalgalandırmak için çaba gösteren arkadaşlarımızın emeklerine de saygı göstermek lazım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dikkat edin, olimpiyatlarda madalya alan engelliler için hiçbir şey söylemediniz, o şampiyon çocuklara hiçbir şey söylemediniz ve İsrail'i finalde yenerek 3'üncü kez olimpiyat şampiyonu olan Görme Engelli Golbol Kız Takımı'mız için hiçbir şey söylemediniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onlar için hiçbir şey söylemediniz; sizin zamanınızda o çocuklar evlere hapisti.

ULAŞ KARASU (Sivas) - Ya, bırak bu basit şovları ya! Bırak bu basit şovları!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - O yüzden siz ne dersiniz deyin, biz hizmet etmeye devam edeceğiz.

ULAŞ KARASU (Sivas) - Bırak bu basit şovları. Olimpiyatlarda sıfır çektin, geldin ya!

GENÇLİK VE SPOR BAKANI OSMAN AŞKIN BAK - Ne dersiniz deyin, hiçbir şekilde bunları kabul etmiyoruz.

O yüzden, şunu da söyleyeyim: Yine, bağımlılıkla mücadelede pek çok proje gerçekleştiriliyor. Bütün bunların hepsi... Gençlerimiz, dijital bağımlılıktan, uyuşturucudan uzak tutulması için gençlik kamplarına davet ediliyor. 200 bin gencimiz gençlik kamplarındaydı. Gençlik merkezlerimizde 3,5 milyon gencimiz vardı.

Yine, yurtlarımızda çocuklarımıza barınma imkânı sağlıyoruz; sabah kahvaltısı da veriyoruz, akşam yemeği de veriyoruz. Siz sadece eleştiriyorsunuz, biz hizmete devam edeceğiz. Yüzde 98 yerleştirmeyi yaptık. İnşallah, yeni yurtlar yapmaya da yeni tesisler açmaya da Türk sporuna hizmet etmeye de bu millete hizmet etmeye de devam edeceğiz.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Başarır, Sayın Çömez'e söz verdim.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Dön!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başarır, siz alın, önce siz istediniz herhâlde, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Buyurun, buyurun, buyurun Sayın Çömez, buyurun.

BAŞKAN - Ben size söz verdim Sayın Çömez.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

31.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, çocukların ve gençlerin sorunlarına ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yine harareti bir tartışma, yine heyecanlı bir konuşma ama hâlâ anlamakta zorlanıyoruz; neler yapıldı, neler yapılmadı? Bakın, bu ülkenin çok büyük problemleri var. Çocuklarla ve gençlerle ilgili çok önemli sorunlarımız var. 550 bin civarında çocuğumuz -bir kısmı genç yaşta- adli makamlarla, kolluk makamlarıyla bu yıl, geçtiğimiz yıl tanışmak zorunda kalmış. 250 binin üzerinde suça sürüklenen yavrumuz var, gencimiz var. 140 binden fazla mağdur olmuş çocuğumuz var ve geçen sene bu ülkede 26 bin yavruya cinsel istismar yapıldı. Bir daha söylüyorum: Günde 71 çocuktan bahsediyoruz. Ve sokaklarda uyuşturucudan geçilmiyor.

Kendi bölgemden örnek vereyim: Her gittiğimde eskiden "Acaba iş bulabilir miyiz çocuklarımıza?" diyordu aileler ama artık "Çocuklarımız uyuşturucuya düşer oldular."

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - "Çare bulun çocuklarımıza, AMATEM'de tedavi için yardımcı olun." demeye başladılar. Dolayısıyla, bu ülkenin özellikle çocuklarıyla ve gençleriyle ilgili çok ciddi sıkıntılarımız var. Biz hâlâ köylerden kasabalara çocuklarımızı taşıyamıyoruz. Yenidoğan bebeklerin ölüm hızı 2022'den 2023'e yüzde 10 artmış. 0-5 yaş arası çocuklarımızın 2022'den 2023'e ölüm oranı yüzde 30 artmış. Avrupa ülkelerinde, sınır komşusu ülkelerde, Bulgaristan'da, Yunanistan'da bu oran düşerken Türkiye'de yüzde 30 artmış çünkü çocuklar aç ve çocukların -bir doktor olarak söylüyorum, bir hekim olarak söylüyorum- persentil eğrileri, büyüme eğrileri düşmüş; Türk çocukları artık daha küçük.

Evet, Sayın Bakan çok önemli şeyler söylüyor, çok ciddi şeyler yaptığını söylüyor; peki, böyle bir ülkede niye bu ülkenin çocuklarının, gençlerinin yüzde 70'i sorulduğunda yurt dışı hayali kuruyor? İçlerinde AKP'lilerin, AK PARTİ'lilerin olduğunu da biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Yok öyle bir oran ya, yüzde 70 diye bir oran yok yani.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Dolayısıyla, bu çocuklara umut olmamız lazım, bu çocuklara hayal olmamız lazım, bu çocuklara güven vermemiz lazım ve bu çocuklara sokaklarda rahatlıkla dolaşabilecekleri, eğitimlerini alabilecekleri, beslenebilecekleri bir Türkiye kurmamız lazım. Bunu da bu Meclis çatısı altında kavga ederek değil, holiganlık yaparak değil, ayağa kalkarak, bağırarak çağırarak değil, sorumlulara hesap sorarak, yapmadıklarına hesap sorarak, yaptıklarını da alkışlayarak...

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Veli Bey'e söyleyin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Elbette Sayın Başkanım, haklısınız, elinizle de işaret ediyorsunuz; oradaki arkadaşlarımıza herhangi bir şey söylemek bizim sorumluluğumuz değil, Meclis Başkanımız gereğini yapar.

Çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Çok teşekkür ederim.

Sayın Koçyiğit...

32.- Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, Bakanların bütçe sunumları ile sorulan sorulara verdikleri cevaplara ve cemevlerine ilişkin açıklaması

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, bütçe hakkı nasıl gasbedilir, bir bütçe Meclisten, toplumdaki izleyenlerden nasıl çalınır, nasıl gizlenir, üstü nasıl böyle şovlarla kapatılır, gerçek sorulardan, hakikatten nasıl kaçılır; sanırım, bugün 3 Bakanın sunumlarından bunu açık ve net bir şekilde gördük.

Şimdi, burada 3 Bakan var -3 temel- biri Millî Savunma Bakanı, Gençlik ve Spor Bakanı ve Kültür Bakanı; hangi sorumuza yanıt verdiler? Örneğin, Gençlik Bakanı bu kadar şov yapacağına bu ülkedeki gençlerin geleceksizliğine dair bir cümle kurdu mu? KYK yurtlarındaki gerçek sorunlara dair bir cümle kurdu mu? Genç intiharlarına dair bir cümle kurdu mu? Gençlerin yetişkin olmalarına rağmen hâlâ ailelerine bağımlı olmalarına dair bir cümle kurdu mu? İşsizliğe, geleceksizliğe, kaçakçılara eliyle gurbet

ellere gitmeye dair bir planı var mı? Hiçbiri yok. Kültür Bakanlığı cemevleri, yeni cemevleri yapıyor. Söyleyelim: Ben bir Aleviyim, siz benim inancımı nasıl götürürsünüz Turizm Bakanlığına bağlısınız ya! Bu kimin haddidir? Bu kimin hakkıdır?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bu soruya bir cevap verebilir misiniz? Siz şu anda Aleviliği asimile etmek istiyorsunuz. Turizm Bakanlığı eliyle devlete bağlı... Kendi kökünden, yüzyıllarca, binlerce yıldır süzülüp gelmiş inancı, itikadı asimile etmeye çalışıyorsunuz. Alevilerin buna itirazı var, bu itirazı duyuyor musunuz? Hayır. Şimdi, yukardan aşağıya bir Alevilik inşa etmeye çalışıyorsunuz, bunu kabul etmiyoruz.

Millî Savunma Bakanı Ege Denizi'ni barış denizi yapacaktı. İyi, hoş, güzel. Peki, Fırat ile Dicle havzasını barış havzası yapmak istiyor musunuz? Niye kuzeydoğu Suriye'ye bomba gönderiyorsunuz? Buna bir cevap verin. Niye oradaki yönetimle diyalog kurmuyorsunuz? Niye gerçekten bu coğrafyayı bir barış havzasına çevirmek istemiyorsunuz? Bu sorulara yanıt veriyor mu?

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Bitireceğim Sayın Başkan, sabrederseniz.

BAŞKAN - Buyurun.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, S-400 aldınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT (Kars) - Teşekkür ederim.

Bu ülkede bir öğün ücretsiz yemeği çocuklara vermiyorlar, anaokullarına veriyorlardı, onu da kaldırdılar, sadece deprem bölgesine... Niye? Para yokmuş. Ee, biz söyleyelim: Şu anda hangarlarda çürüyen S-400'lere dünyanın parasını verdiniz. Hiç o zaman gözünüze gelmedi. Rusya'ya şirin görünmek için S-400'ler'i alıyorsunuz. Dünya kadar farklı angajmanlara giriyorsunuz, o zaman para çok. Millî savunmaya gelince para çok, yoksula gelince yok, emekliye gelince yok, asgari ücretliye gelince yok, kadına gelince yok, çocuğa gelince yok, Kürt'e gelince yok, yoksula gelince yok; böyle bir psikoloji olabilir mi, böyle bir bütçe olabilir mi? Bu bütçelerin hiçbirini kabul etmiyoruz çünkü içinde halk yok, hakikat yok; toplumun bütçesine, boğazına çökmüş bir bütçe var.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Şahin, buyurun.

33.- İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin'in, Millî Savunma Bakanlığının gündemine ve sanal kumar bağımlılığına ilişkin açıklaması

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyorum.

Tabii, bugün yaşanan gerilimden ziyade çok önemli bir gündemimiz vardı; Millî Savunma Bakanlığının gündemini biz çok önemsiyoruz. Tabii ki devletimizin bekası, milletimizin güvenliği adına Millî Savunma Bakanlığımızı ayrı, özel bir yere koyuyoruz; millî güvenliğimizle ilgili konuları siyasetüstü olarak ele alıyoruz; dolayısıyla, Millî Savunma Bakanlığımızın millî güvenliğimizle ilgili yaptığı her çalışmanın sonuna kadar yanında olduğumuzu ifade etmek isterim.

Tabii, Suriye sürecinde Türkiye tarihî sorumluluk üstlenmiştir diye bunun altını çizdik. Üzerimizde bir tarihî sorumluluk daha vardır; o da Suriye'nin toprak bütünlüğü, barışı, istikrarı, imarı, orada bütün Suriyeliler'in içinde olacağı demokratik bir yönetimin kurulması. Bu hayati konularda Türkiye, kardeşlerinin, gönül coğrafyası olan kardeşlerinin yanında olmaya, dayanışma içinde olmaya devam etmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Başkanım, toparlıyorum.

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bir de kuzey Suriye'de millî güvenliğimizi tehdit edecek bir oldubittiye asla müsaade edilmemelidir, bunu da özellikle ifade ediyorum. Ülkemizdeki Suriyelilerin kendi ülkelerine güvenli, onurlu ve gönüllü bir şekilde dönmesi de planlanmalıdır.

Evet, aslında Gençlik ve Spor Bakanlığıyla ilgili konuşmayacaktım ama bir konuya dikkat çekmek istiyorum, bir konu çok önemli, maalesef bu konuya hiç değinilmedi: Sanal kumar bağımlılığı. Değerli milletvekilleri, her gencimizin cebinde bir kumarhane geziyor; Türkiye'nin geldiği nokta burası. Maalesef, bu konu şu anda Yeşilayın en çok uğraşmak zorunda kaldığı bağımlılıkla mücadele konusu. Bu anlamda, biz burada bununla ilgili araştırma önergesi verdik, maalesef reddedildi. Ya, siz getirin, biz destek verelim ama Türkiye'nin geleceğini ilgilendiren; nesillerimizi, gençlerimizin geleceğini ilgilendiren bu konuya duyarsız kalmayalım. Bağımlılıkla mücadele konusunda ben "Binde 2." demiştim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Başkanım, çok kısa, bitiriyorum.

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın lütfen.

İSA MESİH ŞAHİN (İstanbul) - Bağımlılıkla mücadeleye ayrılan bütçeyi binde 2 olarak söylemişim, yanlış söylemişim Sayın Bakan, sizin de sesiniz çıkmamıştı. On binde 2'ymiş. Bu bütçelerle biz, geleceğimizi, ülkenin geleceğini ilgilendiren bu hayati konuyu yönetemeyiz. Ben, iktidar partisindeki bütün yetkilileri bu hayati konuda gerekli önlemleri alma konusunda tekrar tekrar uyarmak istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Kılıç, buyurun.

34.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, dördüncü turdaki bütçelere ve Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi görüşülürken vuku bulan eylemlere ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Öncelikle henüz oylanmasa da Savunma Bakanlığımızın, Kültür ve Turizm Bakanlığımızın, Gençlik ve Spor Bakanlığımızın bütçelerinin milletimize hayırlı olmasını ve planlanan hedeflere ulaşılmasını diliyoruz. Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum ve bütün arkadaşlarım adına bu iyi dileklerimi iletiyorum.

Ben, evvelki gece Meclisteki toplantıda, gene bütçe görüşmelerinde, başta Bakanlarımız olmak üzere şahsa yönelik hakaret ve küfür içeren söylemleri Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak kabul etmediğimizi ve kınadığımızı belirtmiştim. Bugün de gene Meclisimizde bütçe görüşmeleri devam ediyor. Gençlik ve Spor Bakanlığımızın yaptığı konuşmayı dinleyerek anlamamıza engel olunacak türdeki sataşmaları ve eylemleri grubumuz olarak tasvip etmediğimizi belirtiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Tam da direkt olarak gençlikle ilgili bir Bakanlığın bütçesi görüşülürken vuku bulan bu eylemler gençlerimize maalesef kötü örnek olmuş, bu da bizi ziyadesiyle üzmüştür. Bir kez daha milletvekillerimizi Gazi Meclisimizin vakarına yaraşır davranmaya davet ediyor, yüce heyetinizi saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Başarır, buyurun.

35.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, Bakanların "Ne yaparlarsa yapsınlar hizmet etmeye devam edeceğiz." söylemlerine, Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinde tartışmak zorunda oldukları konulara ve Millî Savunma Bakanına sormak istediği sorulara ilişkin açıklaması

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; birçok bakan söze şöyle başlıyor ya da şöyle bitiriyor: "Ne yaparlarsa yapsınlar, hizmet etmeye devam edeceğiz." Ya, ne yapıyor size muhalefet? Biz bakanlığın kapısına gelip sizi mi durduruyoruz? (AK PARTİ sıralarından "Evet." sesleri) "Evet" mi? İşte, "Evet." Yani biz sizi mi durduruyoruz, biz sizi mi engelliyoruz? Hayır, bu doğru bir söylem değil.

İki... Şimdi, siyasi anlamda, söylem anlamında, eylem anlamında yani demokratik teamüller içerisinde bazı bakanlar - tırnak içerisinde söylüyorum- kendisine bir zırh koymuş. 2001 yılında bu ülkede, Başbakanlığın önünde, Başbakanın, dönemin Başbakanının önüne bir yurttaş yazar kasa fırlattı, tutuklanmadı. İçişleri Bakanı Komisyona geliyor "Bir dakika Sayın Bakan..." diyorum, üzerime saldırıyor. Ya, 5 vatandaş da bir bakana "Bir dakika Sayın Bakan..." diyebilir sokakta.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Diyemez mi Sayın Bakanım? Diyemez mi?

MİLLÎ SAVUNMA BAKANİ YAŞAR GÜLER - Hayır, der.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Gayet de doğal bir hakkı bu ama nedense bunu milletvekilleri dediği zaman hakaret olarak algılanıyor. Bu, hakaret değil arkadaşlar; bakana soru sorulur; demokratik bir şekilde, medeni bir şekilde bakan, milletvekili, iktidar protesto edilebilir, bunlarda hiçbir sıkıntı yok; olmalı, olmaması tuhaf zaten.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Demokratik ve medeni.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Demokratik bir ülkede, evet, bunlar olur, beni de edebilirsin, bana da söyleyebilirsin ama nedense bu bir suç, büyük bir eylem gibi karşılanıyor.

Bakın, ben Sayın Bakana mesela sormak istiyordum: Bu ülkede evde yaşayan 6 milyon 200 bin çocuk var, genç var; bunlar ne okuyor ne çalışıyor. Bir ülke için bu rakam bir facia; 6 milyon 200 bin çocuk, genç bugün ne okuyor ne çalışıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, toparlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bu, birçok ülkede, Avrupa ülkesinde büyük bir sorun. Sayın Bakan, şimdi, hiç kimse size engelli sporcularımızın başarısını göz ardı ettiğinizi falan söylemedi ama bir ülkede uzun yıllardan sonra belki de ilk defa altın madalya alamadıysak buna üzülürüz, sizin de üzülmeniz lazım. Size bunun hesabı sorulur, siz de çıkarsınız "Evet, hatalarımız oldu ama seneye almak için çabalayacağız." dersiniz, ne var bunda? (CHP sıralarından alkışlar)

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Mahir Bey, tam aynıyı cümleyi kurdu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yahu ne var bunda? Bu bir hakaret mi? Ben soruyorum...

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Bak, tam aynı cümleyi kurdu.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Şimdi, bir dakika...

Ama ben bunu söylediğim zaman "Sen de laf atıyorsun ama kardeşim."

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Hayır, hayır; tam aynı cümleyi kurdu ama.

BAŞKAN - Niye laf atıyorsunuz, niye laf atıyorsunuz?

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bak yine laf atıyorsun.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Öbür dilerim Başkanım, tam aynı cümleyi kuruyor.

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekilimiz orada, ayıp; ona ayıp ediyorsunuz ya.

YAHYA ÇELİK (İstanbul) - Öbür diliyorum.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Yani şimdi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Tamamlıyorum.

Özel kurumların, futbolun, sporun, Türkiye'de spora erişimin zorluklarını, bağımlılığı konuşup tartışmak zorundayken saatlerce neyi tartıştık; üzüldüm.

Şimdi Savunma Bakanımıza 2 sorum var sadece, yazılı olarak da verebilir; zaten alabilme imkânım yok. Sayın Bakanım, geçen dönemin önemli bir konusuydu. Güneyde, kuzeyde, doğuda, sınırlarımızda savaş var ve özellikle S-400'lerle ilgili... Parası ödendi -bu, Türkiye için önemli- ama bu sistem, savunma sistemi kurulamadı. F-35'ler için, 40 tane almak istedik, 6'sının parasını ödediğimizi... Yanılabilirim, düzeltebilirsiniz. Parayı verdik, uçak gelmedi, F-16'ların büyük çoğunluğu kullanılmıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Bitiriyorum, önemli bir konu çünkü.

BAŞKAN - Mahir Bey, son bir dakika veriyorum, buyurun.

ALİ MAHİR BAŞARIR (Mersin) - Böyle stratejik bir yerde, coğrafyada bulunan ülkemizin hava savunma sisteminin, en modern uçakların olmaması, F-16'ların birçoğunda sorun yaşamamız yani ülkenin savunmasız durumunda olması bizleri üzüyor. Bu sorun ne olacak? Paramızı alabilecek miyiz? Bu sistem kurulacak mı? Ki kurulması Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak muradımızdır, onu söyleyeyim.

İkinci bir soru... Çok üzerinize gittik, haklıyız, toplumsal bir baskı var. Genç teğmenlerle ilgili bir cevap vermediniz. Şunu duymak istiyoruz: "Ben bu genç teğmenlerin, onların asker bir büyüğü olarak, Bakanı olarak arkasındayım." demeniz bizim için yeterliydi; bari bu cümleleri söyleyin, Türkiye rahatlasın, bizler rahatlayalım, genç subaylar rahatlasın diyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şimdi, Sayın Mahir Başarır buraya kadar geldiler, Sayın Veli Ağbaba'yla ilgili bir talepte bulundular.

Sayın Ağbaba, buyurun.

36.- Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın, Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi görüşülürken yerinden sarf ettiği sözlerle ilişkin açıklaması

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

Bu Mecliste ilk laf atan ben değilim ama en çok laf atan Sayın Osman Aşkın Bak. Buraya girerdi, kürsüde kim varsa bitinceye kadar takır, takır, takır laf atardı. İlk laf atan ben değilim ama bakın, Sayın Başkan, burada, huzurunuzda söylüyorum: Eğer laf atarken tek bir cümlem, tek bir laf atmam eğer hakaretse, birine küfürse utanırım huzurunuzda.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederiz.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Sayın Başkanım, hemen bitiriyorum.

Ancak birileri orada otururken, eski bakan birilerine hakaret ediyorsa o da biraz utansın. Benim attığım laf şu, kendisine de söyledim, yüzüne de söyledim, ara verince yüzüne de söyledim, dedim ki: Bastığın yerden ot bitmiyor, Türk Millî Takımı çıkmadı, olimpiyatta madalya kazanamadık, "maşallah" dediğin inek süttten kesiliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Sayın Veli Ağbaba yüzünden...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Bugün arkadaşlar konuşurken Sayın Leyla Usta'nın demediği laf kalmadı, etmediği laf kalmadı. Benim utanacağım bir şey yok, ben laftan korkmam, bir adım geri atmam, bir kelime eksik söylersem namerdim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Şahin.

37.- Ankara Milletvekili Leyla Şahin Usta'nın, Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'ya, Bakanlara sorulan sorulara, bütçenin hazırlanmasında emeği geçenlere ve Meclisin mehabetine uygun tavırlar sergilenmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Meclisin usul ve esaslarına uygun hareket etmek bir iktidar partisinin Grup Başkan Vekili olarak en başta benim görevim diye düşünüyorum ama bu nobran tavırdan da çok rahatsızız.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Keşke yapsan.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Görüyorsunuz! Bakın...

VELİ AĞBABA (Malatya) - Ya, bugün, PKK'yla, terörle yürüyen bir kere sen değil misin?

AHMET FETHAN BAYKOÇ (Ankara) - Ya, konuşma be!

NURETTİN ALAN (İstanbul) - Ya, yeter artık!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Arkadaşlar, lütfen.

Bugün Veli Ağbaba gelip "Sayın Aşkın Bak burada milletvekiliyken gelip laf atardı, ben de bugün onun intikamını alacağım, ben de bugün ona laf atacağım." diye kendisi söylemişti zaten, böyle bir provokasyon yapacağını hepimiz çok iyi biliyorduk; bunu kapatıyorum.

VELİ AĞBABA (Malatya) - Provokasyon yapan senin grup, provokasyon yapanlara bak, eski bakanlarına bak, trollere bak, trollere!

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Buraya yakışmayan tavırlarından dolayı kendisini kınıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

LEYLA ŞAHİN USTA (Ankara) - Özellikle bugün kıymetli 3 Bakanımıza da Meclisimize verdikleri bilgilerden dolayı teşekkür ediyoruz.

Tabii, yine olmayan bir usulle Bakanlara soru soruldu ama cevap verme haklarının olmadığını biliyoruz, bu cevapların yazılı olarak iletileceğini de çok iyi biliyorlar. Sistemler de kurulacak. Bağımlılıkla ilgili yapılan mücadeleyi Gençlik ve Spor Bakanımız anlattı; tutanaklardan da tekrar sizlere iletiriz. Sayın Başkanım, ben bu bütçe için emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Kıymetli bakanlarımıza, bürokratlarına, Plan ve Bütçede görev yapan bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Oylama sonrasında da hayırlı olsun diyorum ve lütfen, Meclisin mehabetine uygun konuşmalar ve tavırlar sergileyelim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) Kanun Teklifleri (Devam)

1.- 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi (1/278) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı:162) (Devam)

2.- 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifi (1/277), Plan ve Bütçe Komisyonunca Kabul Edilen Metne Ekli Cetveller, 2023 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Teklifine İlişkin Genel Uygunluk Bildirimi ile 2023 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporu, 225 Adet Kamu İdaresine Ait Sayıştay Denetim Raporu, 2023 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporu ve 2023 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna Dair Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/922) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 163) (Devam)

A) MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI (Devam)

1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

B) GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI (Devam)

1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

C) KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI (Devam)

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ç) TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

D) YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI (Devam)

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

E) VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

F) ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU (Devam)

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

G) ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

Ğ) ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ (Devam)

1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Atatürk Kültür Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

H) TÜRK DİL KURUMU (Devam)

1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

I) TÜRK TARİH KURUMU (Devam)

1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

İ) DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

J) DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ (Devam)

- 1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- K) TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- L) KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- M) ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI (Devam)
- 1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
- N) RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU (Devam)
- 1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
- 2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

BAŞKAN - Şimdi sırasıyla dördüncü turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ile kesin hesaplarına geçilmesi hususunu ve bütçeleriyle kesin hesaplarını ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

MİLLÎ SAVUNMA BAKANLIĞI

- 1) Millî Savunma Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 623.899.190.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Savunma Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Millî Savunma Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

- 2) Millî Savunma Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 269.950.160.684,51

Bütçe Gideri 239.693.520.293,62

Kullanılmayan Ödenek 30.256.640.390,89

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Millî Savunma Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

GENÇLİK VE SPOR BAKANLIĞI

- 1) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 231.922.274.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

- 2) Gençlik ve Spor Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 92.871.255.040,90

Bütçe Gideri 92.716.457.823,02

Kullanılmayan Ödenek 154.797.217,88

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gençlik ve Spor Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

1) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 53.202.392.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Kültür ve Turizm Bakanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 26.949.900.019,59

Bütçe Gideri 24.753.390.051,06

Kullanılmayan Ödenek 2.196.509.968,53

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kültür ve Turizm Bakanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRK İŞBİRLİĞİ VE KOORDİNASYON AJANSI BAŞKANLIĞI

1) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 3.261.899.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 3.260.899.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 2.194.515.211,73

Bütçe Gideri 1.398.579.148,29

Kullanılmayan Ödenek 795.936.063,44

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 1.488.557.000,00

Bütçe Geliri 1.763.462.828,73

Net Bütçe Geliri 1.763.462.828,73

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

YURTDIŞI TÜRKLER VE AKRABA TOPLULUKLAR BAŞKANLIĞI

1) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 2.635.494.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 2.635.194.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 1.145.175.980,00

Bütçe Gideri 1.129.212.537,83

Kullanılmayan Ödenek 15.963.442,17

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 1.063.065.000,00

Bütçe Geliri 1.130.803.080,82

Net Bütçe Geliri 1.130.803.080,82

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir...

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 4.630.365.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 5.540.016.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Vakıflar Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 8.539.858.341,43

Bütçe Gideri 8.464.739.113,65

Kullanılmayan Ödenek 75.119.227,78

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 2.686.949.000,00

Bütçe Geliri 9.382.637.077,70

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 368.034.470,14

Net Bütçe Geliri 9.014.602.607,56

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum:

Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

ATATÜRK KÜLTÜR, DİL VE TARİH YÜKSEK KURUMU

1) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 166.266.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 166.266.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 68.594.011,07

Bütçe Gideri 65.966.959,55

Kullanılmayan Ödenek 2.627.051,52

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 50.583.000,00
Bütçe Geliri 66.646.370,01
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 767,85
Net Bütçe Geliri 66.645.602,16

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Atatürk Araştırma Merkezinin 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

ATATÜRK ARAŞTIRMA MERKEZİ

1) Atatürk Araştırma Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 81.941.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 81.941.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Araştırma Merkezinin 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Atatürk Araştırma Merkezinin 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Atatürk Araştırma Merkezi 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 32.169.000,00

Bütçe Gideri 28.508.432,73

Kullanılmayan Ödenek 3.660.567,27

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 24.468.000,00

Bütçe Geliri 32.939.428,09

Net Bütçe Geliri 32.939.428,09

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Araştırma Merkezinin 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

ATATÜRK KÜLTÜR MERKEZİ BAŞKANLIĞI

1) Atatürk Kültür Merkezi 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 88.104.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 88.104.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Atatürk Kùltür Merkezi Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Atatürk Kùltür Merkezi Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 36.520.234,00

Bütçe Gideri 29.519.428,57

Kullanılmayan Ödenek 7.000.805,43

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 27.575.000,00

Bütçe Geliri 35.233.257,54

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 100,80

Net Bütçe Geliri 35.233.156,74

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Atatürk Kùltür Merkezi Başkanlığı 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk Dil Kurumunun 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRK DİL KURUMU

1) Türk Dil Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 191.653.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 962.818.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Dil Kurumunun 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk Dil Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamları okutuyorum:

2) Türk Dil Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 1.031.710.397,05

Bütçe Gideri 625.303.902,36

Kullanılmayan Ödenek 406.406.494,69

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 251.530.000,00

Bütçe Geliri 1.223.392.421,22

Net Bütçe Geliri 1.223.392.421,22

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Dil Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Türk Tarih Kurumunun 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRK TARİH KURUMU

1) Türk Tarih Kurumu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 278.733.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 955.715.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Tarih Kurumunun 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türk Tarih Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türk Tarih Kurumu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 1.555.066.743,00

Bütçe Gideri 1.459.024.293,04

Kullanılmayan Ödenek 96.042.449,96

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 235.040.000,00

Bütçe Geliri 1.193.833.206,58

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 109.570,60

Net Bütçe Geliri 1.193.723.635,98

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türk Tarih Kurumunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nün 2025 yılı bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

DEVLET TİYATROLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 4.007.399.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 4.007.099.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü'nün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 1.650.299.675,88
Bütçe Gideri 1.629.128.017,77
Kullanılmayan Ödenek 21.171.658,11
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 1.107.971.000,00
Bütçe Geliri 1.671.560.451,81
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 362.806,95
Net Bütçe Geliri 1.671.197.644,86
BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Devlet Tiyatroları Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum:
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:

DEVLET OPERA VE BALESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

1) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 3.911.872.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 3.911.572.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Genel toplamı okutuyorum:
2) Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 1.600.750.433,42
Bütçe Gideri 1.597.568.981,34
Kullanılmayan Ödenek 3.181.452,08

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
(B) cetvelinin genel toplamlarını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 1.124.390.000,00
Bütçe Geliri 1.595.635.076,13
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 439.233,78
Net Bütçe Geliri 1.595.195.842,35

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğünün 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.
Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2025 yılı bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

TÜRKİYE YAZMA ESERLER KURUMU BAŞKANLIĞI

1) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 626.998.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 626.748.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 234.733.800,00

Bütçe Gideri 223.205.078,29

Kullanılmayan Ödenek 11.528.721,71

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 155.802.000,00

Bütçe Geliri 232.958.993,77

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 8.135,17

Net Bütçe Geliri 232.950.858,60

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Kapadokya Alan Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

KAPADOKYA ALAN BAŞKANLIĞI

1) Kapadokya Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 373.370.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 373.120.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kapadokya Alan Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Kapadokya Alan Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Kapadokya Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 135.449.001,00

Bütçe Gideri 80.758.602,66

Kullanılmayan Ödenek 54.690.398,34

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 129.653.000,00

Bütçe Geliri 108.287.245,55

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 82.172,73

Net Bütçe Geliri 108.205.072,82

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Kapadokya Alan Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Uludağ Alan Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

ULUDAĞ ALAN BAŞKANLIĞI

1) Uludağ Alan Başkanlığı 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi

ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 72.927.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 72.727.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Uludağ Alan Başkanlığının 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Uludağ Alan Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Uludağ Alan Başkanlığı 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı

(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 7.268.000,00

Bütçe Gideri 6.958.767,22

Kullanılmayan Ödenek 309.232,78

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri 9.203.180,08
Net Bütçe Geliri 9.203.180,08

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Uludağ Alan Başkanlığının 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2025 yılı bütçesine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

RADYO VE TELEVİZYON ÜST KURULU

1) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2025 Yılı Merkezî Yönetim Bütçesi
ÖDENEK CETVELİ

GENEL TOPLAM 1.919.952.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Gelir cetvelinin toplamını okutuyorum:

GELİR CETVELİ

TOPLAM 1.919.952.000

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2025 yılı merkezî yönetim bütçesi kabul edilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümlerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Genel toplamı okutuyorum:

2) Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2023 Yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesabı
(A) CETVELİ

Toplam Ödenek 726.551.000,00
Bütçe Gideri 709.150.333,66
Kullanılmayan Ödenek 17.400.666,34

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

(B) cetvelinin genel toplamını okutuyorum:

(B) CETVELİ

Bütçe Geliri Tahmini 564.301.000,00
Bütçe Geliri 812.703.566,32
Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler 91.824,79
Net Bütçe Geliri 812.611.741,53

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Radyo ve Televizyon Üst Kurulunun 2023 yılı merkezî yönetim kesin hesabının bölümleri kabul edilmiştir.

Böylece, dördüncü turda yer alan kamu idarelerinin bütçeleri ve kesin hesapları kabul edilmiştir; hayırlı olmalarını temenni ederim.

Sayın milletvekilleri, dördüncü tur görüşmeleri tamamlanmıştır.

Programa göre, kamu idarelerinin bütçe ve kesin hesaplarını sırasıyla görüşmek için 14 Aralık 2024 Cumartesi günü saat 11.00'de toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 01.02